

รูปแบบการสื่อสารธรรมะเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์

นางสาวพุดธิรัตน์ กมลชัยสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาประชาสัมพันธ์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DHARMA COMMUNICATION PATTERNS FOR THAI YOUTH THROUGH WEBSITE

Miss Puttirat Kamonchaisakoon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Development Communication

Department of Public Relations
Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

รูปแบบการสื่อสารธรรมะเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์

โดย

นางสาวพุดมีรัตน์ กมลชัยสกุล

สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

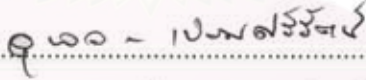
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ พัชนี เขยจรรยา

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยuthol เบญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ พัชนี เขยจรรยา)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว)

พุดมิรัตน์ กมลชัยสกุล : รูปแบบการสื่อสารธรรมะเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์. (THE DHARMA COMMUNICATION PATTERNS FOR THAI YOUTH THROUGH WEBSITE) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ พัทธนี เขยจรรยา, 267 หน้า.

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดธรรมะผ่านเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน และคุณลักษณะของสื่อเว็บไซต์เพื่อการถ่ายทอดธรรมะที่สอดคล้องกับความต้องการของเยาวชน โดยใช้วิธีศึกษา 2 วิธี ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนจำนวน 3 เว็บไซต์ ได้แก่ www.jaisabai.com, www.tamdee.net และ www.budpage.com และวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนอายุ 18-25 ปี จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. เว็บไซต์ Tamdee.net มีการนำเสนอในรูปแบบสื่อผสมที่ครบถ้วน ทั้งตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพวิดีโอ และเสียง ส่วนเว็บไซต์ Jaisabai.com, และ Budpage.com มีการนำเสนอในรูปแบบสื่อผสมเช่นกัน ยกเว้นการนำเสนอด้วยภาพวิดีโอ
2. เว็บไซต์ Tamdee.net มีการนำเสนอในรูปแบบรายการในทุกประเภท ทั้งรูปแบบธรรมะออนไลน์ บทความ นิทาน การ์ตูน เกม เพลง ข่าว กระชู้ และห้องสนทนา ส่วนเว็บไซต์ Budpage.com ไม่ปรากฏการนำเสนอในรูปแบบห้องสนทนาหรือ Chat ในขณะที่เว็บไซต์ Jaisabai.com ไม่ปรากฏการนำเสนอในรูปแบบธรรมะออนไลน์ กระชู้ และห้องสนทนา
3. เว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนทั้ง 3 เว็บไซต์มีรูปแบบการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ในรูปแบบการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารแบบไม่พร้อมกันแบบ One-to-many และการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมกัน Many-to-many และยังพบว่าเว็บไซต์ Tamdee.net มีรูปแบบการสื่อสารแบบพร้อมกันทั้งในแบบ One-to-one และ One-to-many อีกด้วย
4. เนื้อหาที่อยู่ภายในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนทั้ง 3 เว็บไซต์ เกือบทั้งหมดเป็นเนื้อหาประเภทหลักธรรม โดยเว็บไซต์ Jaisabai.com มีการนำเสนอประเภทเนื้อหาที่ครบถ้วน ได้แก่ เนื้อหาประเภทหลักธรรม ประวัติพุทธศาสนา ธรรมะปฏิบัติ วันสำคัญและศาสนพิธี บทสวด ข่าวสาร ส่วนเว็บไซต์ Budpage.com ไม่ปรากฏเนื้อหาประเภทบทสวด ในขณะที่เว็บไซต์ Tamdee.net ไม่ปรากฏเนื้อหาประเภทวันสำคัญและศาสนพิธี และบทสวด
5. เว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนทั้ง 3 เว็บไซต์ ส่วนใหญ่เป็นการใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการ (Informal Language) และบางส่วนใช้ภาษาแบบเป็นทางการ (Formal Language)
6. คุณลักษณะเว็บไซต์ธรรมะที่เยาวชนต้องการในเรื่องของรูปแบบการนำเสนอ ได้แก่ การตกแต่งหน้าเว็บเพจให้มีความความเคลื่อนไหวโดยใช้คอมพิวเตอร์กราฟฟิก สีสันที่สดใส การจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาให้เป็นระเบียบ รวมทั้งการนำเสนอข้อความร่วมกับภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวที่สอดคล้องกับเนื้อหา และการนำเสนอในรูปแบบนิทาน/การ์ตูนที่ให้น่าคิดสนใจเป็นหลัก เยาวชนต้องการเนื้อหาธรรมะที่มีความใกล้ชิดและเกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งในด้านการเป็นที่ปรึกษา ปรับมุมมองชีวิต และสามารถตอบสนองกลับได้ทันที ส่วนการใช้ภาษาต้องการภาษาเรียบง่าย ใช้ภาษาบาลี-สันสกฤตแต่น้อย รวมทั้งยกตัวอย่างประกอบให้เห็นเป็นรูปธรรม

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์.....
สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....
ปีการศึกษา.....2550.....

ลายมือชื่อผู้คิด.....พุดมิรัตน์.....กมลชัยสกุล.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

##4985129328 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : DHARMA/WEBSITE/ COMMUNICATION PATTERN

THE DHARMA COMMUNICATION PATTERNS FOR THAI YOUTH THROUGH WEBSITE.

THESIS PRINCIPAL ADVISOR : ASSOC.PROF.PATCHANEE CHEYJUNYA, 267 PP.

The research is conducted as a Qualitative research which its objectives are to study forms, contents, languages that are used to convey moral messages (Dharma) through dharma websites to satisfy Thai youth's need. This research is conducted with two methods that are content analysis in three dharma websites for Thai youth comprising www.jaisabai.com, www.tamdee.net, www.budpage.com and focus group targeting at Thai youth at ages ranging from 18-25, there are three focus groups; each of which consist of eight persons.

The results of this research are shown as follows;

1. The website Tamdee.net presents its moral messages in the form of multimedia including letters, still pictures, motion pictures, VDO playing, and sound. In addition, the website Jaisabai.com and Budpage.com also present their messages in the same form as Tamdee.net, except for VDO playing..

2. In order to satisfy Thai youth's need, The website Tamdee.net present its messages in various forms consisting of online dharma, articles, fables, cartoons, games, songs, news, webboard and chat rooms. Whereas the website Budpage.com doesn't present its messages in the form of chat rooms, and the website Jaisabai.com doesn't present its messages in the forms of online presentation, webboard and chat room.

3. These 3 Dharma websites for Thai youth in simultaneously convey their messages to viewers through internet in the forms of one-to-many and many-to-many Asynchronous Communication. Moreover, the website Tamdee.net are also found that it concurrently presents messages to viewers in the forms of both one-to-one and one-to many Synchronous Communications.

4. The contents of these three websites mostly contain Dharma principles. The website Jaisabai.com presents various contents which include dharma principles, Buddhism's history, dharma practice, Buddhist holidays and ceremonies, chanting songs and related information. While chanting songs are not found on the website Budpage.com and Buddhist ceremonies and chanting songs are not found on the website Tamdee.net.

5. These three Dharma websites mainly present their message which Informal Language and partly with Formal Language.

6. The characteristics of Dharma website required by Thai youth are colorful and animation webpages, well-organized contents, relevance of their messages to both still and motion pictures and forms of presentation such as fables and cartoons which can easily provide them with some ideas that can be applied to their daily life as a tool for helping solve problems in life, changing their attitudes with immediate feedback. Furthermore, in term of language, it should be easily understand and tangible and a little bit of Pali-Sanskrit Language and more realize example.

Department.....Public Relations.....

Student's signature.....Puttirat...Kammchaisakaen..

Field of study...Development Communication...

Principal advisor's signature.....Patchanee

Academic year.....2007.....

กิตติกรรมประกาศ

กว่าที่วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะเสร็จสมบูรณ์อย่างที่เราเห็น ได้ผ่านการกลั่นกรองทั้งแนวคิด คำพูด และรูปแบบจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องขอบพระคุณการตรวจสอบและการให้คำแนะนำอย่างดีเยี่ยมของ รศ.พัชนี เขยจรรยา ผู้เป็นที่ปรึกษาหลักของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอขอบพระคุณ รศ.อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์ ที่ให้เกียรติเป็นประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ รวมถึง ดร.ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย ที่ให้เกียรติร่วมสอบและกลั่นกรองวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนเสร็จสมบูรณ์

จะว่าไปแล้ววิทยานิพนธ์เล่มนี้ไม่ได้เป็นของผู้เขียนเพียงคนเดียว แต่มันเป็นวิทยานิพนธ์ของทุกคนที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนๆ พี่ๆ ที่ช่วยระดมความคิดจุดประกายไอเดียต่างๆ ให้กับผู้เขียนจนวิทยานิพนธ์เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาอย่างที่เราเห็น หรือเพื่อนๆ ที่ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระหน้าที่การทำงาน เพื่อให้ผู้เขียนได้ทุ่มเทให้กับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างเต็มที่ รวมถึงกำลังใจจากเพื่อน พี่ น้อง ที่แม้จะไม่ไช่ญาติแต่ก็ทำให้ผู้เขียนรู้สึกถึงความรักความผูกพัน ความห่วงใยที่พวกเขาเหล่านั้นมีให้อย่างจริงใจ และทำให้ผู้เขียนรู้ว่ามีคนอีกมากมายรอบตัวเราที่รักและหวังดีกับเรา ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นนิเทศศาสตร์พัฒนาการรุ่นที่ 29 ทุกคนที่คอยลุ้น สร้างกำลังใจ และแบ่งปันช่วยเหลือกันในยามยาก รวมถึงอยู่เป็นเพื่อนออนไลน์กันทั้งวันทั้งคืนขณะเร่งทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะไปแล้วการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถือว่าเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดของผู้เขียนอีกช่วงระยะเวลาหนึ่งในชีวิตที่มีอาจลืมเลือน

สุดท้ายต้องขอขอบพระคุณ คุณธนากร แสงอุทัย คุณแม่ของผู้เขียนที่คอยให้กำลังใจเสมอมา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพและแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหาคำวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ทฤษฎีการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต.....	10
แนวคิดด้านสาระบันเทิง.....	23
แนวคิดด้านการตลาดเพื่อสังคม.....	26
แนวคิดด้านการสื่อสารเพื่อการพัฒนาศาสนา.....	30
แนวคิดเรื่องพุทธวิธีการถ่ายทอดสารของพระพุทธเจ้า.....	35
แนวคิดการวิเคราะห์สาร.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43

บทที่ 3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	47
	รูปแบบการวิจัย.....	47
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	50
	การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	50
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
	การนำเสนอข้อมูล.....	53
บทที่ 4	ผลการวิจัย.....	54
	ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน.....	54
	ส่วนที่ 2 รูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ถ่ายทอดผ่านเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน.....	66
	ส่วนที่ 3 คุณลักษณะเว็บไซต์ธรรมะที่เยาวชนต้องการ.....	191
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	227
	สรุปผลการวิจัย.....	228
	อภิปรายผล.....	240
	ข้อเสนอแนะสำหรับการถ่ายทอดธรรมะเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์.....	248
	ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในอนาคต.....	258
	รายการอ้างอิง.....	260
	ภาคผนวก.....	263
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	267

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ตารางปริมาณและสัดส่วนผู้เข้าใช้บริการเว็บไซต์ Tamdee จากทั่วโลก.....	58
ตารางที่ 2 ตารางปริมาณผู้ใช้บริการเว็บไซต์ Tamdee ในระยะเวลา 1 เดือน.....	59
ตารางที่ 3 รูปแบบการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย ของเว็บไซต์ Jaisabai.com.....	74
ตารางที่ 4 รูปแบบการนำเสนอแบบประเภทรายการของเว็บไซต์ Jaisabai.com.....	75
ตารางที่ 5 รูปแบบการสื่อสารของเว็บไซต์ Jaisabai.com.....	76
ตารางที่ 6 รูปแบบการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย ของเว็บไซต์ Tamdee.net.....	87
ตารางที่ 7 รูปแบบการนำเสนอแบบประเภทรายการ ของเว็บไซต์ Tamdee.net.....	88
ตารางที่ 8 รูปแบบการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ของเว็บไซต์ Tamdee.net.....	89
ตารางที่ 9 รูปแบบการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย ของเว็บไซต์ Budpage.com.....	106
ตารางที่ 10 รูปแบบการนำเสนอแบบประเภทรายการ ของเว็บไซต์ Budpage.com.....	108
ตารางที่ 11 รูปแบบการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ของเว็บไซต์ Budpage.com.....	110
ตารางที่ 12 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย.....	111
ตารางที่ 13 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอแบบประเภทรายการ.....	111
ตารางที่ 14 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต.....	111
ตารางที่ 15 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูการ์ตูนธรรม.....	114
ตารางที่ 16 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูผ่อนคลายกับเกม.....	115
ตารางที่ 17 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเคล็ดลับทำดี.....	116
ตารางที่ 18 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูธรรมะประจำวัน.....	117
ตารางที่ 19 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูคำคม.....	118
ตารางที่ 20 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูนิทานสอนใจ.....	120
ตารางที่ 21 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูข่าวสารคดี.....	122
ตารางที่ 22 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูคำถามประจำสัปดาห์.....	123
ตารางที่ 23 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูมุขธรรม.....	125
ตารางที่ 24 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูบทสวดมนต์.....	126
ตารางที่ 25 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูสาระน่ารู้.....	127

ตารางที่ 26	ตารางสรุปเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ Jaisabai.com.....	127
ตารางที่ 27	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเสียงธรรมออนไลน์.....	130
ตารางที่ 28	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูสาระธรรมทำดี.....	131
ตารางที่ 29	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูบอร์ดรวมเพลงมีธรรมะ.....	132
ตารางที่ 30	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูการ์ตูนกฎแห่งกรรม.....	133
ตารางที่ 31	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูวิถีทัศน์ธรรม.....	134
ตารางที่ 32	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูฟังเสียงจากใจพุทธบุตร.....	135
ตารางที่ 33	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูคติธรรมควรรคิด.....	136
ตารางที่ 34	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูสาระธรรมข้ามชั้น.....	138
ตารางที่ 35	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูสังคมอินเทอร์เน็ต.....	139
ตารางที่ 36	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูธรรมะอินเทอร์เน็ต.....	141
ตารางที่ 37	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเรื่องดีดีมีมาแบ่งปัน.....	142
ตารางที่ 38	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูกระดานถามเรื่องราวต่างๆ.....	143
ตารางที่ 39	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูข่าวสารประชาสัมพันธ์.....	144
ตารางที่ 40	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูห้องสมุด.....	145
ตารางที่ 41	ตารางสรุปเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ Tamdee.com.....	145
ตารางที่ 42	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูหลวงพี่เข็ญวัดมะนาวหวาน.....	148
ตารางที่ 43	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเคล็ดลับการดำเนินชีวิต.....	150
ตารางที่ 44	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเว็บบอร์ดเสวนาประสาพุทธ.....	151
ตารางที่ 45	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูข่าวคนดีๆ มีทุกวัน.....	152
ตารางที่ 46	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเกมโตได้ผจญภัย.....	153
ตารางที่ 47	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูระดมความคิด.....	154
ตารางที่ 48	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเพลงชวนคิด.....	155
ตารางที่ 49	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูข่าวดีมีธรรมะ.....	156
ตารางที่ 50	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูธรรมะจากภาพข้ามชั้น.....	157
ตารางที่ 51	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเทคนิคสอนลูกแบบพุทธ.....	158
ตารางที่ 52	ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูมุมนิทาน.....	161

ตารางที่ 53 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเคล็ดลับการเรียนให้เป็นเลิศ.....	162
ตารางที่ 54 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูบทความชาวพุทธ.....	163
ตารางที่ 55 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนู Bud Films.....	164
ตารางที่ 56 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูจุฬา-วิไลฯ.....	166
ตารางที่ 57 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมื่อนานาน่าสนใจ.....	167
ตารางที่ 58 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูสาระเบ็ดเตล็ด.....	169
ตารางที่ 59 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูพุทธศานากับสังคมไทย.....	171
ตารางที่ 60 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูพุทธเพื่อนบ้าน.....	172
ตารางที่ 61 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูบทความและหนังสือ.....	173
ตารางที่ 62 ตารางสรุปเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ Budpage.com.....	174
ตารางที่ 63 ตารางเปรียบเทียบเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ธรรมะ.....	175
ตารางที่ 64 ตารางแจกแจงความถี่ของเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ Jaisabai.....	177
ตารางที่ 65 ตารางแจกแจงความถี่ของเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ Tamdee.....	182
ตารางที่ 66 ตารางแจกแจงความถี่ของเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ Budpage.....	186
ตารางที่ 67 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย.....	228
ตารางที่ 68 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอแบบประเภทรายการ.....	229
ตารางที่ 69 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต.....	229
ตารางที่ 70 ตารางเปรียบเทียบแจกแจงความถี่ประเภทเนื้อหาและภาษา.....	230

สารบัญภาพและแผนภูมิ

หน้า

ภาพที่ 1	แผนภูมิแสดงการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตของเยาวชน.....	4
ภาพที่ 2	แบบจำลองกระบวนการสื่อสารแบบสองทาง.....	18
ภาพที่ 3	หน้าหลักของเว็บไซต์ Jaisabai.....	55
ภาพที่ 4	แผนผังเว็บไซต์ Jaisabai.....	56
ภาพที่ 5	หน้าหลักของเว็บไซต์ Tamdee.....	60
ภาพที่ 6	ภาพแสดงหน้าทั้งหมดของเว็บไซต์ Tamdee.....	61
ภาพที่ 7	แผนผังเว็บไซต์ Tamdee.....	62
ภาพที่ 8	หน้าหลักของเว็บไซต์ Budpage.....	63
ภาพที่ 9	ภาพแสดงหน้าทั้งหมดของเว็บไซต์ Budpage.....	64
ภาพที่ 10	แผนผังเว็บไซต์ Budpage.....	65
ภาพที่ 11	เมนูการ์ตูนธรรม เว็บไซต์ Jaisabai.com.....	66
ภาพที่ 12	เมนูเกมจับคู่เสริมสร้างปัญญา เว็บไซต์ Jaisabai.com.....	67
ภาพที่ 13	เมนูเกมหลักธรรมนำสมาธิ เว็บไซต์ Jaisabai.com.....	67
ภาพที่ 14	เมนูเกมจับผิดภาพ เว็บไซต์ Jaisabai.com.....	68
ภาพที่ 15	เมนูเกมธรรมนำทาง เว็บไซต์ Jaisabai.com.....	68
ภาพที่ 16	เมนูเคล็ดลับทำดี เว็บไซต์ Jaisabai.com.....	69
ภาพที่ 17	เมนูทำดีรายวัน เว็บไซต์ Jaisabai.com.....	69
ภาพที่ 18	เมนูบันทึกความดีของฉัน เว็บไซต์ Jaisabai.com.....	70
ภาพที่ 19	เมนูข่าวสารแห่งความดี เว็บไซต์ Jaisabai.com.....	71
ภาพที่ 20	เมนขอถาม เว็บไซต์ Jaisabai.com.....	72
ภาพที่ 21	เมนูมุมธรรม เว็บไซต์ Jaisabai.com.....	73
ภาพที่ 22	เมนูคณะพระวิทยากร เว็บไซต์ Tamdee.net.....	77
ภาพที่ 23	เมนูห้องสนทนา เว็บไซต์ Tamdee.net.....	78
ภาพที่ 24	เมนูเสียงธรรมออนไลน์ เว็บไซต์ Tamdee.net.....	78

ภาพที่ 25	เมนูบทความสาระธรรมทำดี เว็บไซต์ Tamdee.net.....	79
ภาพที่ 26	เมนูบอร์ดรวมเพลงมีธรรมะ เว็บไซต์ Tamdee.net.....	80
ภาพที่ 27	เมนูการ์ตูนกฎแห่งกรรม เว็บไซต์ Tamdee.net.....	81
ภาพที่ 28	เมนูวิถีทัศน์ธรรมะ เว็บไซต์ Tamdee.net.....	81
ภาพที่ 29	เมนูฟังเสียงจากใจพุทธบุตร เว็บไซต์ Tamdee.net.....	82
ภาพที่ 30	เมนูคติธรรมควรรคิด เว็บไซต์ Tamdee.net.....	83
ภาพที่ 31	เมนูไดอารี่ธรรมะ เว็บไซต์ Tamdee.net.....	83
ภาพที่ 32	เมนูสาระธรรมข้ามชั้น เว็บไซต์ Tamdee.net.....	84
ภาพที่ 33	เมนูสมุดเยี่ยม เว็บไซต์ Tamdee.net.....	85
ภาพที่ 34	เมนูถามตอบปัญหาธรรมะ เว็บไซต์ Tamdee.net.....	85
ภาพที่ 35	เมนูไปไหว้พระกันดีกว่า เว็บไซต์ Budpage.com.....	91
ภาพที่ 36	เมนูดาวน์โหลด wallpaper เว็บไซต์ Budpage.com.....	91
ภาพที่ 37	เมนูหลวงพี่เลี้ยงวัดมะนาวหวาน เว็บไซต์ Budpage.com.....	92
ภาพที่ 38	เมนูเคล็ดลับการดำเนินชีวิต เว็บไซต์ Budpage.com.....	93
ภาพที่ 39	เมนูเว็บบอร์ดเสวนาประสาพุทธ เว็บไซต์ Budpage.com.....	93
ภาพที่ 40	เมนูข่าวคนดีๆ มีทุกวัน เว็บไซต์ Budpage.com.....	94
ภาพที่ 41	เมนูจดหมายรักถึงตัวเอง เว็บไซต์ Budpage.com.....	95
ภาพที่ 42	เมนูสร้างบ้านดิน เว็บไซต์ Budpage.com.....	95
ภาพที่ 43	เมนูเพลงชวนคิด เว็บไซต์ Budpage.com.....	96
ภาพที่ 44	เมนูเกมโต้โต้ผจญภัย เว็บไซต์ Budpage.com.....	97
ภาพที่ 45	เมนูระดมความคิด เว็บไซต์ Budpage.com.....	97
ภาพที่ 46	เมนู Bud Films เว็บไซต์ Budpage.com.....	98
ภาพที่ 47	เมนูข่าวดีมีธรรมะ เว็บไซต์ Budpage.com.....	99
ภาพที่ 48	เมนูธรรมะจากภาพข้ามชั้น เว็บไซต์ Budpage.com.....	99
ภาพที่ 49	เมนูเทคนิคสอนลูกแบบพุทธ เว็บไซต์ Budpage.com.....	100
ภาพที่ 50	เมนูมุมนิทาน เว็บไซต์ Budpage.com.....	100
ภาพที่ 51	เมนูเคล็ดลับการเรียนให้เป็นเลิศ เว็บไซต์ Budpage.com.....	101

ภาพที่ 52 เมนูบทความชาวพุทธ เว็บไซต์ Budpage.com.....	101
ภาพที่ 53 เมนูปุจฉา-วิสัชนา เว็บไซต์ Budpage.com.....	102
ภาพที่ 54 เมื่อนานาน่าสนใจ เว็บไซต์ Budpage.com.....	102
ภาพที่ 55 เมนูสาระเบ็ดเตล็ด เว็บไซต์ Budpage.com.....	103
ภาพที่ 56 เมนูพุทธศาสนากับสังคมไทย เว็บไซต์ Budpage.com.....	103
ภาพที่ 57 เมนูพุทธเพื่อนบ้าน เว็บไซต์ Budpage.com.....	104
ภาพที่ 58 เมนูบทความและหนังสือ เว็บไซต์ Budpage.com.....	105
ภาพที่ 59 แผนภูมิแสดงคุณลักษณะเว็บไซต์ธรรมะที่เยาวชนต้องการ.....	232
ภาพที่ 60 แผนภูมิแสดงคุณลักษณะการตกแต่งหน้าหลักบนเว็บไซต์ธรรมะที่เยาวชนต้องการ.....	233
ภาพที่ 61 แผนภูมิแสดงคุณลักษณะการใช้สื่อผสมบนเว็บไซต์ธรรมะที่เยาวชนต้องการ.....	235
ภาพที่ 62 แผนภูมิแสดงคุณลักษณะการนำเสนอเว็บไซต์ธรรมะที่เยาวชนต้องการ.....	236
ภาพที่ 63 แผนภูมิแสดงสิ่งที่เยาวชนแสวงหาในเว็บไซต์ธรรมะ.....	239
ภาพที่ 64 แผนภูมิแสดงขั้นตอนก่อนผลิตเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน.....	253
ภาพที่ 65 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการผลิตเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน.....	255
ภาพที่ 66 แผนภูมิแสดงขั้นตอนหลังผลิตเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน.....	257

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

กระแสการพัฒนาในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่เน้นความเจริญเติบโตของภาคเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ได้ส่งผลให้สภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของผู้คนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ผู้คนในสังคมต้องเผชิญกับภาวะการดิ้นรนแข่งขันเพื่อความอยู่รอด เกิดการยึดถือลัทธิบริโภคนิยมและวัตถุนิยมมากขึ้น จนบางครั้งล้มเหลวถึงถึงความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมในการอยู่ร่วมกัน ผู้คนขาดศรัทธาและห่างไกลศาสนาออกไปทุกที เมื่อการที่ค่านิยมที่ดั้งเดิมของไทยถูกลดทอนคุณค่าลง ยังได้ส่งผลเกิดปัญหาสังคมตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเอาเปรียบ ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน การล่องละเมิดทางเพศ เป็นต้น

หน่วยงานภาครัฐและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันสื่อมวลชน ได้เล็งเห็นความสำคัญและพยายามช่วยกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยแนวทางหนึ่งคือ การปลูกฝังและส่งเสริมเรื่องหลักคุณธรรมจริยธรรมตามหลักพุทธศาสนาให้แก่สังคม เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาสังคมที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสริมภูมิคุ้มกันในกลุ่มเด็กและเยาวชน

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐด้านศาสนา มีหน้าที่หลักในการเชิดชูทำนุบำรุงและส่งเสริมเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ถาวรมั่นคง ด้วยการอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ ในประเทศ ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม เสริมสร้างศีลธรรม ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้วยจัดการจริยศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป เพื่อให้คนไทยได้นำหลักธรรมของศาสนาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ในปี 2548 กระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายนิมนต์พระสงฆ์ทั่วประเทศกว่า 4,000 รูปให้เข้าไปสอนพระพุทธศาสนา สอดแทรกเรื่องคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนและคนหนุ่มสาวตามสถาบันการศึกษาต่างๆ โดยได้รับการอนุมัติงบประมาณประมาณ 57 ล้านบาทมาดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 เป็นต้นมา นับว่านโยบายดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นของการเผยแผ่ธรรมะให้เป็นที่สนใจของเยาวชนและคนทั่วไป

ส่วนหน่วยงานทางพุทธศาสนาอีกส่วนหนึ่ง ก็คือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่แยกย่อยออกมาจากกรมการศาสนาเมื่อครั้งที่มีการปฏิรูประบบราชการในปี พ.ศ.2545 ซึ่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาตินี้มีฐานะเทียบเท่ากับกรม ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีภารกิจหน้าที่ในการดำเนินงานคณะสงฆ์และรัฐ โดยการทำนุบำรุงส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ให้การอุปถัมภ์คุ้มครองและส่งเสริมพัฒนางานพระพุทธศาสนา รวมทั้งทำนุบำรุงพุทธศาสนศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ คุณธรรม และส่งเสริมการเผยแผ่หลักธรรมให้ประชาชนนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ได้จริง

การเผยแพร่วรรณ (ปริดา จันทรแจ่มศรี, 2536) คือวิธีการในการถ่ายทอดสืบต่อสาระแห่งธรรมนำสู่ชาวโลก นับแต่ครั้งพุทธกาล โดยพระพุทธองค์ทรงแสดงปฐมเทศนาแก่ปัญจวัคคีย์ ถือเป็น การเริ่มต้นการเผยแพร่วรรณ ต่อมามีการประกาศศาสนาแพร่ขยายออกสู่สังคมในสมัยนั้น จนกระทั่งเกิดมีผู้ศรัทธาเข้ามาเป็นสาวกมากขึ้นจนครบทั้ง 4 บริษัท คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา อย่างไรก็ตามแม้พระพุทธศาสนาจะให้สิทธิเสรีแก่พุทธบริษัททั้ง 4 ในการเผยแพร่วรรณ แต่จากข้อเท็จจริงตลอดจนความเหมาะสมแห่งสถานภาพและบุคลิกภาพแล้ว สังคมส่วนใหญ่ยังยกย่องให้เกียรติ พระสงฆ์ว่าเป็นผู้นำในการเผยแพร่วรรณพระพุทธศาสนา

แต่ที่ผ่านมากการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทย ยังขาดยุทธศาสตร์การสื่อสารที่เหมาะสม กล่าวคือ พระภิกษุ สามเณร และผู้ที่เกี่ยวข้องทางศาสนา ยังขาดเครื่องมือสื่อการสอนที่น่าสนใจ ขาดทักษะในการเผยแผ่ อาทิ ภาษาที่ใช้ไม่เป็นที่เข้าใจของประชาชน ทำให้เมื่อพูดถึง “ธรรมะ” เด็กและเยาวชนอาจจะรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่เขย เป็นเรื่องเฉพาะกลุ่มเฉพาะวัย เป็นเรื่องของ “คนแก่” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในโรงเรียนที่ต้องเรียนรู้ธรรมะจากการสื่อที่ขาดจุดดึงดูดความสนใจจากเยาวชน เช่น การอ่านหนังสือธรรมะหรือการฟังธรรมเทศนา สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นกำแพงสูงที่ขวางกั้นการเปิดรับธรรมะของเยาวชน

เยาวชนถือเป็นกลุ่มที่มีพลังแห่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นกลุ่มที่บริโภคข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ โทรศัพท์มือถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่ออินเทอร์เน็ตนับว่ามีอิทธิพลต่อเยาวชนในปัจจุบันอย่างมาก เนื่องจากการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นการนำระบบโทรคมนาคมมาเชื่อมโยงกับระบบคอมพิวเตอร์จนเกิดเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ ที่ใช้เป็นช่องทางในการสื่อสาร และเป็นสื่อรูปแบบใหม่ที่สามารถเผยแพร่ออกไปได้อย่างกว้างไกล หากผนวกเข้ากับเทคโนโลยีดาวเทียมก็จะสามารถสื่อสารกันได้ทั่วทุกมุมโลก เป็นเครือข่าย

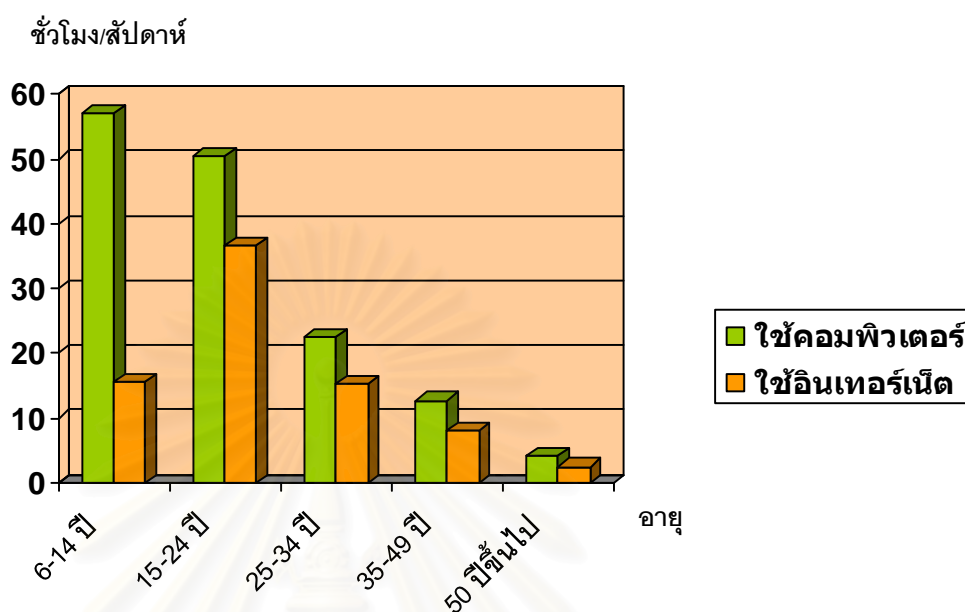
โยงโยที่ไร้พรมแดนเชื่อมต่อการสื่อสารในทุกพื้นที่ให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้เพียงปลายนิ้วสัมผัสจากทั่วทุกมุมโลก โดยผู้ใช้บริการสามารถแสวงหาและเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายอีกด้วย

อินเทอร์เน็ตจึงนับได้ว่าเป็นสื่อหรือช่องทางการสื่อสารสำหรับโลกปัจจุบันและอนาคต ในอดีตมนุษย์มีประสบการณ์กับการสื่อสารแบบเส้นตรง หรือที่เรียกกันว่า linear communication ได้แก่ การอ่าน การดูโทรทัศน์ การฟัง แต่ด้วยระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงเข้าหากันจนทำให้โลกไร้พรมแดนอย่างในปัจจุบันเกิดกระบวนการสื่อสารแนวใหม่ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบสื่อผสม (Multimedia) ซึ่งหมายถึง การนำองค์ประกอบของสื่อชนิดต่างๆ มาผสมผสานเข้าด้วยกัน ซึ่งประกอบด้วย ตัวอักษร (Text) ภาพนิ่ง (Still Image) ภาพเคลื่อนไหวหรืออนิเมชัน (Animation) เสียง (Sound) และวิดีโอ (Video) โดยผ่านกระบวนการทางระบบคอมพิวเตอร์เพื่อสื่อความหมายกับผู้ใช้ อย่างมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Multimedia) และได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์การใช้งาน (พิมพ์เดือน จาตุรงค์กุล ; 2550)

จากผลการสำรวจวัฒนธรรมการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชนเรื่อง “ชีวิตไซเบอร์” การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และความบันเทิงแบบไฮเทคของเยาวชน ระหว่างเดือนกันยายน – ตุลาคม 2548 จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนจำนวน 3,360 คน พบว่าปัจจุบันเด็กและเยาวชนไทยในเขตเมืองมีพฤติกรรมการใช้สื่อต่างๆ อาทิ สื่อโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์เคลื่อนที่ และส่งข้อความผ่านทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ รวมกันวันละประมาณ 8 ชั่วโมง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่ออินเทอร์เน็ต ที่ปัจจุบันมีเด็กและเยาวชนเข้าไปใช้บริการวันละประมาณ 1 ชั่วโมงต่อคน และมีแนวโน้มการเข้าไปใช้งานโดยเยาวชนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกปี (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2549)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตของเยาวชน

ที่มา : การสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในภาคครัวเรือน
จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ 2549

จากศักยภาพของสื่ออินเทอร์เน็ต และปรากฏการณ์การเสฟสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชนที่มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปีดังกล่าวทำให้หลายองค์กรที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเผยแพร่ศาสนาสู่เยาวชน ทำให้เกิดแนวคิดในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางพระพุทธศาสนา และหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ด้วยช่องทางที่ใกล้ชิดกับเยาวชนในปัจจุบัน ก็คือ การถ่ายทอดธรรมะทางสื่ออินเทอร์เน็ตผ่านหน้าเว็บไซต์ โดยปัจจุบันมีหลายเว็บไซต์ที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่หลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาสู่จิตใจเยาวชน อาทิ www.tamdee.net, www.budpage.com, www.jaisabai.com เป็นต้น สื่อเว็บไซต์ต่างๆ ดังกล่าวจึงเป็นช่องทางหนึ่ง que เริ่มมีบทบาทในการเผยแพร่หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเพื่อที่จะเป็นภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อีกทางหนึ่ง ด้วยจุดเด่นของเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านหน้าเว็บไซต์ทำให้สามารถบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย เช่น นิทานชาดก นิทานธรรมะบันเทิง การ์ตูนพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า เกมออนไลน์ที่สอดแทรกในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม บทเพลงจรรโลงจิตใจ ธรรมะปฏิบัติต่างๆ เป็นต้น ข้อได้เปรียบกว่าสื่อดั้งเดิมค่อนข้างมากนี้เอง จึงทำให้สื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่

ดึงดูดใจกลุ่มเยาวชนยุคใหม่ได้เป็นอย่างดี ทั้งในด้านเนื้อหาเชิงลึกและหลากหลาย รวมถึงประสิทธิภาพของตัวสื่อในแง่การเข้าถึง และการตอบสนองอย่างทันทีทันใด

นอกจากนี้เว็บไซต์ในการถ่ายทอดธรรมะบางเว็บไซต์ได้มีการจัดทำหรือรวบรวมสื่อธรรมะจากแหล่งต่างๆ ที่ผู้ใช้บริการสามารถดาวน์โหลดสื่อธรรมะผ่านเว็บไซต์ ในรูปของสื่อผสม (Multimedia) อาทิ ข้อความที่เป็นตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวที่เป็นภาพจากเหตุการณ์จริงหรือภาพกราฟิกที่มีการเคลื่อนไหว (animation) ไฟล์เสียง หรือสามารถดาวน์โหลดได้ทั้งภาพและเสียง นับว่าเว็บไซต์ที่แพร่ธรรมะเพื่อเยาวชนในปัจจุบันนี้ มีบทบาทในการเป็นสื่อสาระบันเทิงรูปแบบหนึ่งที่สอดแทรกการจรรโลงจิตใจให้กับเยาวชน เพื่อให้เยาวชนเหล่านั้นสามารถที่จะใช้พลังความคิดในทางสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่า สถาบันศาสนาเองก็ได้ให้ความสำคัญในการปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยอาศัยจุดเด่นของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีความทันสมัยรวดเร็ว ซึ่งพระสงฆ์และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องก็ได้มีการปรับประยุกต์โดยใช้ช่องทางที่หลากหลายโดยผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อผู้รับสารที่เป็นเยาวชนมากที่สุด

จากการปรับประยุกต์เนื้อหาและช่องทางดังที่กล่าวมานั้น จึงเป็นที่มาที่เราควรศึกษาในเรื่องของ “รูปแบบการสื่อสารธรรมะเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์” ว่าปัจจุบันสื่อเว็บไซต์ที่ใช้สำหรับถ่ายทอดธรรมะนั้นมีวิธีการประยุกต์เนื้อหา ช่องทาง และรูปแบบในการสื่อสารธรรมะอย่างไรเพื่อให้เด็กเยาวชนและคนรุ่นใหม่สามารถเข้าถึงและเข้าใจหลักธรรมะได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยไม่ให้เกิดการสูญเสีย “แก่นแท้ของพระพุทธศาสนา” รวมถึงเป็นแนวทางในการสื่อสารเพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อไป

ปัญหานำวิจัย

1. รูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดธรรมะผ่านเว็บไซต์เป็นอย่างไร
2. สื่อเว็บไซต์เพื่อการถ่ายทอดธรรมะที่สอดคล้องกับความต้องการของเยาวชนมีคุณลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดธรรมะผ่านเว็บไซต์
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของสื่อเว็บไซต์เพื่อการถ่ายทอดธรรมะที่สอดคล้องกับความต้องการของเยาวชน

ขอบเขตการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยนี้จะศึกษาในแง่ผู้ส่งสารโดยศึกษาเว็บไซต์ไทย 3 แห่ง ที่มีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ธรรมะสู่เยาวชน โดยการสืบค้นในอินเทอร์เน็ตเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2550 และเก็บข้อมูลในเดือนธันวาคม 2550 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2551 และศึกษาเฉพาะสิ่งที่อยู่ภายในเว็บไซต์ดังกล่าวเท่านั้น ไม่รวมลิงค์เชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์อื่นๆ ได้แก่

- เว็บไซต์ www.jaisabai.com
- เว็บไซต์ www.tamdee.net
- เว็บไซต์ www.budpage.com

2. การศึกษาวิจัยในแง่ผู้รับสาร โดยการจัดกลุ่มสนทนา (focus group) จะศึกษาเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่นับถือศาสนาพุทธอายุ 18-25 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และเคยเข้าไปใช้บริการในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนข้างต้นอย่างน้อย 1 เว็บไซต์ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2550 ถึงเดือนมกราคม 2551

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อประโยชน์ต่อองค์กรและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบการถ่ายทอดธรรมะผ่านเว็บไซต์ให้สอดคล้องกับความต้องการของเยาวชน
2. เป็นประโยชน์ต่อสถาบันสงฆ์ในการพัฒนารูปแบบและวิธีการเผยแพร่ธรรมะเพื่อดำรงพระพุทธศาสนาอีกช่องทางหนึ่ง

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ธรรมะ หมายถึง หลักธรรม คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก

ธรรมะประยุกต์	หมายถึง การนำหลักธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกมาปรับใช้เพื่อถ่ายทอด
ช่องทาง	หมายถึง การถ่ายทอดธรรมะผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อเว็บไซต์ และสื่อวัตถุอื่นๆ สำหรับการวิจัยครั้งนี้หมายถึงการถ่ายทอดธรรมะผ่านเว็บไซต์เท่านั้น
เว็บไซต์	หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ประกอบกันขึ้นมาเพื่อใช้ในการถ่ายทอดธรรมะประยุกต์ผ่านหน้าเว็บเพจบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดธรรมะสู่เยาวชน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> - www.jaisabai.com - www.tamdee.net - www.budpage.com
เว็บเพจ	หมายถึง เว็บหนึ่งหน้าที่เห็นบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน
โฮมเพจ	หมายถึง เว็บเพจหน้าแรกของเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน
ไซต์แมพ (Site map)	หมายถึง แผนผังหรือแผนที่ของเว็บไซต์ที่ทำให้ทราบว่าเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนนั้นมีกี่หน้า และมีการเชื่อมโยงระหว่างแต่ละหน้าอย่างไร
รูปแบบ	หมายถึง การนำเสนอการถ่ายทอดธรรมะประยุกต์ด้วยวิธีการต่างๆ แก่เยาวชน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้แบ่งเป็น <ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบการนำเสนอแบบสื่อผสม ได้แก่ ตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ภาพวิดีโอ และเสียง - รูปแบบการนำเสนอประเภทรายการ ได้แก่ ธรรมะออนไลน์ นิทาน การ์ตูน เกม เพลง ข่าว กระดานสนทนา และห้องสนทนา - รูปแบบการสื่อสาร ได้แก่ One-to one, One-to-many และ Many-to-many

รูปแบบการสื่อสาร

หมายถึง ลักษณะการโต้ตอบระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เป็นรูปแบบการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แบ่งเป็น

- การสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมกัน One-to-one ซึ่งเป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารส่งสารไปยังผู้รับสารผู้หนึ่งต่างช่วงเวลา และบุคคลผู้รับสารอาจตอบกลับผู้ส่งสารในอีกช่วงเวลาหนึ่งที่ไม่พร้อมกัน ได้แก่ การสื่อสารในรูปของจดหมายข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรืออีเมลล์ การส่งคำถามไปยังเว็บมาสเตอร์

- การสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมกัน Many-to-many เป็นการสื่อสารที่ผู้รับสารและผู้ส่งสารจะต้องลงทะเบียนก่อนเข้าสู่ระบบ เพื่อใช้บริการยังเมนูใดเมนูหนึ่งในเว็บไซต์นั้นๆ โดยผู้ส่งสารสามารถเขียนข้อความทิ้งไว้บนหน้าเว็บเพจนั้นๆ ได้ในช่วงเวลาหนึ่ง โดยที่ผู้รับสารรายอื่นๆ ที่ลงทะเบียนสามารถเข้ามาอ่าน หรือเขียนข้อความโต้ตอบกลับได้ในอีกช่วงเวลาหนึ่ง ได้แก่ การสื่อสารในรูปแบบของกระดานสนทนา

- การสื่อสารแบบพร้อมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารทั้งแบบ One-to-one และ One-to-many ผู้รับสารและผู้ส่งสารสามารถพูดคุยโต้ตอบกันได้ทันทีในหลายประเด็นที่ต้องการ โดยจะเลือกสื่อสารกับคนใดคนหนึ่งหรือหลายๆ คนพร้อมกันก็ได้ ได้แก่ การสื่อสารในรูปแบบของห้องสนทนา หรือ Chat

- การสื่อสารแบบไม่พร้อมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารทั้งแบบ One-to-one และ One-to-many ได้แก่ การค้นหาข้อมูลต่างๆ ภายในเว็บไซต์โดยไม่ต้องลงทะเบียนเข้าระบบ

เนื้อหา

หมายถึง สารที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า สำหรับการวิจัยครั้งนี้เนื้อหาแบ่งเป็น เนื้อหาด้านประวัติศาสตร์และพุทธประวัติ เนื้อหาด้านหลักธรรมทางพุทธศาสนา เนื้อหาด้านธรรมะปฏิบัติ เนื้อหาด้านวันสำคัญและศาสนพิธีทางพุทธศาสนา

เนื้อหาด้านบทสวดและคาถาในพุทธศาสนา และข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา

ธรรมเนียมปฏิบัติ	หมายถึง ข้อปฏิบัติด้านการนั่งสมาธิวิปัสสนา รวมถึงวิธีและขั้นตอนการปฏิบัติสมาธิ
ภาษา	หมายถึง การใช้ภาษาในการสื่อสารแบบเป็นทางการ และแบบไม่เป็นทางการ
ภาษาแบบเป็นทางการ	หมายถึง การใช้ภาษาในการอธิบายหลักธรรมคำสอนในเชิงวิชาการ หรือใช้ภาษาบาลีสันสกฤต
ภาษาแบบไม่เป็นทางการ	หมายถึง การใช้ภาษาในการอธิบายหลักธรรมคำสอนที่เรียบง่าย
คุณลักษณะ	หมายถึง ส่วนประกอบต่างๆ ที่มีส่วนช่วยให้สื่อธรรมะได้รับความสนใจ และสร้างความเข้าใจแก่เยาวชน เพื่อให้เยาวชนเกิดการรับรู้จดจำ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
ผู้ใช้บริการ	หมายถึง เยาวชนที่เข้าไปใช้บริการในรูปแบบต่างๆ ภายในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน
เยาวชน	หมายถึง ผู้นับถือศาสนาพุทธอายุตั้งแต่ 18-25 ปี ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และเคยใช้บริการเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน เว็บไซต์ใดเว็บไซต์หนึ่ง ได้แก่ www.jaisabai.com , www.tamdee.net และ www.budpage.com ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2550 ถึงเดือนมกราคม 2551

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องการถ่ายทอดธรรมะประยุกต์เพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์ มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทฤษฎีการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต
 - การสื่อสารด้วยคอมพิวเตอร์
 - รูปแบบและเนื้อหาของ การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต
 - ลักษณะเฉพาะของอินเทอร์เน็ต
 - สื่อปฏิสัมพันธ์ (Interactive media)
 - บริการด้านต่างๆ ในอินเทอร์เน็ต
 - สื่อมวลชนกับอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย
2. แนวคิดด้านสาระบันเทิง
3. แนวคิดด้านการตลาดเพื่อสังคม
4. แนวคิดด้านการสื่อสารเพื่อการพัฒนาศาสนา
5. แนวคิดเรื่องพุทธวิธีการถ่ายทอดสารของพระพุทธเจ้า
6. แนวคิดการวิเคราะห์สาร
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต

สังคมสารสนเทศหรือสังคมข้อมูลข่าวสารมีจุดเริ่มต้นในช่วงปลายทศวรรษที่ 20 จนถึงปัจจุบัน ข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญและเปรียบเสมือนเป็นปัจจัยที่ 5 ในการดำเนินชีวิตประจำวันของทุกคน โดยผู้ที่มีข้อมูลข่าวสารอยู่ในมือและสามารถควบคุมข่าวสารนั้นได้ก็จะเป็นผู้ที่ได้เปรียบในสังคม

ศักยภาพด้านการสื่อสารในปัจจุบันนับว่ามีความรวดเร็ว สามารถจุข้อมูลข่าวสารได้ในปริมาณมาก สามารถโต้ตอบกลับได้อย่างปัจจุบันทันด่วน (Interactive) เชื่อมต่อโลกทั้งโลกให้เป็น

หมู่บ้านโลก (global village) (อ้างใน รจิตลักขณ์ แสงอุไร, น.172) ทำให้สามารถตอบสนองการใช้งานของผู้ใช้ได้เป็นอย่างดี รวมถึงประหยัดเวลา และต้นทุนในการสื่อสารลงมาก

เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต มีจุดเริ่มต้นมาจากโครงการวิจัยทางการทหารของกระทรวงกลาโหมของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาในช่วงต้นทศวรรษที่ 1960 ซึ่งต้องการสร้างเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัยที่สามารถหลีกเลี่ยงภัยจากระเบิดนิวเคลียร์ได้ และเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับสงครามนิวเคลียร์ โดยเป็นการเปิดโอกาสให้กับศูนย์บัญชาการกลางได้กระจายอำนาจเพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแบบเครือข่าย ในเวลาต่อมารัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ผ่อนคลาษฎระเบียบการควบคุม จนส่งผลให้อินเทอร์เน็ตขยายตัวเข้าสู่วงการธุรกิจและมีบทบาทอย่างสูงเชิงพาณิชย์นับตั้งแต่ปี 1987 เป็นต้นมา

ในทศวรรษที่ 1990 โลกเกิดการปฏิวัติทางเทคโนโลยีครั้งใหญ่ เรียกว่า การปฏิวัติดิจิทัล (digital revolution) การส่งข้อมูลในระบบอะนาล็อก (analog) ที่ใช้กันมาในอดีตได้ถูกเปลี่ยนให้เป็นดิจิทัล ซึ่งทำให้ข้อมูลทุกชนิดสามารถผลิต เก็บบันทึก และแลกเปลี่ยนสู่กันได้โดยใช้ภาษาร่วมกันคือ ภาษาคอมพิวเตอร์ ซึ่งเทคโนโลยีดิจิทัลนี้เมื่อผสมผสานกับเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต จะทำหน้าที่เสมือนทางด่วนข้อมูล (information superhighway) ทำให้ทุกคนที่อยู่ ณ สถานที่ต่างๆ ในโลกสามารถเชื่อมต่อกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าวนี้จะมีศักยภาพในการที่จะผลิตเนื้อหาสื่อรูปแบบต่างๆ ได้อย่างมากมายออกไปในวงกว้าง

ผลของการผสมผสานเทคโนโลยีดิจิทัลและเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของเทคโนโลยีการสื่อสาร โดยสื่อส่วนตัว (personal media) เช่น กล้องถ่ายรูป เครื่องเล่นวิดีโอ สามารถนำมาต่อเข้ากับเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งเชื่อมกับเครือข่ายโทรคมนาคม และสามารถส่งสัญญาณข้อมูลออกไปได้ในวงกว้าง ทำให้ปัจจุบันเส้นแบ่งระหว่างสื่อส่วนตัวและสื่อสารมวลชนได้รับการตีกรอบแบ่งกลุ่มใหม่ เป็น สื่อเก่า (conventional media) และสื่อใหม่ (new media)

สำหรับสื่อเก่า จะหมายถึง เทคโนโลยีทางการสื่อสารที่ไม่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับคอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายโทรคมนาคม ส่วนสื่อใหม่ หมายถึงเทคโนโลยีการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นสื่อเสียง ตัวหนังสือ หรือตัวเลข ภาพกราฟฟิก วิดีทัศน์ ที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับเทคโนโลยีเครือข่ายที่มีคอมพิวเตอร์หรือโทรคมนาคมเป็นองค์ประกอบหลัก

การสื่อสารด้วยคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication)

การสื่อสารด้วยคอมพิวเตอร์ หรือ CMC (Computer-Mediated Communication) หมายถึง ระบบการสื่อสารข้อมูล ทั้งที่เป็นข้อความ ภาพ สัญลักษณ์ และเสียง ระหว่างคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่ง ไปสู่คอมพิวเตอร์อีกเครื่องหนึ่ง หรือหลายๆ เครื่อง โดยใช้สื่อกลางคือระบบโทรคมนาคม (Telecommunication System) เช่น โทรศัพท์ โทรสาร เคเบิลใยแก้ว หรือดาวเทียม เป็นต้น

สำหรับการสื่อสารด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในปัจจุบันคือ การสื่อสารในรูปแบบอินเทอร์เน็ต (Internet)

Hoffman (1995) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง “Commercial Scenarios for the Web: Opportunities and Challenges” ว่าโดยธรรมชาติของอินเทอร์เน็ตนั้นสามารถกล่าวได้ว่าเป็นสื่อที่มีลักษณะหลายโฉมหน้า (multifaceted) เนื่องจากมีความผสมผสานกันระหว่างการเป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (interpersonal) และการเป็นช่องทางการสื่อสารมวลชน (mass communication)

รูปแบบและเนื้อหาของ การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต

ยุคแรกของการสื่อสารในอินเทอร์เน็ตเป็นยุคที่มีลักษณะรูปแบบเนื้อหาที่เป็นตัวอักษร (text mode) ซึ่งเป็นการสื่อสารกันผ่านตัวหนังสือล้วนๆ เป็นรูปแบบการสื่อสารที่มีลักษณะค่อนข้างจริงจัง เนื้อหาของการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตในยุคนี้เป็นแหล่งรวมของข้อมูลทางวิชาการและการวิจัย แม้จะมีความครอบคลุมประเด็น แต่ขาดสีสัน ลวดลายที่ดึงดูดใจ เนื่องจากการสื่อสารในอินเทอร์เน็ตยุคแรกนี้เป็นการสื่อสารที่จำกัดอยู่ในวงเฉพาะกลุ่มคนที่มีการศึกษาดี

ยุคปัจจุบันการสื่อสารในอินเทอร์เน็ตเปลี่ยนสู่ยุคไฮเปอร์เท็กซ์ (hypertext mode) หรือที่รู้จักกันในนามของ เวิลด์ ไวด์ เว็บ (World Wide Web) เป็นการสื่อสารผ่านรูปแบบของสื่อประสม (multimedia) ผ่านรูปภาพ เสียง สีสัน ภาพเคลื่อนไหว และกราฟิกที่สวยงามดึงดูดตา และยังเอื้ออำนวยต่อการเชื่อมโยง (link) ข้อมูลจากเว็บไซต์หนึ่งไปยังอีกเว็บไซต์หนึ่งได้อีกด้วย ทำให้การสื่อสารในอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันนอกจากจะเป็นแหล่งรวมข้อมูลทางวิชาการและการวิจัยที่สำคัญแล้ว ยังแผ่ขยายไปถึงแทบทุกหัวข้อยของความสนใจ หรือรูปแบบการสื่อสารกระดานข่าวให้ผู้สนใจส่งข้อความหรือสารใดๆ มาไว้บนกระดานกลางให้ผู้สนใจอื่นได้อ่านและแสดงความคิดเห็น ซึ่งการสื่อสารผ่านกระดาน

ข่าวนี้มีความหลากหลายของประเด็นในการสนทนา อาทิ ปัญหาสังคมหรือข่าวที่กำลังเป็นประเด็นที่สนใจ เรื่องวงการบันเทิง ละครต่างๆ หรือแม้แต่เรื่องของศาสนาเองก็ตาม

พิมพ์เดือน จากตุลาคม (2550) จำแนกองค์ประกอบของสื่อต่างๆ ได้เป็น 5 ชนิด ประกอบด้วย

1. ข้อความหรือตัวอักษร (Text)
2. ภาพนิ่ง (Still Image)
3. ภาพเคลื่อนไหว (Animation)
4. เสียง (Sound)
5. ภาพวิดีโอ (Video)

แล้วนำมาผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อใช้สำหรับการปฏิสัมพันธ์หรือโต้ตอบ (Interaction) ระหว่างคอมพิวเตอร์กับผู้ใช้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ผู้ใช้สามารถเลือกกระทำต่อมัลติมีเดียได้ตามต้องการ ตัวอย่างเช่น ผู้ใช้ได้ทำการเลือกรายการและตอบคำถามผ่านทางจอภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ จากนั้นระบบคอมพิวเตอร์ก็ทำการประมวลผลและแสดงผลพ็อร์ย็อนกลับผ่านทางจอภาพให้ผู้ใช้เป็นอีกครั้ง เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีการปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบอื่นๆ อีกมากมาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเครื่องมือและรูปแบบที่จะนำมาประยุกต์ใช้งาน ตัวอย่างเช่น การสร้างปุ่มเมนูหรือข้อความที่มีสีแตกต่างจากข้อความปกติ เมื่อผู้ใช้มีปฏิสัมพันธ์กับส่วนนี้ ระบบก็จะเชื่อมโยงไปยังส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้ง ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงหรือวิดีโอ ตามที่ได้มีการออกแบบไว้ล่วงหน้าแล้ว ดังนั้น จึงถือได้ว่าการปฏิสัมพันธ์ในมัลติมีเดียเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าส่วนอื่นๆ

1. ข้อความหรือตัวอักษร (Text)

ข้อความหรือตัวอักษรถือว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของมัลติมีเดีย ระบบมัลติมีเดียที่นำเสนอผ่านจอภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ นอกจากจะมีรูปแบบและสีของตัวอักษรให้เลือกมากมายตามความต้องการแล้วยังสามารถกำหนดลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ (โต้ตอบ) ในระหว่างการนำเสนอได้อีกด้วย

2. ภาพนิ่ง (Still Image)

ภาพนิ่งเป็นภาพที่ไม่มีการเคลื่อนไหว เช่น ภาพถ่าย ภาพวาด และภาพถ่ายเส้น เป็นต้น ภาพนิ่งนับว่ามีบทบาทต่อระบบงานมัลติมีเดียมากกว่าข้อความหรือตัวอักษร ทั้งนี้เนื่องจากภาพจะ

ให้ผลในเชิงการเรียนรู้หรือรับรู้ด้วยการมองเห็นได้ดีกว่า นอกจากนี้ยังสามารถถ่ายทอดความหมายได้ลึกซึ้งมากกว่าข้อความหรือตัวอักษรนั่นเองซึ่งข้อความหรือตัวอักษรจะมีข้อจำกัดทางด้านความแตกต่างของแต่ละภาษา แต่ภาพนั้นสามารถสื่อความหมายได้กับทุกชนชาติ ภาพนิ่งมักจะแสดงอยู่บนสื่อชนิดต่างๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์หรือวารสารวิชาการ เป็นต้น

3. ภาพเคลื่อนไหว (Animation)

ภาพเคลื่อนไหว หมายถึง ภาพกราฟิกที่มีการเคลื่อนไหวเพื่อแสดงขั้นตอนหรือปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การเคลื่อนไหวของอะตอมในโมเลกุล หรือการเคลื่อนที่ของลูกสูบของเครื่องยนต์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อสร้างสรรคจินตนาการให้เกิดแรงจูงใจจากผู้ชม การผลิตภาพเคลื่อนไหวจะต้องใช้โปรแกรมที่มีคุณสมบัติเฉพาะทางซึ่งอาจมีปัญหาเกิดขึ้นอยู่บ้างเกี่ยวกับขนาดของไฟล์ที่ต้องใช้พื้นที่ในการจัดเก็บมากกว่าภาพนิ่งหลายเท่านั่นเอง

4. เสียง (Sound)

เสียงเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของมัลติมีเดีย โดยจะถูกจัดเก็บอยู่ในรูปของสัญญาณดิจิทัลซึ่งสามารถเล่นซ้ำกลับไปกลับมาได้ โดยใช้โปรแกรมที่ออกแบบมาโดยเฉพาะสำหรับทำงานด้านเสียง หากในงานมัลติมีเดียมีการใช้เสียงที่เร้าใจและสอดคล้องกับเนื้อหาในการนำเสนอ จะช่วยให้ระบบมัลติมีเดียนั้นเกิดความสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังช่วยสร้างความน่าสนใจและน่าติดตามในเรื่องราวต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากเสียงมีอิทธิพลต่อผู้ใช้มากกว่าข้อความหรือภาพนิ่งนั่นเอง ดังนั้น เสียงจึงเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับมัลติมีเดียซึ่งสามารถนำเข้าสู่เสียงผ่านทางไมโครโฟน แผ่นซีดี ดีวีดี เทป และวิทยุ เป็นต้น

5. วิดีโอ (Video)

วิดีโอเป็นองค์ประกอบของมัลติมีเดียที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากวิดีโอในระบบดิจิทัลสามารถนำเสนอข้อความหรือรูปภาพ (ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว) ประกอบกับเสียงได้สมบูรณ์มากกว่าองค์ประกอบชนิดอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ปัญหาหลักของการใช้วิดีโอในระบบมัลติมีเดียก็คือ การสิ้นเปลืองทรัพยากรของพื้นที่บนหน่วยความจำเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการนำเสนอวิดีโอด้วยเวลาที่เกิดขึ้นจริง (Real-Time) จะต้องประกอบด้วยจำนวนภาพไม่ต่ำกว่า 30 ภาพต่อวินาที (Frame per Second) ถ้าหากการประมวลผลภาพดังกล่าวไม่ได้ผ่านกระบวนการบีบอัดขนาดของสัญญาณมาก่อน การนำเสนอภาพเพียง 1 นาทีอาจต้องใช้หน่วยความจำมากกว่า 100 MB ซึ่งจะทำ

ให้ไฟล์มีขนาดใหญ่เกินขนาดและมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ด้อยลง ซึ่งเมื่อมีการพัฒนาเทคโนโลยีที่สามารถบีบอัดขนาดของภาพอย่างต่อเนื่องจนทำให้ภาพวิดีโอสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและกลายเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบมัลติมีเดีย (Multimedia System)

Rice (1989) ได้วิเคราะห์ถึงศักยภาพของการสื่อสารด้วยคอมพิวเตอร์ โดยเปรียบเทียบจากคุณสมบัติในการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

1. ความเป็นอิสระจากกฎเกณฑ์และข้อจำกัด (Freedom of constraints) เช่น การกำหนดสถานะของผู้ส่งสาร การผูกขาดความเป็นเจ้าของสื่อ การไม่สามารถเลือกกลุ่มผู้รับสารเฉพาะเป้าหมายได้ การกำหนดช่วงเวลาในการรับข่าวสาร หรือการไม่สามารถเรียกคืนข้อมูลได้ เป็นต้น
2. ขอบเขตการสื่อสาร (Mode or technical bandwidth) ซึ่งหมายถึง ระยะเวลาระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร หรือเนื้อหาที่สามารถนำเสนอได้หลายลักษณะ ทั้งที่เป็นคำพูด สัญลักษณ์ หรือเสียง
3. การสนองตอบและปฏิสัมพันธ์ (Feedback and interactivity) ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถเกิดขึ้นได้โดยสะดวกและในระยะเวลาอันรวดเร็ว
4. การติดต่ออย่างเป็นเครือข่าย (Network Flows) ซึ่งมีผลต่อการกระจายตัว รวมทั้งการเข้าถึงสื่อและข้อมูลที่มีการเชื่อมโยงกัน

ส่วน Hiltz (1978) ได้ให้ทัศนะว่าปรากฏการณ์ของการนำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นสื่อกลางในการสื่อสารนั้นเป็นไปใน 3 รูปแบบ ได้แก่

1. ใช้เพื่อการแทนที่ (Substitution) ซึ่งการสื่อสารด้วยคอมพิวเตอร์ หรือ CMC จะถูกนำมาใช้แทนวิธีการสื่อสารในรูปแบบเดิมที่เคยเป็นมา เช่น การใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้โทรเลขหรือโทรศัพท์ เป็นต้น
2. ใช้เพื่อการเสริม (Add-on) คือ การสื่อสารด้วยคอมพิวเตอร์ถูกนำมาใช้ในขณะที่วิธีการสื่อสารในรูปแบบเดิมก็ยังคงอยู่ เช่น การอ่านผังรายการโทรทัศน์บนอินเทอร์เน็ตก่อนที่จะเปิดดูรายการโทรทัศน์ที่ตัวเองต้องการ เป็นต้น
3. ใช้เพื่อการแผ่ขยาย (Expansion) คือ การสื่อสารด้วยคอมพิวเตอร์ที่แตกต่างไปจากกระบวนการสื่อสารแบบเดิม เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ซึ่งจะเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของหนังสือพิมพ์ แม้ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกันก็ตาม

ในขณะที่ Morris (1996) ได้จำแนกรูปแบบการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตออกเป็น 4 รูปแบบด้วยกัน ได้แก่

1. การสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมกัน (One-to-one Asynchronous Communication) ตัวอย่างของการสื่อสารประเภทนี้ได้แก่ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-mail

2. การสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมกัน (Many-to-many Asynchronous Communication) ตัวอย่างของการสื่อสารประเภทนี้ได้แก่ Usenet, Electronic Bulletin Boards และ Listserv ซึ่งผู้รับสารต้องลงชื่อก่อนที่จะเข้าสู่ในระบบ

3. การสื่อสารแบบพร้อมกันระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสาร (Synchronous Communication) ทั้งในแบบ One-to-one ไปจนถึง One-to-many โดยสามารถคุยกันได้ในหลากหลายหัวข้อที่ต้องการ ตัวอย่างของการสื่อสารประเภทนี้ได้แก่ การ Chat (Internet Relay Chat หรือ IRC)

4. การสื่อสารแบบไม่พร้อมกันระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสาร (Asynchronous Communication) ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมีลักษณะที่ผู้รับสารต้องการที่จะค้นหา Site เพื่อที่จะเข้าไปดูข้อมูลข่าวสารซึ่งอาจเป็นการสื่อสารแบบ Many-to-one, One-to-one หรือ One-to-many ตัวอย่างการสื่อสารแบบนี้ได้แก่ Website, Gopher และ FTP sites

ลักษณะเฉพาะของอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ตมีลักษณะพิเศษทางการสื่อสารหลายประการดังนี้

1. การไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารข้ามพรมแดนและข้ามอำนาจการควบคุมระดับชาติ
2. อำนาจในการควบคุมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารใดๆ อยู่ในมือของผู้ใช้มากกว่าผู้ส่งสาร
3. การที่ผู้จัดทำเนื้อหาไม่จำเป็นต้องอาศัยตัวกลาง (mediator) ในการนำเสนอเนื้อหาต่อผู้รับในวงกว้าง

4. ลักษณะปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) ในการสื่อสาร
5. การเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารมวลชนให้เป็นการสื่อสารจากผู้ส่งรายเดียวไปสู่มวลชน (one to many) ไปสู่การเป็นผู้ส่งหลายรายไปสู่มวลชน (many to many)

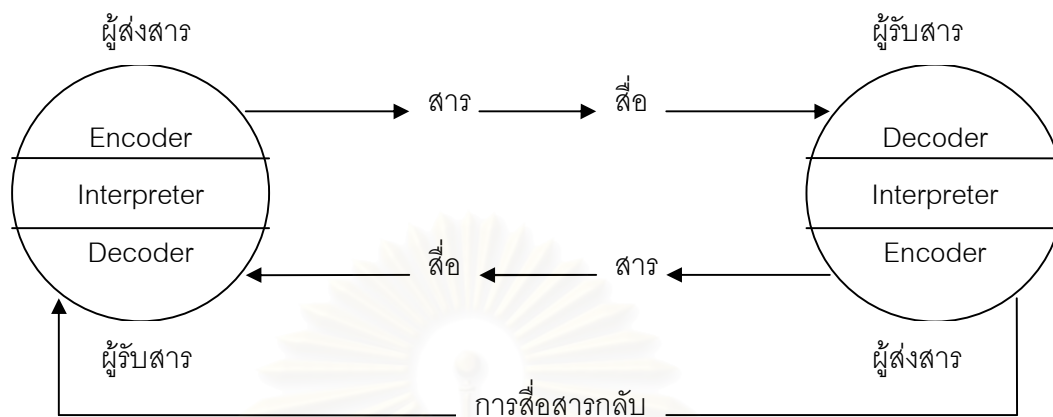
สื่อปฏิสัมพันธ์ (Interactive media)

Refaeli's (1988) กล่าวถึงทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ทางการสื่อสารว่า “ปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารนั้นเป็นการแสดงออกของส่วนขยายของกระบวนการแลกเปลี่ยนในการสื่อสาร ซึ่งการสื่อสารย้อนกลับใน

ครั้งต่อๆ ไป จะเกี่ยวพันกับความเข้มข้นในการสื่อสารซึ่งเกิดขึ้นก่อนหน้านี้ ย้อนลงไปจนถึงการสื่อสารในครั้งแรก” ลักษณะของกระบวนการสื่อสารแบบมีปฏิสัมพันธ์นี้ มาจากการสื่อสารระหว่างบุคคล และมักเป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face to Face Communication) โดยไม่ผ่านตัวกลาง แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารได้ถูกพัฒนาขึ้น จนทำให้รูปแบบของการมีปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารระหว่างบุคคลต้องเปลี่ยนไป โดยที่ผู้สื่อสารสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ผ่านเครื่องมือสื่อสารต่างๆ ได้ เช่น โทรศัพท์และระบบคอมพิวเตอร์เครือข่าย จนทำให้เกิดการพัฒนากระบวนการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ให้เป็นสื่อที่สามารถสร้างกระบวนการปฏิสัมพันธ์ได้

Steuer (1992) กล่าวว่า กระบวนการปฏิสัมพันธ์คือ “ขอบเขตซึ่งผู้สื่อสารสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการปรับเปลี่ยน แก๊ไข รูปแบบ และเนื้อหาในการบรรยากาศการสื่อสารผ่านตัวกลาง ณ เวลานั้น Steuer ให้คำนิยามการสื่อสารในลักษณะนี้ว่า “Telepresence View of Mediated Communication” ซึ่ง Telepresence คือ การรับรู้ในตัวกลางของบรรยากาศการสื่อสาร นั้นหมายถึง กระบวนการสื่อสารที่เกิดขึ้นจะเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล โดยที่ผู้ร่วมสื่อสารไม่ได้มีการสื่อสารแบบเผชิญหน้าซึ่งกันและกัน หากแต่เป็นการสื่อสารต่างสถานที่ เป็นการสื่อสารผ่านตัวกลาง ซึ่งผู้ร่วมสื่อสารสามารถรับรู้ในกระบวนการแลกเปลี่ยนข่าวสารที่เกิดขึ้นในการสื่อสาร และสร้างปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารระหว่างกันได้โดยผ่านตัวกลาง ซึ่ง ณ ที่นี้ คือการสื่อสารผ่านเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชน

การสื่อสารผ่านเว็บไซต์ในประเทศไทยมีลักษณะเป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication) ซึ่งเป็นการสื่อสารที่มีการสื่อสารกลับ (Feedback) คือมีการโต้ตอบระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร โดยปกติแล้วการสื่อสารของมนุษย์นั้นมักจะมีลักษณะเป็นการโต้ตอบกัน กล่าวคือ เมื่อมีผู้พูดก็มีผู้ฟัง ผู้ฟังรู้ดีทุกอย่าง ก็จะมีปฏิกิริยาตอบกลับมา แม้ว่าในการสื่อสารมวลชนในอดีตจะมีการสื่อสารกลับที่ล่าช้า (delayed feedback) หรือโอกาสที่ผู้ส่งสารจะได้รับการสื่อสารกลับมีน้อย แต่ในปัจจุบันเมื่อมีสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาในวงการสื่อสารมวลชน การสื่อสารแบบสองทางได้กลายเป็นเรื่องที่ยากง่ายเพียงปลายนิ้วสัมผัส ทำให้ผู้ส่งสารได้รับการโต้ตอบจากผู้ส่งสาร และสามารถสื่อสารกันได้อย่างต่อเนื่อง ผู้ทำการสื่อสารทั้งสองฝ่าย เป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร กล่าวคือ ในขณะที่ส่งสารก็จะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร ในขณะที่รับสารก็จะทำหน้าที่เป็นผู้รับสาร ซึ่งในการสื่อสารนั้น แต่ละคนจะต้องทำหน้าที่เข้ารหัส (encoding) เมื่อทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร และทำการถอดรหัส (decoding) และตีความหมายสาร (interpreting) ของอีกฝ่ายหนึ่งเมื่อทำหน้าที่เป็นผู้รับสาร

ภาพที่ 2 แบบจำลองกระบวนการสื่อสารแบบสองทาง
(Model of Two-way Communication Process)

ในกระบวนการสื่อสารแบบสองทางนี้ยังคงมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ เช่นเดียวกับองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารแบบทางเดียว คือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร การสื่อสารกลับ (feedback) เป็นแต่เพียงกระบวนการตอบกลับ (return process) การสื่อสารกลับเป็นแค่เพียงการแสดงให้เห็นลักษณะของการโต้ตอบกัน เป็นแค่เพียงตัวแสดง การสื่อสารทางที่สอง คือ การสื่อสารจากผู้รับสารมายังผู้ส่งสาร ซึ่งมีผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสารเป็นองค์ประกอบ เช่นเดียวกับการสื่อสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร การสื่อสารกลับ จึงเป็นเพียงตัวอธิบายให้เห็นถึงการสื่อสารแบบสองทางเท่านั้น

ประเภทของการสื่อสารกลับ

การสื่อสารกลับแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ตามความเร็วหรือซ้ำของการรับทราบการสื่อสารกลับนั้น

1. การสื่อสารกลับทันทีทันใด (immediate feedback) คือการสื่อสารกลับที่ผู้ส่งสารสามารถทราบปฏิกิริยาของผู้รับสารได้รวดเร็ว เช่น การพูดคุยที่เห็นหน้าค่าตากันระหว่าง 2 คน ผู้ส่งสามารถรับทราบการสื่อสารกลับได้ทันที ทั้งจากคำพูดที่ตอบและกระทำทางของผู้รับสาร

2. การสื่อสารกลับที่ล่าช้า (delayed feedback) คือการสื่อสารกลับที่ผู้ส่งสารสามารถทราบปฏิกิริยาของผู้รับสารได้ล่าช้า เช่น การถามตอบในกระทู้ทางอินเทอร์เน็ต จดหมายจากผู้อ่านถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ จดหมายถึงผู้จัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ ความคิดเห็นของประชาชนในการสำรวจประชามติ เป็นต้น

การสื่อสารกลับเชิงบวกและเชิงลบ (Positive and Negative Feedback)

ปฏิกิริยาของผู้รับสารที่มีต่อสารของผู้ส่งสารแบ่งออกเป็น 2 ชนิดตามลักษณะของผลที่เกิดจากการสื่อสาร

1. การสื่อสารกลับเชิงบวก (Positive Feedback) คือการสื่อสารกลับที่ทำให้ผู้ส่งสารพอใจในผลของการสื่อสาร เช่น การตอบรับเป็นอาสาสมัครในการมีส่วนร่วมสร้างเว็บไซต์ธรรมดาตามที่ webmaster ได้ประกาศไว้ในเว็บไซต์

2. การสื่อสารกลับเชิงลบ (Negative Feedback) คือการสื่อสารกลับที่ทำให้ผู้ส่งสารไม่พอใจในผลของการสื่อสาร เช่น การชวนสนทนาธรรมดาในห้องสนทนา (Chat) แต่ไม่มีใครยอมสนทนาด้วย

การสื่อสารกลับโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ (Purposive and Non-purposive Feedback)

นอกจากการจำแนกการสื่อสารกลับโดยอาศัยเกณฑ์ความรวดเร็ว ความล่าช้าและเชิงบวก-ลบแล้ว เรายังสามารถจำแนกการสื่อสารกลับโดยอาศัยเกณฑ์ความตั้งใจ-ไม่ตั้งใจของผู้รับสารด้วย ดังนี้

1. การสื่อสารกลับโดยตั้งใจ (Purposive Feedback) เป็นปฏิกิริยาของผู้รับสารที่แสดงการตอบสนองต่อสารของผู้ส่งสารโดยตั้งใจที่จะแจ้งให้ผู้ส่งสารทราบ เช่น การเขียนจดหมายถึง webmaster ของเว็บไซต์ธรรมดา การตั้งกระทู้ถามตอบทางเว็บไซต์ธรรมดา เป็นต้น

2. การสื่อสารกลับโดยไม่ตั้งใจ (Non-purposive Feedback) เป็นปฏิกิริยาของผู้รับสารที่แสดงตอบสนองต่อสารของผู้ส่งสารโดยที่ผู้รับสารไม่ได้มีเจตนาที่จะให้ผู้ส่งสารทราบ เช่น หลังจากดูโฆษณาผงค์ฟอกทางโทรทัศน์ แม่บ้านก็ตัดสินใจซื้อ ซึ่งการซื้อนี้เป็นปฏิกิริยาตอบสนองต่อการโฆษณาของผงค์ฟอก ซึ่งบริษัททราบได้จากการสำรวจตลาด (market survey) ทั้งที่แม่บ้านไม่ได้ตั้งใจให้บริษัทขายผงค์ฟอกทราบปฏิกิริยาของตน

บริการด้านต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ต

1. บริการค้นหาข้อมูลต่างๆ

บริการเวปต์ไวด์เว็บ (World Wide Web) เป็นหนึ่งในบริการค้นหาข้อมูลที่มีผู้นิยมใช้บริการมากที่สุดบนโลกอินเทอร์เน็ต โดยให้รูปแบบการนำเสนอข้อมูลในลักษณะคล้ายหน้ากระดาษอิเล็กทรอนิกส์ คือจะมีพื้นที่แสดงผลเป็นกรอบสี่เหลี่ยม ในกรอบนี้จะมีข้อความ เสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวจัดวาง เช่นเดียวกับการจัดหน้านิตยสารหรือหน้าหนังสือ ผู้ใช้สามารถอ่านและค้นหาข้อมูลโดยการคลิกเมาส์ไปยังหน้าอื่นๆ เช่นเดียวกับการเปิดหน้าหนังสือ ด้วยเหตุนี้เราจึงเรียกหน้ากระดาษอิเล็กทรอนิกส์ของเวปต์ไวด์เว็บว่า “เว็บเพจ” (Web Page) และเรียกหน้าแรกของเว็บเพจทั้งหมดในเครื่องเซิร์ฟเวอร์ที่ให้บริการนั้นว่า “โฮมเพจ” (Home Page) ส่วนเอกสารต่างๆ ที่มีอยู่ในบริการเวปต์ไวด์เว็บที่มีความสามารถในการเชื่อมโยงดังกล่าวจะถูกสร้างในรูปแบบที่เรียกว่า HTML (Hypertext Markup Language)

จุดเด่นของรูปแบบการนำเสนอของเวปต์ไวด์เว็บ คือ ความง่ายของการใช้งานและมีรูปแบบการแสดงผลแบบไฮเปอร์เท็กซ์ที่เชื่อมโยงจากข้อมูลชุดหนึ่งไปสู่ข้อมูลอีกชุดหนึ่ง ซึ่งอาจอยู่ในศูนย์บริการข้อมูลเดียวกันหรือต่างศูนย์กัน โดยที่เว็บเพจแต่ละหน้าที่เชื่อมโยงกันโดยไม่จำเป็นต้องเรียงหน้าตามลำดับแบบหนังสือ จะเก็บหน้าอย่างไรก็ได้ขอให้มีส่วนที่เรียกว่าลิงค์ (Link) ซึ่งไปที่หน้านั้น ผู้ใช้ก็สามารถเข้าไปถึงหน้านั้นๆ ณ ตำแหน่งใดๆ ก็ได้ ลิงค์ที่กล่าวนี้ไม่ได้ถูกจำกัดแค่เว็บเพจของตัวเองเท่านั้น ยังมีคุณสมบัติซึ่งไปยังเว็บเพจใดๆ ในโลกนี้ก็ได้ ลักษณะการเชื่อมโยงของเว็บเพจที่โยงใยไปมาลักษณะนี้ ทำให้บริการนี้ถูกขนานนามว่าเป็น “โครงข่ายใยแมงมุม” (พงษ์ระพี เตชพาหพงษ์, 2540)

2. บริการด้านการสื่อสาร

เป็นบริการที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถติดต่อรับส่งข้อมูลแลกเปลี่ยนกันได้ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีความรวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่าย แบ่งออกเป็น

- ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตแต่ละคนจะมีชื่อลงบันทึกการใช้เครื่อง login name ที่ทางผู้จัดการระบบเครื่องคอมพิวเตอร์กำหนดให้ เมื่อใช้ประกอบกับชื่อ ที่อยู่ของเครื่องที่ใช้งานอยู่ก็จะเป็นชื่อที่อยู่ของผู้ใช้นั้นด้วย ซึ่งอนุญาตให้ผู้ใช้บริการส่งข้อมูล ทั้งในรูปแบบของข้อความ ภาพ เสียง ตราประทับที่สามารถเข้ารหัสเป็นข้อมูลได้ ผู้ใช้บริการสามารถติดต่อรับ-ส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) กับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกได้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอีก โดยผู้ใช้แต่

ละคนจะมีที่เก็บข้อมูลเสมือนตู้ไปรษณีย์ประจำผู้ใช้ และบริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์นี้ก็มีควมรวดเร็วและสะดวกมาก อีกทั้งยังสามารถอ้างอิงที่อยู่ของผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตดังกล่าวได้ด้วย ปัจจุบันบริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวนี้จึงเป็นบริการที่ได้รับความนิยมอย่างสูงประเภทหนึ่ง

- สนทนาแบบออนไลน์ (Talk) เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถใช้ในการสื่อสารติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันได้ โดยผู้ใช้บริการสามารถคุยโต้ตอบกับผู้ใช้คนอื่นๆ ในอินเทอร์เน็ตได้ในเวลาเดียวกัน ด้วยการพิมพ์เข้าไปทางคีย์บอร์ด เสมือนกับการพูดคุยกันแต่ผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ของทั้งสองที่ เสมือนกับการพูดคุยผ่านโทรศัพท์กันอยู่ แต่ใช้การพิมพ์แทนการใช้เสียง ซึ่งให้ความสนุกสนานและความรวดเร็ว บริการสนทนาแบบออนไลน์นี้ เรียกว่า Talk เนื่องจากใช้โปรแกรมที่เรียกว่า Talk ติดต่อกัน หรือจะคุยเป็นกลุ่มหลายๆ คนในลักษณะของการ Chat หรือ IRC (Internet Relay Chat) ซึ่งโปรแกรม IRC ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันได้แก่ mIRC, Pirch98, OmatelIRC และ Trillian ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้ได้ร่วมกับทั้ง MSN Messenger, Yahoo Messenger, ICQ และ IRC

- กระดานข่าวหรือบuletินบอร์ด บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีการให้บริการในลักษณะของกระดานข่าวหรือบuletินบอร์ด โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยๆ จำนวนหลายพันกลุ่ม เรียกว่า กลุ่มข่าวหรือ newsgroup ทุกๆ วันจะมีผู้ส่งข่าวสารผ่านระบบดังกล่าว โดยแบ่งแยกออกตามกลุ่มที่สนใจ เช่น กลุ่มผู้สนใจศิลปะ กลุ่มผู้สนใจการเมือง กลุ่มผู้สนใจศาสนา เป็นต้น ซึ่งผู้ใช้สามารถที่จะเข้าไปอ่านเรื่องที่ตนเองสนใจได้ และยังสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ในลักษณะที่คล้ายกับจดหมายอิเล็กทรอนิกส์โดยที่เวลาส่งข่าว (post news) ทุกคนที่อ่านในกลุ่มนั้นจะเห็นข่าวที่ส่งไปด้วย

สื่อมวลชนกับอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย

สื่อมวลชนเป็นสถาบันหรือธุรกิจที่ได้นำเสนอเนื้อหาในรูปแบบออนไลน์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อาทิ หนังสือพิมพ์ออนไลน์ นิตยสารออนไลน์ วิทยุออนไลน์ และโทรทัศน์ออนไลน์ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาที่เหมือนหรือคล้ายกับรายการที่ออกอากาศไปแล้วมาให้บริการทางเว็บไซต์ โดยให้ผู้ใช้สามารถโต้ตอบกับสื่อได้ด้วย

แรกเริ่มเดิมทีประเทศไทยได้ใช้การติดต่อผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในลักษณะการให้บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 โดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย หรือสถาบันเอไอที ซึ่งการใช้บริการดังกล่าวของทั้งสองสถาบัน ได้รับความร่วมมือจากประเทศออสเตรเลีย ตามโครงการ IDP ซึ่งเป็นการติดต่อเชื่อมโยง

เครือข่ายด้วยสายโทรศัพท์ จนกระทั่ง พ.ศ.2531 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ได้ยื่นขอที่อยู่อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย โดยได้รับที่อยู่อินเทอร์เน็ต Sritrang.pus.th ซึ่งนับว่าเป็นที่อยู่อินเทอร์เน็ตแห่งแรกในประเทศไทย

ปี พ.ศ. 2535 เป็นปีที่อินเทอร์เน็ตเข้ามาในประเทศไทยอย่างเต็มตัว กล่าวคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งเครือข่ายและเช่าสาย “ลีสไลน์” (leased line) ซึ่งเป็นสายความเร็วสูงเพื่อเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต โดยเชื่อมต่อเข้ากับเครือข่าย “ยูยูเน็ต” (UUNET) ของบริษัทยูยูเน็ตเทคโนโลยี จำกัด ซึ่งตั้งอยู่ที่มลรัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา การเชื่อมต่อในระยะเริ่มแรกโดยลีสไลน์มีความเร็ว 9600 bps (bit per second)

หากนับตั้งแต่ปีที่อินเทอร์เน็ตเข้ามาในประเทศไทยอย่างเต็มตัวในปี พ.ศ. 2535 นับว่าอินเทอร์เน็ตยังเป็นสื่อใหม่ที่แพร่หลายเข้ามาในประเทศไทยเพียง 15 ปีเท่านั้น แต่กลับมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาก จากที่เคยใช้ในหมู่นักวิชาการ นักวิจัย มาสู่การเป็นสื่อเพื่อการค้าขาย บริการข่าวสาร สื่อบันเทิง รวมถึงการเป็นสื่อธรรมชาติออนไลน์ได้อย่างดีอีกด้วย โดยผู้ใช้งานสามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นตัวหนังสือ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง สื่อมัลติมีเดียส่วนตัว ซึ่งการตอบสนองดังกล่าวนี้เป็นที่นิยมมากในหมู่วัยรุ่น เช่น ดาวน์โหลดเพลงที่ชื่นชอบ หรือภาพดาราศิลปินจากอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้วัยรุ่นหลายคนยังได้ใช้อินเทอร์เน็ตในการแสวงหาความสัมพันธ์กับเพื่อนใหม่ โดยผ่านโปรแกรมต่างๆ อาทิ ICQ, PIRCH, IRC และโปรแกรมสนทนาอย่างอื่นเช่น chat room หรือ web board

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แนวคิดด้านสาระบันเทิง (Edutainment)

“เอดูเทนเมนท์” (ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล, 2541) คือ กลยุทธ์ในการผสมผสานข้อมูล ข่าวสารและความรู้ในด้านต่างๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนา อาทิ การวางแผนครอบครัว การอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ เข้ากับความบันเทิงโดยเจตนา มีเป้าหมายชัดเจน และนำเสนอผ่านทางสื่อบันเทิง รูปแบบต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์ให้บุคคลได้รับความรู้ มีทัศนคติและพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ ของสังคม (Singhal & Roger, 1989) และในขณะเดียวกันก็ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายกับการบริโภคข่าวสาร ดังกล่าว

เอดูเทนเมนท์ (Edutainment) เป็นคำศัพท์ภาษาอังกฤษร่วมสมัย โดยเกิดจากการสนธิ คำศัพท์ 2 คำ คือ “เอดูเคชัน” (Education) ซึ่งหมายถึงสาระความรู้ กับ “เอนเตอร์เทนเมนต์” (Entertainment) ซึ่งหมายถึงความบันเทิง เป็นคำศัพท์ใหม่ที่ “เอดูเทนเมนท์” โดยอาจแปลเป็น ภาษาไทยว่า “สาระบันเทิง” โดยรวมคำว่า “ข่าวสาร” กับ “ความบันเทิง”

การผสมผสานข้อมูลข่าวสาร ความรู้และความบันเทิงเข้าด้วยกันโดยเจตนา จึงเป็นการ เปลี่ยนมุมมองของบุคคล จากเดิมที่มักแบ่งแยกความคิดเรื่องความรู้และความบันเทิงออกจากกัน มา สู่ความคิดที่ว่าเราสามารถบริโภคข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงได้อย่างสนุกสนานในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้แนวคิดดังกล่าวยังเป็นการกำจัดเด่นของการศึกษาและความบันเทิงมาประสานประโยชน์ ร่วมกัน นำเสนอเนื้อหาสาระในรูปแบบที่ผู้บริโภคต้องการ กระตุ้นให้ผู้บริโภคสนใจติดตาม แลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องในหมู่ผู้บริโภคด้วยกัน และนำเนื้อหาสาระที่ได้รับไปสู่การปฏิบัติ และนำไปสู่ การเปลี่ยนแปลงของสังคมในทางที่ดีขึ้น

การใช้สื่อบันเทิง ถ่ายทอดความรู้และข้อมูลข่าวสารที่พึงประสงค์สู่ประชาชน ไม่ใช่แนวคิด ใหม่แต่เป็นแนวคิดที่เราสามารถย้อนหลังไปดูการพัฒนาดังกล่าวได้เป็นพันๆ ปี (Rogers & Shefner, 1994) โดยแนวคิดดังกล่าวมักปรากฏในรูปแบบของนิทานพื้นบ้าน นิยายปรัมปรา นิทานอีสป ฯลฯ ใน ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ ศีลธรรม ประเพณี สู่บุคคลในสังคม ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเรียนรู้ในลักษณะที่ไม่เป็น ทางการ จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง

การนำความบันเทิงมาผนวกกับความรู้ด้านต่างๆ เป็นทางเลือกหนึ่งที่เป็นไปได้ในยุคปัจจุบัน ตลอดจนเป็นการประสานประโยชน์ร่วมกันของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ อาทิ กลุ่มผู้บริโภคได้รับความ เพลิดเพลิน ความสนุกสนานและความพึงพอใจ ตลอดจนได้รับสาระความรู้ที่สอดแทรกผ่านทางความ บันเทิง กลุ่มผู้ผลิตรายการได้รับรายได้จากการโฆษณา ตลอดจนชื่อเสียงและผลงานในการผลิต

รายการที่สร้างสรรค์ นอกจากนั้นสังคมโดยรวมก็ได้รับผลประโยชน์ เมื่อผู้บริโภคเกิดมีสำนึกร่วมกัน ตระหนัก ตลอดจนประพฤติปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ในสังคม

ทฤษฎี: กรอบแนวคิดของกลยุทธ์เอดูเทนเมนต์เพื่อการพัฒนา

จุดเด่นอีกประการหนึ่งของการสร้างสรรค์ผลงานเอดูเทนเมนต์ คือ การนำทฤษฎีต่างๆ ทาง สังคมศาสตร์และนิเทศศาสตร์มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ต่างๆ การ นำเสนอเนื้อหาสาระของเอดูเทนเมนต์ออกสู่สาธารณชน และการกระตุ้นให้ผู้บริโภคมีพฤติกรรมที่พึง ประสงค์ของสังคม ทั้งนี้การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีดังกล่าว จะทำให้ผู้ผลิตตระหนักและ เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์และสามารถประยุกต์หลักการต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในการสร้างสรรค์งาน เอดูเทนเมนต์ ประกอบด้วย

1.) **ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)** ของอัลเบิร์ต บันดูรา (Albert Bandura, 1977) เปรียบเสมือนหัวใจสำคัญที่ทีมงานผลิตสื่อเอดูเทนเมนต์ ควรนำมาประยุกต์ใช้ อัลเบิร์ต บันดูรา อธิบายว่า บุคคลเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ โดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นๆ ผ่าน ประสบการณ์ตรง หรือเรียนรู้ผ่านแม่แบบที่ปรากฏในสื่อมวลชน โดยปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการ ตัดสินใจของบุคคลในการเรียนรู้และเลียนแบบจากแม่แบบ ได้แก่ การกระตุ้นด้วยแรงเสริมในเชิงบวก และในเชิงลบ หรือการให้รางวัลเมื่อบุคคลมีพฤติกรรมที่เหมาะสมและการลงโทษเมื่อบุคคลมี พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

2.) **ทฤษฎีการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกึ่งความจริง (Para-Social Interaction Theory)** ของ ฮอร์ตันและวอห์ล (Horton & Wohl, 1956) กล่าวว่า ผู้ชมรายการต่าง ๆ มักมีจินตนาการว่าตนเอง มีโอกาสใกล้ชิด รู้จัก และพูดคุยกันตัวต่อตัวกับตัวละคร/นักแสดงที่ตนชื่นชอบในแง่มุมต่าง ๆ หลากหลายมากมาย เสมือนกับว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นสถานการณ์จริง และราวกับว่าบุคคล ดังกล่าวเป็นเพื่อนสนิทหรือคนใกล้ชิด

3.) **ทฤษฎีการเล่น (Play Theory)** ของสเตเฟนสัน (Stephenson, 1967) ทฤษฎีการเล่น เน้น บทบาทของสื่อมวลชนในฐานะ “เครื่องเล่น” ของประชาชน การบริโภคสื่อบันเทิง จะทำให้ผู้บริโภคเกิด ความสนุกสนาน ความทุกข์ตลอดจนความพึงพอใจ ฯลฯ

สื่อมวลชนในฐานะเครื่องเล่นของประชาชนมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรม ความเชื่อ มาตรฐานการ ดำเนินชีวิต การแสดงออกของบุคคล ทฤษฎีการเล่นให้แง่คิดว่า สื่อมวลชนสามารถนำความ

ผลิตเพลินมาใช้ในการให้ความรู้ผู้ชมในประเด็นต่างๆ ดังนั้นหากผู้ชมมีอิสระในการเลือกที่จะสนใจเนื้อหาของเอดูเทนเมนต์ ผู้ชมก็อาจพบว่าความผลิตเพลินนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมได้ในที่สุด

4.) **ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ** (Used and Gratifications Theory) อธิบายเรื่องพื้นฐานทางจิตวิทยา และสังคมด้านความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งทำให้เกิดความคาดหวังต่อสื่อมวลชนและแหล่งของความบันเทิงต่างๆ ตลอดจนทำให้เกิดการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกันไป เช่น การเลือกเปิดรับสื่อ เลือกรับรู้ จดจำ และระลึกได้ และนำไปสู่ความพึงพอใจในที่สุด (Blumber & Katz, 1974)

5.) **ทฤษฎีการโน้มน้าวใจ** (Persuasion Theory) ทฤษฎีการโน้มน้าวใจบุคคลให้ข้อคิดเกี่ยวกับความบันเทิงว่า สื่อบันเทิงสามารถทำหน้าที่ในการเรียกร้องความสนใจจากผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสื่อบันเทิงอาจทำหน้าที่ในฐานะเครื่องมือที่ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจข่าวสาร และความรู้ จดจำ และระลึกได้ และกระทำพฤติกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมตามที่เนื้อหาของข่าวสารต้องการ

ทฤษฎีการโน้มน้าวใจสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการออกแบบ การดำเนินการ และการประเมินผลโครงการรณรงค์ที่ใช้กลยุทธ์เอดูเทนเมนต์

6.) **ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม** (Diffusion of Innovations) ของโรเจอร์ส (Rogers, 1995) อธิบายการสื่อสารไปสู่สมาชิกในสังคม ทฤษฎีนี้ให้กรอบคิดด้านขั้นตอนการเผยแพร่แนวคิดด้านการพัฒนาไปยังสมาชิกของสังคม และข้อคำนึงต่างๆ ในการกระตุ้นให้บุคคลเห็นความสอดคล้องของพฤติกรรม “ใหม่” กับความต้องการและค่านิยมของตน รู้สึกว่าเป็นเรื่องที่สามารถทำความเข้าใจหรือยอมรับได้ง่าย

7.) **หลักการตลาดเพื่อสังคม** (Social Marketing) ของคอตเลอร์ (Kotler) กล่าวว่า การประยุกต์ใช้หลักการตลาดเชิงกำไรกับบริการด้านที่ไม่มีผลกำไร เทคนิคต่างๆ ด้านการตลาดเพื่อสังคม ได้ถูกนำมาใช้กับกลยุทธ์ด้าน เอดูเทนเมนต์ในการออกแบบสาร การประเมินความต้องการของผู้บริโภค การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ การแบ่งสัดส่วนของผู้บริโภค การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การทดสอบผลิตภัณฑ์ ฯลฯ (Kotler & Zaltman)

8.) **ทฤษฎีการละคร** (Dramatic Theory) ของเบนท์เลย์ (Bentley) เป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์ตัวละครต่างๆ เพื่อกระตุ้นการตอบสนองในเชิงอารมณ์ในกลุ่มผู้บริโภค ผ่านทางการ

นำเสนอสถานการณ์ต่างๆ ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง ทั้งที่ดีและไม่ดี โดยแนวคิดนี้นิยมนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดตัวละคร และการดำเนินเรื่องของละครเฮดเทนเมนต์ คือ ละครเมโลดราม่า (Melodrama) ซึ่งดีแต่ความจริงในเชิงเกินจริง กล่าวคือ ตัวละครเอกจะเป็นคนดีอย่างหาที่ติไม่ได้ ตัวละครที่ไม่ดีจะไม่ดีในทุกด้าน และท้ายสุดตัวละครที่ไม่ดีก็จะเป็นฝ่ายแพ้ (Bentley, 1967)

3. แนวคิดด้านการตลาดเพื่อสังคม (Social Marketing)

การตลาดเพื่อสังคม เป็นการใช้แนวคิดทางการตลาดเพื่อจุดประสงค์ในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ (Fox และ Kotler, 1980)

คอตเลอร์ และซอลท์แมน (Kotler and Zaltman, 1971) ได้ให้คำจำกัดความของการตลาดเพื่อสังคมว่า คือการออกแบบ การนำแผนมาใช้ และการควบคุมแผนที่เรากำหนดขึ้นเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการยอมรับในความคิดทางสังคมและรวมไปถึงการพิจารณาในเรื่องของการวางแผนสินค้า (Product) การกำหนดราคา (Price) การสื่อสาร (Communication) การจัดจำหน่ายสินค้า (Distribution) และการวิจัยตลาด (Marketing Research)

จากคำจำกัดความนี้ การตลาดเพื่อสังคมจึงเป็นการใช้ทักษะทางการตลาดเพื่อช่วยให้ความพยายามที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการกระทำบางอย่างในสังคม กลายเป็นแผนการสื่อสารที่ออกแบบมาอย่างมีประสิทธิภาพ จนผู้รับมีการตอบสนองหรือเปลี่ยนแปลงไปตามที่ผู้วางแผนต้องการ อีกทั้งการตลาดเพื่อสังคมยังแตกต่างจากการตลาดปกติในเรื่องของวัตถุประสงค์ของนักการตลาดในองค์กรนั้นๆ ทั้งนี้เพราะการตลาดเพื่อสังคม คือ ความพยายามมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสังคมมิใช่เพื่อประโยชน์ของนักการตลาด แต่เป็นประโยชน์ของกลุ่มเป้าหมายและประโยชน์ของสังคมเป็นหลัก (Kotler และ Andreason, 1991)

ระดับของการเปลี่ยนแปลงสังคมตามแนวคิดการตลาดเพื่อสังคม

คอตเลอร์ (1982) ได้แบ่งระดับการเปลี่ยนแปลงสังคมออกเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย

1. การเปลี่ยนแปลงความคิด (Cognitive Change) อาจเรียกได้ว่า เป็นแผนรณรงค์เพื่อการศึกษาหรือให้ข้อมูลแก่สาธารณชน ซึ่งเป็นระดับการเปลี่ยนแปลงที่ง่ายที่สุด โดยมีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อสร้างความตระหนักหรือความรู้ในเรื่องต่างๆ เท่านั้น

2. **การเปลี่ยนแปลงการกระทำ (Action Change)** คือ ความต้องการให้กลุ่มเป้าหมายจำนวนมากมีการกระทำบางอย่างเกิดขึ้นในสังคมขณะนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยากกว่าระดับแรก ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายต้องเข้าใจจุดประสงค์ของแผนรณรงค์เป็นอย่างดี จึงจะยอมกระทำตามที่คุณดำเนินการเปลี่ยนแปลงต้องการ โดยที่ผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงเองต้องพยายามอำนวยความสะดวกในการกระทำให้มากที่สุด

3. **การเปลี่ยนแปลงระดับพฤติกรรม (Behavior Change)** คือ การเปลี่ยนแปลงการกระทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกระทำติดต่อกันมานาน จึงมีความยากในการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก ดังนั้น การให้การส่งเสริมการตลาดมาเป็นเครื่องมือและทำให้กลุ่มเป้าหมายมองเห็นประโยชน์ของพฤติกรรมนั้นๆ ชัดเจนจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะอาศัยสื่อต่างๆ เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายรับรู้ประโยชน์ดังกล่าว เช่น การช่วยเหลือผู้อื่นหรือการทำดีจะได้รับยกย่องจากคนในสังคม

4. **การเปลี่ยนแปลงระดับค่านิยม (Value Change)** เป็นระดับที่เปลี่ยนแปลงยากที่สุด เพราะต้องเปลี่ยนแปลงความเชื่อและค่านิยมที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจ การพยายามเปลี่ยนแปลงต้องใช้เวลานานเป็นค่อยเป็นค่อยไป ดังนั้นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงต้องพยายามให้กลุ่มเป้าหมายมองเห็นคุณค่าของความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความต้องการ เช่น ความพยายามให้ประชาชนเห็นคุณค่าของน้ำและอากาศที่สะอาด ความพยายามที่จะให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการทำดีถึงจะไม่มีใครเห็นแต่ความสุขก็อยู่ในจิตใจของผู้ทำ เป็นต้น

นอกจากนี้ ความยากง่ายของการเปลี่ยนแปลงนอกจากจะขึ้นอยู่กับระดับของการเปลี่ยนแปลงแล้ว ยังขึ้นอยู่กับตัวแปรที่สำคัญอีก 3 ประการ คือ (Kotler และ Andreason, 1991)

1) **ระดับความเกี่ยวข้อง (Involvement)** ระหว่างบุคคลกับการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การที่สมาชิกในสังคมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายรับรู้ถึงความสำคัญ ประโยชน์ และมองความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยแค่ไหน หรือการเปลี่ยนแปลงนั้นมีความสำคัญต่อตนเองมากเพียงใด กล่าวคือ หากกลุ่มเป้าหมายมองเห็นการเปลี่ยนแปลงมีความสำคัญต่อชีวิตตนเองมาก หรือมีความคาดหวังจากการเปลี่ยนแปลงสูง ก็จะทำให้ระดับความเกี่ยวข้องสูงไปด้วย ในทางตรงข้าม หากมองเห็นการเปลี่ยนแปลงไม่มีความสำคัญต่อชีวิตตนเองมากนักหรือมีความคาดหวังจากการเปลี่ยนแปลงน้อย ก็จะมีระดับความเกี่ยวข้องต่ำไปด้วย

2) **การเปลี่ยนแปลงแบบครั้งเดียว (One-time Behavior Change)** การเปลี่ยนแปลงลักษณะนี้เกิดขึ้นเมื่อกลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจบางสิ่งบางอย่างและก่อให้เกิดการกระทำที่มีพื้นฐานอยู่บนความเข้าใจนั้น การกระทำต้องมีการพิจารณาถึงการลงทุนว่าจะคุ้มหรือไม่ เพราะถึงแม้จะมีทัศนคติที่ดี แต่อาจไม่เกิดการกระทำเสมอไป เนื่องจากยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่กลุ่มเป้าหมายพิจารณาถึง เช่น เวลาที่เสียไป ระยะเวลาที่ไกล ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น ดังนั้นนักการตลาดเพื่อสังคมต้องทำให้สิ่งที่กลุ่มเป้าหมายพิจารณานั้นดูง่ายและลงทุนน้อยที่สุด

3) **การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (Continuing Behavior Change)** เป็นการทำให้กลุ่มหรือบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร ซึ่งทำได้ยากกว่าการให้เขากระทำเพียงครั้งเดียว

กระบวนการทางการตลาดเพื่อสังคม

คือ กระบวนการทางการตลาดเพื่อก่อให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงในสังคม โดยนำกลยุทธ์ทางการตลาดมาประยุกต์ใช้ นั่นคือ หลักของ 4 P's ได้แก่ การพัฒนาสินค้า (Product Development) การกำหนดราคา (Price) การกำหนดช่องทางการจัดจำหน่ายและวางสินค้า (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion)

การพัฒนาสินค้า (Product) หมายถึงสิ่งของ แนวความคิด หรือบริการต่างๆ นักการตลาดเพื่อสังคมต้องเข้าใจให้ได้ว่า สินค้าของตนคืออะไร และต้องนำเสนอออกมาเป็นรูปธรรม มองเห็นและเข้าใจง่าย เช่นสินค้าของการวิจัยในครั้งนี้ ก็คือ การถ่ายทอดธรรมะ การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นหลักความดีงามที่ยึดถือประจำใจของเยาวชน

การกำหนดราคา (Price) หมายถึง การลงทุนที่ผู้บริโภคหรือสมาชิกในสังคมจะต้องยอมรับเพื่อได้สิ่งที่ต้องการ อาจหมายถึง จำนวนเงิน (Money Costs) ราคาค่าเสียโอกาส (Opportunity Costs) ราคาที่ต้องสูญเสียพลังงานในการเดินทางแต่ละครั้ง (Energy Cost) ราคาในการเสียเวลา (Time Cost) ราคาด้านจิตใจ (Psychic Cost) ซึ่งเรียกรวมกันว่า Social Price การกำหนดราคาสินค้านักการตลาดต้องพิจารณาว่า สมาชิกมีการวิเคราะห์ถึงการลงทุน-ผลประโยชน์ที่ได้รับ (Cost-Benefit Analysis) หรือไม่ และสิ่งที่ต้องทำต่อไป คือ การแก้ปัญหาการรับรู้ในเรื่องคุณค่าหรือประโยชน์ของสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยชี้ให้เห็นว่าผลประโยชน์ที่กลุ่มเป้าหมายพึงได้รับการยอมรับสินค้าหรือแนวความคิดนั้นๆ มีมากกว่าการลงทุน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้บริโภคก็คือ

เยาวชนซึ่งอาจมองว่าการเสฟสื่อธรรมะนั้นเป็นการลงทุนที่ต้องเสียเงิน เสียเวลาในการอ่าน การชม หรือผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเสฟสื่อธรรมะนั้นๆ

การกำหนดช่องทางการจัดจำหน่ายและการกระจายสินค้า (Place) ที่จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนแรงจูงใจที่มีอยู่ในตัวสมาชิกในสังคมให้กลายเป็นการกระทำแทน ดังนั้น อาจต้องมีการเลือกตัวกลางที่เหมาะสมเพื่อจัดจำหน่ายหรือทำให้สินค้าแพร่กระจาย รวมถึงวิธีการทำให้ตัวกลางมาช่วยสนับสนุนสินค้านั้นๆ ช่องทางการแพร่กระจายต้องเป็นช่องทางที่สอดคล้องเหมาะสมกับสินค้า เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ไม่ยากนัก และสิ่งสำคัญ คือ การเลือกช่องทางหรือตัวกลางดังกล่าวต้องมั่นใจว่าสามารถส่งเสริมสินค้าหรือแนวคิดให้เป็นที่สนใจของกลุ่มเป้าหมายได้ตลอดเวลา เช่นการเลือกช่องทางการสื่อสารธรรมะให้เหมาะสมกับความต้องการของเยาวชนหรือเป็นช่องทางที่เยาวชนสนใจ ใหญ่ใช้เป็นประจำก็คือสื่อเว็บไซต์นั่นเอง

การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการกำหนดกลยุทธ์ในการสื่อสารเพื่อชักจูงใจให้ผู้รับหรือสมาชิกในสังคมคุ้นเคยกับสินค้าหรือแนวคิด ยอมรับและมีความต้องการสินค้า กลยุทธ์ทางการสื่อสารที่ใช้ประกอบไปด้วย การโฆษณา การขายตรง การประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการขาย ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้สามารถใช้สนับสนุนซึ่งกันและกัน สำหรับการวิจัยครั้งนี้เช่น กลยุทธ์ด้านการเลือกเนื้อหาสาร การออกแบบสื่อและสารเพื่อดึงดูดใจให้เยาวชนสนใจ

แมคคอบีและอเล็กซานเดอร์ (อ้างใน Fox และ Kotler, 1980) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการออกแบบข่าวสารเพื่อส่งเสริมการตลาดเพื่อสังคมไว้ดังนี้

- การสร้างสรรค์ต้องชัดเจน มีประโยชน์ และมีความเด่น
- ต้องมีการใช้สื่อ ตารางเวลาในการเข้าถึงผู้รับด้วยความถี่ที่เหมาะสม
- การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ข่าวสารต้องระบุให้ชัดเจนว่า ต้องการให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไร
- ควรใช้แผนรณรงค์ระยะยาวเพื่อกลุ่มเป้าหมายจะได้มีเวลาในการพิจารณาที่ยาวนานขึ้น

แมนนอฟ (1985) แนะนำการออกแบบข่าวสารว่า ควรสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคแต่ละกลุ่ม

ไซโลมอน (1989) ได้กล่าวถึงการส่งเสริมสินค้าหรือแนวคิดว่า ไม่เพียงแต่ใช้กลยุทธ์การสื่อสารแบบต่างๆ เท่านั้น แต่จะกว้างไปถึง การสื่อสารที่เข้าถึงถูกคน ถูกกลุ่มเป้าหมาย ด้วยข้อความหรือข่าวสารที่ถูกต้อง ในเวลาที่เหมาะสม เพื่อได้รับผลตอบสนองที่ควรจะเป็น

4. แนวคิดด้านการสื่อสารเพื่อการพัฒนาศาสนา

เนื่องจากคำสอนของพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทยส่วนใหญ่ การพัฒนาทางศาสนาทั้งในแง่ของการให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจ เคารพ ยึดมั่น ศรัทธา ประพฤติปฏิบัติและดำเนินชีวิตตามแนวหลักธรรมคำสอนของศาสนาพุทธอย่างถูกต้องจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณค่าทางจิตใจและคุณภาพชีวิต

รูปแบบของการสื่อสารในการเผยแผ่ธรรมะ

รูปแบบของการสื่อสารในการเผยแผ่ธรรมะ (ทัศนีย์ จันทร, 2543) ในสมัยโบราณเป็นลักษณะของการเทศน์โดยผ่านสื่อบุคคลที่มีลักษณะเป็นทางการ กล่าวคือ การเทศน์แต่ละครั้งต้องมีผู้อาราธนาพระที่เทศน์จะต้องนั่งบนธรรมาสน์และถือคัมภีร์ มีการขันนโม และยกพระบาลีมีสำนวนในการเทศน์ภาษาที่ใช้เป็นภาษาไทยโบราณ หรือภาษาไทยปัจจุบันและมักจะมีภาษาบาลีสอดแทรกอยู่เสมอ

ต่อมาช่วง 50 ปีย้อนหลังมานี้การเผยแผ่ธรรมะได้มีการเปลี่ยนแปลงโดยมีทั้งเทศน์และบรรยายธรรม และในช่วง 30 ปีย้อนหลังมาจนถึงปัจจุบันการถ่ายทอดได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบจากการเทศน์มาสู่การบรรยายธรรมตลอด ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนและเผยแผ่ธรรมะที่มีรูปแบบไม่เป็นทางการ โดยมีพระหรือฆราวาสเป็นผู้บรรยายธรรม เวลาบรรยายธรรมอาจจะนั่งหรือยืนก็ได้ การพูดใช้ภาษาทันสมัย ใช้ภาษาบาลีน้อย หรือหากมีการใช้ภาษาบาลีก็จะมีแปลความหมายควบคู่ไปด้วย

ประเภทของสื่อที่ใช้ในการเผยแผ่ธรรมะ

เมื่อสภาพสังคมไทยเปลี่ยนจากสังคมท้องถิ่นมาสู่การเป็นสังคมเมือง ผนวกกับเทคโนโลยีทางการสื่อสารมีความทันสมัยมากขึ้น การเผยแผ่ธรรมะโดยการใช้สื่อบุคคลเพียงอย่างเดียวไม่ทั่วถึงอีกต่อไป จึงได้มีการพัฒนาสื่อที่ใช้โดยการผสมระหว่างสื่อต่างๆ เข้าด้วยกัน ได้แก่ สื่อบุคคล

สื่อมวลชน สื่อโทรทัศน์ สื่อกิจกรรม รวมถึงสื่อใหม่อย่างสื่อเว็บไซต์ เพื่อให้การเผยแพร่ธรรมะขยายพื้นที่ในวงกว้างและสามารถเข้าถึงประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนได้มากยิ่งขึ้น

1. สื่อบุคคล

การใช้สื่อบุคคลเพื่อถ่ายทอดธรรมะเป็นลักษณะของการสอนที่พระภิกษุหรือฆราวาสถ่ายทอดความรู้ โดยการสื่อสารแบบเผชิญหน้า แต่เป็นการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ เช่น การบรรยายธรรม สอนให้ปฏิบัติธรรม การสนทนาถามตอบข้อสงสัย

2. สื่อมวลชน

2.1 สื่ออิเล็กทรอนิกส์

2.1.1 วิทยุโทรทัศน์ ปัจจุบันมีรายการเสนอทางวิทยุโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ศาสนาและการสั่งสอนธรรมะอยู่หลายรายการในรูปแบบต่างๆ อาทิ

- รายการเทศน์ บรรยาย ธรรมปฏิบัติ หรือสนทนาธรรม ซึ่งเวลาของการจัดมักจะเป็นช่วงเช้าของวันสุดัสปดาห์ซึ่งเป็นเวลาที่มีผู้ชมน้อย

- รายการสารคดีเกี่ยวกับศาสนา

- รายการเกี่ยวกับวันสำคัญทางศาสนา โดยอาจจัดทำในรูปแบบของเทปโทรทัศน์อธิบายความเป็นมาของวันสำคัญดังกล่าว หรืออาจเป็นสปอตโฆษณากระตุ้นให้ประชาชนไปร่วมพิธีทางศาสนา

- ละคร มักจะเป็นละครสะท้อนปัญหาชีวิต หรือละครที่ให้แก่คิดหรือสั่งสอน โดยใช้หลักธรรมในการแก้ปัญหา ซึ่งในตอนท้ายของรายการอาจจะมีการถามตอบ เช่น ละครเรื่องธรรมะติดปีก ที่เคยได้รับความนิยมจากผู้ชมอย่างแพร่หลายในช่วงปี 2547 และได้มีการสร้างและฉายภาคต่อของละครธรรมะติดปีกในปีถัดมา

- รายการนิทานหรือการ์ตูนที่สร้างจากเรื่องราวทางศาสนาเป็นการเรียนรู้ที่เกิดความบันเทิงมักจะมีกลุ่มเป้าหมายเพื่อเด็กและเยาวชน เช่น รายการการ์ตูนบุญโต ที่นำเสนอทางสถานีโทรทัศน์ DMC TV เป็นรายการการ์ตูน animation ที่เสนอเป็นตอนๆ ความยาวประมาณ 20 นาที มีเนื้อหาสอดแทรกคติธรรมหรือการสั่งสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน

2.1.2 วิทยุกระจายเสียง มักเป็นการจัดรายการปาฐกถาธรรมหรือธรรมเทศนาแบบรายการสดที่ผู้บรรยายมักเป็นพระสงฆ์ ซึ่งเวลาของการจัดมักจะเป็นช่วงเช้าของวันสุดัสปดาห์ เช่นเดียวกับรายการโทรทัศน์

2.2 สื่อสิ่งพิมพ์

2.2.1 หนังสือพิมพ์ มักมีบทบาทในการใช้เป็นสื่อเผยแพร่ข่าวสารกิจกรรมและพิธีการทางศาสนาให้ประชาชนทราบ และเชิญชวนให้ร่วมกิจกรรม รวมถึงมีบทบาททางอ้อมในการสอนจากข่าวสารที่ดีและไม่ดีที่มีอยู่ในหนังสือพิมพ์ เพื่ออธิบายผลดีหรือผลเสียในแต่ละเรื่องราวได้ โดยใช้ธรรมะเป็นแกนในการอธิบายประกอบเป็นหลัก

2.2.2 วารสารและนิตยสาร วารสารและนิตยสารเกี่ยวกับหลักธรรมของศาสนาพุทธโดยตรงยังมีจำนวนน้อย เพราะกลุ่มเป้าหมายมักเป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจาะจง เช่น นิตยสารสาวิกา ของเสถียรธรรมสถาน

2.2.3 แผ่นพับ มักใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรือเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมอย่างย่อๆ

2.2.4 แผ่นประกาศและภาพโปสเตอร์ มีจุดมุ่งหมายคล้ายแผ่นพับ คือเชิญชวนให้ร่วมกิจกรรมต่างๆ

2.2.5 หนังสือธรรมะ หรือพ็อคเก็ตบุ๊ก เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้เผยแพร่ธรรมะที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ใช้ภาษาเรียบง่าย มีรูปเล่มขนาดกะทัดรัด ซึ่งมีความแพร่หลายในปัจจุบัน โดยมีทั้งแบบเล่มเดี่ยวและแบบเป็นหนังสือชุด อาทิ พ็อคเก็ตบุ๊กชุดธรรมะประยุกต์สำหรับคนรุ่นใหม่ ของพระมหาภูติชัย วชิรเมธี หรือ ว.วชิรเมธี ซึ่งจะมีหลายเล่มในหนึ่งชุด เช่น คนสำราญงานสำเร็จ ธรรมะติดปีก ธรรมะทำไม ธรรมะทอรั้ง เป็นต้น

3. สื่อโสตทัศน

เป็นสื่อที่ให้ทั้งเสียง และ/หรือภาพ สื่อโสตทัศนที่นิยมใช้ในการถ่ายทอดธรรมะในปัจจุบัน ได้แก่

3.1 เทปบันทึกเสียงหรือเทปธรรมะ เป็นสื่อธรรมะที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เนื่องจากไม่ต้องใช้ทักษะในการอ่าน ผู้ที่ไม่รู้หนังสือสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และยังมีการใช้ภาษาพูดที่เข้าใจง่าย บางครั้งมีการสอดแทรกอารมณ์ขันในการบรรยายลงไปด้วย เช่น เทปธรรมะของพระพยอม เป็นต้น

3.2 ภาพทัศน ในปัจจุบันได้แก่ VCD และ DVD เป็นสื่อที่ให้ทั้งภาพและเสียงใช้สำหรับเผยแพร่ธรรมะให้มีประสิทธิภาพในการสื่อสารให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น มักใช้เป็นอุปกรณ์การสอนและถ่ายทอดธรรมะ มีทั้งในรูปแบบรายการสารคดี เช่น รายการธรรมสวัสดิ์ของแม่ชีคันสนีย์ และ

รายการพูดคุย (Talk Show) ซึ่งอาจมีการสอดแทรกอารมณ์ขันลงไปในการบรรยายธรรมด้วย เช่น ธรรมะเดลิเวอรี่ ของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต

3.3 สไลด์ อาจจัดทำเป็นภาพถ่ายหรือภาพวาดออกมาเป็นเรื่องราวต่างๆ เพื่อประกอบในการบรรยายธรรมะเพื่อบันทึกเสียงหรือการบรรยายสด

3.4 รูปภาพที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหว เช่น ในกรณีของพระพยอมที่นำสื่อที่มีลักษณะคล้ายตัวหนังสือมาประกอบการบรรยายธรรมพร้อมๆ กับจับให้ตัวรูปภาพเคลื่อนไหวตามเรื่องราวที่พูด เพื่อให้ผู้ฟังโดยเฉพาะเด็กๆ เกิดความสนุกสนาน

3.5 ภาพวาด มักเป็นภาพวาดที่วาดไว้ตามฝาผนังหรือกำแพงวัด เพื่อบอกกล่าวให้ทราบถึงเรื่องราวทางศาสนาและเรื่องราวที่เป็นคติสอนใจ

4. สื่อกิจกรรม

มักเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ทางศาสนา ซึ่งมีหลายระดับ ตั้งแต่การจัดกิจกรรมที่มีกลุ่มเป้าหมายระดับใหญ่ เช่น จัดพิธีในวันสำคัญทางศาสนา หรือการจัดกิจกรรมที่มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะผู้ที่สนใจจริงๆ เช่น การปฏิบัติธรรมในวันหยุดนขัตฤกษ์ที่สถานปฏิบัติธรรมเสถียรธรรมสถาน การบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เป็นต้น

5. สื่อเว็บไซต์

สื่อเว็บไซต์นับเป็นสื่อใหม่ที่ใช้ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา รวมถึงหลักธรรมคำสอนต่างๆ ซึ่งปัจจุบันได้มีการก่อตั้งสื่อเว็บไซต์ขึ้นมามากมายหลายแห่ง โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันไป อาทิ

- เว็บไซต์สำหรับถ่ายทอดธรรมะสำหรับประชาชนทั่วไป เช่น www.dhammathai.org, www.palungjit.com เป็นต้น

- เว็บไซต์สำหรับถ่ายทอดธรรมะสำหรับเยาวชน เช่น www.tamdee.net, www.jaisabai.com, www.budpage.com เป็นต้น

- เว็บไซต์ที่ใช้เป็นสื่อผสมควบคู่กับการเผยแพร่ธรรมะทางสื่ออื่นๆ เช่น เว็บไซต์ www.dmc.tv ซึ่งก่อตั้งขึ้นมาเพื่อใช้สนับสนุนสถานีโทรทัศน์ DMC (Dhamma Media Channel) ซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียมตลอด 24 ชั่วโมง ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ดำเนินการโดยมูลนิธิศึกษาธรรมเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

- เว็บไซต์ที่ใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์หน่วยงานทางพุทธศาสนา เช่น www.dra.go.th ซึ่งเป็นเว็บไซต์ของกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, www.onab.go.th เว็บไซต์ของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ หรือ www.thawasischool.com ของโรงเรียนทอสี โรงเรียนวิถีพุทธ

- เว็บไซต์มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมของวัดหรือสถานปฏิบัติธรรมต่างๆ เช่น www.dhamma-isara.org ของวัดอ้นน้อย (ธรรมะอิสระ) อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นวัดในโครงการเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมายุ 72 พรรษา หรือ www.sdsweb.org เว็บไซต์ของสถานปฏิบัติธรรมเสถียรธรรมสถาน เป็นต้น

- เว็บไซต์ของพระสงฆ์ที่มีชื่อเสียง เช่น www.dhammadelivery.com ของพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต เป็นต้น

สื่อเว็บไซต์เพื่อการถ่ายทอดธรรมะดังกล่าว ส่วนใหญ่มักจะเป็นสื่อที่มีลักษณะของสื่อผสม (Multimedia) กล่าวคือ มีทั้งตัวอักษรเพื่อบรรยายข้อความ มีรูปภาพแสดงให้เห็นทั้งภาพนิ่งและ/หรือภาพเคลื่อนไหว บางเว็บไซต์มีเสียงการบรรยายธรรมให้ฟังอีกด้วย อีกทั้งยังมีจุดดึงดูดที่การใช้สีสัน ลวดลายกราฟฟิกตกแต่งเว็บไซต์ให้มีความสวยงาม ทำให้ลดความเป็นทางการลงไป และบางเว็บไซต์ก็สามารถสื่อสารโต้ตอบกันได้อย่างทันทีทันใด (Interactive)

คุณภาพที่ดีของสื่อที่ใช้เผยแพร่ธรรมะ

1. แสดงถึงธรรมะทุกระดับ
2. สามารถทำให้คนทุกระดับเกิดความสนใจ
3. สามารถทำให้คนทุกระดับเกิดความเข้าใจ
4. รักษาศิลปวัฒนธรรมรูปแบบทางศาสนาเอาไว้ด้วย
5. สามารถทำให้เกิดการตอบสนองในแง่ของการสนับสนุนกำลังทรัพย์ มีทุนเพียงพอที่จะเลี้ยงตัวเพื่อดำเนินการเผยแพร่ธรรมะต่อไป

ลักษณะที่ดีของสื่อที่ใช้เผยแพร่ธรรมะ

1. เนื้อหาธรรมะที่บริสุทธิ์ที่สามารถนำมาใช้อ้างอิงได้
2. การถ่ายทอดความรู้ที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม พยายามทำเนื้อหาให้เข้าใจง่ายที่สุดเท่าที่จะสามารถทำในแต่ละระดับของความรู้ความสามารถ
3. ทำให้มีรูปแบบการเสนอที่ทันสมัยพอสมควร ไม่ปรุงแต่งจนเกินไป มีรูปแบบเรียบง่าย น่าสนใจ น่าศรัทธา

4. การแทรกเนื้อหาธรรมะที่เข้าใจง่าย ที่เป็นเกร็ดของอานุกรูของพระรัตนตรัยไว้บ้างพอเป็นเครื่องเสริมสร้างศรัทธา
5. การใช้ภาษาเรียบง่าย ใช้คำบาลีไม่ฟุ่มเฟือย
6. วัสดุที่ใช้มีคุณภาพดีเก็บไว้ได้นาน

5. แนวคิดเรื่องพุทธวิธีการถ่ายทอดธรรมะของพระพุทธเจ้า

ปีนั้นดา นพพนาวัน (2533) เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ทรงคำนึงถึงการที่จะทรงแสดงธรรมโปรดประชาชน ในขั้นแรกพระองค์ทรงตั้งเลอยู่ว่าจะโปรดดีหรือไม่ เพราะทรงเห็นว่าธรรมที่ทรงค้นพบด้วยการตรัสรู้นั้นเป็นสิ่งอันลึกล้ำ ยากแก่ผู้ที่ยังยึดติดในกามคุณจะรู้ตามได้ แต่ก็ทรงตระหนักในหลักความจริงว่า มนุษย์นั้นแตกต่างจากสัตว์ทั้งปวง มนุษย์เป็นเวไนยสัตว์ คือ สัตว์ที่แนะนำสั่งสอนได้ แต่ถึงกระนั้นมนุษย์ก็ยังมีระดับของความแตกต่างในความพร้อมสติปัญญา ความรู้ความสามารถ พระองค์จึงเปรียบเทียบมนุษย์ดังดอกบัว 4 เหล่าที่มีความแตกต่างกันในการเรียนรู้ธรรม ดังนั้นพุทธวิธีและเทคนิคการถ่ายทอดธรรมะของพระองค์จึงแตกต่างกันไปตามกาลเทศะและบุคคลที่สั่งสอน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายในการสอน

1. สอนเพื่อให้ผู้รับการสอนหรือผู้ฟังผู้จริงในสิ่งที่ควรรู้ควรเห็น ถ้าสิ่งใดที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วแต่เห็นว่าไม่จำเป็นสำหรับผู้ฟังหรือผู้รับการสอน ก็จะไม่สอนสิ่งนั้น ทรงสอนให้รู้จริงเห็นแจ้ง เฉพาะเท่าที่จำเป็นเท่านั้น
2. สอนเพื่อให้ผู้ฟังตรองตามแล้วเห็นจริงได้ ทรงแสดงธรรมอย่างมีเหตุมีผลให้ผู้ฟังพอตรองตามให้เห็นด้วยตนเอง
3. สอนเพื่อให้ผู้ฟังได้รับผลแห่งการปฏิบัติตามสมควร ทรงแสดงธรรมะมีคุณเป็นมหัศจรรย์ สามารถยังผู้ปฏิบัติตามให้ได้รับผลตามสมควรแก่กำลังแห่งการปฏิบัติของตน

หลักทั่วไปในการสอน

ก. เนื้อหาหรือเรื่องที่สอน

1. สอนจากสิ่งที่รู้เห็นเข้าใจง่ายหรือรู้เห็นเข้าใจแล้ว ไปหาสิ่งที่รู้เห็นเข้าใจยากหรือยังไม่รู้ไม่เห็นไม่เข้าใจ
2. สอนเนื้อเรื่องที่ค่อยๆ ลุ่มลึกยากลงไปตามลำดับนั้นและต่อเนื่องกันไปเป็นลำดับ

3. ถ้าสิ่งที่สอนเป็นสิ่งที่แสดงได้ ฟังสอนด้วยของจริงให้ผู้เรียนได้ดู ได้เห็นได้ฟังเอง อย่างที่เรียกว่าประสบการณ์ตรง

4. สอนตรงเนื้อหา ตรงเรื่อง คมอยู่ในเรื่อง มีจุด ไม่วกวน ไม่ไขว้เขว ไม่ออกนอกเรื่องโดยไม่มีอะไรเกี่ยวข้องในเนื้อหา

5. สอนมีเหตุผล ตรงตามเห็นจริงได้

6. สอนเท่าที่จำเป็นพอดีสำหรับให้เกิดความเข้าใจ ให้การเรียนรู้ได้ผล ไม่ใช่สอนเท่าที่ตนรู้หรือสอนแสดงภูมิว่าผู้สอนมีความรู้มาก

7. สอนสิ่งที่มีความหมาย ควรจะเรียนรู้และเข้าใจเป็นประโยชน์แก่ตัวเขาเอง

ข. ตัวผู้รับการสอน

1. รู้ คำนึงถึง และสอนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ปรับวิธีสอนให้เหมาะกับบุคคล แม้สอนเรื่องเดียวกันแต่ต่างบุคคลอาจใช้ต่างวิธีสอน

3. คำนึงถึงความพร้อม ความสูงงอม ความแก่รอบแห่งอินทรีย์หรือญาณของผู้เรียนแต่ละบุคคลเป็นรายๆ ไป

4. สอนให้ผู้เรียนลงมือทำด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ชัดเจน แม่นยำ

5. การสอนในรูปที่ทำให้มีความรู้สึกว่าคุณเรียนกับผู้สอนมีบทบาทร่วมกันในการแสวงหาความจริง ให้มีการแสดงความคิดเห็นโต้ตอบโดยเสรี

6. เอาใจใส่บุคคลที่ควรได้รับความสนใจพิเศษเป็นรายๆ ไป ตามควรแก่กาลเทศะ และเหตุการณ์

7. ช่วยเหลือเอาใจใส่คนที่ด้อยระดับสติปัญญาหรือมีปัญหา

ค. วิธีการสอน

1. เริ่มต้นการสอนจากสิ่งที่ผู้รับการสอนรู้แล้วหรือมีความสนใจก่อนที่จะเข้าสู่เนื้อหาทางธรรมะ

2. สร้างบรรยากาศในการสอนให้ปลอดโปร่ง เพลิดเพลิน ไม่ให้ตึงเครียด ไม่ให้เกิดความอึดอัดใจ และให้เกียรติแก่ผู้เรียนให้เขามีความภูมิใจในตัวเอง

3. สอนมุ่งเนื้อหาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่สอนเป็นสำคัญ ไม่กระทบตนและผู้อื่น ไม่มุ่งยกตนเสียดีสีใคร

4. สอนโดยเคารพ คือ ตั้งใจสอน ทำจริงด้วยความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามองเห็นความสำคัญของผู้เรียน และการสั่งสอนนั้น ไม่ใช่สักแต่ว่าทำ หรือเห็นผู้เรียนโง่เขลาหรือเห็นเป็นคนชั้นต่ำ

อรวรรณ ปิลาณีโวกาท (2539) เมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ความจริงหรือสัจธรรม พระองค์จึงมีความต้องการที่จะโปรดเวไนยสัตว์ เพื่อให้เวไนยสัตว์ได้พ้นทุกข์ โดยทรงเน้นในแง่การยอมรับหลักความเป็นจริงในความเป็นอยู่แห่งตัวตน ดังนั้นธรรมะของพระองค์จะเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ว่ามนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคลจะอยู่ร่วมกับสังคมอย่างไร พระพุทธองค์ทรงเข้าพระทัยดีว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม ไม่สามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่จะต้องอยู่อย่างเป็นหมู่เป็นพวก ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน

ในการสอนของพระพุทธองค์ พระพุทธองค์จะสอนเวไนยสัตว์บนพื้นฐานของความแตกต่างในระดับของสติปัญญา ดังนั้นจึงทรงสอนในสิ่งที่เข้าใจได้ง่ายที่สุด และจดจำง่ายที่สุด โดยวิธีการของพระองค์จะมีลักษณะดังนี้

1. ทรงใช้พระธรรมเทศนาซึ่งมีความยาวแตกต่างกัน คือ ขนาดยาว ขนาดปานกลาง และขนาดสั้น ตามแต่ที่ท่านทรงแสดงธรรมเทศนานั้นกับใคร เช่น ทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ซึ่งเป็นธรรมชั้นสูงสุดแก่ปัญจวัคคีย์ ซึ่งปัญจวัคคีย์เหล่านั้นก็ได้ดวงตาเห็นธรรมและเป็นอริยบุคคลขั้นต้นในพุทธศาสนา ในขณะที่การแสดงธรรมโปรดพระเจ้าพิมพิสาร กษัตริย์แห่งแคว้นมคธ พร้อมด้วยพราหมณ์คหบดีชาวมคธ จำนวน 12,000 คน เนื่องจากพระองค์ต้องการให้คนเหล่านั้นทำลายทิฐิมานะลงก่อน แล้วจึงทรงแสดงธรรมเรื่อง ทาน ศีล สวรรค์ โทษของการกามและอนิสงส์ของการออกจากกาม แล้วสุดท้ายจึงทรงแสดงธรรมอริยสัจ 4 จนในที่สุดพระเจ้าพิมพิสารและคหบดีได้ดวงตาเห็นธรรมเป็นพระโสดาบัน

2. ทรงถ่ายทอดสารด้วยวิธียกนิทานที่มีคติสอนใจ และชาดกซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิวัฒนาการแห่งการบำเพ็ญคุณงามความดีของพระพุทธเจ้า

3. ทรงใช้วิธีการสนทนา เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการกระตุ้นในบทสนทนาหรือคำสอนโดยการให้อรรถาธิบายซึ่งนำไปสู่การโน้มน้าวในทางอ้อม ทรงแนะนำให้สานุศิษย์ฝึกหัดการตั้งคำถามต่างๆ เพื่อนำมาสนทนาและโต้แย้งกันนำไปสู่ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เมื่อเข้าใจได้ก็เกิดการยอมรับได้ นำไปใช้ประโยชน์ได้ ไม่ใช่เป็นเพียงความพยายามที่จะเชื่อข้อเสนอั้นโดยเห็นว่าเป็นหลักที่ดี ควรยึดถือเท่านั้น

4. ทรงใช้วิธีการยกตัวอย่างเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยในการอธิบายธรรมะให้ผู้ฟังเข้าใจได้อย่างชัดเจน เช่น การที่พระองค์ต้องการจะสอนนางกิสาโคตมีในเรื่องการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ว่าเป็นเรื่องธรรมดา เมื่อนางกิสาโคตมีได้อุ้มลูกที่ตายแล้วมาขอให้พระพุทธเจ้าช่วย พระพุทธองค์จึงให้นางไปหา

เมล็ดพันธุ์ผักกาด 4-5 เมล็ดจากหมู่บ้านที่ไม่มีการตายเกิดขึ้น นางกิสาคอตมีจึงออกไปเที่ยวหาพันธุ์ผักกาดตามที่พระพุทธองค์สั่งแต่ก็ล้มเหลว ในที่สุดนางก็ต้องกลับมาเฝ้าพระพุทธเจ้า และนางก็ได้เข้าใจความหมายในสิ่งที่พระพุทธเจ้าต้องการสอนนางในที่สุด

5. ทรงสอนไม่ให้เชื่ออย่างงมงายไร้เหตุผล โดยเหตุที่ความเชื่อเป็นรากฐานให้เกิดการพูด การแสดงความคิดเห็น พระพุทธองค์ตรัสสอนมิให้เชื่อโดย

- 5.1 ฟังตามกันมา
- 5.2 สืบกันมา
- 5.3 ตื่นข่าวลือ
- 5.4 อ้างตำรา
- 5.5 นึกเดาเอา
- 5.6 คาดคะเน
- 5.7 ตรึกตรองอาการ
- 5.8 พอใจว่าชอบแก่ความเห็นของตน
- 5.9 เห็นว่ารูปลักษณะพอเชื่อได้
- 5.10 เห็นว่าสมณะผู้นี้เป็นครูของเรา แต่ให้สอบสวนจนรู้ด้วยตนเอง

6. แนวคิดการวิเคราะห์สาร

การวิเคราะห์สารเป็นการศึกษาสารประเภทต่างๆ ทั้งที่เผยแพร่ผ่านบุคคล และผ่านสื่อมวลชน

ปารีชาติ สถาปิตานนท์ (2545) ให้คำนิยามของการวิเคราะห์สารไว้ว่า การวิเคราะห์สารเป็นระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการบรรยาย ตีความ หรือประเมินคุณลักษณะต่างๆ ของสารที่สามารถสังเกตเห็นได้ หรือได้มีการบันทึกเอาไว้ โดยสารจะหมายถึง สัญลักษณ์ที่บุคคลใช้ในการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน โดยอาจปรากฏในรูปต่างๆ เช่น ข้อความ เอกสาร หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จดหมาย บันทึก ส่วนตัว บทสัมภาษณ์ บทเพลง บทภาพยนตร์ ภาพเขียน หรือภาพถ่าย เป็นต้น

Krippendorf (1980) ได้บันทึกไว้ว่า การวิเคราะห์สารที่ดำเนินการเชิงวิทยาศาสตร์ ได้เริ่มต้นขึ้นในช่วงปลายทศวรรษที่ 19 โดยนักวิชาการในสหรัฐอเมริกาได้ประยุกต์นำหลักการเชิงวิทยาศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวที่นำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ในเมืองนิวยอร์ก ประเทศ

สหรัฐอเมริกา ระหว่างปี ค.ศ. 1883-1893 โดยพิจารณาในด้านสัดส่วนของข่าวประเภทต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า ประมาณการรายงานข่าวด้านศาสนา วิทยาศาสตร์ และวรรณคดีลดลงอย่างมาก ในขณะที่ข่าวซุบซิบ ข่าวกีฬา และข่าวอื้อฉาวทางการเมือง ได้รับการตีพิมพ์เพิ่มขึ้นมาก

หลังจากได้มีการวิจัยดังกล่าว การวิเคราะห์สารด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาภายใต้หลักการเชิงวิทยาศาสตร์ได้มีการนำมาประยุกต์ใช้กับสื่อประเภทต่างๆ ที่กำลังมีบทบาทสำคัญในสังคมสมัยนั้น อาทิ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์

วัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์สาร

การวิเคราะห์สารมีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. **การวิเคราะห์โครงสร้างของสาร** ซึ่งมุ่งวิเคราะห์เกี่ยวกับลักษณะของเนื้อหา องค์ประกอบเชิงโครงสร้าง และหน้าที่ของสาร โดยจะศึกษาสารจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นตัวแทนของสารทั้งหมด
2. **การบรรยายหรือตีความ** มุ่งค้นหาความหมายของสารในเชิงภาพรวมหรือพิจารณาความหมายของถ้อยคำหรือข้อความต่างๆ ที่ปรากฏในสาร และพิจารณาศักยภาพของสารในการสื่อความหมายตามวัตถุประสงค์ หรือมุมมองของบุคคลกลุ่มต่างๆ ต่อเนื้อหาของสาร เป็นต้น
3. **การประเมินคุณค่าของสาร** มุ่งวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมาะสมของสาร โดยนำกฎเกณฑ์หรือกรอบทฤษฎีต่างๆ ที่ได้ยอมรับอย่างกว้างขวางมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์

การจำแนกประเภทเนื้อหา

การระบุประเภทเนื้อหาสำหรับใช้แยกแยะข้อมูลจำเป็นต้องทำด้วยความละเอียดรอบคอบ ดังนั้นเราต้องมีความเข้าใจถึงคุณลักษณะของสิ่งที่จะศึกษา เพื่อที่จะนำลักษณะเฉพาะของสิ่งที่จะศึกษานั้นมาวิเคราะห์

พีระ จิโรโสภณ (2535) ได้จำแนกประเภทเนื้อหาในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. **การจำแนกประเภทตามหัวเรื่อง** เช่น เศรษฐกิจ การเมือง ตลก สารคดี เกม สันทนาการ
2. **การจำแนกตามทิศทางของเนื้อหา** เช่น สนับสนุนหรือคัดค้าน ชอบหรือไม่ชอบ โดยพิจารณาจากหน่วยในการวิเคราะห์ เช่น คำ ประโยค วลี บริบทต่างๆ เป็นต้น
3. **การจำแนกประเภทตามค่านิยมในสังคม** เช่น ความประหยัดหรือฟุ้งเฟ้อ ความถ่อมตนหรือโอ้อวด เป็นต้น

4. การจำแนกประเภทตามวิธีการหรือกลยุทธ์ เช่น การให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง การกระตุ้นทางอารมณ์ ความกลัว การใช้คำพูด สีหน้า ท่าทาง เป็นต้น
5. การจำแนกประเภทของแหล่งข้อมูล เช่น หน่วยงานราชการ เอกชน รัฐวิสาหกิจ NGO
6. การจำแนกประเภทตามกลุ่มเป้าหมาย เช่น เด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน ผู้สูงอายุ เป็นต้น

องค์ประกอบของการวิเคราะห์สาร

1. สาร

ประเภทสาร

Frey และคณะ (1991) ได้แบ่งประเภทของสารที่ใช้ในการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเภท ผลผลิตของการสื่อสาร (output) ได้แก่ สารซึ่งผู้ส่งสารนำเสนอสู่กลุ่มเป้าหมายโดยตรง อาทิ จดหมาย งานเขียน ภาพยนตร์ เพลง ภาพวาด เป็นต้น สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผลผลิตของการสื่อสารก็คือ เว็บไซต์ธรรมะ

บันทึกการสื่อสาร (transcripts) ได้แก่ การบันทึกคำพูด หรือกิจกรรมการสื่อสารต่างๆ ในลักษณะของเอกสาร หรือเทปเสียง เทปวีดิทัศน์ เช่น บทสุนทรพจน์ บทภาพยนตร์ บทเพลง ภาพวีดิทัศน์การให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน เป็นต้น

ปริมาณของสาร

การวิเคราะห์สารอาจใช้กลุ่มประชากรที่เป็นสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ แต่หากสารที่เกี่ยวข้องมีจำนวนมาก อาจกำหนดกรอบในการสุ่มตัวอย่าง และดำเนินการคัดเลือกสารจำนวนหนึ่งมาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. การสังเกตทางอ้อม

การวิเคราะห์สารมุ่งเน้นการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตทางอ้อมและวิเคราะห์สื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ โดยปราศจากการแทรกแซงใดๆ

3. การเลือกแนวทางการวิเคราะห์สาร

โดยเลือกแนวทางการวิเคราะห์สารที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ทั้งการเลือกสารกรอบทฤษฎีในการวิเคราะห์ ขั้นตอนและเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม

หน่วยในการวิเคราะห์เนื้อหาสาร

Barelson (1952) ได้แนะนำแนวทางในการจัดหน่วยสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล 5 กลุ่มด้วยกัน ดังนี้

1. **คำ หรือสัญลักษณ์ (word or symbol)** เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับเล็กที่สุด เช่น ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ คำศัพท์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา
2. **ประเด็นหลัก (theme)** การวิเคราะห์ประเด็นหลักมักเป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ ที่มุ่งวิเคราะห์ความหมายแฝงมากกว่าความหมายตรง เช่น การวิเคราะห์ความคิด แนวคิด หรือประโยคหลักที่ครอบคลุมความหมายรวมทั้งหมดของสาร
3. **คุณลักษณะต่างๆ ของบุคคล (character)** คือการระบุตัวบุคคลที่ใช้ในการศึกษาให้ชัดเจน โดยอาจแบ่งตามลักษณะทางประชากร เช่น ชาย หญิง บทบาทของบุคคลที่มีในกลุ่ม เป็นต้น
4. **ระยะเวลาและพื้นที่ (time and space)** เช่น ช่วงเวลาที่ออกอากาศ ปริมาณคอลัมน์นี้ที่ปรากฏ เป็นต้น
5. **ประเภทของชิ้นงานหรือรายละเอียด (item)** เช่น ข่าว บทความ รายการโทรทัศน์ เป็นต้น

การวิเคราะห์เนื้อหานั้น ผู้ศึกษาอาจกำหนดหน่วยในการวิเคราะห์ตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป ให้สอดคล้องกับคำถามวิจัย หรือสมมุติฐานที่ต้องการพิสูจน์ ซึ่งการใช้หน่วยวิเคราะห์ที่หลากหลายจะช่วยให้สิ่งที่ศึกษาวิจัยนั้นมีความตรงในการวัดมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) มุ่งเน้นการค้นหาข้อสรุป และตีความเกี่ยวกับคุณลักษณะของสาร ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร บริบทในการสื่อสาร ผลจากการสื่อสาร พฤติกรรมทางสังคมที่สะท้อนผ่านสาร และทดสอบสมมุติฐานต่างๆ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ต่างๆ ได้แก่

1. การบรรยาย (Description)

มุ่งเน้นการบรรยายคุณลักษณะต่างๆ ในสารทั้งที่สามารถสังเกตได้ชัดเจนและคุณลักษณะแอบแฝง เพื่อตอบคำถามว่าเนื้อหาเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับอะไร กับใคร อย่างไร นำเสนอประเด็นหลัก

อะไรบ้าง และสารนั้นมีโครงสร้างอย่างไร ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงบรรยาย มักปรากฏในรูปของข้อมูลเชิงปริมาณ ที่จะช่วยสะท้อนให้ทราบถึงคุณลักษณะของสารตามความเป็นจริง

2. การอธิบาย (Explanation)

มุ่งวิเคราะห์ตีความ หรืออธิบายสารที่เลือกศึกษา เช่น คุณลักษณะของผู้ส่งสาร ผู้รับสาร เหตุผลที่ผู้ส่งสารนำเสนอสารดังกล่าว แรงบันดาลใจ กลุ่มเป้าหมายหลัก สถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง บริบท ผลกระทบ ความเหมาะสมในการนำเสนอสารนั้น เป็นต้น ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงอธิบาย มักปรากฏในรูปของข้อมูลเชิงคุณภาพ

3. การเปรียบเทียบ (Comparison)

โดยอาจวิเคราะห์เปรียบเทียบเนื้อหาของสารที่นำเสนอโดยผู้ส่งสารคนเดียวกัน แต่ในบริบทที่ต่างกัน หรืออาจศึกษาเปรียบเทียบเนื้อหาของสารของเรื่องเดียวกัน ที่นำเสนอโดยผู้ส่งสารแตกต่างกันก็ได้ หรืออาจศึกษาเนื้อหาของสารที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชนเปรียบเทียบกับข่าวสารในความเป็นจริงก็ได้ เช่นเดียวกัน

การวิเคราะห์เนื้อหาสารมีจุดเด่นตรงที่ผู้ศึกษาสามารถวิเคราะห์เนื้อหาได้ด้วยตนเอง โดยการรวบรวมข้อมูลจากสื่อต่างๆ และจัดประเภทข้อมูลตามเกณฑ์ต่างๆ ที่กำหนดไว้ โดยปราศจากการแทรกแซงใดๆ หรืออาจเก็บข้อมูลโดยให้กลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ที่เราได้จัดทำขึ้น แต่ก็มีจุดด้อยตรงที่ค่อนข้างเสียเวลา และซับซ้อน รวมถึงการวิเคราะห์เนื้อหามักเป็นข้อมูลเชิงบรรยายและตีความสารเท่านั้น จึงควรผนวกการศึกษาวิจัยในด้านอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงทดลอง เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับผู้รับสาร โดยเฉพาะในด้านทัศนคติ หรือผลที่เกิดขึ้นจากสารนั้น

สำหรับการวิจัยในเรื่องการถ่ายทอดธรรมะประยุกต์เพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์ในครั้งนี้ ได้ศึกษาด้วยการวิเคราะห์สาร ในด้านของรูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดธรรมะในเว็บไซต์ เพื่อมุ่งวิเคราะห์เชิงบรรยายคุณลักษณะต่างๆ ของสื่อดังกล่าว โดยผนวกเข้ากับการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสำรวจทัศนคติของเยาวชนในเรื่องของคุณลักษณะของเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนที่เหมาะสม และตรงกับความต้องการของเยาวชนอีกทางหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงทั้งด้านตัวสารและผู้รับสาร

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านธรรมะและคำสั่งสอนทางศาสนา

อรณี ฝูงวรรณลักษณ์ (2538) ได้ศึกษาเรื่อง การเปิดรับ การคาดหวังประโยชน์ และความพึงพอใจในรายการธรรมะทางสื่อโทรทัศน์ ของสมาชิกชมรมทางพระพุทธศาสนาในกรุงเทพมหานคร พบว่าสมาชิกชมรมทางพระพุทธศาสนาส่วนใหญ่ที่เปิดรับชมรายการธรรมะทางโทรทัศน์ 1-2 ครั้งต่อเดือน ใช้เวลาในการเปิดรับแต่ละครั้ง 15 - 30 นาที โดยการรับชมแต่ละครั้งเพื่อคาดหวังประโยชน์ที่จะแสวงหาความรู้ด้านพระพุทธศาสนาที่อาจจะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จิราพร เนติธาดา (2542) ได้ศึกษาวิธีการถ่ายทอดธรรมะของหลวงพ่อบุชา สุภัทโท พบว่าหลวงพ่อบุชา สุภัทโธมีวิธีการถ่ายทอดธรรมะโดยการพูดเรื่องธรรมะให้ลูกศิษย์ฟัง ปฏิบัติในสิ่งที่พูดให้ฟังไป แล้วให้ดูเป็นตัวอย่าง และให้ลูกศิษย์ทดลองปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจด้วยตนเอง รวมถึงการใช้คำพูดสั้นๆ ง่ายๆ ไม่ใช่คำศัพท์ภาษาบาลี สันสกฤต หากจำเป็นต้องใช้ก็จะมีคำอธิบายประกอบ รวมถึงการใช้การยกตัวอย่างเปรียบเทียบอุปมา อุปไมย ในการถ่ายทอดธรรมะที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ซึ่งสิ่งที่เปรียบเทียบนั้นจะเป็นธรรมชาติที่อยู่รอบๆ ตัวเรา และมีประสบการณ์มาก่อน จึงสามารถสร้างมโนภาพตามเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น

อารียา ทวีศักดิ์สกุล (2544) ได้วิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบรายการธรรมะทางโทรทัศน์ ที่ออกอากาศในปี 2542 พบว่ารายการธรรมะมีรูปแบบการนำเสนอที่คล้ายคลึงกัน คือเน้นการพูดคุย การบรรยาย การสนทนาธรรมของพระสงฆ์เป็นหลัก ส่วนเนื้อหาของรายการนั้นมักจะเป็นการอธิบายหลักธรรมคำสั่งสอนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงเรื่องราวหรือกิจกรรมทางพุทธศาสนา ซึ่งทำให้องค์ประกอบโดยรวมของรายการธรรมะทางโทรทัศน์นั้นค่อนข้างเรียบง่าย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการสื่อสารผ่านเว็บไซต์

สิริพงศ์ สุวรรณโกคิน (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องลักษณะพฤติกรรมและวสนิยมการบริโภคข่าวสารของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งในส่วนของหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร เว็บไซต์ และบริการออดิโอเท็กซ์ พบว่า นิสิตนักศึกษามีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุด โดยมีจำนวนการใช้สื่อโทรทัศน์มากที่สุดคือ มากกว่า 5 ชั่วโมง ต่อวัน ในส่วนของการใช้บริการอินเทอร์เน็ตของนิสิตในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าเข้าไปใช้บริการในเว็บไซต์ www.hotmail.com มากที่สุด และเป้าหมายของการบริโภคสารสนเทศเพื่อประโยชน์ด้านความบันเทิง สนุกสนานมากกว่าด้านสารสนเทศและความรู้ และมักจะให้ความสำคัญกับการบริโภคสื่อโดยมาจากแรงจูงใจของลักษณะตัวสื่อเอง ที่สามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะของบุคคลได้หลากหลาย ความลึกซึ้งของเนื้อหาที่สามารถตอบสนองความต้องการในการเจาะลึกเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ตรงตามความต้องการ

สุกัญญา ตั้งเรื่องเกียรติ (2545) ได้วิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาของนิทานไทยบนสื่ออินเทอร์เน็ต จำนวน 6 เว็บไซต์ พบว่า รูปแบบของเว็บไซต์ใช้ภาพประกอบในการนำเสนอเป็นภาพนิ่ง ซึ่งมีทั้งภาพการ์ตูน รูปภาพจริง รวมทั้งบางเว็บไซต์ยังใช้ภาพการ์ตูนเคลื่อนไหวประกอบด้วย ส่วนรูปแบบการนำเสนอด้วยเสียงนั้นยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร เนื่องจากเสียงที่ดาวน์โหลดผ่านเว็บไซต์นั้นเสียงขาดหายเป็นบางช่วง ทางด้านเนื้อหาของนิทานพบว่ามักจะเป็นนิทานคติมากที่สุด คือมีแง่คิดด้านจริยธรรม ได้แก่ ความมีสติปัญญา ความยึดมั่นในคุณธรรม ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น ความสามัคคี การพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียร ความประหยัด และความมีวินัย

ศุภรัชต์ ส่วนเศรษฐา (2545) ได้วิเคราะห์เนื้อหาการศึกษาในเว็บไซต์ยอดนิยมของไทย ประจำปี 2545 พบว่าเนื้อหาที่นำเสนอจะขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้ว่าต้องการเนื้อหาการศึกษาเรื่องใดบ้าง แล้วจึงนำเสนอเพื่อตอบสนองผู้ใช้บริการ โดยนำเสนอเนื้อหาที่มีความถูกต้อง และทันสมัย

พิมพ์รัฐ วงษ์ดนตรี (2545) ได้ศึกษาเรื่องการนำเสนอองค์ประกอบของเนื้อหาที่เหมาะสมในเว็บไซต์เครือข่ายการศึกษา พบว่า องค์ประกอบของเนื้อหาที่เหมาะสมในเว็บไซต์นั้นมีองค์ประกอบย่อยหลาย องค์ประกอบด้วยกัน อาทิ รูปภาพที่ชวนให้สนใจ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่จำเป็น แหล่ง

ค้นคว้าเพิ่มเติม เว็บไซต์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การที่สามารถกลับไปดูกระทู้เก่าๆ ได้ ตัวกระทู้หรือตัวชี้ นำที่บอกว่าเป็นข่าวใหม่ เป็นต้น

สิริพร วงศ์อุไร (2545) ศึกษาเรื่องการสื่อสารผ่านเว็บไซต์ทางการแพทย์ในประเทศไทย พบว่าเว็บไซต์ที่มีจุดประสงค์เดียวกัน แต่มีลักษณะขององค์กรที่มีสถานะต่างกัน เช่น องค์กรทางวิชาการ องค์กรภาครัฐบาล และภาคเอกชน จะมีการนำเสนอเนื้อหาภายในเว็บไซต์ต่างกัน โดยองค์กรทางวิชาการจะนำเสนอเนื้อหาที่เป็นทางการเชิงวิชาการ องค์กรภาครัฐมีรูปแบบการนำเสนอที่ดึงดูดใจมากกว่า ส่วนเนื้อหาเป็นเชิงวิชาการน้อยกว่า ในขณะที่องค์กรภาคเอกชน จะนำเสนอเว็บไซต์ในรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจกว่า ด้วยการใส่รูปภาพ กราฟฟิก รวมถึงภาพเคลื่อนไหว และจัดวางหน้าเว็บไซต์ที่น่าสนใจ และใช้สีที่หลากหลายทำให้ดูไม่เป็นทางการจนเกินไป

ปราณี พุ่มบางป่า (2543) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เนื้อหาเว็บไซต์ว่าไรต์ในด้านสังคมประกิต พบว่าเว็บไซต์ว่าไรต์เป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารและบริการในด้านต่างๆ เนื้อหาที่ปรากฏบนเว็บไซต์ว่าไรต์มีความหลากหลายเนื่องจากมุ่งตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหลายกลุ่ม โดยมีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนๆ ตามคุณลักษณะของการสื่อสารแบบการแสวงหาข้อมูลตามความสนใจของผู้ใช้ อาทิ ข่าวสาร ความรู้ด้านการศึกษา แหล่งอาชีพหรือการพัฒนาทักษะ เนื้อหาด้านจิตวิทยา สุขภาพและความงาม การท่องเที่ยว งานอดิเรก บุคคลและผลงาน โหราศาสตร์ ปกิณกะบันเทิง ซึ่งการแบ่งเนื้อหาแยกย่อยออกเป็นส่วนๆ เช่นนี้ ทำให้ผู้เข้าใช้บริการสามารถเลือกรับเฉพาะเนื้อหาที่ต้องการได้ โดยการนำเสนอเนื้อหานี้จะมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับลักษณะของสื่อเว็บไซต์ ดังนั้นเนื้อหาที่ปรากฏแต่ละเรื่องจะสั้น กระชับ และใช้ภาษาง่ายๆ ไม่เป็นทางการ นอกจากนี้เว็บไซต์ว่าไรต์ยังมีรูปแบบการสื่อสารด้านการปฏิสัมพันธ์กันอีกด้วย (Interactivity) โดยสามารถแสดงความคิดเห็นเสนอแนะสิ่งๆ ที่ตนเองต้องการเพื่อให้ได้สารหรือเนื้อหาและบริการที่ตรงกับความต้องการ และการปฏิสัมพันธ์นี้ยังปรากฏในรูปแบบต่างๆ เช่น การเชื่อมต่อที่นำผู้ชมเข้าไปสู่เนื้อหาส่วนอื่นๆ บนเว็บไซต์เดียวกันหรือเว็บไซต์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

นิรชรา ธนเมธี (2541) การวิเคราะห์การออกแบบเว็บเพจในเว็ลด์ ไรต์ เว็บ ที่แบ่งตามประเภทขององค์กร โดยศึกษาเฉพาะองค์กรในประเทศไทยจำนวน 28 เว็บไซต์ พบว่ารูปแบบการออกแบบของเว็บเพจขององค์กรประเภทต่างๆ มีความแตกต่างกัน เนื่องจากวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารขององค์กรที่แตกต่างกัน โดยผลการวิจัยในขณะนั้นพบว่าการออกแบบเว็บเพจนั้นมีข้อจำกัด

หลายประการ อาทิ ความสามารถในการรับส่งข้อมูลมัลติมีเดียทางสายโทรศัพท์ที่มีความล่าช้า ความสามารถของบราวเซอร์ในการอ่านข้อมูล เครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้รับสาร ทักษะความรู้ของนักออกแบบ รวมไปถึงการให้ความสำคัญของคุณสมบัติหรือวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการสื่อสารของผู้บริหารองค์กร

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษารูปแบบการสื่อสารธรรมะเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์ ว่า การนำเสนอในด้านรูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ในการสื่อสารธรรมะเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์นั้นมี ลักษณะอย่างไร รวมถึงคุณลักษณะเว็บไซต์ธรรมะที่เยาวชนต้องการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การถ่ายทอดธรรมะประยุกต์เพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์” ในครั้งนี้มีขอบเขตในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
5. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การนำเสนอข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อศึกษาการถ่ายทอดธรรมะเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และคุณลักษณะของสื่อเว็บไซต์ในการถ่ายทอดธรรมะที่เหมาะสมกับความต้องการของเยาวชน

ในการวิจัยนี้ อาศัยเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ได้แก่ การสนทนากลุ่ม (Focus group) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ของเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการประมวลสำหรับการวิเคราะห์ และอธิบายปรากฏการณ์ที่จะศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างจาก 2 แหล่งได้แก่

เว็บไซต์ไทยที่ถ่ายทอดธรรมะสำหรับเยาวชนจำนวน 3 เว็บไซต์ ได้แก่ www.budpage.com, www.jaisabai.com, www.tamdee.net

เยาวชนที่นับถือศาสนาพุทธอายุ 18-25 ปี ซึ่งเคยใช้บริการเว็บไซต์ถ่ายทอดธรรมะข้างต้นอย่างน้อย 1 เว็บไซต์ ในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา

ขั้นตอนการเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยในครั้งนี้คือเว็บไซต์ไทยที่ถ่ายทอดธรรมะสำหรับเยาวชนซึ่งมีอยู่มากมายในปัจจุบัน ผู้วิจัยได้ทำการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purpose sampling) โดยมีเกณฑ์และขั้นตอนในการเลือกแบบเจาะจง (purpose sampling) ดังนี้

1. ใช้การ search engine ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2550 โดยใส่คำหลัก (key word) คำว่า “เว็บไซต์ธรรมะ” ในเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมของเยาวชน ได้แก่
 - www.sanook.com
 - www.hunsa.com
 - www.dek-d.com
2. เลือกเว็บไซต์ที่ถ่ายทอดธรรมะที่มีอยู่ในเว็บ search engine ใน 10 หน้าแรกของเว็บ search engine และเป็นเว็บไซต์ถ่ายทอดธรรมะที่มีอยู่ทั้ง 3 เว็บ search engine ดังกล่าว ปรากฏว่ามีเว็บไซต์ถ่ายทอดธรรมะทั้งสิ้น 11 เว็บไซต์ ได้แก่
 - www.phrathai.net
 - www.onab.go.th
 - www.dhammathai.org
 - www.budpage.com
 - www.jaisabai.com
 - www.tamdee.net
 - www.dhamma-isara.org
 - www.dhammakid.com
 - www.dhamma.com
 - www.palungjit.com
 - www.dmc.tv
3. ขั้นตอนมาเลือกเว็บไซต์ที่มีความสมบูรณ์สามารถคลิกเข้าไปอ่านหรือชมได้ มีความเคลื่อนไหวเป็นปัจจุบัน (update) และมีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดธรรมะเพื่อเยาวชน พบว่ามีเว็บไซต์ตรงตามคุณสมบัติดังกล่าว 3 แห่ง ได้แก่

- www.jaisabai.com
- www.tamdee.net
- www.budpage.com

ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะใช้เว็บไซต์ทั้ง 3 แห่งดังกล่าวเป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรเว็บไซต์ธรรมะ เพื่อเยาวชนทั้งหมด

ในส่วนการศึกษาเนื้อหาภายในเว็บไซต์ทั้ง 3 เว็บไซต์นั้น ผู้วิจัยได้สุ่มเลือกตัวอย่างแบบไม่เจาะจง (Random sampling) เพื่อศึกษาด้านเนื้อหา เมนู (Menu) ละ 10 เรื่อง ประกอบด้วย เว็บไซต์ Jaisabai.com จำนวน 97 เรื่อง เว็บไซต์ Tamdee.com จำนวน 133 เรื่อง และเว็บไซต์ Budpage.com จำนวน 167 เรื่อง รวมประชากรตัวอย่างที่ศึกษาด้านเนื้อหาทั้งสิ้นจำนวน 397 เรื่อง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่จะนำมาสนทนากลุ่ม (focus group) นั้น ผู้วิจัยได้ทำการตั้งกระทู้ใน เว็บไซต์ 2 เว็บไซต์ คือ www.budpage.com และ www.tamdee.net ในการขออาสาสมัครที่มีคุณสมบัติเป็นเยาวชนที่นับถือพุทธศาสนาอายุ 18-25 ปี อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการคัดกรองกลุ่มตัวอย่างให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้บริการเว็บไซต์ดังกล่าวในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา ส่วนที่ผู้วิจัยไม่ได้ตั้งกระทู้ในเว็บไซต์ www.jaisabai.com เนื่องจากเว็บไซต์ดังกล่าวเป็นเว็บไซต์เปิดใหม่ที่ยังไม่เปิดให้ผู้ให้บริการตั้งกระทู้ของตัวเอง นอกจากนี้ยังได้ประกาศขออาสาสมัครผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ให้กับเครือข่ายของผู้วิจัยอีกทางหนึ่ง เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างมาจำนวนหนึ่งจึงขอให้กลุ่มตัวอย่างแนะนำผู้ที่รู้จักและมีคุณสมบัติดังกล่าวมาร่วมสนทนาด้วย โดยผู้วิจัยได้ทำการจัดกลุ่มสนทนาจำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน รวมเยาวชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลในส่วนรูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดธรรมะผ่านเว็บไซต์ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกการสังเกตหรือการวิเคราะห์หาลักษณะ ดังนี้

- ศึกษารูปแบบในส่วนของโฮมเพจของเว็บไซต์ที่เป็นประชากร ได้แก่ www.jaisabai.com, www.tamdee.net และ www.budpage.com ในช่วงเดือน ธันวาคม 2550 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2551
- ศึกษาเนื้อหาของแต่ละเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาในการถ่ายทอดธรรมะเพื่อเยาวชนในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้ ความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนาและพุทธประวัติ, การสอน

หลักกรรม, ธรรมะปฏิบัติ, วันสำคัญและศาสนพิธีต่างๆ ในพุทธศาสนา, บทสวด และคาถาต่างๆ, และข่าวสารเกี่ยวกับศาสนาพุทธ โดยใช้วิธีสุ่มเลือกเนื้อหาแบบไม่เจาะจง Random Sampling จากเมนู (Menu) ต่างๆ ที่อยู่ในแต่ละเว็บไซต์ทั้ง 3 เว็บไซต์ เมนูละ 10 เรื่อง รวมศึกษาทั้งสิ้น 397 เรื่อง

- ศึกษาภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดธรรมะผ่านเว็บไซต์ ว่ามีการใช้ภาษาแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ

ข้อมูลในส่วนของคุณลักษณะของสื่อเว็บไซต์เพื่อการถ่ายทอดธรรมะที่สอดคล้องกับความต้องการของเยาวชน ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบอิงโครงสร้างปานกลาง และทำการสนทนากลุ่ม (focus group) กับเยาวชนที่นับถือศาสนาพุทธ อายุระหว่าง 18-25 ปี ที่เคยใช้บริการเว็บไซต์ธรรมะดังกล่าว อย่างน้อย 1 เว็บไซต์ในช่วงเดือนสิงหาคม 2550 ถึงเดือนมกราคม 2551 โดยทำการสนทนากลุ่ม (focus group) กลุ่มละ 8 คน จำนวน 3 กลุ่ม รวมเยาวชนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 24 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

4.1 ข้อมูลทางเว็บไซต์มีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ พร้อมอุปกรณ์การใช้อินเทอร์เน็ต
- ตารางบันทึกรูปแบบ เนื้อหา ภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดธรรมะ

ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (focus group)

- แบบสัมภาษณ์แบบอิงโครงสร้างปานกลาง
- อุปกรณ์บันทึกเสียง
- สมุดจดรายละเอียด

5. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

5.1 ตารางบันทึกรูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดธรรมะ

5.1.1 ศึกษาเว็บไซต์ธรรมะ ตำราเรียนวิชาพระพุทธศาสนา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ เนื้อหา และการใช้ภาษาในการสื่อสารผ่านเว็บไซต์

5.1.2 สร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบที่ใช้ในการสื่อสารและถ่ายทอดธรรมะผ่านเว็บไซต์ ดังนี้ รูปแบบการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย รูปแบบการนำเสนอแบบประเภทรายการ รูปแบบการสื่อสารผ่านเว็บไซต์

ก. รูปแบบการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย

- นำเสนอด้วยตัวอักษร (Text)
- นำเสนอด้วยภาพนิ่ง (Still Image)
- นำเสนอด้วยภาพเคลื่อนไหว (Animation)
- นำเสนอด้วยภาพวิดีโอ (Video)
- นำเสนอด้วยเสียง (Sound)

ข. รูปแบบการนำเสนอแบบประเภทรายการ

- รายการธรรมะออนไลน์
- รายการประเภทบทความ
- รายการประเภทบันเทิง เช่น นิทาน การ์ตูน เกม
- รายการประเภทข่าว
- รายการประเภทสนทนาธรรมะออนไลน์ เช่น การ chat หรือ กระดานสนทนา

ค. รูปแบบการสื่อสารผ่านเว็บไซต์

- One-to-one แบบพร้อมกัน ได้แก่ การสื่อสารในรูปแบบ Chat
- One-to-one แบบไม่พร้อมกัน ได้แก่ การสื่อสารในรูปแบบ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-mail การส่งจดหมายไปยังเว็บ มาสเตอร์
- One-to-many แบบพร้อมกัน ได้แก่ การสื่อสารในรูปแบบ Chat
- One-to-many แบบไม่พร้อมกัน ได้แก่ การเข้าไปค้นหาข้อมูลในเมนูต่างๆ บนหน้าเว็บไซต์
- Many-to-many แบบไม่พร้อมกัน เป็น การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ที่ผู้ใช้บริการจะต้องลงทะเบียนเข้าระบบก่อนใช้บริการ และสามารถเขียนข้อความโต้ตอบกลับได้ต่างเวลากัน ได้แก่ กระดานสนทนา

5.1.3 สร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการสื่อสารและถ่ายทอดธรรมะผ่านเว็บไซต์ ดังนี้

- ก. ความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนา และพุทธประวัติ
- ข. การสอนหลักธรรม
- ค. ธรรมะปฏิบัติ เช่น ขั้นตอนการนั่งสมาธิ วิปัสสนา เติบจงกรม
- ง. วันสำคัญและศาสนพิธีต่างๆ ในพุทธศาสนา
- จ. บทสวดและคาถาต่างๆ
- ฉ. ข่าวสารเกี่ยวกับศาสนาพุทธ

5.1.4 สร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในการสื่อสารและถ่ายทอดธรรมะผ่านเว็บไซต์ โดยแบ่งตามประเภทความเป็นทางการของการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้ภาษาที่เป็นทางการ (Formal Language) และการใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการ (Informal Language)

5.2 แบบสัมภาษณ์แบบอิงโครงสร้างปานกลาง (semi-structural interviews) โดยนำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหา ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารและถ่ายทอดธรรมะผ่านเว็บไซต์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ครอบคลุมลักษณะของสื่อธรรมะ แล้วจึงสร้างตารางบันทึกรูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดธรรมะ และแบบสัมภาษณ์แบบอิงโครงสร้างปานกลางในการสนทนากลุ่ม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ข้อมูลจากเว็บไซต์ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้จากเว็บไซต์ธรรมะทั้ง 3 เว็บไซต์ เพื่อค้นหาสัดส่วนหรือความถี่ของตัวแปรในแต่ละกลุ่ม ซึ่งเก็บข้อมูลโดยใช้ตารางบันทึกรูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดธรรมะ โดยพิจารณาจากหน้าเว็บเพจของเว็บไซต์ในคอมพิวเตอร์ โดยใช้หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ตามประเภทของชิ้นงานหรือรายเรื่อง (Item) และประเด็นหลักที่นำเสนอ (theme) ซึ่งประเด็นที่จะพิจารณาได้แก่

- 6.1.1 วิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอในเว็บไซต์ธรรมะ
- 6.1.2 วิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในการถ่ายทอดธรรมะ
- 6.1.3 วิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

โดยการพิจารณาทั้ง 3 ประเด็นดังกล่าวจะดูว่ามีลักษณะและประเภทใด จากนั้นจึงลงความถี่ และรายละเอียดในตารางบันทึก ซึ่งผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2550 ถึงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2551

6.2 ข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยการสัมภาษณ์แบบอิงโครงสร้างปานกลางนั้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์และจัดประเภทข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นหมวดหมู่ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปถึงคุณลักษณะของสื่อเว็บไซต์และเนื้อหาธรรมะที่กลุ่มเป้าหมายต้องการ

7. การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลของการศึกษาวิจัยการถ่ายทอดธรรมะประยุกต์เพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์ แบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน

7.1 การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่ (Frequency table) เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน เพื่อรายงานค่าความถี่ของข้อมูลในแต่ละประเด็นอย่างละเอียด

7.2 การนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม เพื่อค้นหาคุณสมบัติเด่นที่มีร่วมกันเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของสื่อเว็บไซต์ในการถ่ายทอดธรรมะที่เยาวชนต้องการ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารธรรมะเพื่อเยาวชน เป็นการศึกษารูปแบบ เนื้อหา และภาษา ของเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนว่าเป็นอย่างไร และคุณลักษณะเว็บไซต์ธรรมะที่เยาวชนต้องการมี ลักษณะเป็นเช่นไร โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนจำนวน 3 เว็บไซต์ ได้แก่

- www.jaisabai.com
- www.budpage.com
- www.tamdee.net

ผลจากการศึกษาวิเคราะห์เว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนดังกล่าว ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน
- ส่วนที่ 2 รูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ถ่ายทอดผ่านเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน
- ส่วนที่ 3 คุณลักษณะเว็บไซต์ธรรมะที่เยาวชนต้องการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน

เว็บไซต์ Jaisabai.com

เว็บไซต์ jaisabai.com จัดทำขึ้นโดย บริษัท กูรูดีไซน์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทออกแบบและจัดทำ เว็บไซต์และงานคอมพิวเตอร์กราฟฟิกหลากหลายประเภท บริษัท กูรูดีไซน์ จำกัด ได้ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบันในปี พ.ศ. 2551 นี้ บริษัทกูรูดีไซน์ยังคงรับงานเชิงพาณิชย์ เรื่อยมา แต่สำหรับเว็บไซต์ jaisabai.com ทางบริษัทได้จัดทำขึ้นเองเพื่อประโยชน์ทางสังคมออก เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตครั้งแรกในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2550 โดยมีวัตถุประสงค์หลักๆ อยู่ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมี พระชนมายุครบ 80 พรรษา

2. เพื่อสร้างสรรค์งานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยทางบริษัทเล็งเห็นว่าเว็บไซต์เผยแพร่ธรรมะ และความดีแก่เยาวชนเป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลย ซึ่งบุคคลากรภายในองค์กรมีความรู้ความสามารถและศักยภาพเพียงพอในการสร้างสรรค์เว็บไซต์ดังกล่าว

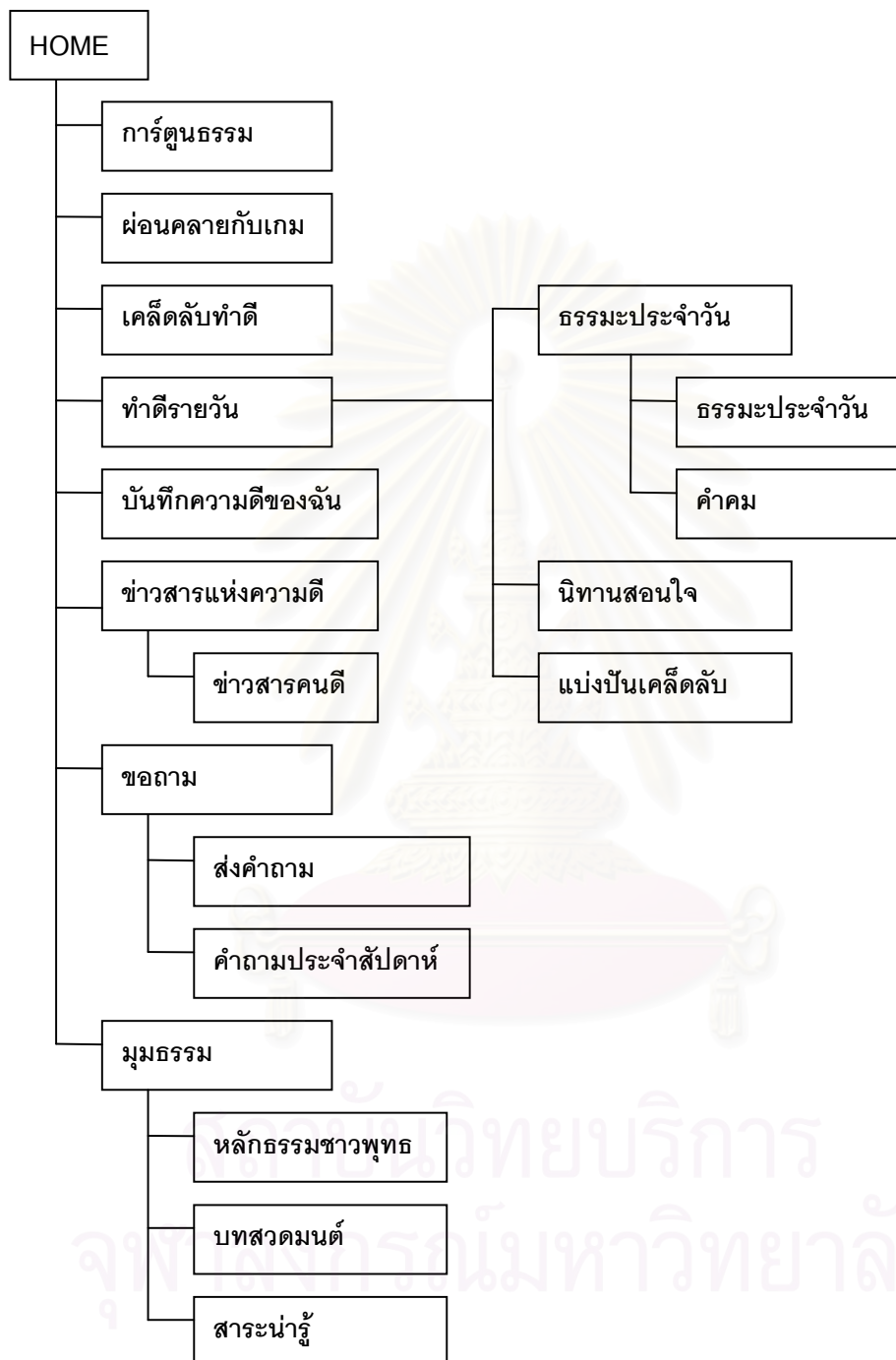
ปัจจุบันเว็บไซต์ jaisabai ได้รับสมัครสมาชิกของเว็บไซต์ซึ่งขณะนี้ (มกราคมปี 2551) ได้มีผู้ตอบรับการเป็นสมาชิกแล้วประมาณ 100 คน โดยมุ่งหวังให้เว็บไซต์ดังกล่าวเป็นศูนย์รวมการเผยแพร่เรื่องราวข่าวสารความดีทุกประเภทสู่เยาวชน เพื่อให้เยาวชนได้ซึมซับเรื่องราวดีๆ สนับสนุน และให้กำลังใจคนที่ทำความดีในสังคม

ภาพที่ 3 หน้าหลักของเว็บไซต์ Jaisabai

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 4 แผนผังเว็บไซต์ Jaisabai

เว็บไซต์ Tamdee.net

เว็บไซต์ Tamdee.net ได้ออกเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตครั้งแรกเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2547 เพื่อใช้เป็นเครือข่ายสื่อสาร ประชาสัมพันธ์งานเข้าค่ายพุทธบุตร ที่จัดขึ้นเพื่ออบรมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนนักศึกษาและเยาวชน โดยพระวิทยากรของค่ายพุทธบุตรได้ร่วมกันรับเป็นธุระ ค่าใช้จ่ายในการจดโดเมนเนมเพื่อเช่าพื้นที่ติดตั้งเว็บไซต์ และทำสื่อซีดีธรรมะแจกฟรีแก่สมาชิกและ ประชาชนที่สนใจทั่วประเทศไทย นอกจากนี้ขณะที่พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี หรือว.วชิรเมธี พระนักคิด นักเขียนเดินทางไปยังต่างประเทศก็จะช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ Tamdee.net ให้ด้วยอีก ทางหนึ่ง จึงส่งผลให้เว็บไซต์แห่งนี้เป็นแหล่งศึกษาระยะของคนไทยในต่างแดนอีกด้วย อาทิ ประเทศ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ใต้หวัน ฟิลิปปีนส์ เยอรมนี สวิสเซอร์แลนด์ ญี่ปุ่น อินเดีย และออสเตรเลีย เป็นต้น ทำให้มีสมาชิกที่เข้ามาศึกษาธรรมภายในเว็บไซต์นี้มีทั้งฆราวาสและชาวประจำ จากเดิมที่ที กลุ่มเป้าหมายหลักเป็นเยาวชนที่มาเข้าค่ายคุณธรรมเท่านั้น จึงขยายมาถึงกลุ่มประชาชนทั่วไปที่สนใจ ในเรื่องของธรรมะอีกด้วย จนถึงปัจจุบัน (17 กุมภาพันธ์ 2551) มีผู้สนใจเข้าชมเว็บไซต์ไม่ต่ำกว่า 1,406,120 ครั้ง

สำหรับเว็บไซต์ Tamdee.net นี้มีคณะพระวิทยากรที่มาร่วมตอบปัญหาธรรมะภายในเว็บไซต์ และเป็นวิทยากรจากค่ายคุณธรรมจากหลากหลายแห่งทั่วประเทศทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง และภาค อีสาน โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งเว็บไซต์หลายประการดังนี้

1. เพื่อใช้เป็นพื้นที่ประชาสัมพันธ์ข่าวการอบรมธรรมปฏิบัติสำหรับเยาวชน นักเรียน นักศึกษา และเผยแพร่หลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาสู่จิตใจเยาวชน
2. เป็นเครือข่ายการติดต่อประสานงานระหว่างคณะวิทยากรค่ายพุทธบุตรทั่วประเทศ
3. แนะนำวิธีการจัดงานอบรม การเข้าค่าย สำหรับคณะครูอาจารย์ที่สนใจจะจัดงานเข้าค่าย ในสถาบันของตัวเอง
4. เพื่อเป็นชุมชนออนไลน์สำหรับเยาวชนที่เคยเข้าค่าย ให้ได้สอบถามปัญหาธรรมะ หรือ สนทนาธรรมระหว่างกันได้
5. เพื่อแจ้งผลจากการเข้าค่ายว่ามีความเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองได้มากน้อยเพียงไร

ปี พ.ศ.2550 นิตยสารคอมพิวเตอร์ทูเดย์ ซึ่งเป็นนิตยสารไอทียอดนิยม ได้จัดอันดับเว็บไซต์ ธรรมะออนไลน์ที่มีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ ทันสมัย โดยได้จัดอันดับให้เว็บไซต์ Tamdee.net เป็นเว็บไซต์ธรรมะสร้างสรรค์ที่มีความหลากหลายเป็นอันดับที่ 2 รองจากเว็บไซต์ Dhammathai.org

“ค่ายพุทธบุตร เป็นอีกหนึ่งโครงการดีๆ ที่ช่วยสร้างสรรค์คุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักเรียน นักศึกษาและเยาวชนทั่วไป เว็บไซต์นี้จึงถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นเครือข่ายสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ งาน เข้าค่ายพุทธบุตร แต่มีใช้ว่าจะมีแต่เรื่องราวของค่ายพุทธบุตรเท่านั้น ผู้ชมเว็บยังสามารถศึกษา เรื่องราวอื่นๆ ได้และที่โดนใจสุดๆ คือหน้า ‘รวมเพลงมีธรรมะ’ ซึ่งไม่ใช่เพลงแบบบทสวดที่ฟังแล้วพร้อม หลับ แต่เป็นเพลงสมัยใหม่ๆ ที่ถูกคัดเลือกว่าเป็นเพลงที่ส่งเสริมคุณธรรมให้กับสังคม ‘ดาวนัโหลด โปรแกรมธรรมะ’ เป็นอีกหนึ่งส่วนที่น่าสนใจนั่นคือมีโปรแกรมต่างๆ เช่น เกมคุณธรรม ให้ได้ดาวนัโหลด ไปเล่นหรือให้เด็กๆ ได้สนุกสนานพร้อมกับสอดแทรกคุณธรรมไปกับการเล่นเกม สำหรับผู้ชมเว็บที่ ต้องการบทความดีๆ ไปศึกษาและเผยแพร่ ทางเว็บได้รวบรวมไว้ในหัวข้อ ‘บทความสาระธรรมทำดี’ และหากไม่ต้องการอ่าน ก็มีบริการ ‘ฟังเสียงธรรม’ โดยให้คลิกฟังธรรมะดีๆ หลายเรื่องราวให้เลือกสรร และหากมีคำถามใดๆ ก็สามารถตั้งคำถามได้อีกด้วย ถือเป็นเว็บไซต์ธรรมะที่สร้างได้โดนใจคนรุ่นใหม่จริงๆ”

(ที่มา : นิตยสารคอมพิวเตอร์ทูเดย์ ฉบับที่ 310 ปีเศษหลัง เดือนพฤษภาคม 2550)

ตารางที่ 1 ตารางปริมาณและสัดส่วนผู้เข้าใช้บริการเว็บไซต์ Tamdee จากทั่วโลก

Country of origin		
1. Thailand	1,281,354	91.1 %
2. United States	35,018	2.5 %
3. Taiwan	11,193	0.8 %
4. Philippines	9,212	0.7 %
5. United Kingdom	6,451	0.5 %
6. Germany	6,196	0.4 %
7. Japan	5,373	0.4 %
8. Switzerland	4,535	0.3 %
9. India	4,345	0.3 %
10. Australia	4,172	0.3 %
The rest	38,503	2.7 %
Total	1,406,352	100.0 %

ที่มา : <http://webstats.motigo.com/s?tab=1&link=1&id=3141400>

ตารางที่ 2 ตารางปริมาณผู้ใช้บริการเว็บไซต์ Tamdee ในระยะเวลา 1 เดือน

ที่มา : <http://webstats.motigo.com/s?tab=1&link=1&id=3141400>

ภาพที่ 5 หน้าหลักของเว็บไซต์ Tamdee

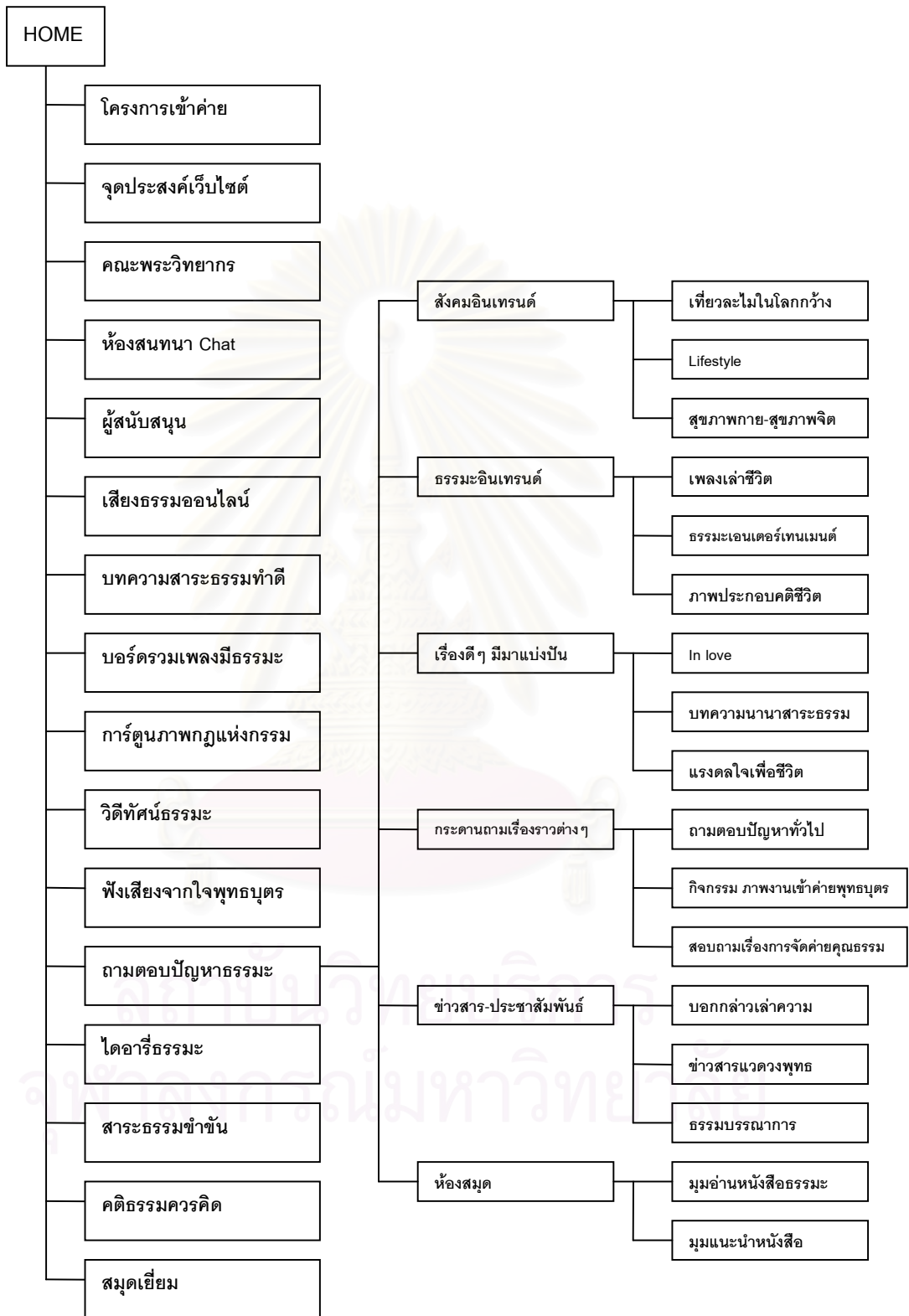

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 6 ภาพแสดงหน้าทั้งหมดของเว็บไซต์ Tamdee

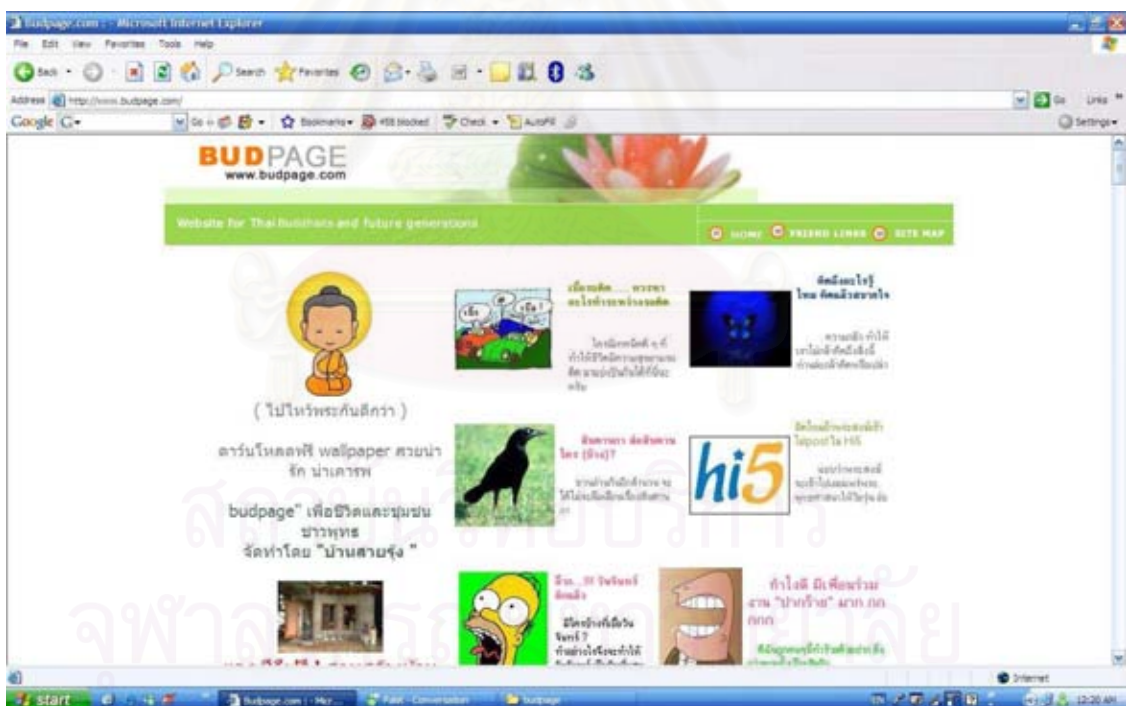
ภาพที่ 7 แผนผังเว็บไซต์ Tamdee

เว็บไซต์ Budpage.com

เว็บไซต์ Budpage.com เป็นเว็บไซต์พุทธศาสนาสำหรับเยาวชน ก่อตั้งโดยคุณอิสรา สุขคงคา รัตนกุล เว็บมาสเตอร์ Budpage.com โดยมีสำนักงานหลักอยู่ที่บ้านสายรุ้ง เลขที่ 500 หมู่ 11 ต.ท่ามะไฟหวาน อ.แก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ 36150 จัดตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่พระพุทธศาสนาและธรรมะสำหรับเยาวชนทางอินเทอร์เน็ตและจัดกิจกรรมนอกสถานที่เพื่อชีวิตและชุมชนชาวพุทธ ในปัจจุบันมีการสร้างเว็บบอร์ดเพื่อตอบปัญหาธรรมะ และรวบรวมนาสาสาระเกี่ยวกับพุทธศาสนาสู่เยาวชนและผู้สนใจได้เข้ามาใช้บริการ นอกจากนี้คุณอิสรายังได้เป็นหนึ่งในผู้จัดทำศูนย์วิจัยและเผยแพร่ความรู้เรื่องบ้านดิน โครงการตุ๊กตาคุณธรรม สอนเด็กโดยใช้ตุ๊กตาเป็นสื่อ โครงการสวนสายรุ้ง สอนเด็กให้รักธรรมชาติโดยใช้วิธีดนตรีบำบัด และโครงการ home school อีกด้วย

ภาพที่ 8 หน้าหลักของเว็บไซต์ Budpage

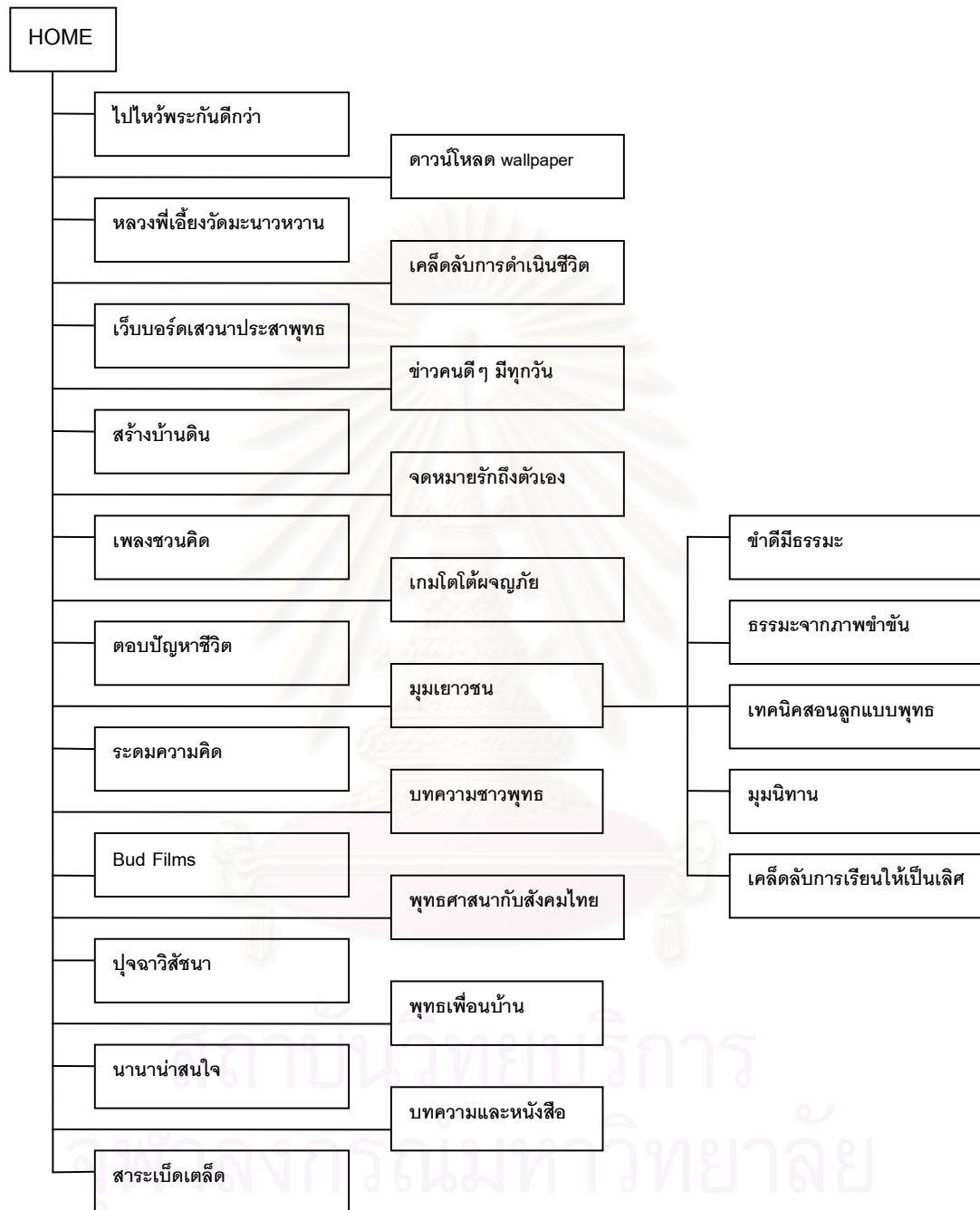

ภาพที่ 9 ภาพแสดงหน้าทั้งหมดของเว็บไซต์ Tamdee

ศูนย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 10 แผนผังเว็บไซต์ Budpage

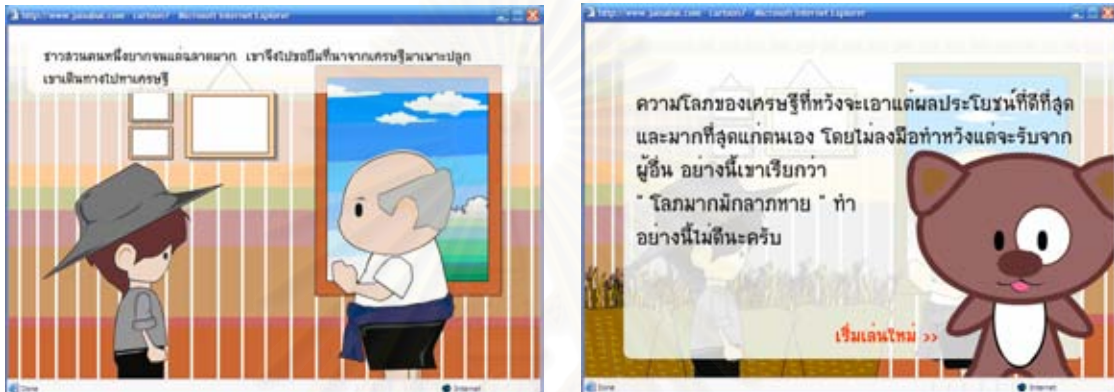

ส่วนที่ 2 รูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ถ่ายทอดผ่านเว็บไซต์ธรรมชาติเพื่อเยาวชน

2.1 รูปแบบเว็บไซต์ธรรมชาติเพื่อเยาวชน

รูปแบบของเว็บไซต์ Jaisabai ประกอบไปด้วยเมนูหลักดังนี้

- การ์ตูนธรรมชาติ

ภาพที่ 11 เมนูการ์ตูนธรรมชาติ เว็บไซต์ Jaisabai.com

เป็นลักษณะของการ์ตูนภาพเคลื่อนไหว หรือการ์ตูน Animation ที่มีข้อความเนื้อหาประกอบในลักษณะบทสนทนาเล่าเป็นเรื่องราว มีเสียงเพลงประกอบการนำเสนอ และทำด้วยความคิดสนใจหรือแง่คิด ในแต่ละเรื่องประกอบด้วยภาพต่างๆ ประมาณ 15-20 ภาพ โดยแต่ละภาพจะนำเสนอเองโดยอัตโนมัติ แต่หากภาพใดมีข้อความที่ยาวมากกว่า 3 บรรทัด ก็จะหยุดภาพนั้นไว้เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้หยุดอ่าน เมื่ออ่านจบแล้วก็สามารถคลิกเพื่อแสดงเรื่องราวต่อไปได้ ซึ่งปัจจุบันหัวข้อการ์ตูนธรรมนี้มีทั้งหมดจำนวน 8 เรื่อง (กุมภาพันธ์ 2551) ได้แก่ ต้นแอ๊ปเปิ้ลกับเด็กชาย เมตตากุณดา ราชสีห์ป่วย หมี่กับคนเดินทาง ประตูลอเรนซ์ พระราชาชอบเรื่องโกหก เศรษฐีกับชาวสวน สิงโตโลกมากกับกระต่ายป่า

- ผ่อนคลายกับเกม

เป็นเกมที่ไม่ต้องใช้ทักษะการเล่นมาก แต่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เสริมสร้างสมาธิ พัฒนาทักษะด้านไหวพริบ พร้อมทั้งสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้กับเยาวชน เพื่อให้เข้าใจหลักธรรมไปในชีวิตประจำวันได้ มีทั้งหมด 4 เกม (กุมภาพันธ์ 2551) ประกอบด้วย เกมจับคู่เสริมสร้างปัญญา เกมหลักธรรมนำสมาธิ เกมจับผิดภาพ และเกมธรรมนำทาง โดยก่อนที่จะเล่นเกมทั้ง 4 เกม จะมีข้อความขึ้นเพื่อบอกประโยชน์ของแต่ละเกมว่ามีประโยชน์อย่างไร เช่น เพื่อฝึกสมาธิ สติ พัฒนาตนเอง

เสริมสร้างปัญญา การจดจ่อ เป็นต้น ถัดมาจะมีข้อความบอกวิธีการเล่น แล้วจึงคลิกเข้าสู่เกม โดยส่วนใหญ่จะนำเสนอเป็นการ์ตูนภาพนิ่ง ได้แก่ เกมจับคู่เสริมสร้างปัญญา เกมหลักกรรมนำสมาธิ เกมจับผิดภาพ ส่วนเกมธรรมนำทางนั้น เป็นการ์ตูนภาพเคลื่อนไหว ผู้เล่นสามารถบังคับตัวการ์ตูนเด็กผู้ชายให้เคลื่อนที่ไปได้โดยใช้แป้นพิมพ์คอมพิวเตอร์ เลื่อนขึ้นลงหรือไปซ้ายขวา

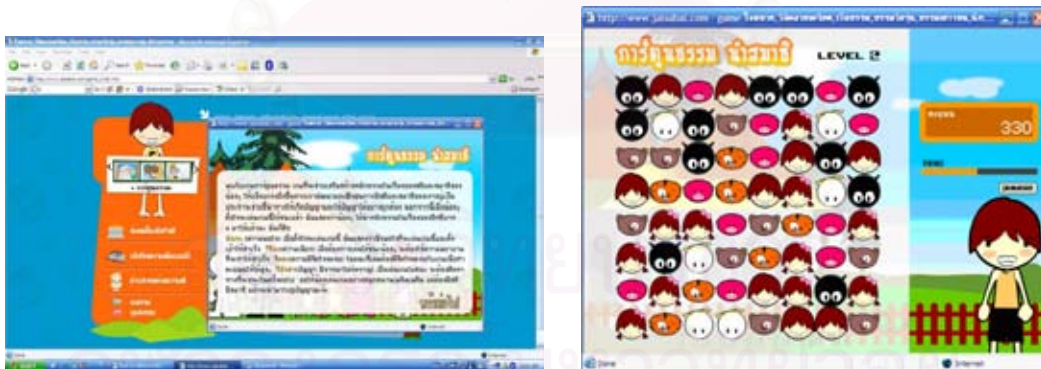
- เกมจับคู่เสริมสร้างปัญญา

ภาพที่ 12 เมนูเกมจับคู่เสริมสร้างปัญญา เว็บไซต์ Jaisabai.com

ผู้เล่นจะเปิดภาพทีละภาพ และเลือกภาพที่เหมือนกัน 2 ภาพ สอนเรื่องการมีสติรู้ตัวว่ากำลังทำอะไรอยู่ และฝึกสมาธิจดจ่ออยู่กับสิ่งที่อยู่ตรงหน้า ซึ่งจะนำมาซึ่งปัญญาและความสำเร็จ

- เกมหลักกรรมนำสมาธิ

ภาพที่ 13 เมนูเกมหลักกรรมนำสมาธิ เว็บไซต์ Jaisabai.com

โดยผู้เล่นจะต้องนำภาพการ์ตูนธรรมะที่เหมือนกันมาวางเรียงต่อกัน 3 ภาพขึ้นไป จะเป็นแนวนอนหรือแนวตั้งก็ได้ จึงจะได้คะแนน เป็นเกมการ์ตูนธรรมะที่เสริมสร้างหลักกรรมในเรื่องของสติและสมาธิ รวมถึงหลักกรรมในเรื่องอิทธิบาท 4 มาใช้ ได้แก่

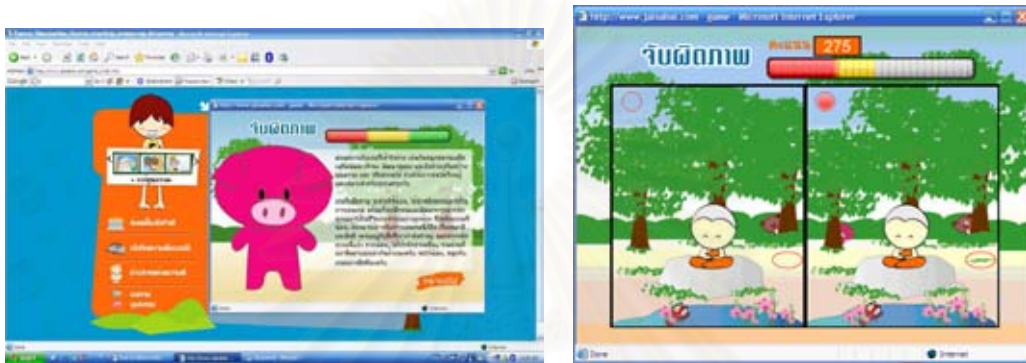
ฉันทะ ความพอใจ มีความพึงพอใจที่จะเล่นเกมนี้และตั้งเป้าว่าจะทำให้สำเร็จ

วิริยะ ความเพียร เมื่อตั้งใจว่าจะชนะ จึงต้องพยายามทำให้สำเร็จ

จิตตะ ความมีใจจดจ่อ ขณะเล่นต้องมีใจจดจ่อกับเกมนี้เพื่อให้ได้คะแนนสูงๆ

วิมังสา ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ เมื่อเล่นเกมไม่ชนะ จึงต้องคิดหาทางที่จะชนะในครั้งต่อไป

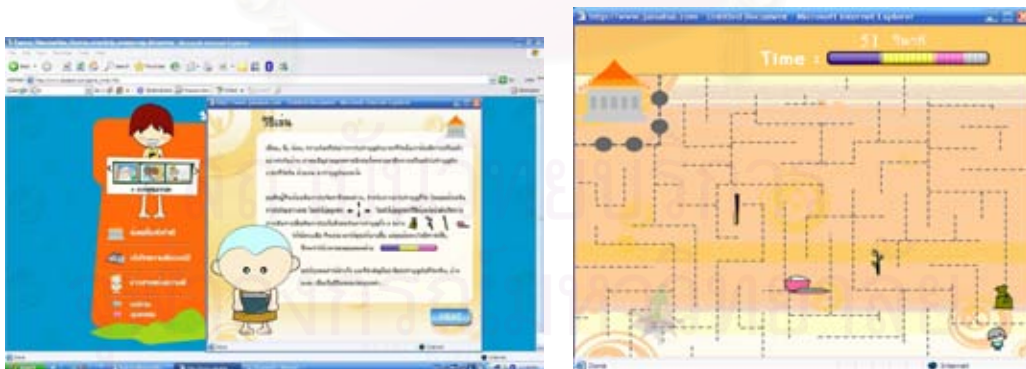
- เกมจับผิดภาพ

ภาพที่ 14 เมนูเกมจับผิดภาพ เว็บไซต์ Jaisabai.com

เกมนี้จะมีภาพเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมะ 2 ภาพให้ใช้สติและสมาธิจับผิดว่าทั้งสองภาพมีจุดแตกต่างกันอย่างไรบ้างทั้งหมด 6 จุด เมื่อหาจุดแตกต่างได้ครบทั้งหมดภายในเวลาที่กำหนดก็จะได้เล่นในภาพต่อไป เกมนี้สอนเรื่องการมีสติ และการจดจ่อกับสิ่งที่กำลังทำ

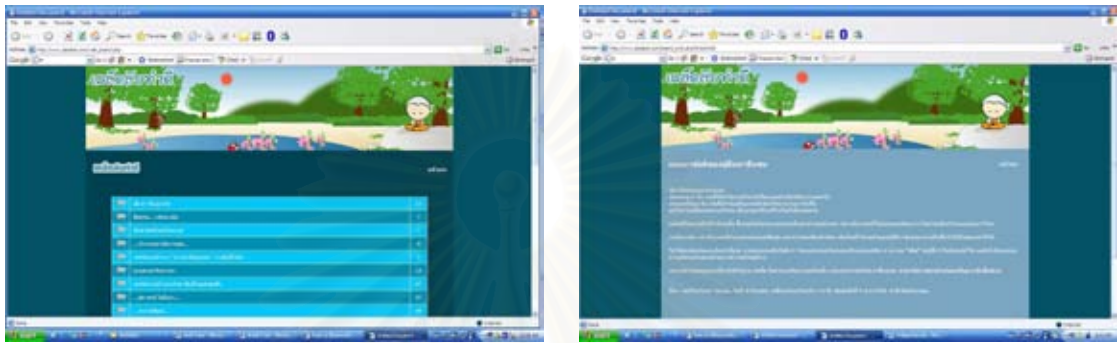
- เกมธรรมนำทาง

ภาพที่ 15 เมนูเกมธรรมนำทาง เว็บไซต์ Jaisabai.com

ฝึกการเตรียมตัวไปทำบุญตักบาตรที่วัด โดยผู้เล่นจะต้องเดินไปตามเขาวงกตเพื่อจัดหาสิ่งของต่างๆ สำหรับนำไปทำบุญที่วัด 4 อย่าง ได้แก่ ดอกไม้สำหรับบูชาพระสงฆ์ รูปเทียนสำหรับบูชาพระพุทธรูปพระธรรม อาหารสำหรับถวายพระภิกษุสงฆ์ ปัจจัยเพื่อช่วยทะนุบำรุงพุทธศาสนา

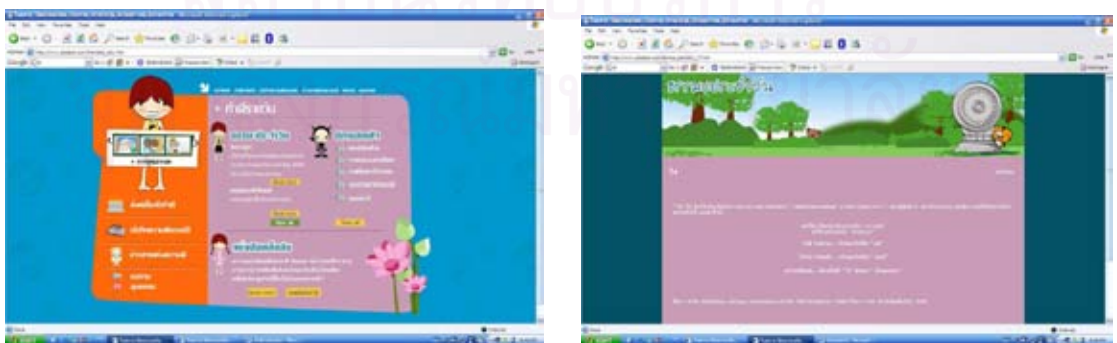
- **เคล็ดลับทำดี**

ภาพที่ 16 เมนูเคล็ดลับทำดี เว็บไซต์ Jaisabai.com

เป็นหมวดหมู่ที่รวบรวมข้อความดีๆ ที่ชี้ให้เห็นแง่มุมธรรมที่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ผู้ใช้บริการสามารถเลือกอ่านเรื่องที่สนใจได้ตามรายชื่อเรื่องที่แสดงอยู่ เช่น เรื่องศีลธรรม สติ เทคนิคการกรวดน้ำ การคิดบวกให้กับชีวิต การปฏิบัติตัวในชีวิตเพื่อให้อยู่ได้อย่างเป็นสุข เป็นต้น เมื่อคลิกเลือกเรื่องแล้วจะพบว่ามีการนำเสนอในรูปแบบข้อความตัวอักษรสีขาวบนพื้นสีฟ้า ด้านบนมีภาพนิ่งเป็นตัวการ์ตูนรูปเงร่นั่งสมาธิอยู่ในสวน โดยทุกเรื่องจะเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งหมด คือมีเฉพาะตัวอักษร ไม่มีรูปภาพประกอบร่วมด้วย เคล็ดลับต่างๆ เหล่านี้ได้รวบรวมจากหลากหลายแหล่ง อาทิ เว็บไซต์ธรรมะ หนังสือธรรมะและหนังสือที่ให้แง่คิดอื่นๆ ด้วย จึงมีลักษณะที่หลากหลาย อาทิ บทความ กลอน นิทาน เป็นต้น

- **ทำดีรายวัน** ประกอบด้วย 3 หัวข้อ คือ ธรรมะประจำวัน นิทานสอนใจ และแบ่งปันเคล็ดลับ

ภาพที่ 17 เมนูทำดีรายวัน เว็บไซต์ Jaisabai.com

ผู้ให้บริการสามารถเลือกอ่านเรื่องที่สนใจได้ตามรายเรื่องที่แสดงอยู่ เมื่อคลิกเลือกเรื่องแล้วจะพบว่ามีการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ในรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ บทความ กลอน นิทานเรื่องเล่า โดยใช้เฉพาะข้อความตัวอักษรสีขาวบนฉากสีม่วง ด้านบนเป็นภาพนิ่งการ์ตูนเสือน้อยแอบอยู่หลังธรรมชาติภายในสวน ซึ่งทุกเรื่องล้วนใช้รูปแบบการนำเสนอแบบเดียวกันทั้งหมด

- **ธรรมะประจำวัน** ประกอบด้วย 2 หัวข้อย่อย ได้แก่

- **ธรรมะประจำวัน** : สอนหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตเพื่อเป็นหลักยึดให้กับตัวเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข รวมถึงการปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพุทธศาสนาหรือเทศกาลต่างๆ ที่เวียนมาถึง โดยข้อความที่ปรากฏแต่ละเรื่อง ทางเว็บไซต์ได้รวบรวมจากแหล่งต่างๆ อาทิ หนังสือ ธรรมะ เว็บไซต์ธรรมะ เป็นต้น

- **คำคม** : จะเป็นการยกคำพูดหรือกลอนที่ให้แก่คิดมากแล้วสั้นๆ อาทิ พระบรมราชาบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

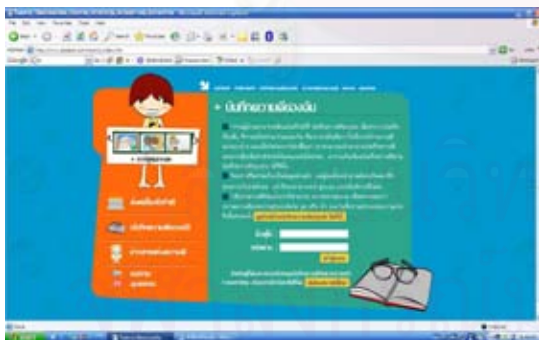
- **นิทานสอนใจ**

เป็นนิทานที่คัดย่อมาจากหนังสือนิทานสอนลูกรัก ของพ.ศรีสมิต รวมถึงเรื่องราว ตำนานต่างๆ ที่ผูกเป็นเรื่องราวสอนใจให้แง่คิด ที่นำมาจากเว็บไซต์ธรรมะต่างๆ

- **แบ่งปันเคล็ดลับ**

เป็นหัวข้อที่ให้ผู้เข้ามาใช้บริการเว็บไซต์ได้มีส่วนร่วมในการแบ่งปันเรื่องราวดีๆ ด้วยการส่งเคล็ดลับคิดดี ทำดีให้ทุกคนได้อ่านอย่างทั่วถึง

- **บันทึกความดีของฉัน**

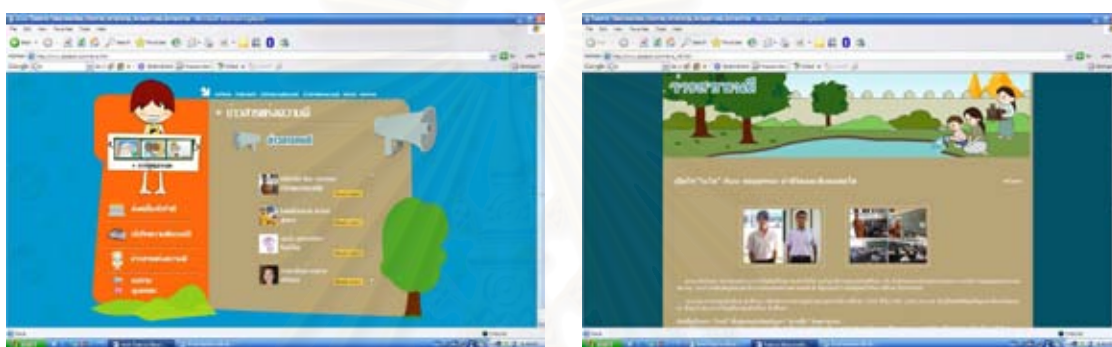
ภาพที่ 18 เมนูบันทึกความดีของฉัน เว็บไซต์ Jaisabai.com

ทางเว็บไซต์ได้จัดทำบันทึกความดีออนไลน์ให้แก่สมาชิก เพื่อให้สมาชิกสามารถเข้ามาบันทึกความดีอย่างเป็นประจำ เพื่อเป็นการสำรวจตนเองในแต่ละวันให้ไม่ลืมว่าแต่ละวันเราได้ทำความดีอะไรไปบ้าง และสามารถย้อนกลับไปอ่านสิ่งที่บันทึกย้อนหลังได้ เสมือนเป็นไดอารี่ออนไลน์ ทั้งยังฝึก

พัฒนาศีลธรรมและจิตใจของตนเองอย่างสม่ำเสมอ สำหรับส่วนบันทึกความดีของฉัน ผู้ใช้บริการต้องสมัครเป็นสมาชิกก่อนจึงจะสามารถเข้าสู่ระบบและใช้บริการได้ต่อไป

นำเสนอโดยใช้ข้อความบอกกฎกติกาของการบันทึกความดีเป็นตัวอักษรสีขาวบนพื้นหลังสีเขียว มีการดูภาพนิ่งรูปหนังสือประกอบ ซึ่งส่วนนี้เป็นส่วนเดียวที่ต้องลงทะเบียนก่อนที่จะเข้าไปใช้บริการ เมื่อสมาชิกลงทะเบียนแล้วก็จะสามารถพิมพ์ข้อความที่ต้องการได้ โดยนำเสนอในรูปแบบบันทึกส่วนตัว และเส้นกราฟแสดงความดีที่ได้ทำ

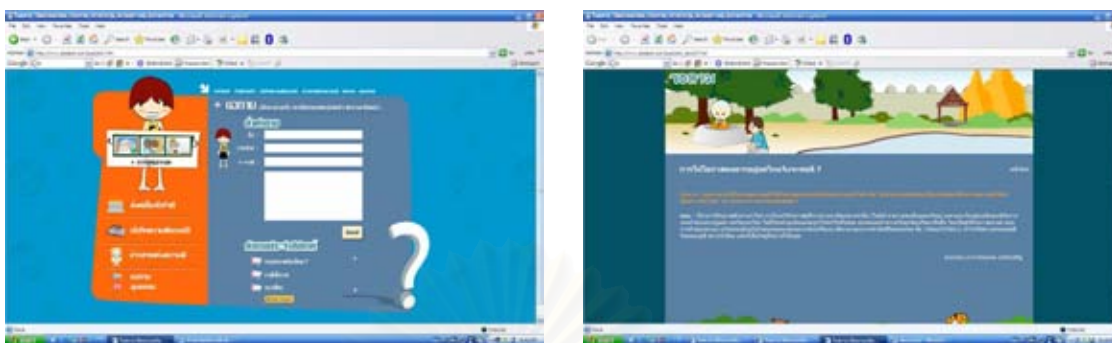
- **ข่าวสารแห่งความดี**

ภาพที่ 19 เมนูข่าวสารแห่งความดี เว็บไซต์ Jaisabai.com

ภายในจะเป็นเนื้อย่อคือ ข่าวสารคนดี จะเป็นการรวบรวมเรื่องราวของผู้ที่ทำประโยชน์ให้กับสังคมในด้านต่างๆ และผู้ที่มีแนวทางการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมะ และพุทธศาสนา รวมถึงข่าวสารจากองค์กร ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สังคมและชุมชนที่เป็นประโยชน์ รวมถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการต่างๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เพื่อร่วมสร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่ ผู้ใช้บริการสามารถเลือกอ่านเรื่องที่น่าสนใจได้ตามรายชื่อเรื่องที่แสดงอยู่ เมื่อคลิกเลือกเรื่องแล้วจะพบว่ามี การนำเสนอในรูปแบบข่าวสาร และบทความ พร้อมภาพถ่ายประกอบเรื่องราวที่นำเสนอ โดยในหมวดหมู่นี้จะมีการนำเสนอข้อความตัวอักษรสีขาวบนพื้นหลังสีน้ำตาล ซึ่งเป็นรูปแบบเดียวกันหมดทุกเรื่อง

- **ขอลถาม**

ภาพที่ 20 เมนูขอลถาม เว็บไซต์ Jaisabai.com

ในส่วนขอลถาม ผู้ใช้บริการทุกคนสามารถเข้าไปตั้งคำถามที่อยากได้ข้อคิดให้กับชีวิต โดยทุกคำถามจะถูกส่งไปยังเว็บมาสเตอร์ จากนั้นอาจารย์นภดล รุ่งประเสริฐ จะเป็นผู้ตอบคำถามประจำของเว็บไซต์ดังกล่าว ภายในจะประกอบไปด้วย 2 ส่วน ได้แก่

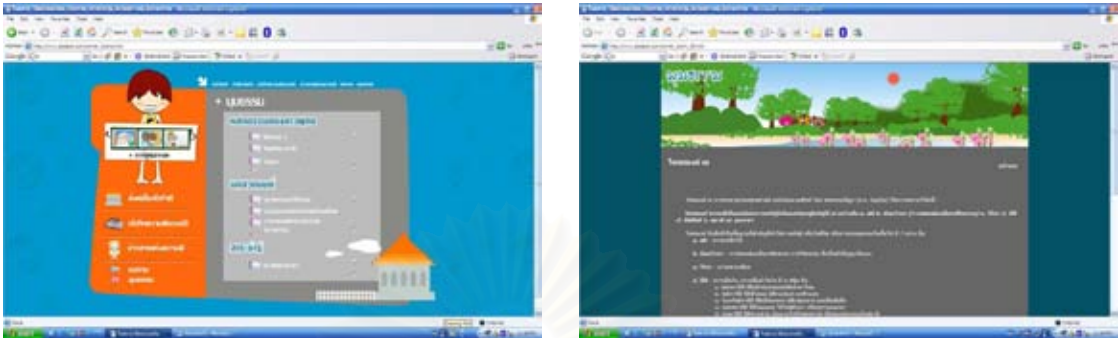
- **ส่งคำถาม**

ผู้ให้บริการทุกคนสามารถมีส่วนร่วมโดยส่งคำถามที่ข้องใจเกี่ยวกับหลักธรรมและการดำเนินชีวิตได้ในส่วนนี้ โดยจะมีช่องเป็นกรอบสี่เหลี่ยมให้ผู้ให้บริการสามารถกรอกชื่อ นามสกุล อีเมลล์ และคำถามที่ต้องการได้

- **คำถามประจำสัปดาห์**

ประกอบไปด้วยคำถามที่เกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา แนวทางดำเนินชีวิตจากผู้ให้บริการ โดยจะมีการตอบคำถามสั้นๆ โดยอาจารย์นภดล รุ่งประเสริฐ ซึ่งจะมีรายละเอียดให้คลิกเข้าไปอ่านได้ ซึ่งภายในจะมีคำถามและคำตอบสั้นๆ เป็นตัวอักษรให้ได้อ่าน โดยใช้สีแบ่งความชัดเจนระหว่างคำถามและคำตอบ โดยใช้สีส้ม สำหรับคำถาม และสีเขียวในส่วนของการตอบ บนพื้นหลังสีขาว และมีภาพการ์ตูนคนนั่งไหว้พระอยู่ในสวนอยู่ด้านบน

- **เมนูธรรม** ประกอบไปด้วย 3 หัวข้อ คือ หลักธรรมของชาวพุทธ บทสวดมนต์ และสาระน่ารู้

ภาพที่ 21 เมนูเมนูธรรม เว็บไซต์ Jaisabai.com

ผู้ใช้บริการสามารถเลือกอ่านเรื่องที่สนใจได้ตามรายชื่อเรื่องที่แสดงอยู่ เมื่อคลิกเลือกเรื่องแล้วจะพบว่ามีการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ในรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ ความเรียงเชิงวิชาการ บทความคาถาบทสวด โดยใช้เฉพาะข้อความตัวอักษรสีขาวบนฉากสีเทา ด้านบนเป็นภาพนึ่งการ์ตูนสีชมพูและสุนัขแอบอยู่หลังพุ่มไม้ภายในสวน ซึ่งทุกเรื่องล้วนใช้รูปแบบการนำเสนอแบบเดียวกันทั้งหมด โดยบางเรื่องจะมีไฟล์ Microsoft Word ให้ได้โหลดด้วย

- หลักธรรมของชาวพุทธ

ภายในประกอบด้วยการสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแนววิชาการ เช่น โพชฌงค์ 7 กิเลสคืออะไร พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 เป็นต้น โดยเนื้อหา นำมาจากเว็บไซต์ธรรมะอื่นๆ และหนังสือธรรมะต่างๆ นอกจากนี้ผู้ใช้บริการจะได้อ่านเพื่อเป็นความรู้แล้วยังสามารถดาวน์โหลดหลักธรรมต่างๆ ในรูปแบบ Microsoft word เพื่อใช้ประโยชน์ในการอื่นๆ ได้อีกด้วย

- บทสวดมนต์

ภายในประกอบด้วยบทสวด คาถาต่างๆ ที่ใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา หรือการสวดเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง เช่น บทกรวดน้ำ คำไหว้พระจุฬามณี คำถวายสังฆทาน เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ใช้บริการจะได้อ่านเพื่อเป็นความรู้แล้วยังสามารถดาวน์โหลดหลักธรรมต่างๆ ในรูปแบบ Microsoft word เพื่อใช้ประโยชน์ในการอื่นๆ ได้อีกด้วย

- สาระน่ารู้

ภายในเป็นสาระที่ควรรู้เกี่ยวกับหลักปฏิบัติ การดำเนินชีวิตตามแนวพุทธศาสนา ประวัติและพิธีกรรมทางพุทธศาสนา เช่น วิธีการทำบุญ ความเป็นมาของวัดไทย วันสำคัญทางศาสนา ประวัติพุทธศาสนา เป็นต้น ซึ่งเหล่านี้ได้รวบรวมมาจากเว็บไซต์ธรรมะต่างๆ และบางเรื่องผู้ใช้บริการสามารถดาวน์โหลดไฟล์ในรูปแบบ Microsoft word เพื่อใช้ประโยชน์ในการอื่นๆ ได้อีกด้วย

ตารางการนำเสนอรูปแบบของเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์ Jaisabai.com

ตารางที่ 3 รูปแบบการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย ของเว็บไซต์ Jaisabai.com

หัวข้อ	ตัวอักษร	ภาพนิ่ง		ภาพเคลื่อนไหว		เสียง			
		ภาพจริง	ภาพการ์ตูน	ภาพวิดีโอ	ภาพการ์ตูน	เพลงบรรเลง	เพลงเนื้อร้อง	Effect	พากษ์/สนทนา
การ์ตูนธรรมดา	•				•	•			
ผอนคลายกับเกม	•		•		•	•		•	
เคล็ดลับทำดี	•		•						
ทำดีรายวัน									
- ธรรมะประจำวัน	•		•						
- คำคม	•		•						
- นิทานสอนใจ	•		•						
บันทึกความดีของฉัน	•		•						
ข่าวสารแห่งความดี	•	•	•						
ขอลงถาม	•		•						
มุมธรรม	•		•						

การนำเสนอแบบมัลติมีเดียภายในเว็บไซต์ Jaisabai พบว่ามีการใช้ข้อความในการนำเสนอเป็นหลักและมีการใช้ภาพการ์ตูนตกแต่งด้านบนของหน้าเว็บเพจ ได้แก่ เมนูเคล็ดลับทำดี ธรรมะประจำวัน คำคม นิทานสอนใจ บันทึกความดีของฉัน ขอลงถาม และมุมธรรม สำหรับเมนูที่มีการใช้ภาพการ์ตูนเคลื่อนไหว (animation) เป็นหลักและมีการใช้ข้อความเข้ามาเสริมในการเล่าเรื่อง อีกทั้งยังมีเสียงเพลงบรรเลง และเสียงประกอบ ได้แก่ เมนูการ์ตูนธรรมดา และผอนคลายกับเกม ส่วนเมนูข่าวสารแห่งความดีนั้นใช้ข้อความในการนำเสนอเป็นหลัก และใช้ภาพถ่ายเข้ามาเสริมในการเล่าเรื่องราว นอกจากนี้ยังมีการใช้ตัวการ์ตูนตกแต่งด้านบนของหน้าเว็บเพจอีกด้วย สำหรับเว็บไซต์ Jaisabai นี้ไม่มีการนำเสนอในรูปแบบภาพวิดีโอ เพลงที่มีเนื้อร้อง เสียงพากษ์หรือเสียงสนทนาเลย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 รูปแบบการนำเสนอแบบประเภทรายการของเว็บไซต์ Jaisabai.com

หัวข้อ	ฟังก์ชันออนไลน์	บทความ	บันเทิง				ข่าว	สนทนาธรรมออนไลน์		อื่นๆ
			นิทาน	การ์ตูน	เกม	เพลง		webboard	chat	
การ์ตูนธรรม				•						
ผ่อนคลายกับเกม					•					
เคล็ดลับทำดี		•								
ทำดีรายวัน										
- ธรรมะประจำวัน		•								
- คำคม										•
- นิทานสอนใจ			•							
บันทึกความดีของฉัน										•
ข่าวสารแห่งความดี							•			
ขอลถาม										•
มุขธรรม		•								

การนำเสนอในรูปแบบรายการของเว็บไซต์ Jaisabai พบว่ามี การนำเสนอในรูปแบบบทความ นิทาน การ์ตูน เกม ข่าว และการนำเสนอในรูปแบบอื่นๆ สำหรับการนำเสนอในรูปแบบบทความ ได้แก่ เมนูเคล็ดลับความดี ธรรมะประจำวัน และมุขธรรม การนำเสนอในรูปแบบนิทาน ได้แก่ เมื่อนิทานสอนใจ การนำเสนอในรูปแบบการ์ตูน ได้แก่ เมื่การ์ตูนธรรม การนำเสนอในรูปแบบเกม ได้แก่ เมนูผ่อนคลายกับเกม การนำเสนอในรูปแบบข่าวสาร ได้แก่ เมนูข่าวสารแห่งความดี นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอในรูปแบบอื่นๆ ที่นอกเหนือจากรูปแบบประเภทรายการที่กำหนดไว้ ได้แก่ เมนูคำคม นำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น กลอน บทความย่อพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บทความย่อคำพูดที่ให้แง่คิดของบุคคลต่างๆ เป็นต้น เมื่บันทึกความดีของฉัน นำเสนอในรูปแบบการเชิญชวนให้สมัครเข้าร่วมบันทึกความดี โดยผู้ที่เข้าไปยังเมนูนี้ได้จะต้องทำการสมัครสมาชิกเสียก่อน เมื่ขอลถาม มีรูปแบบการนำเสนอแบบถาม-ตอบปัญหา โดยผู้ให้บริการสามารถส่งคำถามไปยังเว็บมาสเตอร์ จากนั้นจะมีการตอบคำถามจากผู้เชี่ยวชาญของทางเว็บไซต์ในลักษณะถามตอบปัญหาสั้นๆ

ตารางที่ 5 รูปแบบการสื่อสารของเว็บไซต์ Jaisabai.com

หัวข้อ	One-to-one		One-to-many		Many-to-many	
	พร้อมกัน	ไม่พร้อมกัน	พร้อมกัน	ไม่พร้อมกัน	พร้อมกัน	ไม่พร้อมกัน
การ์ตูนธรรม				•		
ผ่อกลยกับเกม				•		
เคล็ดลับทำดี				•		
ทำดีรายวัน				•		
บันทึกความคิดของ ฉัน						•
ข่าวสารแห่งความ ดี				•		
ขอลถาม		•		•		
มุ่มธรรม				•		

การนำเสนอของเว็บไซต์ Jaisabai มีรูปแบบการสื่อสารส่วนใหญ่เป็นลักษณะการสื่อสารแบบไม่พร้อมกันระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสารแบบ One-to-many โดยผู้รับสารแต่ละคนสามารถเข้าไปดูข้อมูลในทุกหัวข้อได้ทันทีโดยไม่ต้องลงทะเบียนเข้าระบบ ยกเว้นเมนูบันทึกความคิดของฉัน มีลักษณะการสื่อสารแบบการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมกันแบบ Many-to-many ซึ่งผู้รับสารจะต้องลงทะเบียนก่อนที่จะเข้าสู่ระบบเพื่อเข้าไปใช้บริการ ในขณะที่เมนูขอลถามนั้นมีลักษณะการสื่อสารแบบการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมกันแบบ One-to-one และในขณะเดียวกันก็เป็นการสื่อสารแบบไม่พร้อมกันแบบ One-to-many ด้วย เนื่องจากในเมนูนี้มีการแบ่งเป็น 2 ส่วนได้แก่ ส่งคำถามและคำถามประจำสัปดาห์ ซึ่งการส่งคำถามเป็นลักษณะการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมกันแบบ One-to-one โดยผู้ให้บริการสามารถเขียนคำถามส่งไปยังเว็บมาสเตอร์ของทางเว็บไซต์ในช่วงเวลาหนึ่ง จากนั้นเว็บมาสเตอร์ก็จะส่งคำตอบกลับมายังจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ใช้บริการในอีกช่วงเวลาหนึ่งที่ไม่พร้อมกัน และคำถามคำตอบบางส่วนจากผู้ให้บริการจะถูกนำไปเผยแพร่ยังสาธารณะในส่วนของคำถามประจำสัปดาห์ ซึ่งผู้ให้บริการรายอื่นๆ สามารถเปิดเข้ามาอ่านได้ในส่วนนี้ จึงเป็นลักษณะการสื่อสารไม่พร้อมกันระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสารแบบ One-to-many

รูปแบบของเว็บไซต์ Tamdee ประกอบไปด้วยเมนูหลักดังนี้

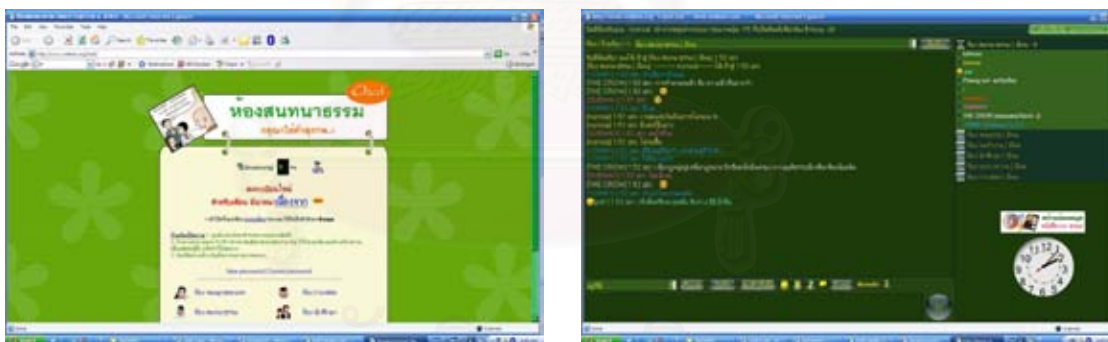
- คณะพระวิทยากร

ภาพที่ 22 เมนูคณะพระวิทยากร เว็บไซต์ Tamdee.net

แนะนำพระอาจารย์วิทยากรค่ายพุทธบุตรโดยแสดงภาพถ่ายของพระรูปต่างๆ อยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมสีขาว บนพื้นหลังสีขาว-ชมพู แสดงรายละเอียดของรายชื่อพระอาจารย์วิทยากรค่ายพุทธบุตร การศึกษา วัดที่จำพรรษา อีเมลล์ที่ติดต่อได้ ด้านบนมีปุ่มที่สามารถคลิกเพื่อเชื่อมโยงกับหน้าหลัก เว็บไซต์บอร์ด และสมุดเยี่ยมได้

- ห้องสนทนา Chat

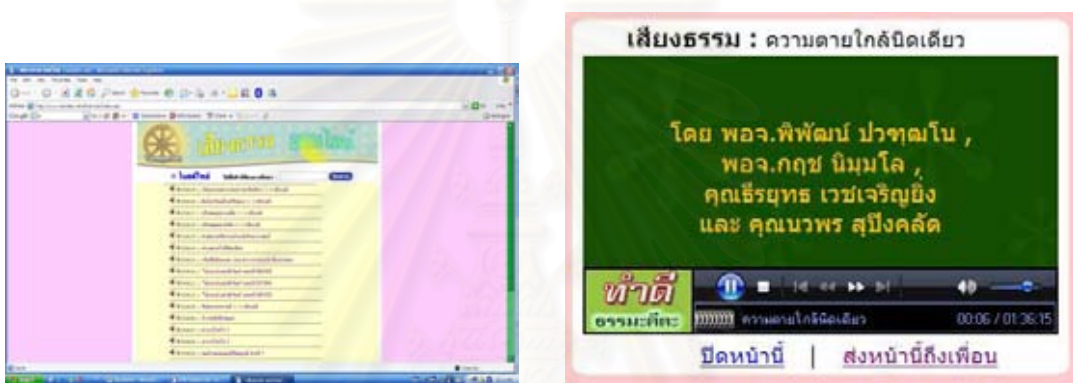

ภาพที่ 23 เมนูห้องสนทนา เว็บไซต์ Tamdee.net

เป็นห้องสนทนาธรรมที่ผู้ใช้บริการจะต้องลงทะเบียนเข้าระบบทุกครั้งที่ใช้บริการ เพื่อเข้าสู่ห้องต่างๆ ของห้องสนทนา ซึ่งประกอบด้วย 6 ห้อง ได้แก่ ห้องจอมยุทธพนเณจร ห้องสนทนาธรรม ห้องคนทำงาน ห้องกาแฟสด ห้องนักศึกษา ห้องมะนาวหวาน โดยเมื่อลงทะเบียนเข้าระบบ และเข้าไปภายในห้องสนทนาแล้ว ผู้ใช้สามารถพิมพ์ข้อความพูดคุยกับผู้ที่อยู่ในห้องสนทนานั้นๆ ได้ทันที มีการโต้ตอบระหว่างกันโดยทันที ซึ่งการสนทนากันนั้นอาจเป็นการสนทนาในประเด็นใดประเด็นหนึ่งร่วมกันหลายคน หรือเลือกสนทนาได้ตอบในประเด็นใดประเด็นหนึ่งระหว่างบุคคลก็ได้ ซึ่งในการสนทนาจะ

เป็นการพิมพ์ข้อความสั้นๆ ได้ตอบกัน หรือใช้การ์ตูนภาพแสดงอารมณ์ (emoticons) ได้ตอบแทน โดยระหว่างการสนทนาจะมีเสียงประกอบบอกให้ทราบความเคลื่อนไหวหากมีผู้พิมพ์ข้อความได้ตอบกลับมาหรือส่งการ์ตูนภาพแสดงอารมณ์ตอบกลับมา รวมถึงใช้เสียงบอกให้ทราบว่าผู้ใช้บริการรายใหม่เข้ามายังห้องสนทนาหรือผู้ใช้บริการออกจากห้องสนทนา นอกจากนี้ผู้ใช้บริการสามารถออกจากห้องสนทนาได้ตลอดเวลา ในทางกลับกันก็มีผู้เข้าห้องสนทนาเพิ่มขึ้นมาได้ตลอดเวลาเช่นกัน ทำให้ไม่สามารถคาดเดาได้ว่าใครจะเข้าหรือออกจากห้องสนทนาในช่วงเวลาใด

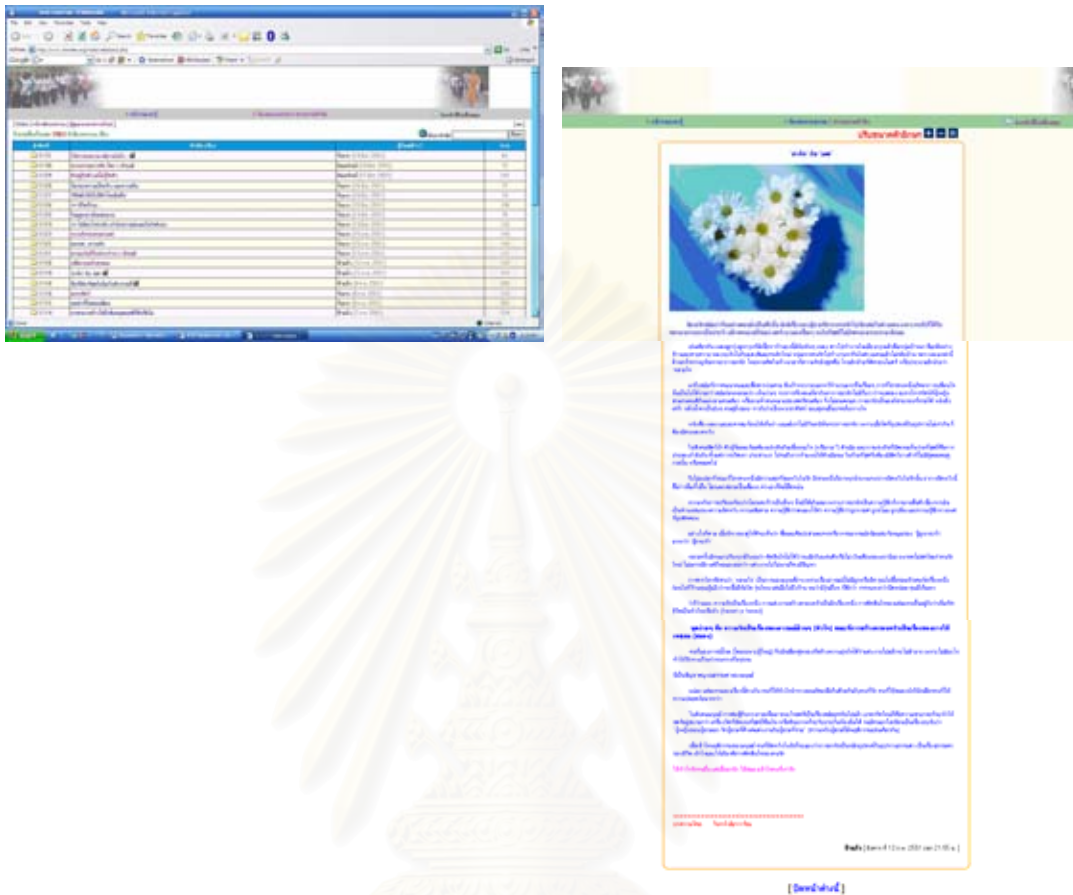
- เสียงธรรมออนไลน์

ภาพที่ 24 เมนูเสียงธรรมออนไลน์ เว็บไซต์ Tamdee.net

เป็นการนำเสนอในรูปแบบไฟล์เสียง โดยเมื่อผู้ใช้บริการคลิกเลือกหัวข้อเสียงธรรมออนไลน์เข้ามา ก็จะพบหลากหลายเรื่องราวที่น่าสนใจสามารถเลือกฟังเรื่องที่ตนสนใจได้ เช่น ปรับสมดุลความคิด โดย ท่าน ว.วชิรเมธี หรือคำอธิบายวิถีกรรมในเชิงวิทยาศาสตร์ โดย ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา เป็นต้น ซึ่งแต่ละไฟล์เสียงแต่ละเรื่องราวจะมีความยาวไม่เท่ากัน โดยผู้ใช้บริการจะต้องคลิกเลือกเรื่อง จากนั้นเว็บเพจก็จะขึ้นมาอีกหน้าเป็นเรื่องที่เรานำมาเลือก โดยเมื่อดาวน์โหลดไฟล์เสียงเสร็จแล้วเสียงสนทนาธรรมนั้นก็จะขึ้นมาเองโดยอัตโนมัติ พร้อมกับชื่อเรื่อง ชื่อผู้บรรยายและผู้ร่วมสนทนาธรรม ความยาวของเรื่องนั้น โดยผู้ใช้สามารถกดปุ่ม pause เพื่อหยุดการสนทนา และกดปุ่ม play เพื่อเล่นต่อ หรือกดปุ่ม Fast Forward เพื่อเร่งการสนทนาเพื่อเลือกฟังในช่วงต่างๆ ได้ รวมถึงสามารถเลือกส่งเสียงธรรมออนไลน์นี้โดยส่งผ่านอีเมลล์ไปให้ผู้อื่นฟังได้อีกด้วย

- บทความสาระธรรมทำดี

ภาพที่ 25 เมนูบทความสาระธรรมทำดี เว็บไซต์ Tamdee.net

เมื่อผู้ให้บริการเลือกเมนูบทความสาระธรรมทำดีจะมีหัวข้อเรื่องหลากหลายเรื่องให้เลือกอ่านตามความสนใจ ซึ่งเมื่อคลิกเข้าไปแล้วจะมีตัวอักษรเรียงร้อยเป็นบทความ 1 เรื่อง เป็นบทความที่สอนธรรมะและปรัชญาในการดำรงชีวิต การรู้จักตนเองและผู้อื่น พร้อมภาพประกอบทั้งภาพถ่ายจริง หรือ/และภาพวาด หรือ/และภาพกราฟฟิกการ์ตูนที่ทำขึ้นมา หรือ/และภาพถ่ายจริงที่นำมาตัดต่อตกแต่งเพื่อประกอบให้สอดคล้องกับบทความนั้นๆ โดยส่วนบนจะแสดงด้วยรูปภาพ ถัดมาจะเป็นเนื้อหาของบทความที่เป็นตัวอักษร หรือบางบทความอาจแทรกด้วยภาพพระหว่างเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง ส่วนท้ายจะเป็นบทสรุปแง่คิดของบทความนั้นๆ หากมีการดัดแปลงหรือหยิบยืมบางส่วนมาจากแหล่งอื่นๆ ก็จะแสดงที่มาของบทความนั้นๆ ไว้ด้วย และปิดท้ายด้วยชื่อของผู้ที่เขียนบทความนั้นไว้ นั่นก็คือ webmaster หรือ staff ของเว็บไซต์นั่นเอง โดยบทความนี้มีความพิเศษก็คือ สามารถปรับขยายหรือลด

ขนาดตัวอักษรได้ตามต้องการโดยกดปุ่มเครื่องหมายบวก หรือลบ เพื่อปรับขนาดตัวอักษรซึ่งอยู่มุมบนขวามือ

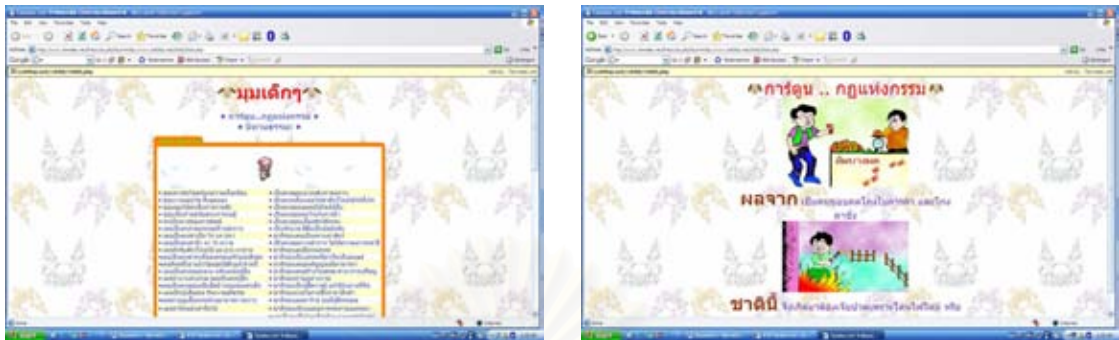
- **บอร์ดรรวมเพลงมีธรรมะ**

ภาพที่ 26 เมนูบอร์ดรรวมเพลงมีธรรมะ เว็บไซต์ Tamdee.net

เป็นหน้าที่รวบรวมเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย การให้กำลังใจแก่ชีวิต นำเสนอในรูปแบบไฟล์เสียง โดยเมื่อผู้ใช้บริการคลิกเลือกหัวข้อบอร์ดรรวมเพลงมีธรรมะ เข้ามาก็จะพบรายชื่อบทเพลงที่หลากหลาย สามารถเลือกฟังเพลงที่ตนสนใจได้โดยคลิกเลือกจากรายชื่อเพลง จากนั้นเว็บเพจก็จะขึ้นมาอีกหน้าเป็นเพลงที่เราเลือก โดยเมื่อดาวน์โหลดไฟล์เสียงเสร็จแล้ว บทเพลงนั้นก็ขึ้นมาเองโดยอัตโนมัติ พร้อมกับชื่อเพลง ชื่อผู้ขับร้อง ความยาวของเรื่องนั้น และบางเพลงได้แนบเนื้อเพลงกำกับไว้ให้ผู้ฟังสามารถอ่านตามไปได้ด้วย เช่น เพลงหัวใจไม่เคยแพ้เพลงเพราะไหลผ่านเมือง เป็นต้น โดยผู้ฟังสามารถกดปุ่ม pause เพื่อหยุดการเล่นเพลง และกดปุ่ม play เพื่อเล่นเพลงต่อ หรือกดปุ่ม Fast Forward เพื่อเร่งเพลงและเลือกฟังเพลงในช่วงต่างๆ ได้ รวมถึงสามารถเลือกส่งเพลงนี้โดยส่งผ่านอีเมลล์ไปให้ผู้อื่นฟังได้อีกด้วย

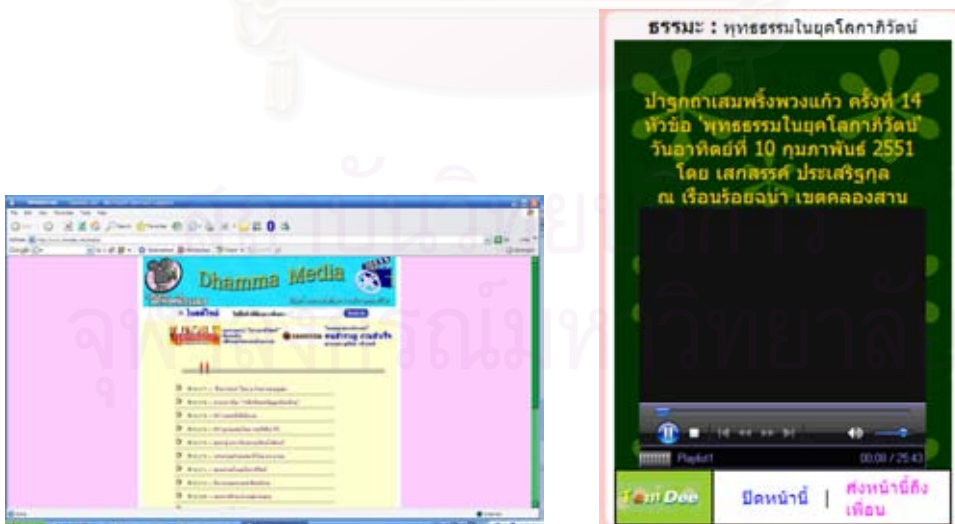
- การ์ตูนกฎแห่งกรรม

ภาพที่ 27 เมนูการ์ตูนกฎแห่งกรรม เว็บไซต์ Tamdee.net

เมื่อผู้ใช้บริการเลือกหัวข้อการ์ตูนกฎแห่งกรรมจะมีรายชื่อการ์ตูนหลากหลายเรื่องให้เลือกอ่านตามความสนใจ ซึ่งเมื่อคลิกเลือกเรื่องแล้วภายในจะมีภาพการ์ตูน 2 ภาพ บางภาพเป็นภาพการ์ตูนทั้งหมด ส่วนบางภาพเป็นภาพการ์ตูนตัดต่อซ้อนภาพถ่ายจริง พื้นฉากหลังสีขาวมีลวดลายพิมพ์สีฟ้าและน้ำตาล มีตัวอักษรข้อความสั้นๆ ประกอบเพื่อสอนเรื่องกฎแห่งกรรม เหตุและผลของการกระทำที่น้อมนำไปเกิดผลกรรมตามติดไปแต่ละชาติภพ ซึ่งได้ภาพทั้ง 2 ภาพ ภาพแรกเขียนถึงต้นเหตุของการกระทำ และภาพที่สองแสดงถึงผลจากการกระทำดังกล่าว เช่น ผลจากการชอบหาผลประโยชน์ใส่ตนบนความทุกข์ของผู้อื่น ชาตินี้จึงต้องแขวนคอตายเพื่อใช้กรรม เป็นต้น

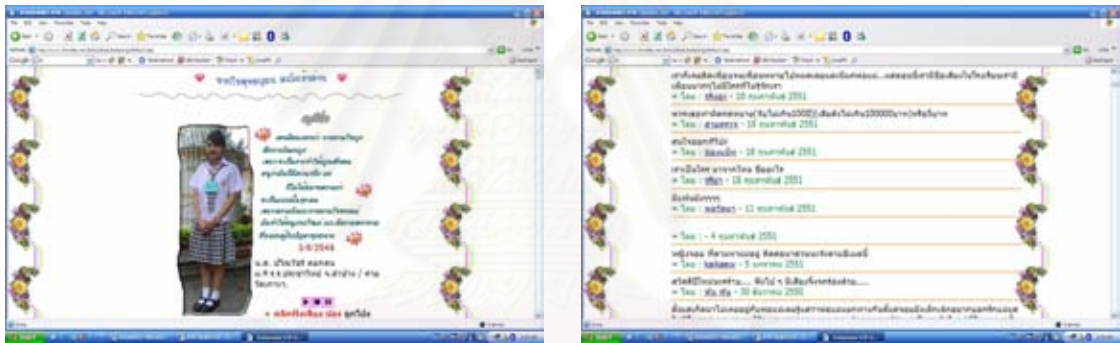
- วิดีทัศน์ธรรมะ

ภาพที่ 28 เมนูวิดีโอธรรมะ เว็บไซต์ Tamdee.net

หน้าเว็บไซต์นี้ธรรมดาๆ ได้รวบรวมสื่อสร้างสรรค์เพื่อความดีงามของชีวิตไว้หลากหลายเรื่อง เป็นการนำเสนอในรูปแบบไฟล์ภาพและเสียง โดยเมื่อผู้ใช้บริการคลิกเลือกเมนูวีดิทัศน์ธรรมดาๆ เข้ามาก็จะพบรายชื่อเรื่องที่หลากหลาย มีทั้งวีดิทัศน์ปฐมฤกษ์ในสถานที่ต่างๆ มิวสิควิดีโอ การ์ตูนนิทานชาดก ภาพยนตร์ รายการธรรมะทางโทรทัศน์ รายการทอล์คโชว์ เป็นต้น สามารถเลือกฟังหรือชมเรื่องที่ตนสนใจได้โดยคลิกเลือกจากรายชื่อเรื่องที่ชม จากนั้นเว็บเพจเรื่องที่ชมก็จะขึ้นมาอีกหน้า โดยเมื่อดาวน์โหลดไฟล์เสียงเสร็จแล้ว วีดิทัศน์นั้นก็ขึ้นมาเองโดยอัตโนมัติ พร้อมกับชื่อเรื่อง ชื่อผู้ร่วมสนทนา ชื่องานปฐมฤกษ์หรือชื่อรายการ ความยาวของวีดิทัศน์เรื่องนั้น ซึ่งแต่ละเรื่องมีความยาวแตกต่างกัน โดยผู้ฟังสามารถกดปุ่ม pause เพื่อหยุดการเล่นวีดิทัศน์ และกดปุ่ม play เพื่อเล่นต่อ หรือกดปุ่ม Fast Forward เพื่อเลือกข้ามไปชมในช่วงกลางหรือท้ายได้ รวมถึงสามารถเลือกส่งวีดิทัศน์นี้โดยส่งผ่านอีเมลล์ไปให้ผู้อื่นชมได้อีกด้วย

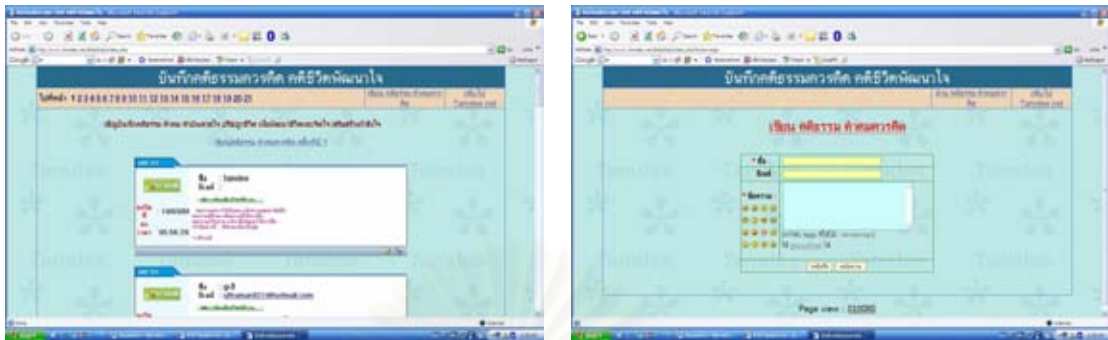
- ฟังเสียงจากใจพุทธบุตร

ภาพที่ 29 เมนูฟังเสียงจากใจพุทธบุตร เว็บไซต์ Tamdee.net

เป็นการนำเสนอในรูปแบบไฟล์เสียง โดยเมื่อผู้ใช้บริการคลิกเลือกเมนูฟังเสียงจากใจพุทธบุตร เข้ามาปัจจุบัน (กุมภาพันธ์ 2551) ก็จะพบรายชื่อต่างๆ 3 คน ได้แก่ น้องลูกโป่ง น้องแนน และน้องแต้ว สามารถเลือกฟังเสียงของน้องแต่ละคนได้ ภายในจะประกอบด้วยภาพถ่ายของผู้บันทึกเสียง รายละเอียดของผู้บันทึกเสียง อาทิ ชื่อนามสกุล โรงเรียน ระดับชั้น ชื่อค่ายพุทธบุตรที่เคยได้เข้าร่วม และข้อความคัดย่อบางส่วนจากไฟล์เสียง โดยไฟล์เสียงดังกล่าวไม่ได้เปิดเล่นอัตโนมัติผู้ฟังจะต้องคลิกที่ปุ่ม play เพื่อฟังเสียงของผู้อ่าน และสามารถกดปุ่ม pause เพื่อหยุดการเล่นเพลง และกดปุ่ม play เพื่อเล่นเพลงต่อ ซึ่งไฟล์เสียงดังกล่าวเป็นเสียงที่บันทึกการอ่านเรียงความหลังจากเข้าค่ายพุทธบุตรในเรื่องของความรักของแม่ ความรู้สึกที่มีต่อแม่ และบันทึกเรื่องความรู้สึกในการเข้าค่ายคุณธรรม ผู้ใช้บริการในส่วนนี้สามารถเลือกส่งไฟล์เสียงนี้โดยส่งผ่านอีเมลล์ไปให้ผู้อื่นฟัง และแสดงความคิดเห็นต่อไฟล์เสียงนั้นได้อีกด้วย

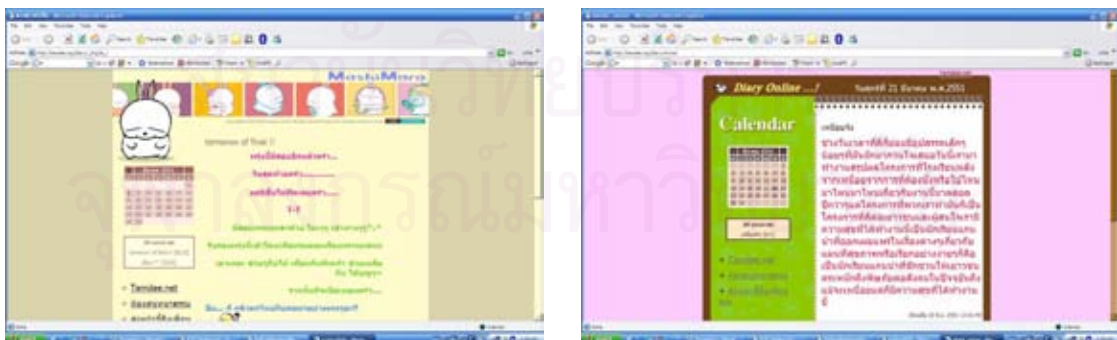
- คติธรรมควรรคิด

ภาพที่ 30 เมนูคติธรรมควรรคิด เว็บไซต์ Tamdee.net

นำเสนอในรูปแบบให้ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมกับทางเว็บไซต์โดยส่งคำคม คติธรรม ปรัชญาการดำเนินชีวิตสั้นๆ ที่ช่วยเสริมสร้างกำลังใจ หรือหยิบยกข้อความบางส่วนมาจากแหล่งต่างๆ ก็ได้ เช่น เพลง บทความ หรือคำคมจากคำพูดของบุคคลที่มีชื่อเสียง โดยการบันทึกคำคมทำได้โดยกดปุ่มคติธรรมคำคมควรรคิด จากนั้นผู้บริการสามารถพิมพ์ข้อความที่ต้องการในช่องข้อความและใส่รูปตัวการ์ตูน emotion ที่แสดงอยู่บนหน้าเว็บเพจนั้นลงไปได้ด้วย รวมถึงกรอกชื่อและอีเมลล์ของผู้บริการ จากนั้นกดปุ่มบันทึกเพื่อส่งข้อความ หรือกดปุ่มลบข้อความเพื่อแก้ไขข้อความ ข้อความจะถูกส่งไปยังหน้ารวมบันทึกคติธรรมควรรคิด ซึ่งแต่ละหน้าจะปรากฏข้อความ 15 ข้อความ ซึ่งแต่ละข้อความอยู่ในกรอบสีขาว พื้นหลังสีฟ้ามีลวดลายตัวหนังสือภาษาอังกฤษ Tamdee และรูปดอกไม้ปรากฏอยู่ใน ส่วนของข้อความนั้นจะมีรายละเอียดของชื่อผู้เขียน อีเมลล์ และข้อความสั้นๆ ที่เป็นคติควรรคิดเพื่อชีวิตที่ดีงาม วันและเวลาที่เขียน

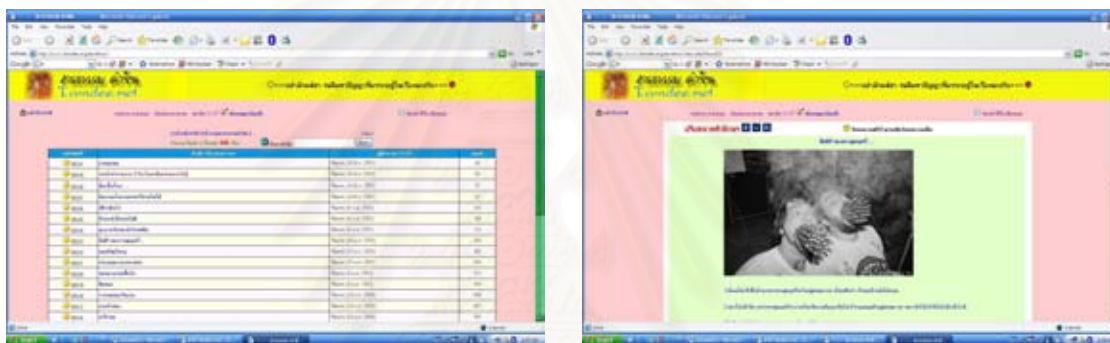
- ไดอารี่ธรรมะ

ภาพที่ 31 เมนูไดอารี่ธรรมะ เว็บไซต์ Tamdee.net

เป็นรูปแบบบันทึกส่วนตัวออนไลน์ ซึ่งในส่วนนี้ผู้ใช้บริการจะต้องลงทะเบียนสมัครไดอารี่ใหม่ ก่อน จากนั้นจึงจะสามารถเลือกรูปแบบแบกกราวน์ตามที่ตนเองต้องการได้ ซึ่งปัจจุบันมีให้เลือกใช้อยู่ 10 แบบ (กุมภาพันธ์ 2551) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นภาพการ์ตูนที่มีสีสันสดใส ด้านซ้ายมือหรือขวามือ (แล้วแต่รูปแบบแบกกราวน์ที่เลือก) จะมีปฏิทินไว้เพื่อบอกกล่าววันที่เจ้าของไดอารี่นั้นได้เขียนบันทึกในวันใดบ้าง ถัดลงมาจะเป็นส่วนเชื่อมโยงกลับไปยังหน้าหลักของเว็บไซต์ ห้องสนทนาธรรม และส่งหน้านี้ให้ผู้อื่น ส่วนด้านขวามือหรือซ้ายมือ (แล้วแต่รูปแบบแบกกราวน์ที่เลือก) จะเป็นข้อความการบันทึกไดอารี่ของแต่ละคน ซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลายทั้งเป็นความเรียง บทความ กลอน เป็นต้น โดยบันทึกดังกล่าวผู้อื่นสามารถเข้ามาอ่าน และแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่เขียนนั้นได้

● สารธรรมขำขัน

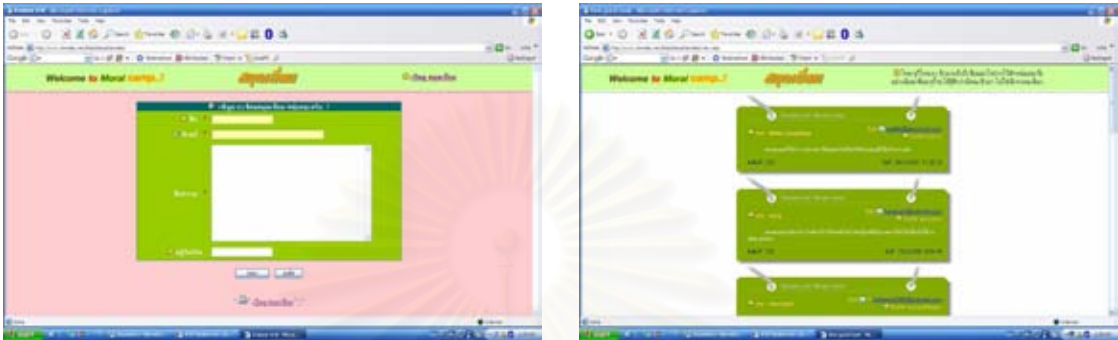

ภาพที่ 32 เมนูสารธรรมขำขัน เว็บไซต์ Tamdee.net

รวบรวมเรื่องขำขันเรื่องสั้นๆ ที่แฝงแง่คิดและปรัชญาชีวิตไว้ให้ผู้อ่านได้ขบคิด และมีบทสรุปจากผู้เขียนว่าเรื่องดังกล่าวนี้ให้แง่คิดสอนใจในแง่มุมใดบ้าง โดยหลายเรื่องทางเว็บไซต์ได้คัดลอกมาจากหนังสือเทศนาฮาสุตซึต ของพระพยอม กัลยาโณ เมื่อผู้ใช้บริการเลือกเมนูสารธรรมขำขันจะมีหัวข้อเรื่องหลากหลายเรื่องให้เลือกอ่านตามความสนใจ ซึ่งเมื่อคลิกเข้าไปแล้วจะมีข้อความเป็นตัวอักษรความยาวแตกต่างกันในแต่ละเรื่อง แต่ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวที่เป็นบทสนทนาโต้ตอบกันสั้นๆ นิทาน หรือเรื่องเล่า และสรุปให้แง่คิดในช่วงท้าย บางเรื่องราวมีภาพประกอบอยู่ส่วนบนของหน้า เพื่อให้สอดคล้องกับเรื่องราวที่ได้นำเสนอ ทั้งภาพถ่ายจริง หรือภาพตัดต่อ หรือภาพวาดนิทาน เป็นต้น หากมีการตัดแปลงหรือหยิบยกบางส่วนมาจากแหล่งอื่นๆ ก็แสดงที่มาของบทความนั้นๆ ไว้ด้วย และปิดท้ายด้วยชื่อจันเจาซึ่งเป็นชื่อของผู้ที่เขียนคอลัมน์สารธรรมขำขัน โดยในส่วนนี้มีความพิเศษก็คือ สามารถปรับขยายหรือลดขนาดตัวอักษรได้ตามต้องการโดยกดปุ่มเครื่องหมายบวก หรือลบ เพื่อปรับขนาดตัวอักษรซึ่งอยู่มุมบนขวามือ และสามารถเชื่อมโยงไปยังหน้ากระดานถามตอบ ห้องสนทนา

ธรรม สมาชิกวีไอพี และสมุดเยี่ยมได้ นอกจากนี้ยังสามารถส่งหน้าเว็บเพจดังกล่าวนี้ไปยังอีเมลล์ผู้อื่นได้อีกด้วย

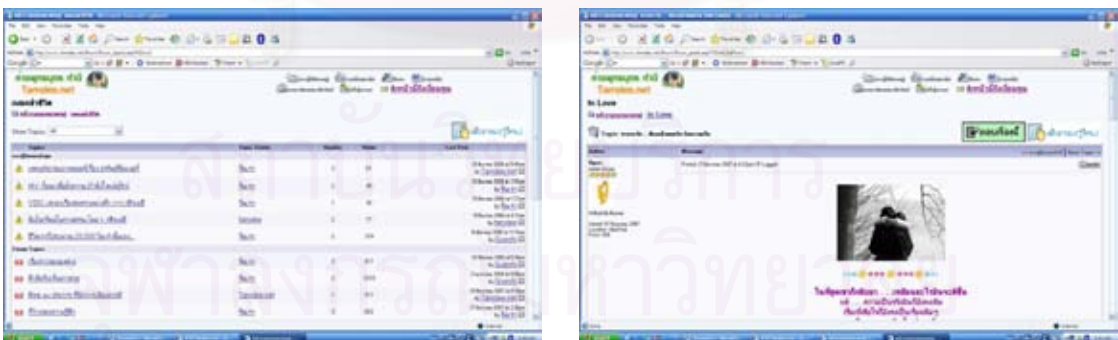
- สมุดเยี่ยม

ภาพที่ 33 เมนูสมุดเยี่ยม เว็บไซต์ Tamdee.net

ผู้ให้บริการสามารถพิมพ์ข้อความที่ต้องการ ทั้งข้อติชม ข้อเสนอแนะ ลงในช่องข้อความ พิมพ์ชื่อ อีเมลล์ จังหวัด แล้วกดปุ่มตกลงเพื่อส่งข้อความ หรือปุ่มยกเลิกเพื่อแก้ไขข้อความ และสามารถเปิดเข้าไปยังสมุดเยี่ยมได้โดยเลือกเมนูเปิดดูสมุดเยี่ยม ภายในจะประกอบด้วยข้อคิดเห็นของผู้เยี่ยมชมอยู่ในกรอบสีเขียว ซึ่งจะระบุรายละเอียดการเยี่ยมชม เช่น ชื่อ อีเมลล์ วันและเวลาที่เขียน จังหวัดที่อยู่ ลำดับที่ในการเยี่ยมชม ในหนึ่งหน้าจะมีข้อความของผู้เยี่ยมชมจำนวน 10 ข้อความ และยังมีหน้าเชื่อมโยงที่กลับไปยังการเขียนสมุดเยี่ยมได้อีกด้วย

- ถามตอบปัญหาธรรมะ

ภาพที่ 34 เมนูถามตอบปัญหาธรรมะ เว็บไซต์ Tamdee.net

ในส่วนนี้จะเป็นแหล่งรวมกระทู้ถามตอบในทุกหมวดหมู่ ประกอบด้วย 5 เมนูหลักได้แก่

สังคมอินเทอร์เน็ต	มีเมนูย่อยคือ	เที่ยวละไมในโลกกว้าง Lifestyle และ สุขภาพกาย-สุขภาพใจ
ธรรมะอินเทอร์เน็ต	มีเมนูย่อยคือ	เพลงเล่าชีวิต ธรรมะเอนเตอร์เทนเมนต์ ภาพประกอบคติชีวิต
เรื่องดีดีมีมาแบ่งปัน	มีเมนูย่อยคือ	In Love บทความนานาสาระธรรม แรงดลใจเพื่อชีวิต
ข่าวสาร-ประชาสัมพันธ์	มีเมนูย่อยคือ	บอกกล่าวเล่าความ ข่าวสารแวดวงพุทธ ธรรมบรรณาการ
ห้องสมุด	มีเมนูย่อยคือ	มุมอ่านหนังสือธรรมะ มุมแนะนำหนังสือธรรมะ

ซึ่งทุกเมนูจะเป็นการนำเสนอในรูปแบบกระดานสนทนา โดยมีกระทู้ถามตอบที่ให้ผู้ใช้บริการสามารถตั้งกระทู้ใหม่หรือสิ่งที่ต้องการได้ตามเมนูข้างต้น โดยผู้ให้บริการจะต้องลงทะเบียนเป็นสมาชิกจึงจะสามารถเข้าไปใช้บริการตั้งกระทู้ใหม่ได้ โดยเมื่อลงทะเบียนเข้าระบบ (login) เรียบร้อยแล้ว เลือกรหัสตั้งกระทู้ใหม่ ก็สามารถพิมพ์ข้อความที่ต้องการในช่องข้อความ หรือใส่ตัวการ์ตูนแสดงอารมณ์ (emoticons) หรือแนบไฟล์ภาพประกอบที่ต้องการไปกับข้อความได้ และยังสามารถปรับขนาดตัวอักษร เลือกประเภทตัวอักษร และรูปแบบตัวอักษรได้ตามต้องการ จากนั้นจึงกดเลือกที่ปุ่มตั้งกระทู้ใหม่ กระทู้ดังกล่าวก็จะไปปรากฏในหมวดหมู่ที่เลือก และเมื่อผู้บริการท่านอื่นเข้ามาใช้บริการในส่วนนี้ก็สามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราวต่างๆ ที่ได้อ่านได้

รูปแบบการนำเสนอในส่วนนี้มีอยู่หลายหลายรูปแบบ ตั้งแต่คำถามสั้นๆ เพื่อถามข้อสงสัย บทความที่คัดย่อมาให้ได้อ่าน กลอน รูปภาพจาก forward mail หรือจากเว็บไซต์ต่างๆ การ์ตูน นิทาน ข่าวสาร ไฟล์วีดิทัศน์ ไฟล์เสียง การดาวน์โหลดสื่อธรรมะประเภทต่างๆ เป็นต้น

ตารางการนำเสนอรูปแบบของเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์ Tamdee.net

ตารางที่ 6 รูปแบบการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย ของเว็บไซต์ Tamdee.net

หัวข้อ	ตัวอักษร	ภาพนิ่ง		ภาพเคลื่อนไหว		เสียง			
		ภาพจริง	ภาพการ์ตูน	ภาพวิดีโอ	ภาพการ์ตูน	เพลงบรรเลง	เพลงเนื้อร้อง	Effect	พากษ์/สนทนา
คณะพระวิทยากร	•	•							
ห้องสนทนา Chat	•		•		•			•	
เสียงธรรมออนไลน์	•					•			•
บทความสาระธรรมทำดี	•	•	•						
บอร์ดรวมเพลงมีธรรมะ	•						•		
การ์ตูนภาพกฎแห่งกรรม	•	•	•						
วิดีโอธรรมะ	•			•	•	•			•
ฟังเสียงจากใจพุทธบุตร	•	•							•
คติธรรมควรคิด	•								
ไดอารี่ธรรมะ	•		•						
สาระธรรมข้ามชั้น	•	•	•						
สมุดเยี่ยม	•								
ถามตอบปัญหาธรรมะ	•	•	•	•			•		•

การนำเสนอแบบมัลติมีเดียภายในเว็บไซต์ Tamdee พบว่ามีการใช้ข้อความในการนำเสนอเป็นหลักโดยทุกเมนูจะมีการนำเสนอในส่วนของตัวอักษรเพื่อแสดงชื่อเรื่อง และรายละเอียดของเรื่อง เมนูคติธรรมควรคิดและสมุดเยี่ยมเป็นการนำเสนอในรูปแบบของข้อความเพียงอย่างเดียว ส่วนการนำเสนอในรูปแบบของข้อความร่วมกับภาพถ่าย ได้แก่ เมนูคณะพระวิทยากร การใช้ข้อความร่วมกับภาพการ์ตูน ได้แก่ เมนูไดอารี่ธรรมะ ส่วนเมนูที่มีการใช้ข้อความในการนำเสนอร่วมกับภาพถ่าย และ/หรือภาพวาด และ/หรือภาพตัดต่อคอมพิวเตอร์กราฟฟิก และ/หรือภาพการ์ตูน ได้แก่ เมนูบทความสาระธรรมทำดี การ์ตูนภาพกฎแห่งกรรม และเมนูสาระธรรมข้ามชั้น ส่วนเมนูห้องสนทนาธรรม Chat นั้นใช้รูปแบบการนำเสนอด้วยข้อความเป็นหลัก ร่วมกับการใช้ภาพการ์ตูน การ์ตูน animation และเสียงประกอบ ส่วนเสียงธรรมออนไลน์นั้นใช้การนำเสนอในรูปแบบเสียงพากษ์หรือเสียงสนทนาเป็นหลัก เสียงเพลงบรรเลง ร่วมกับการนำเสนอด้วยข้อความอธิบายรายละเอียดของเรื่อง ในขณะที่บอร์ดรวมเพลงมีธรรมะได้นำเสนอในรูปแบบของบทเพลงซึ่งมีเนื้อร้อง ร่วมกับการนำเสนอด้วยข้อความอธิบาย

รายละเอียดของบทเพลงนั้น ส่วนวิดีโอทัศนธรรมะ ใช้การนำเสนอในรูปแบบภาพเคลื่อนไหวเป็นหลัก เช่น ภาพวิดีโอ ภาพการ์ตูน animation ร่วมกับเสียงพากษ์หรือเสียงสนทนา โดยมีข้อความอธิบาย รายละเอียดของเรื่องนั้นๆ ส่วนเมนูฟังเสียงจากใจพุทธบุตร เป็นการนำเสนอในรูปแบบเสียงพากษ์หรือเสียงสนทนาเป็นหลัก ร่วมกับการใช้ข้อความและภาพถ่าย ส่วนเมนูถามตอบปัญหาธรรมะนั้นใช้การนำเสนอในรูปแบบของข้อความเป็นหลัก ร่วมกับการใช้ภาพถ่าย และ/หรือภาพวาด และ/หรือภาพการ์ตูน และ/หรือภาพวิดีโอ และ/หรือบทเพลงที่มีเนื้อร้อง และ/หรือเสียงพากษ์หรือเสียงสนทนา

ตารางที่ 7 รูปแบบการนำเสนอแบบประเภทรายการ ของเว็บไซต์ Tamdee.net

หัวข้อ	ธรรมะออนไลน์	บทความ	บันเทิง				ข่าว	สนทนาธรรมออนไลน์		อื่นๆ
			นิทาน	การ์ตูน	เกม	เพลง		webboard	chat	
คณะพระวิทยากร										•
ห้องสนทนา Chat									•	
เสียงธรรมออนไลน์	•									
บทความสาระธรรมทำดี		•								
บอกร่วมเพลงมีธรรมะ	•									
การ์ตูนภาพกฎแห่งกรรม				•						
วิดีโอทัศนธรรมะ	•									
ฟังเสียงจากใจพุทธบุตร	•									
คติธรรมควรคิด										•
ไดอารี่ธรรมะ										•
สาระธรรมข่าวสั้น		•	•							
สมุดเยี่ยม										•
ถามตอบปัญหาธรรมะ								•		

การนำเสนอในรูปแบบรายการของเว็บไซต์ Tamdee พบว่ามีการนำเสนอในรูปแบบธรรมะออนไลน์ บทความ นิทาน การ์ตูน กระทู้หรือเว็บบอร์ด ห้องสนทนาหรือ Chat และการนำเสนอในรูปแบบอื่นๆ โดยการนำเสนอในรูปแบบธรรมะออนไลน์ ได้แก่ เมนูเสียงธรรมออนไลน์ บอร์ดรวมเพลงมีธรรมะ วิดีทัศน์ธรรมะ และฟังเสียงจากใจพุทธบุตร ส่วนการนำเสนอในรูปแบบบทความ ได้แก่ บทความสาระธรรมทำดี ส่วนเมนูสาระธรรมข้างขึ้นนั้นมีการนำเสนอใน 2 รูปแบบคือในรูปแบบบทความ หรือนิทาน ในขณะที่การนำเสนอในรูปแบบการ์ตูน ได้แก่ เมนูการ์ตูนภาพกฎแห่งกรรม ส่วนเมนูห้องสนทนาธรรม ได้นำเสนอในรูปแบบกระดานสนทนาหรือ Chat ส่วนเมนูถามตอบปัญหาธรรมะ ได้นำเสนอในรูปแบบกระทู้หรือเว็บบอร์ด นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอในรูปแบบอื่นๆ นอกเหนือจากรายการที่กำหนดไว้ ได้แก่ เมนูคณะพระวิทยากร นำเสนอในรูปแบบประกาศ หัวข้อคติธรรมควรคตินำเสนอในรูปแบบคำคม คติธรรม หรือข้อความที่เป็นปรัชญาสั้นๆ เมนูไดอารี่ธรรมะเป็นการนำเสนอในรูปแบบความเรียงบันทึกส่วนตัว ส่วนเมนูสมุดเยี่ยม เป็นการนำเสนอในรูปแบบข้อความสั้นๆ เพื่อติชมแนะนำเว็บไซต์

ตารางที่ 8 รูปแบบการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ของเว็บไซต์ Tamdee.net

หัวข้อ	One-to-one		One-to-many		Many-to-many	
	พร้อมกัน	ไม่พร้อมกัน	พร้อมกัน	ไม่พร้อมกัน	พร้อมกัน	ไม่พร้อมกัน
คณะพระวิทยากร		•				
ห้องสนทนา Chat	•		•			
เสียงธรรมออนไลน์				•		
บทความสาระธรรมทำดี				•		
บอร์ดรวมเพลงมีธรรมะ				•		
การ์ตูนภาพกฎแห่งกรรม				•		
วีดิทัศน์ธรรมะ				•		
ฟังเสียงจากใจพุทธบุตร				•		
คติธรรมควรคิด				•		
ไดอารี่ธรรมะ						•
สาระธรรมข้างขึ้น				•		
สมุดเยี่ยม				•		
ถามตอบปัญหาธรรมะ						•

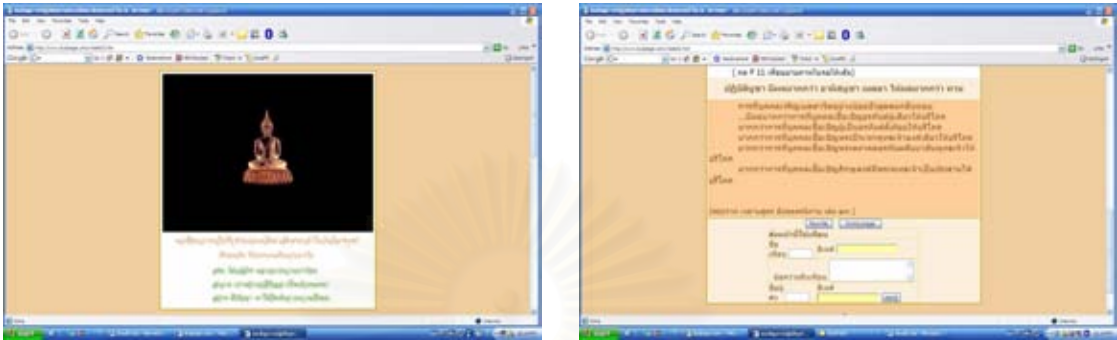
รูปแบบการสื่อสารธรรมะผ่านเว็บไซต์ Tamdee ส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสารแบบไม่พร้อมกันแบบ One-to-many โดยผู้รับสารแต่ละรายสามารถเข้าไปใช้บริการเว็บไซต์เมื่อไรก็ได้โดยไม่ต้องลงทะเบียนเข้าสู่ระบบ ยกเว้นเมนูไดอารี่ธรรมะ และห้องสนทนา Chat ที่ต้องลงทะเบียนรายชื่อก่อนเข้าสู่ระบบเพื่อใช้บริการในเมนูดังกล่าว โดยเมนูไดอารี่ธรรมะ พบว่ามีลักษณะการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมกันแบบ Many-to-many ในขณะที่เมนูคณะพระวิทยากรมีรูปแบบการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมหน้ากัน One-to-one เนื่องจากผู้ใช้บริการที่ต้องการติดต่อพระวิทยากรรูปใดรูปหนึ่งจำเป็นต้องส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-mail ไปยังพระวิทยากรรูปนั้นเป็นการส่วนตัว จากนั้นพระวิทยากรอาจมีการตอบจดหมายกลับไปยังผู้ใช้บริการท่านนั้นในช่วงเวลาถัดมา ส่วนเมนูห้องสนทนา Chat นั้นพบว่ามีรูปแบบการสื่อสาร 2 แบบคือ รูปแบบการสื่อสารแบบพร้อมหน้ากันทั้งในแบบ One-to-one และ One-to-many โดยผู้ใช้บริการสามารถเลือกสื่อสารกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือสื่อสารกับหลายคนได้ในเวลาเดียวกัน โดยสามารถคุยได้ในหลากหลายประเด็นที่ต้องการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบของเว็บไซต์ Budpage ประกอบไปด้วยเมนูหลักดังนี้

- ไปไหว้พระกันดีกว่า

ภาพที่ 35 เมนูไปไหว้พระกันดีกว่า เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นรูปแบบการอัญเชิญพระพุทธรูปมาให้สักการะบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ ในลักษณะเป็นภาพนิ่งของพระพุทธรูปปางสมาธิ พร้อมข้อความบรรยายได้ภาพเชิญชวนให้สักการะพระพุทธรองค์ และข้อความแนะนำวิธีการบันทึกรูปไปไว้หน้าจอของผู้ใช้บริการเพื่อบูชาและไหว้พระปฏิบัติกรรมหน้าจอคอมพิวเตอร์ รวมถึงมีข้อความที่บอกอานิสงส์ของการปฏิบัติบูชาพระพุทธรูปอีกด้วย นอกจากนี้ ผู้ใช้บริการยังสามารถส่งเว็บเพจนี้ไปยังผู้อื่นโดยกรอกข้อความ รายละเอียดชื่อ อีเมลล์ ผู้ส่งและผู้รับ ในช่องด้านล่างของหน้าเว็บได้อีกด้วย

- ดาวน้ไหล wallpaper

ภาพที่ 36 เมื่อดาวน้ไหล wallpaper เว็บไซต์ Budpage.com

การนำเสนอบริการในอีกรูปแบบหนึ่งของเว็บไซต์ Budpage ที่จัดให้มีบริการรูปภาพการ์ตูน เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถดาวน์โหลดไปใช้ประโยชน์อื่นๆ ได้ โดยด้านล่างของภาพจะมีข้อความบอก

วิธีใช้ และมีจุดเชื่อมโยงกลับไปยังหน้าหลักอีกด้วย ปัจจุบัน (กุมภาพันธ์ 2551) มีภาพให้ดาวน์โหลดได้จำนวน 1 ภาพ

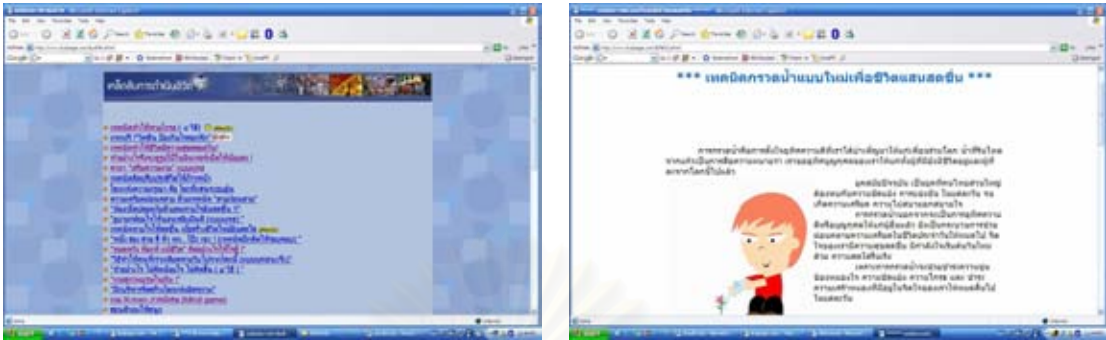
- หลวงพี่เอียงวัดมะนาวหวาน

ภาพที่ 37 เมนูหลวงพี่เอียงวัดมะนาวหวาน เว็บไซต์ Budpage.com

ในส่วนของหลวงพี่เอียงวัดมะนาวหวานเป็นการนำเสนอในรูปแบบการ์ตูนภาพนิ่งจบในตอน แต่ละตอนจะแบ่งเป็นแถว และแต่ละแถวอาจแบ่งกรอบเป็นช่องแยกย่อยได้อีก สำหรับเขียนภาพการ์ตูนและบทสนทนาสั้นๆ ดำเนินเรื่องด้วยการ์ตูนหลวงพี่เอียง และตัวการ์ตูนต่างๆ อาทิ ลูกศิษย์วัด ขโมย เด็ก นักบวชเนซัมมะ เป็นต้น การ์ตูนแต่ละเรื่องมีจำนวนแถวตั้งแต่ 2-4 แถว ส่วนจำนวนกรอบหรือช่องมีจำนวนตั้งแต่ 3-8 ช่อง ปัจจุบัน (กุมภาพันธ์ 2551) มีทั้งสิ้นจำนวน 24 ตอน

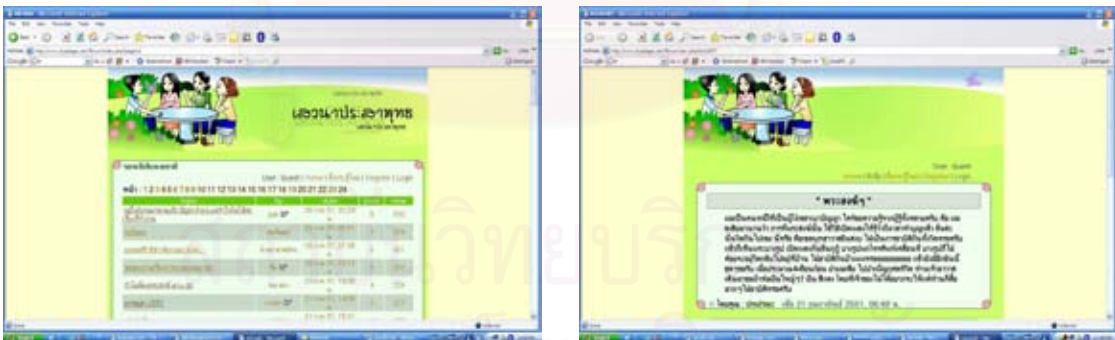
● **เคล็ดลับการดำเนินชีวิต**

ภาพที่ 38 เมนูเคล็ดลับการดำเนินชีวิต เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นการนำเสนอในรูปแบบของความโดยเขียนขึ้นเองหรือนำมาจาก forward mail หรือในเว็บไซด์อื่นๆ โดยเมื่อเข้าไปเมนูเคล็ดลับการดำเนินชีวิตแล้วจะพบหัวข้อหลายเรื่องเรียงกันอยู่ อาทิ เทคนิคทำให้หายโกรธ เคล็ดลับวิธีทำงานให้สนุก วิธีหาความสุขบนเน็ต เป็นต้น ผู้ใช้สามารถเลือกที่จะเข้าไปดูเรื่องที่ตนเองสนใจได้ ซึ่งแต่ละเรื่องจะมีการใช้สีพื้น รูปภาพ ตัวอักษรที่แตกต่างกัน เนื่องจากนำมาจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน มีการตกแต่งด้วยตัวการ์ตูนภาพนิ่ง และบางเรื่องตกแต่งด้วยภาพถ่าย ส่วนท้ายของหน้าเว็บจะเป็นข้อความที่อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้เขียนบทความนั้นๆ และบางบทความจะมีช่องให้กรอกแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราวที่ได้อ่านได้

● **เว็บบอร์ดเสวนาประสาพุทธ**

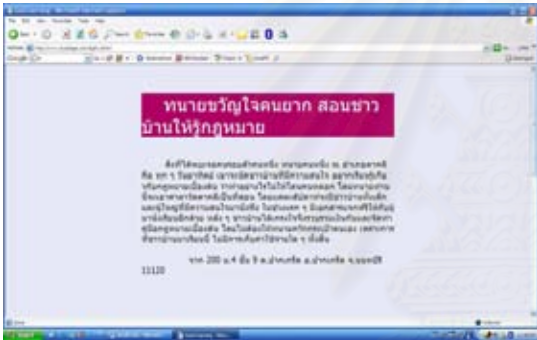

ภาพที่ 39 เมนูเว็บบอร์ดเสวนาประสาพุทธ เว็บไซต์ Budpage.com

เมนูนี้ได้รับรวมกระทู้ที่ผู้ใช้บริการตั้งคำถามมายังเว็บไซต์ทุกเรื่องราวทุกปัญหาที่ผู้ใช้บริการต้องการคำตอบ เพื่อรอให้เว็บมาสเตอร์ หรือเจ้าหน้าที่เว็บไซต์ หรือผู้ใช้บริการท่านอื่นๆ แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหาเหล่านั้น เป็นการนำเสนอในรูปแบบการเขียนกระทู้โต้ตอบกันในลักษณะที่ไม่พร้อมหน้า โดยผู้ใช้สามารถตั้งกระทู้ของตนเองได้ใหม่ตลอดเวลา โดยคลิกที่ปุ่มตั้งกระทู้ใหม่ พิมพ์

รายละเอียดข้อความลงในช่องต่างๆ อาทิ หัวข้อ ข้อความ ชื่อ อีเมลล์ หรือแทรกรูปภาพลงในข้อความได้ โดยรูปภาพนั้นจะต้องมีขนาดไฟล์ไม่เกิน 70 KB. จากนั้นกดปุ่มส่งข้อความ ข้อความดังกล่าวจะไปปรากฏที่หน้าหลักและหน้ารวมของเว็บบอร์ดเสวนาประสาพุทธก็ต่อเมื่อเว็บมาสเตอร์ได้ตรวจเช็คกระทู้ นั้นเรียบร้อยเสียก่อน เมื่อผู้ใช้บริการรายอื่นๆ เข้ามาอ่าน ก็จะสามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราว นั้นๆ ได้ โดยด้านล่างของทุกกระทู้จะมีช่องสำหรับกรอกความคิดเห็น ให้ผู้ใช้พิมพ์ชื่อ ข้อความ และคำอวยพรเจ้าของกระทู้ นั้นๆ ได้ ซึ่งแต่ละข้อความจะอยู่ในกรอบสี่ฟ้าอมเทา พื้นหลังเป็นสีเขียว ส่วนด้านบนของกระทู้จะเป็นภาพนิ่งการ์ตูนซึ่งเป็นภาพคน 4 คนแสดงท่าทางนั่งคุยกันอยู่ในสวน และมีภาพผีเสื้อเป็นภาพเคลื่อนไหวบินไปมาอยู่ 2 ตัว พร้อมกับเมฆที่เคลื่อนไหว 2 ก้อนด้วย จากนั้นจึงมีตัวหนังสือเคลื่อนไหวขึ้นมาเขียนว่าเสวนาประสาพุทธ

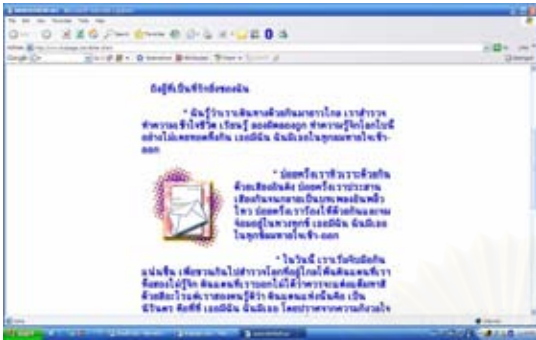
- **ข่าวคนดี ๆ มีทุกวัน**

ภาพที่ 40 เมนูข่าวคนดี ๆ มีทุกวัน เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นการนำเสนอโดยการเขียนในแบบจดหมายบอกกล่าวถึงคนดีในสังคมที่เขียนเข้ามายังเว็บไซต์ ส่วนรูปแบบการนำเสนอ นั้นเลียนแบบการนำเสนอรูปแบบข่าวสารในหนังสือพิมพ์ โดยจะมีส่วนของพาดหัวข่าวเป็นอักษรสีขาวตัวโตอยู่ในกรอบสีม่วง ถัดมาจะเป็นส่วนของเนื้อหาขยายความจากพาดหัวข่าว และส่วนท้ายจะเป็นที่อยู่ของผู้เขียนซึ่งมาจากหลายจังหวัดทั่วประเทศ ปัจจุบันมีอยู่ 12 เรื่อง และพบว่าไม่มีการอัปเดตเลย (ธันวาคม 2550-กุมภาพันธ์ 2551)

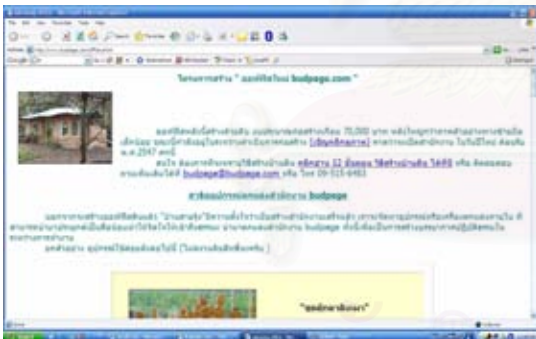
- จดหมายรักถึงตัวเอง

ภาพที่ 41 เมนูจดหมายรักถึงตัวเอง เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นการประชาสัมพันธ์ของทางเว็บบอร์ดให้ผู้ให้บริการเขียนจดหมายรักถึงตัวเองส่งเข้ามายังเว็บไซต์ เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อจดหมายแต่ละฉบับ โดยมีการนำเสนอตัวอย่างการเขียนจดหมายรักถึงตัวเองแสดงไว้ด้วย แต่พบว่าหน้าเว็บเพจดังกล่าวไม่มีความเคลื่อนไหวใดๆ เลยตลอดในช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูล (ธันวาคม 2550-กุมภาพันธ์ 2551) และไม่สามารถเชื่อมโยงไปยังส่วนต่างๆ ของเว็บไซต์ได้เลย

- สร้างบ้านดิน

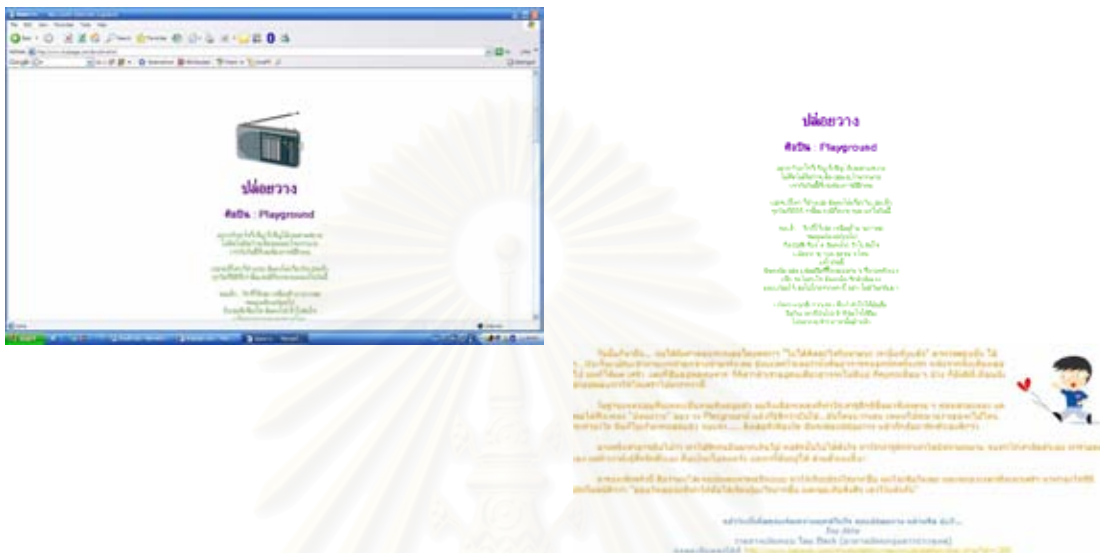

ภาพที่ 42 เมนูสร้างบ้านดิน เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นการนำเสนอข่าวสารความเคลื่อนไหวของสำนักงาน Budpage แห่งใหม่ที่สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2547 โดยมีภาพถ่ายบ้านดินซึ่งเป็นสำนักงานเว็บไซต์ และข้อความตัวอักษรสีเขียวบนพื้นหลังสีขาว โดยในส่วนของข้อความข้างดังกล่าวสามารถคลิกเชื่อมโยงไปยังหน้าต่างๆ ได้ 3 หน้า ได้แก่ คลิกชมภาพขั้นตอนการสร้างสำนักงาน ซึ่งจะมีภาพถ่ายขั้นตอนต่างๆ ของการสร้างบ้านดิน และคำบรรยายสั้นๆ ด้านข้างรูปถ่ายนั้นๆ หรือคลิกอ่านวิธีสร้างบ้านดินได้ ซึ่งมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบเดียวกัน คือมีภาพถ่ายและคำบรรยายประกอบในแต่ละขั้นตอน ส่วนสุดท้ายสามารถคลิกไปยังอีเมลล์

ของเว็บไซต์ได้ เพื่อส่งคำถามหรือข้อสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับบ้านดิน ขณะเก็บข้อมูลในเดือน ธันวาคม 2550-กุมภาพันธ์ 2551 ไม่มีความเคลื่อนไหวใดใดในส่วนนี้เช่นกัน

● เพลงชวนคิด

ภาพที่ 43 เมนูเพลงชวนคิด เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นการรวบรวมไฟล์เสียงเพลงหรือลิงค์ พร้อมเนื้อเพลงที่ให้แง่คิด เสริมกำลังใจ รวมถึงบทความทิ้งท้ายเกี่ยวกับสาระที่ได้จากเพลงนั้นๆ เพื่อเป็นแง่มุมในการคิด โดยนำเสนอเนื้อเพลงที่ให้แง่คิด โดยใช้ตัวอักษรสีม่วงสำหรับชื่อเพลงและศิลปิน ส่วนเนื้อเพลงนั้นใช้สีเขียว และมีภาพนิ่งเป็นภาพการ์ตูนรูปวิทยุอยู่ด้านบนของเว็บเพจ ซึ่งทุกเพลงใช้รูปแบบเดียวกันทั้งหมด ถัดมาจะมีการเขียนในลักษณะบทความบอกแง่คิดที่แทรกอยู่ในเพลง พร้อมภาพวาดตัวการ์ตูนแทรกพร้อมอยู่ด้วย ส่วนท้ายสุดของเว็บเพจจะเป็นลิงค์ให้คลิกเพื่อเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ที่สามารถฟังเพลงนี้ได้ หรือบางเพลงจะมีไฟล์เสียงเพลงแสดงให้เห็นและกดปุ่ม play เพื่อฟังเพลงได้ทันที

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

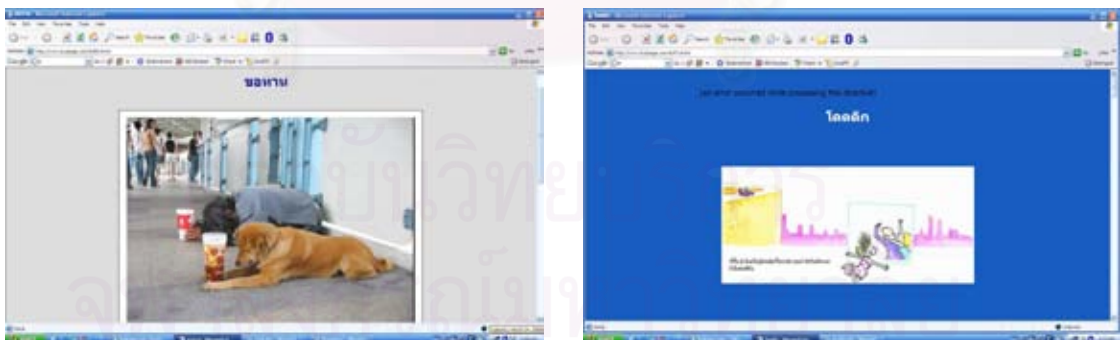
- เกมโตโต้ผจญภัย

ภาพที่ 44 เมนูเกมโตโต้ผจญภัย เว็บไซต์ Budpage.com

เกมการ์ตูนที่ให้ความเพลิดเพลินพร้อมให้แง่คิดในการลด ละกิเลส อยากได้อะไรก็มี ความฟุ้งเฟ้อ โดยขณะที่โตโต้เดินทางกลับบ้านจะมีสินค้าต่างๆ ตกลงมา ผู้เล่นจะต้องคลิกที่ตัวสินค้าเพื่อทำลายความอยากหรือกิเลสไปให้หมด หากสินค้าตกลงมาถึงตัวโตโต้ เงินสะสมก็จะลดลงเรื่อยๆ หากเงินติดลบ เกมจะจบลงทันที เป็นการนำเสนอในรูปแบบเกม ซึ่งภายในจะมีภาพการ์ตูนเคลื่อนไหวและข้อความสนทนาโต้ตอบกันเพื่อเกริ่นเรื่องราวพร้อมมีเพลงบรรเลงและเสียงประกอบด้วย แต่หากไม่ต้องการอ่านก็สามารถข้ามในส่วนนี้ไปได้โดยกดปุ่ม skip เพื่อข้ามไปยังหน้ากติกาการเล่น และเข้าสู่เกมได้ทันที โดยผู้ใช้บริการสามารถใช้เมาส์คลิกเพื่อเล่นเกมนี้

- ระดมความคิด

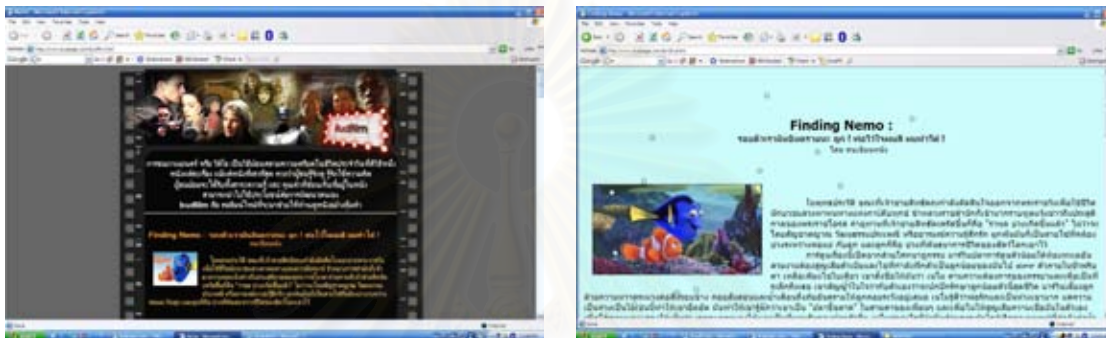
ภาพที่ 45 เมนูระดมความคิด เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นการนำเสนอภาพถ่ายและภาพวาดตัวการ์ตูนที่แฝงแง่คิด โดยส่วนบนของหน้าเว็บเพจจะมีชื่อเรื่องสั้นๆ ประกอบ และได้ภาพจะมีข้อความเชิญชวนให้คิดเกี่ยวกับภาพนั้นๆ ว่าภาพดังกล่าวให้แง่คิดอะไรกับผู้อ่านบ้าง

● **ตอบปัญหาชีวิต**

เป็นกระดานสนทนาหรือเว็บบอร์ดเดิมของเว็บไซต์ปี 2543 ที่มีขึ้นไว้ให้ผู้ใช้บริการตั้งกระทู้ถามตอบปัญหาต่างๆ ปัจจุบัน (ปี 2551) ไม่มีความเคลื่อนไหวใดๆ แล้ว ผู้ใช้บริการสามารถเข้าไปตั้งกระทู้ในหัวข้อเว็บบอร์ดสนทนาประสาพุทธแทนหัวข้อนี้ ผู้วิจัยจึงไม่สามารถเก็บข้อมูลในส่วนนี้ได้

● **Bud Films**

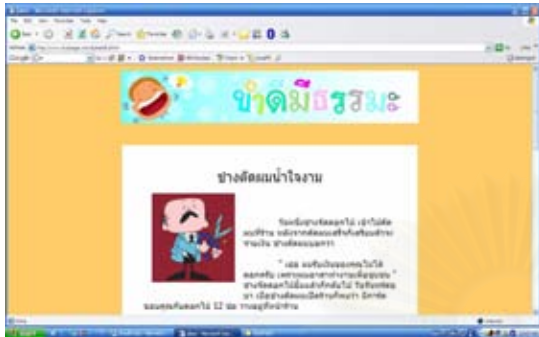

ภาพที่ 46 เมนู Bud Films เว็บไซต์ Budpage.com

บทความเชื่อมโยงกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยมเพื่อให้ผู้อ่านได้ฝึกใช้ความคิดดึงสาระความรู้และคุณค่าที่อยู่ในภาพยนตร์แต่ละเรื่องมาขบคิดเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง มีการตกแต่งหน้าเว็บไซต์ให้สอดคล้องกับหัวข้อ คือ Bud Films โดยพื้นหลังเป็นภาพแผ่นฟิล์มสีดำ มีตัวอักษรแสดงชื่อหนัง ภาพโปรโมทของภาพยนตร์แต่ละเรื่อง ปัจจุบัน (กุมภาพันธ์ 2551) มีจำนวน 20 เรื่อง ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถคลิกเข้าไปอ่านเรื่องที่ตนสนใจได้ ซึ่งจะเป็นรูปแบบบทความซึ่งเป็นเรื่องย่อของภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ หรือบทความที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวซึ่งให้แง่คิดสอนใจและข้อแนะนำที่เกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ อีกด้วย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

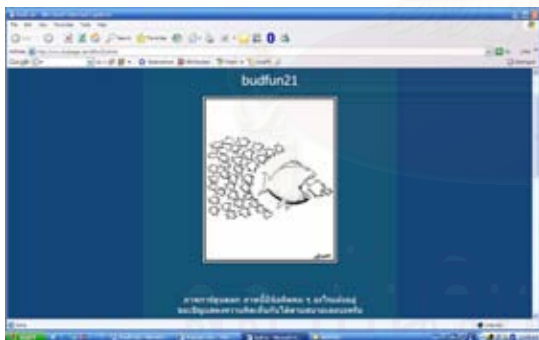
- มุมเยาวชน ประกอบด้วย 5 เมนูย่อยดังนี้
 - **ข่าวดีมีธรรมะ**

ภาพที่ 47 เมนูข่าวดีมีธรรมะ เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นการนำเสนอในรูปแบบการสร้างสถานการณ์สนทนาข่าวขันสั้นๆ เป็นข้อความโต้ตอบระหว่างกัน ด้านบนสุดของเว็บเพจ มีแถบหัวข้อ ข่าวดีมีธรรมะ และตัวการ์ตูนแสดงอยู่ ถัดมาเป็นชื่อเรื่อง และเนื้อเรื่อง พร้อมภาพการ์ตูนที่สอดคล้องกับเรื่องเล่าจำนวน 1 ภาพ ซึ่งเรื่องดังกล่าวใช้ตัวอักษรสีดำอยู่บนพื้นหลังเป็นกรอบสีขาว ซึ่งอยู่บนพื้นเว็บเพจสีส้มอีกทีหนึ่ง ซึ่งช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูลมีจำนวนเรื่องข่าวขันนี้ทั้งหมด 8 เรื่อง (ธันวาคม 2550- กุมภาพันธ์ 2551)

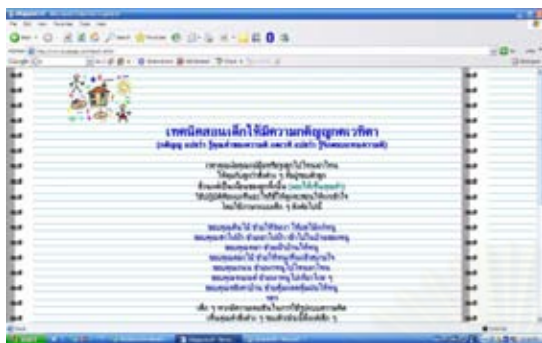
- ธรรมะจากภาพข่าวขัน

ภาพที่ 48 เมนูธรรมะจากภาพข่าวขัน เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นภาพวาดหรือภาพถ่ายที่แฝงแง่คิด เรื่องละ 1 ภาพ ได้ภาพมีการเชิญชวนให้ร่วมคิดแง่คิดที่ได้จากภาพการ์ตูนนั้นๆ ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถขบคิดเชื่อมโยงกับหลักธรรมหรือปรัชญาชีวิตได้อย่างเสรีตามแนวทางของตัวเอง ภาพการ์ตูนในหมวดหมู่นี้จะเป็นภาพการ์ตูนลายเส้นสีดำอยู่ในกรอบสีขาว ส่วนพื้นหลังของเว็บไซต์จะเป็นสีน้ำเงินทำให้ภาพวาดในหมวดหมู่นี้ดูโดดเด่น ปัจจุบันมีภาพข่าวขันนี้จำนวน 13 ภาพ (ธันวาคม-กุมภาพันธ์ 2551)

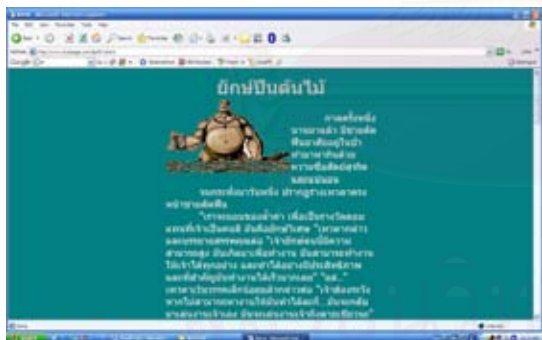
- เทคนิคสอนลูกแบบพุทธ

ภาพที่ 49 เมนูเทคนิคสอนลูกแบบพุทธ เว็บไซต์ Budpage.com

วิถีปฏิบัติหรือแนวทางการดูแลลูก รวมถึงเรื่องราวที่ปลูกฝังให้เด็กกตัญญูรู้คุณ ผ่านในรูปแบบบทความ อาทิ กตัญญูทเวที จัดการศึกษาเพื่อลูกรัก ฝึกลูกให้รู้ทัน Net เป็นต้น พื้นหลังของหน้าดังกล่าวตกแต่งเป็นรูปกระดาศษมุค คล้ายกับการเขียนไดอารี่ลงสมุด ส่วนด้านบนจะมีรูปตัวการ์ตูนตกแต่งอยู่มุมบนซ้ายมือ ถัดลงมาจะเป็นชื่อเรื่อง เนื้อเรื่อง โดยบางเรื่องจะมีตัวอย่างการสนทนากับลูกให้ศึกษาเป็นแนวทางการสอนลูกในเรื่องต่างๆ ทางศีลธรรม ในส่วนของเทคนิคสอนลูกแบบพุทธนี้ระหว่างที่เก็บข้อมูลมีจำนวนเรื่องในส่วนนี้จำนวน 7 เรื่อง (ธันวาคม 2550 – กุมภาพันธ์ 2551)

- มุมนิทาน

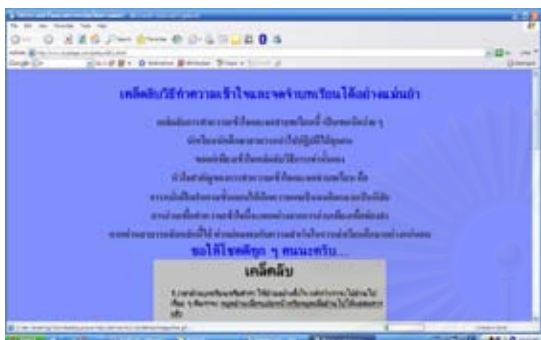

ภาพที่ 50 เมนูมุมนิทาน เว็บไซต์ Budpage.com

ในส่วนของมุมนิทานนี้ มีจำนวน 11 เรื่อง (ธันวาคม 2550-กุมภาพันธ์ 2551) ซึ่งเป็นนิทานและเรื่องเล่าที่แฝงคติธรรม ที่ได้รวบรวมหรือดัดแปลงจากแหล่งธรรมะต่างๆ อาทิ เว็บไซต์ธรรมะ หนังสือธรรมะ หรือแม้กระทั่งข้อมูลจาก forward mail เป็นต้น โดยแต่ละเรื่องจะประกอบไปด้วยชื่อเรื่องซึ่งอยู่ด้านบนสุดของเว็บเพจ ถัดมาจะเป็นภาพการ์ตูน ภาพลายเส้น หรือภาพถ่ายประกอบนิทานที่สอดคล้องกับเนื้อหา ต่อมาจะเป็นส่วนของข้อความตัวอักษรที่เป็นรูปแบบของนิทานเรื่องเล่า และ

ส่วนท้ายของหน้าจะเป็นข้อความแหล่งที่มาของนิทานเรื่องดังกล่าว สำหรับการใส่สีของพื้นหลังนั้นทุกเรื่อง เป็นพื้นหลังสีขาวทั้งหมด ยกเว้นเรื่องยักษ์ปีนต้นไม้เพียงเรื่องเดียวที่มีพื้นหลังสีเขียว

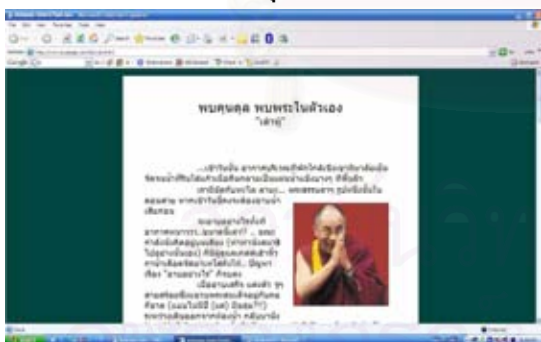
- เคล็ดลับการเรียนรู้ให้เป็นเลิศ

ภาพที่ 51 เมนูเคล็ดลับการเรียนรู้ให้เป็นเลิศ เว็บไซต์ Budpage.com

นำเสนอบทความเกี่ยวกับเคล็ดลับการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย 5 เรื่อง (กุมภาพันธ์ 2551) ได้แก่ เคล็ดลับการทำความเข้าใจและจดจำบทเรียน เคล็ดลับวิธีจับประเด็น ทิววิชาให้เพื่อนยิ่งให้ยิ่งได้ เอ็นฯ อย่างไรไม่ให้ผิดหวัง และรุ่งอรุณแห่งการศึกษาของศักราช 7 ประการ ซึ่งทุกเรื่องมีเฉพาะข้อความตัวอักษร ปราศจากรูปภาพใดใดทั้งสิ้น ส่วนพื้นฉากหลังนั้นมีสีที่แตกต่างกันในแต่ละเรื่อง เช่น สีฟ้า สีเขียว และสีน้ำตาล

● บทความชาวพุทธ

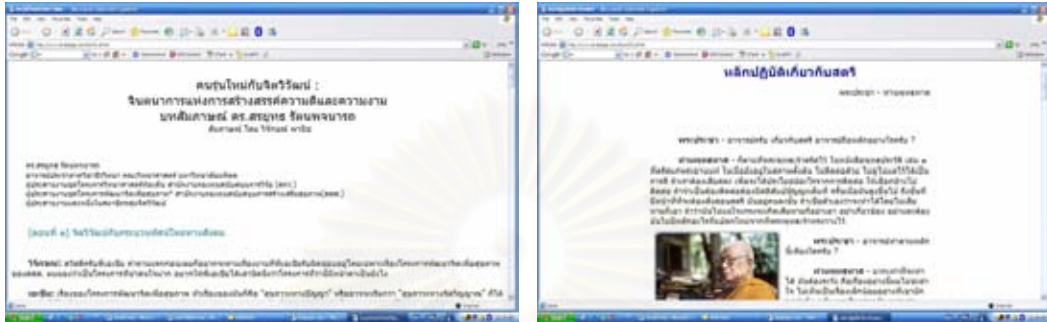

ภาพที่ 52 เมนูบทความชาวพุทธ เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นการนำเสนอในลักษณะบทความเชิงอธิบายเขียนขึ้นใหม่โดยดัดแปลงมาจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น ข้อมูลจากเว็บไซต์ธรรมะ กระทั่ง เป็นต้น มีทั้งหมด 11 เรื่อง ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เป็นบทความที่มีเพียงตัวอักษร และมีเพียง 5 เรื่องเท่านั้นที่มีภาพถ่ายประกอบบทความดังกล่าว ส่วนพื้น

หลังของบทความจะมีสี่สั้นที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่จะเป็นสี่ชมพู่อ่อน ส่วนเรื่องที่เหลือจะเป็นสี่ขาว สี่ฟ้า และสี่เขียว เป็นต้น

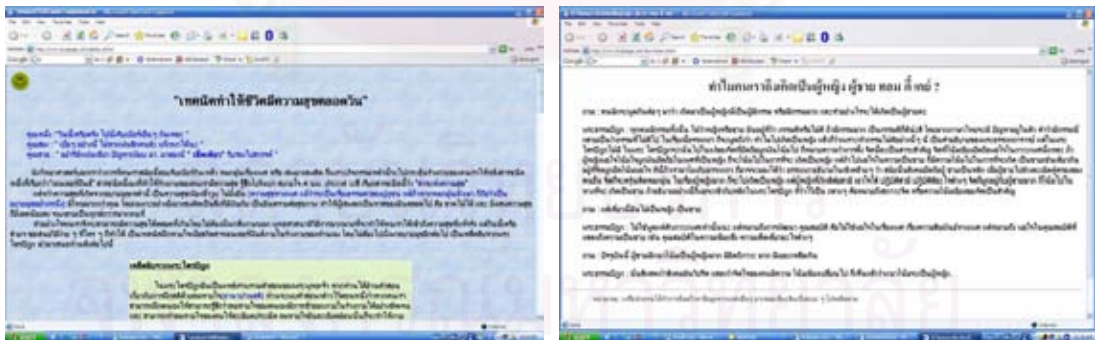
● **ปุจฉา-วิสัชนา**

ภาพที่ 53 เมนูปุจฉา-วิสัชนา เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นการนำเสนอแบบสนทนาถามตอบ มีผู้ถามผู้ตอบ หรือการสัมภาษณ์ประเด็นทางพุทธศาสนาหลากหลายประเด็น โดยนำคำตอบของผู้มีชื่อเสียงในแวดวงพระพุทธศาสนามาร่วมตอบ อาทิ พระธรรมปิฎก ดิชนันท์ ท่านพุทธทาส ท่านมหาโลดามะ เป็นต้น ปัจจุบันมีทั้งหมด 17 เรื่อง แต่ไม่สามารถเปิดอ่านได้ 7 เรื่อง (กุมภาพันธ์ 2551) นอกเหนือจากบทความที่เป็นเนื้อหาแล้ว บางเรื่องยังได้แทรกภาพถ่ายประกอบบทความนั้นด้วยซึ่งภาพของผู้ที่ให้สัมภาษณ์ ส่วนพื้นฉากหลังส่วนใหญ่เป็นสี่ขาว มีเพียง 3 เรื่องเท่านั้นที่เป็นสี่อื่น คือ สี่เขียวอมเทา 2 เรื่อง และสี่ดำ 1 เรื่อง

● **น่าน่าน่าสนใจ**

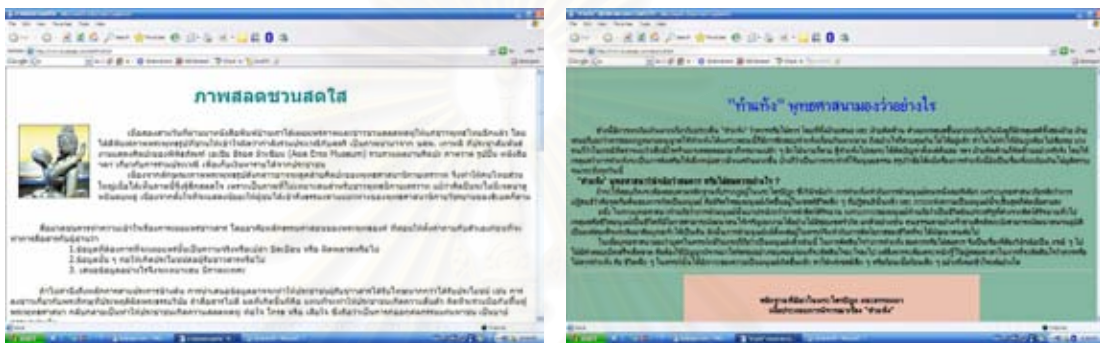

ภาพที่ 54 เมื่อนาน่าน่าสนใจ เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นส่วนที่รวมความหลากหลายที่นำเสนอเรื่องราวการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 6 เรื่อง (กุมภาพันธ์ 2551) ได้แก่ เทคนิคทำให้ชีวิตมีความสุขตลอดวัน เกมคนเมาขับรถ ห้องฝึกกรรมฐานยุคไอที มาสร้างภูมิคุ้มกันทางเพศด้วยการฝึกกรรมฐานแบบใหม่ วิธีฝึกสติเพื่อเลิกบุหรี่

ตีความหมายของเลข ซึ่งจาก 6 เรื่องดังกล่าวเมื่อคลิกเข้าไปชมปรากฏว่ามี 2 เรื่องที่มีเนื้อหาเหมือนกัน คือ ห้องฝึกกรรมฐานยุคไอที และมาสร้างภูมิคุ้มกันทางเพศด้วยการฝึกกรรมฐานแบบใหม่ โดยแต่ละเรื่องในหมวดหมู่นานาน่าสนใจนี้ เป็นการรวบรวมสิ่งที่น่าสนใจจากเว็บไซต์ต่างๆ มาไว้ในหมวดหมู่นี้ อาทิ บทความเชิงอธิบาย เกม เป็นต้น ซึ่งภายในบทความนั้นมีทั้งเรื่องที่มีภาพประกอบ เช่น รูปถ่าย รูปการ์ตูน หรือภาพจริงที่ตัดต่อเสริมแต่งมาร่วมด้วย

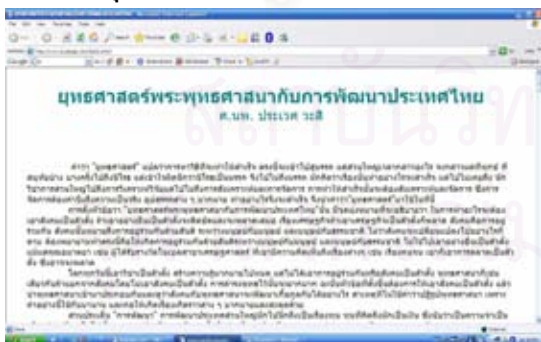
● สารเบ็ดเตล็ด

ภาพที่ 55 เมนูสารเบ็ดเตล็ด เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นการนำเสนอในรูปแบบของบทความและนิทานชาดกเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมและพุทธศาสนา ซึ่งในหมวดหมู่นี้มีทั้งหมด 11 เรื่อง (กุมภาพันธ์ 2551) ซึ่งแต่ละเรื่องใช้แบบตัวอักษรเหมือนกัน การจัดวางรูปแบบคล้ายคลึงกัน คือมีชื่อเรื่องอยู่กึ่งกลางหน้าด้านบนของเว็บเพจ ถัดมาจึงเป็นข้อความเนื้อหาที่นำเสนอ สำหรับบางเรื่องอาจมี ภาพถ่ายแทรกรวมอยู่ในส่วนนี้ด้วย

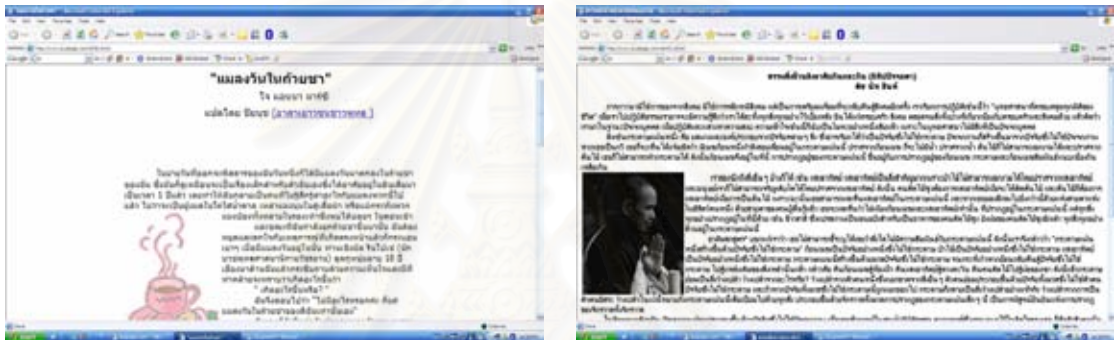
● พุทธศาสนากับสังคมไทย

ภาพที่ 56 เมนูพุทธศาสนากับสังคมไทย เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นการนำเสนอในรูปแบบของบทความที่เกี่ยวกับพุทธศาสนาที่เกิดขึ้นเชื่อมโยงกับสังคมไทย ทั้งในเรื่องของ กฎหมาย พ.ร.บ. พระสงฆ์ สังคมกับศีลธรรม เป็นต้น ซึ่งประกอบไปด้วย 20 เรื่อง แต่ไม่สามารถเข้าไปชมได้ 6 เรื่อง จึงเหลือเพียง 14 เรื่องที่สามารถเข้าไปชมไปอ่านได้ โดยเมื่อเลือกเรื่องที่สนใจแล้ว จะพบว่าเรื่องที่ปรากฏส่วนใหญ่จะเป็นข้อความตัวอักษรเป็นหลัก มีพื้นหลังสีขาว โดยส่วนบนของหน้าจะเป็นชื่อเรื่องและชื่อผู้เขียน ถัดมาจะเป็นเนื้อเรื่อง ซึ่งบางเรื่องจะมีรูปภาพประกอบ เช่น ภาพถ่าย ภาพการ์ตูน ตกแต่งอยู่เล็กน้อย ส่วนท้ายหน้าเว็บจะเป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล เช่น หนังสือธรรมะต่างๆ นิตยสารหมอชาวบ้าน งานปฐกถา เป็นต้น

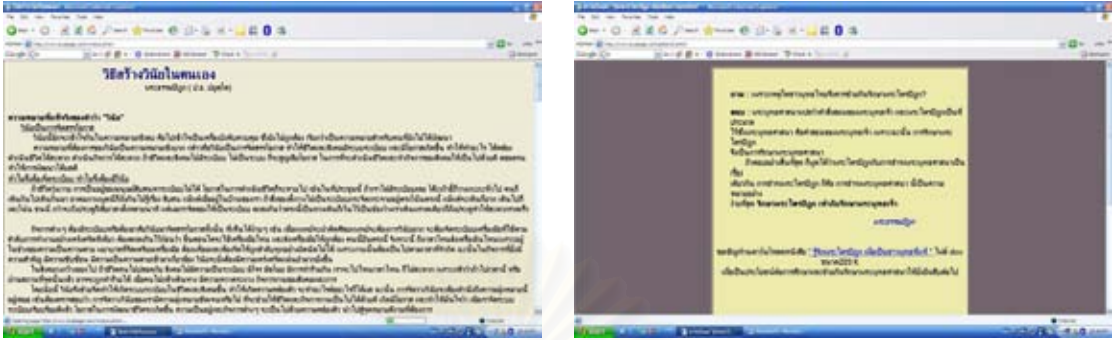
● พุทธเพื่อนบ้าน

ภาพที่ 57 เมนูพุทธเพื่อนบ้าน เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นการนำเสนอในรูปแบบของบทความที่เกี่ยวกับหลักคิดและแนวทางปฏิบัติทางพุทธศาสนา ในประเทศต่างๆ มีทั้งหมด 10 เรื่อง เช่น มรณสติแบบทิเบต เดินอย่างมีความสุขโดย ดิซ นัท ฮันท์ เซน และศิลปะการวาดภาพ เป็นต้น โดยเมื่อเลือกเรื่องที่สนใจแล้ว จะพบว่าเรื่องที่ปรากฏส่วนใหญ่จะเป็นข้อความตัวอักษรเป็นหลัก มีพื้นหลังสีขาว โดยส่วนบนของหน้าจะเป็นชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียนหรือผู้แปล ถัดมาจะเป็นเนื้อเรื่อง ซึ่งบางเรื่องจะมีรูปภาพประกอบ เช่น ภาพถ่าย ภาพการ์ตูน ตกแต่งอยู่เล็กน้อย ส่วนท้ายหน้าเว็บจะเป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล เช่น หนังสือธรรมะต่างๆ บทความจาก นิตยสารหรือหนังสือต่างๆ เป็นต้น

● บทความและหนังสือ

ภาพที่ 58 เมนูบทความและหนังสือ เว็บไซต์ Budpage.com

เป็นการนำเสนอในรูปแบบของบทความ ที่ผู้ใช้บริการสามารถดาวน์โหลดไฟล์บทความนั้นๆ ได้ในรูปแบบของ Microsoft word file โดยปัจจุบัน (กุมภาพันธ์ 2551) มีทั้งหมด 5 เรื่อง ได้แก่ วิธีสร้างวินัยในตนเอง หนังสือพระไตรปิฎกเพื่อเป็นชาวพุทธที่แท้ บทความพุทธธรรมคู่มือมนุษยศตวรรษที่ 21 (ไม่สามารถอ่านได้) หนังสือเจอวิกฤตจะเลือกวิวัฒนาการหรือจะเอาวิบัติ หนังสือการศึกษาเริ่มต้นเมื่อคนกินเป็นอยู่เป็น ซึ่งทุกเรื่องเป็นลักษณะของข้อความที่เป็นตัวหนังสือเพียงอย่างเดียว ส่วนที่สามารถดาวน์โหลดไฟล์จะอยู่ด้านล่างของหน้าเว็บเพจ ผู้ใช้สามารถเลือกที่จะดาวน์โหลดหนังสือได้ทันที

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางการนำเสนอรูปแบบของเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์ Budpage.com

ตารางที่ 9 รูปแบบการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย ของเว็บไซต์ Budpage.com

หัวข้อ	ตัวอักษร	ภาพนิ่ง		ภาพเคลื่อนไหว		เสียง			
		ภาพจริง	ภาพการ์ตูน	ภาพวิดีโอ	ภาพการ์ตูน	เพลงบรรเลง	เพลงเนื้อร้อง	Effect	พากษ์/สนทนา
ไปไหว้พระกันดีกว่า	•	•							
ดาวนโหลด wallpaper	•		•						
หลวงพี่เลี้ยงวัด มะนาวหวาน	•		•						
เคล็ดลับการดำเนินชีวิต	•	•	•						
เว็บบอร์ดเสวนา ประสาพุทธ	•		•		•				
ข่าวคนดี ๆ มีทุกวัน	•								
จดหมายรักถึงตัวเอง	•		•						
สร้างบ้านดิน	•	•							
เพลงชวนคิด	•						•		
เกมโต้โต้ผจญภัย	•				•	•		•	
ระดมความคิด	•	•	•						
Bud Films	•	•	•						
มุมเยาวชน	•	•	•						
บทความชาวพุทธ	•	•	•						
ปัจจุ-วิสัยทัศน์	•	•	•						
น่านาน่าสนใจ	•	•	•		•	•		•	
สาระเบ็ดเตล็ด	•	•							
พุทธศาสนากับสังคมไทย	•	•	•						
พุทธเพื่อนบ้าน	•	•	•						
บทความและหนังสือ	•								

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบการสื่อสารแบบมัลติมีเดียของเว็บไซต์ Budpage ส่วนใหญ่มีลักษณะการสื่อสารในรูปแบบการใช้ข้อความร่วมกับภาพถ่าย และ/หรือภาพวาด และ/หรือภาพการ์ตูน ซึ่งมีจำนวน 8 เมนู ได้แก่ เมนูเคล็ดลับการดำเนินชีวิต ระดมความคิด Bud Films มุมเยาวชน บทความชาวพุทธ ปลูกจิตสำนึก พุทธศาสนากับสังคมไทย และพุทธเพื่อนบ้าน ส่วนเมนูไปไหว้พระกันดีกว่า เมนูสร้างบ้านดิน และเมนูสาระเบ็ดเตล็ดนั้น มีลักษณะการสื่อสารโดยการใช้ข้อความร่วมกับภาพถ่าย ในขณะที่เมนูดาวน์โหลด wallpaper หลวงพี่เลี้ยงวัดมะนาวหวาน เป็นการสื่อสารในรูปแบบการ์ตูนภาพเป็นหลัก และมีข้อความเป็นส่วนเสริม ส่วนเมนูจดหมายรักถึงตัวเองมีลักษณะที่เป็นข้อความเป็นหลักและมีรูปภาพการ์ตูนเป็นส่วนเสริม เมนูเว็บบอร์ดเสวนาประสาพุทธ มีการใช้การสื่อสารด้วยข้อความเป็นหลัก และมีภาพตกแต่งหน้าเว็บเพจด้านบนด้วยภาพนิ่งการ์ตูน และภาพการ์ตูน animation ร่วมด้วย ส่วนเมนูเพลงชวนคิดนั้น มีการนำเสนอในรูปแบบข้อความและเพลงมีเนื้อร้องร่วมกัน เมนูเกมโต้โต้ ผจญภัย เป็นการนำเสนอในรูปแบบการ์ตูน animation เป็นหลัก โดยมีข้อความเข้ามาเสริม ร่วมกับเสียงเพลงบรรเลง และเสียงประกอบ (Sound Effect) เมื่อนานาน่าสนใจ มีรูปแบบการนำเสนอด้วยข้อความและ/หรือภาพถ่าย และ/หรือภาพกราฟิก และ/หรือภาพการ์ตูน และ/หรือภาพการ์ตูน animation และ/หรือเสียงเพลงบรรเลง และ/หรือเสียงประกอบ (Sound Effect) ในขณะที่เมนูบทความและหนังสือมีการนำเสนอในรูปแบบของข้อความเพียงอย่างเดียว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบการสื่อสารในเว็บไซต์ Budpage ส่วนใหญ่มีรูปแบบการสื่อสารแบบบทความ ได้แก่ เมนูเคล็ดลับการดำเนินชีวิต บทความชาวพุทธ ปุจฉา-วิสัชนา พุทธศาสนากับสังคมไทย และพุทธเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ยังมีนำเสนอในรูปแบบบทความร่วมกับการนำเสนอในรูปแบบอื่นๆ ได้แก่ เมนูสร้างบ้านดิน ที่นำเสนอในรูปแบบบทความร่วมกับรูปแบบข่าว มุมเยาวชน นำเสนอบทความร่วมกับนิทานและอื่นๆ เช่น การนำเสนอด้วยภาพที่ให้แง่คิด หัวข้อเพลงชวนคิด เป็นการนำเสนอในรูปแบบบทความร่วมกับเพลง เมนูบทความและหนังสือ มีการนำเสนอในรูปแบบบทความและอื่นๆ เช่น การดาวน์โหลดหนังสือ เมื่อนานาน่าสนใจ และสาระเบ็ดเตล็ด มีการนำเสนอบทความและเกม ในขณะที่เมนูเกมโต้ได้ผลจูงใจ มีการนำเสนอในรูปแบบเกมเพียงอย่างเดียว เมนูไปไหว้พระกันดีกว่า นำเสนอในรูปแบบอื่นๆ คือข้อความเชิญชวนให้ไหว้พระ เมนูดาวน์โหลด wall paper นำเสนอในรูปแบบการดาวน์โหลดภาพ และบอกวิธีการดาวน์โหลด ในส่วนของการนำเสนอด้วยรูปแบบการ์ตูนนั้น มีเฉพาะเมนูหลวงพี่เอี้ยงวัดมะนาวหวาน ส่วนการนำเสนอด้วยรูปแบบกระดานสนทนาหรือเว็บบอร์ด มีเฉพาะเมนูเว็บบอร์ดสนทนาประสาพุทธ ส่วนการนำเสนอในรูปแบบข่าวนั้นมีจำนวน 3 เมนู ได้แก่ เมนูข่าวคนดี ๆ มีทุกวัน จดหมายรักถึงตัวเอง และสร้างบ้านดิน ซึ่ง 2 เมนูหลังนี้เป็นรูปแบบข่าวประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ในส่วนของเมนูระดมความคิดเป็นการนำเสนอในรูปแบบอื่นๆ คือเป็นภาพถ่าย หรือภาพการ์ตูนที่ให้แง่คิดหรือปรัชญาชีวิต

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 รูปแบบการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ของเว็บไซต์ Budpage.com

หัวข้อ	One-to-one		One-to-many		Many-to-many	
	พร้อมกัน	ไม่พร้อมกัน	พร้อมกัน	ไม่พร้อมกัน	พร้อมกัน	ไม่พร้อมกัน
ไปไหว้พระกันดีกว่า				•		
ดาวน์โหลด wallpaper				•		
หลวงพี่เลี้ยงวัดมะนาวหวาน				•		
เคล็ดลับการดำเนินชีวิต				•		
เว็บบอร์ดเสวนาประชาพุทธ				•		•
ข่าวคนดี ๆ มีทุกวัน				•		
จดหมายรักถึงตัวเอง				•		
สร้างบ้านดิน				•		
เพลงชวนคิด				•		
เกมโต้โต้ผจญภัย				•		
ระดมความคิด				•		
Bud Films				•		
มุมเยาวชน				•		
บทความชาวพุทธ				•		
ปุจฉา-วิสัชนา				•		
น่าน่าสนใจ				•		
สาระเบ็ดเตล็ด				•		
พุทธศาสนากับสังคมไทย				•		
พุทธเพื่อนบ้าน				•		
บทความและหนังสือ				•		

รูปแบบการสื่อสารของเว็บไซต์ Budpage ทุกหัวข้อเป็นการสื่อสารไม่พร้อมกันระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสารแบบ One-to-many โดยผู้ใช้บริการแต่ละรายสามารถเลือกเข้าไปใช้บริการในส่วนของเมนูใดก็ได้ตามต้องการในตลอดเวลา ในขณะที่เมนูเว็บบอร์ดสนทนาประชาพุทธนั้นมีรูปแบบการสื่อสารทั้ง One-to-many แบบไม่พร้อมกันและ Many-to-many คือผู้ใช้บริการรายอื่นสามารถเข้ามาอ่านเพียงอย่างเดียว หรือจะเข้ามาแสดงความคิดเห็นต่อกระทู้ต่างๆ ร่วมด้วยก็ได้

ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอภาพรวมของทั้ง 3 เว็บไซต์

ตารางที่ 12 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย

เว็บไซต์	ตัวอักษร	ภาพนิ่ง		ภาพเคลื่อนไหว		เสียง			
		ภาพจริง	ภาพการ์ตูน	ภาพวิดีโอ	ภาพการ์ตูน	เพลงบรรเลง	เพลงเนื้อร้อง	Effect	พากษ์/สนทนา
www.jaisabai.com	•	•	•		•	•		•	
www.tamdee.net	•	•	•	•	•	•	•	•	•
www.budpage.com	•	•	•		•	•	•	•	

ตารางที่ 13 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอแบบประเภทรายการ

เว็บไซต์	ธรรมชาติออนไลน์	บทความ	บันเทิง				ข่าว	สนทนาธรรมออนไลน์		อื่นๆ
			นิทาน	การ์ตูน	เกม	เพลง		webboard	chat	
www.jaisabai.com		•	•	•	•	•	•			•
www.tamdee.net	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
www.budpage.com	•	•	•	•	•	•	•	•		•

ตารางที่ 14 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต

เว็บไซต์	One-to-one		One-to-many		Many-to-many	
	พร้อมกัน	ไม่พร้อมกัน	พร้อมกัน	ไม่พร้อมกัน	พร้อมกัน	ไม่พร้อมกัน
www.jaisabai.com				•		•
www.tamdee.net	•		•	•		•
www.budpage.com				•		•

2.2 เนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน

เก็บข้อมูลด้านเนื้อหาและภาษาจาก 3 เว็บไซต์ ได้แก่ www.jaisabai.com, www.tamdee.net, www.budpage.com โดยแต่ละเว็บไซต์ใช้การสุ่มเลือกเนื้อหา (Random Sampling) เมนู (Menu) ละ 10 เรื่อง รวมศึกษาทั้งหมดจำนวน 397 เรื่อง ใช้เกณฑ์การแบ่งเนื้อหาแบบรายเรื่อง (item) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า การสอนหลักธรรม ธรรมะปฏิบัติ วันสำคัญ และศาสนพิธีต่างๆ ในพุทธศาสนา บทสวดและคาถาต่างๆ ข่าวสารเกี่ยวกับศาสนาพุทธ และอื่นๆ และเกณฑ์การใช้ภาษาแบบเป็นทางการและการใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการ

เว็บไซต์ Jaisabai.com

ผู้วิจัยทำการศึกษาเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ Jaisabai.com โดยสุ่มเลือกเนื้อหา (Random Sampling) เมนู (Menu) ละ 10 เรื่อง ทั้งหมด 12 เมนู รวมจำนวน 97 เรื่อง ประกอบด้วย

1. เมนูการ์ตูนธรรม	จำนวน 8 เรื่อง (ขณะเก็บข้อมูลมีเพียง 8 เรื่อง)
2. เมนูผ่อนคลายกับเกม	จำนวน 4 เรื่อง (ขณะเก็บข้อมูลมีเพียง 4 เรื่อง)
3. เมนูเคล็ดลับทำดี	จำนวน 10 เรื่อง
4. เมนูธรรมะประจำวัน	จำนวน 10 เรื่อง
5. เมนูคำคม	จำนวน 9 เรื่อง (ขณะเก็บข้อมูลมีเพียง 9 เรื่อง)
6. เมนูนิทานสอนใจ	จำนวน 10 เรื่อง.
7. เมนูบันทึกความดีของฉัน	ไม่ได้เก็บข้อมูลในส่วนนี้เนื่องจากจำกัดเฉพาะสมาชิก
8. เมนูข่าวสารแห่งความดี	จำนวน 10 เรื่อง
9. เมนูขอลถาม	จำนวน 10 เรื่อง
10. เมนูหลักธรรมชาวพุทธ	จำนวน 10 เรื่อง
11. เมนูบทสวดมนต์	จำนวน 10 เรื่อง
12. เมนูสาระน่ารู้	จำนวน 6 เรื่อง (ขณะเก็บข้อมูลมีเพียง 6 เรื่อง)

● เมนูการ์ตูนธรรม มีทั้งหมด 8 เรื่องประกอบด้วย

1. สิงโตโลกมากับกระต่ายป่า : สิงโตหิวโซกำลังล่าเหยื่อเป็นอาหาร บังเอิญเจอกระต่ายป่า จึงวิ่งไล่ล่าจนกระต่ายป่าจมนมุมนขณะเดียวกันนั่นเองมีกวางป่าเดินผ่านมา สิงโตจึงเปลี่ยนเป้าหมายทันทีด้วยหวังว่าจะมีอาหารมื้อที่ใหญ่กว่า แต่กวางป่าก็วิ่งหนีไปจนได้ ส่วนกระต่ายป่าก็หลบหนีไปอีก

ทาง ทำให้สิ่งใดพลาดจากเหลือทั้งสอง ประเด็นหลักสอนให้รู้ว่า คนฉลาดในบางครั้งจะต้องรู้จักพอในสิ่งที่ตนมีอยู่แล้ว

2. เศรษฐีกับชาวสวน : เศรษฐีให้ชาวสวนเช่าที่ดินแต่มีข้อแม้ว่าไม่ว่าชาวสวนจะปลูกอะไร ส่วนบนของพืชผลต้องเป็นของเศรษฐี ชาวสวนตกลงจึงกลับไปปลูกมันสำปะหลัง ถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยว ชาวสวนนำส่วนบนของมันสำปะหลังไปให้ตามสัญญา เศรษฐีโกรธมากที่ชาวสวนไม่หลงกลตน และไม่ว่าเศรษฐีจะตั้งเงื่อนไขอะไรก็ตามชาวสวนก็ใช้ความเฉลียวฉลาดหลบเลี่ยงได้ทุกครั้งไป ประเด็นหลักสอนให้รู้ว่า ความโลภของเศรษฐีที่หวังจะเอาประโยชน์แก่ตัวเองให้มากที่สุด โดยไม่ลงมือทำ หวังแต่จะพึ่งพาผู้อื่น ความโลภมากนี้จะทำให้ลำบาก

3. พระราชาชอบเรื่องโกหก : พระราชาต้องการฟังเรื่องโกหกจึงให้ทหารไปประกาศว่าใครที่สามารถเล่าเรื่องโกหกให้พระราชาเชื่อได้ จะได้รับพระราชสมบัตินี้ทั้งหมดเป็นรางวัล ชาวเมืองหลายคนทยอยกันเข้ามาเล่าแต่พระราชาก็ยังมิเชื่อได้แย้งได้ จนกระทั่งมีชายเลี้ยงแกะเข้ามาแล้วบอกว่าเมื่อปีที่แล้วพระราชาขโมยทองคำของเขาไปสิบลัง พระราชาขอมัจฉานในปัญญาและความฉลาดจึงจำยอมยกทองคำสิบลังให้ชายเลี้ยงแกะแต่โดยดี ประเด็นหลักสอนให้รู้ว่าการเป็นคนเจ้าเล่ห์หลอกลวงถ้าหากมีคนรู้เท่าทันเล่ห์กลลวงนั้นก็ย่อมกลับมาทำร้ายตนเอง และคนฉลาดย่อมใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาด่างๆ ได้

4. ประตูละคร : ซามูไรอยากรู้ว่าสวรรค์หรือนรกมีจริงหรือไม่จึงปีนเขาไปตามหาอาจารย์ผู้มีชื่อเสียง อาจารย์จึงยั่วโมโหซามูไรผู้นั้น จนซามูไรควักดาบออกมาหมายจะทำร้ายอาจารย์ อาจารย์จึงสั่งสอนว่านี่แหละคือนรก ซามูไรสำนึกผิดจึงคุกเข่าขอโทษอาจารย์ อาจารย์จึงบอกว่านี่และคือสวรรค์ ประเด็นหลักสอนให้รู้ว่า นรกคือจิตที่ลุ่มหลงมัวเมาในอารมณ์โกรธหลง ส่วนสวรรค์คือจิตที่คิดเป็นกุศล

5. หมีกับคนเดินทาง : เพื่อนคู่หูอ้วนและผอมเดินเที่ยวไปในป่า ทันใดนั้นมีหมีป่าโผล่มาและวิ่งไล่ทั้งคู่ ผอมปีนต้นไม้หนีขึ้นไปได้ อ้วนตะโกนให้ผอมช่วย แต่ผอมไม่ยอมช่วยเพราะเกรงว่าจะทำให้ตนเดือดร้อนไปด้วย อ้วนจึงหาวิธีให้รอดพ้นจากหมีป่านั้นเอง ประเด็นหลักสอนให้รู้ว่า เพื่อนแท้คือเพื่อนที่ร่วมคิดร่วมแก้ปัญหายามอีกฝ่ายต้องการความช่วยเหลือ

6. ราชสีห์ป่วย : ราชสีห์แก่มาออกล่าเหยื่อไม่ไหวจึงคิดอุบายทำที่ว่าตัวเองป่วยและนอนอยู่ในถ้ำ สัตว์ต่างๆ ที่รู้ข่าวต่างมาเยี่ยม แต่ก็ไม่มีสัตว์ตัวใดรอดออกมาได้เลย จนหมาจิ้งจอกรู้ทันในอุบายดังกล่าว จึงไปเยี่ยมราชสีห์ และพูดคุยอยู่นอกถ้ำ ราชสีห์จึงถามว่าเหตุใดไม่เข้าไปคุยในถ้ำ จิ้งจอกจึงบอกว่าไม่ละ เพราะเห็นรอยเท้ามากมายที่เดินเข้าไปแต่ก็ไม่เห็นมีรอยเท้ากลับออกมาอีกเลย ประเด็นหลักสอนให้รู้ว่า คนฉลาดใช้ความชาญฉลาดของคนอื่นเป็นเครื่องเตือนตนเอง

7. เมตตากฎณา : เจ้าจ๋อยลูกศิษย์วัดตามหลวงพ่อบิณฑบาต มีสุนัขวิ่งวนรอบตัวจ๋อย จึงเตะสุนัขตัวนั้น หลวงพ่อจึงสอนว่าจ๋อยทำอย่างนั้นไม่ถูกต้อง จ๋อยควรมีเมตตากฎณาต่อสัตว์โลก ประเด็นหลักสอนให้รู้ว่า ความเมตตาคือความปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข ความกรุณาคือสงสารผู้อื่นเมื่อผู้อื่นเดือดร้อน

8. ต้นแอ๊ปเปิ้ลกับเด็กชาย : เด็กชายชอบมาวิ่งเล่นรอบต้นแอ๊ปเปิ้ล พอเด็กชายเริ่มโตขึ้นจึงนำลูกแอ๊ปเปิ้ลไปขายนำเงินไปซื้อของเล่น พอเด็กชายโตขึ้นและมีครอบครัว ต้นแอ๊ปเปิ้ลจึงให้นำกิ่งก้านไปสร้างบ้าน หลายปีผ่านไปเค้ากลับมาอีกครั้งพร้อมวัยที่เพิ่มขึ้น เขาตัดต้นแอ๊ปเปิ้ลไปสร้างเรือเพื่อเดินทางท่องเที่ยว อีกหลายปีต่อมาเค้ากลับมาอีกครั้งพร้อมวัยชรา และนั่งพักพิงที่โคนต้นแอ๊ปเปิ้ลซึ่งเหลือแต่ตอ และต้นแอ๊ปเปิ้ลก็ตายอย่างมีความสุขที่ได้มอบทุกสิ่งให้กับเด็กชายที่เค้ารัก ประเด็นหลักสอนให้รู้ว่า บิณฑบาตก็เปรียบเสมือนต้นแอ๊ปเปิ้ลนี้ที่สามารถมอบทุกสิ่งทุกอย่างแก่ลูกได้ แต่ลูกบางคนกลับไม่สามารถแทนคุณพ่อแม่ได้

ตารางที่ 15 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูการ์ตูนธรรม

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนาและพุทธประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะปฏิบัติ	วันสำคัญและศาสนพิธี	บทสวด/คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็นทางการ
สิงโตโลภมากกับกระต่ายป่า		•							•
เศรษฐีกับชาวสวน		•							•
พระราชชาชอบเรื่องโกหก		•							•
ประตูลสุวรรณค์		•							•
หมากับคนเดินทาง		•							•
ราชสีห์ป่วย		•							•
เมตตากฎณา		•							•
ต้นแอ๊ปเปิ้ลกับเด็กชาย		•							•

• เมนูผ่อนคลายกับเกม

- **เกมธรรมนำทาง** : สอนเรื่องการเตรียมตัวไปทำบุญตักบาตร ว่าต้องมีอาหารสำหรับถวายพระภิกษุสงฆ์ ดอกไม้บูชาพระสงฆ์ ภูษาเทียนบูชาพระพุทธพระธรรม และปัจจัยเพื่อทำนุบำรุงศาสนา
- **เกมจับผิดภาพ** : สอนในเรื่องสมาธิและการจดจ่ออยู่กับสิ่งที่ทำ
- **เกมหลักธรรมนำสมาธิ** : สอนเรื่องอิทธิบาท 4 ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความมีใจจดจ่อ) วิมังสา (ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญ)

- เกมจับคู่เสริมสร้างปัญญา : สอนเรื่องสติ สมาธิ อันจะนำมาซึ่งปัญญา

ตารางที่ 16 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูผ่อนคลายกับเกม

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
เกมธรรมนำทาง				•					•
เกมจับผิดภาพ			•						•
เกมหลักธรรมนำสมาธิ		•							•
เกมจับคู่เสริมสร้างปัญญา			•						•

● **เมนูเคล็ดลับทำดี** มีทั้งหมด 78 เรื่อง สุ่มเลือกมา 10 เรื่อง

1. เทคนิคกรวดน้ำแบบใหม่เพื่อชีวิตอันแสนสดชื่น : เพื่อสื่อความหมายของการกรวดน้ำ เพื่ออุทิศส่วนกุศลและผ่อนคลายความเครียดในชีวิต ชำระความขุ่นข้องหมองใจ และบอกวิธีการกรวดน้ำและบทกรวดน้ำ
2. สุข ทุกข์อยู่ในมือเรา : สอนวิธีคิดในแง่บวก เปลี่ยนมุมมองให้เป็นคนสันโดษ ยินดีในสิ่งที่ได้มา หรือมีอยู่
3. ยายอายุวัฒนะ : สอนหลักธรรมในการใช้ชีวิตอย่างเป็นสุขและยืนยาว คือต้องมีความอดทน มีสติปัญญา และมีอารมณ์ที่ดีไม่ผูกพยาบาทต่อผู้อื่น
4. คิดบวก ชีวิตบวก Positive Thinking Positive Life : การปรับเปลี่ยนวิธีคิดเปลี่ยนมุมมองจากแง่ลบเป็นแง่บวก
5. 5 วิธีหาความสุขบนเน็ต : สอนวิธีหาความสุขอย่างสร้างสรรค์บนโลกอินเทอร์เน็ต ตามหลักธรรมชั้นหนึ่งในพระไตรปิฎก
6. บันได 5 ขั้นสู่ชีวิตใหม่ที่มีคุณค่าและเป็นสุข : สอนวิธีเปลี่ยนมุมมองความคิดให้คิดในแง่บวก และหมั่นปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ แลใช้ชีวิตโดยยึดหลังมรดก ไม่อิจฉา ไม่ระแวงไม่แข่งขัน มีปิยะวาจาที่ดี
7. หมาขี้เรื้อน : สอนเรื่องการปรับจิตใจให้อยู่สบายกินง่าย มีความอ่อนน้อมถ่อมตน พิจารณาความผิดพลาดของตัวเอง มากกว่าจะมองหาความผิดพลาดของผู้อื่น

8. รู้เขารู้เราไม่เศร้าไม่หมอง : ฝึกสติและสมาธิให้อยู่กับจิตตนเอง ความผ่องใสหรือเศร้าหมองอยู่ภายในจิตใจของตนเอง สติและสมาธิจะช่วยก่อให้เกิดปัญญาในการคิดพิจารณา การใช้ความเมตตาให้อภัยผู้อื่นด้วยใจที่บริสุทธิ์ ไม่คิดปรุงแต่งจิต

9. ปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะเป็นที่รักของผู้อื่น : สอนให้มีใจโอบอ้อมอารี มีเมตตา ช่วยเหลือการทำงานผู้อื่นเท่าที่ทำได้ มีปิยะวาจา และวางตนให้เหมาะสมไม่มีต่อหน้าและลับหลัง

10. ทำอย่างไรไม่คิดน้อยใจไม่คิดสั้น : สอนให้มีความละเอียด (หิริ ความละเอียดต่อบาป) ความภูมิใจในตนเอง มีใจหนักแน่นน่าเคารพ (ศรั) มีความเห็นใจผู้อื่น (เมตตากรุณา) มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น (อนัตตา)

ตารางที่ 17 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเคล็ดลับทำดี

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
เทคนิคกรวดน้ำแบบใหม่ เพื่อชีวิตแสนสดชื่น				•					•
สุขทุกข์ในมือเรา		•							•
ยาอายุวัฒนะ		•							•
คิดบวกชีวิตบวก		•							•
5 วิธีหาความสุขบนเน็ต		•							•
บันได 5 ขั้นสู่ชีวิตใหม่		•							•
หมาขี้เรื้อน		•							•
รู้เรารู้เขาไม่เศร้าไม่หมอง			•						•
ปฏิบัติตัวให้เป็นที่รักของ ผู้อื่น		•							•
ทำอย่างไรไม่คิดน้อยใจไม่ คิดสั้น		•							•

- **เมนูทำดีรายวัน** ประกอบด้วย 3 เมนูย่อย ได้แก่ ธรรมะประจำวัน คำคม และนิทานสอนใจ

- เมนูธรรมะประจำวัน

ศึกษา 10 เรื่องได้แก่

1.วันมาฆบูชา : ประวัติความเป็นมา ความสำคัญ หลักธรรมโอวาทปาติโมกข์ และข้อปฏิบัติสำหรับพุทธศาสนิกชนในวันมาฆบูชา

2. เทคนิคมองโลกในแง่ดี (ตอนที่ 1) : สอนวิธีคิดตามหลักพุทธศาสนาได้แก่ การรู้จักปล่อยวาง ความมีวิริยะเพียรสู้ คิดแง่บวกในทุกปัญหาที่เจอ
3. กิจวัตร 10 อย่าง : แนวทางการปฏิบัติกิจวัตรของพุทธศาสนิกชน
4. ปัญญาเห็นทุกข์ : สอนเรื่องอตตตาและตัวตนว่าเป็นที่ตั้งแห่งทุกข์
5. ฝึกบริหารจิตสร้างโลกแห่งมิตรภาพ : สอนกระบวนการคิดและฝึกจิต
6. มิตรแท้ : การสร้างมิตรแท้ ต้องมีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น คิด พูด ทำแต่สิ่งดีงาม
7. โลกธรรม 8 : สอนเรื่องสรรเสริญ-นินทา ให้มองความเป็นธรรมชาติของสิ่งเหล่านี้ และหันมาให้ความสำคัญกับการทำความดี การทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต
8. ใจเป็นใหญ่ ความเป็นผู้ใหญ่ : สร้างกำลังใจให้ใหญ่ด้วยความสงบ การมีสติ สมาธิ และศีล
9. วันเกิดวันตาย : สอนหลักธรรมว่าคนที่กลัวการตายก็เท่ากับว่ากลัวว่าจะขาดสิ่งปรนเปรอได้แก่ กิเลส กามตัณหา ความทยานอยาก ส่วนคนที่กลัวการอยู่คือคนที่เห็นธรรม
10. วันปีใหม่ควรทำตัวอย่างไร : สอนแนวทางปฏิบัติตนในวันปีใหม่

ตารางที่ 18 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูธรรมะประจำวัน

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
วันมาฆบูชา				•				•	
เทคนิคมองโลกในแง่ดี		•							•
กิจวัตร 10 อย่าง				•					•
ปัญญาเห็นทุกข์		•						•	
ฝึกบริหารจิตสร้างมิตรภาพ			•						•
มิตรแท้		•							•
โลกธรรม 8		•							•
ใจเป็นใหญ่ ความเป็นผู้ใหญ่			•						•
วันเกิดวันตาย		•							•
วันปีใหม่ควรทำตัวอย่างไร				•					•

- เมนูคำคม (ขณะเก็บข้อมูลมีจำนวน 9 เรื่อง)

1. ความรู้คู่คุณธรรม : การมีความรู้ไม่ควรใช้ไปในทางที่ผิดศีลธรรม ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อผู้อื่น ความรู้จึงต้องใช้อย่างมีสติระลึถึงคุณธรรมจริยธรรมในทางสร้างสรรค์ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
2. ใจ : สิ่งสำคัญในการสร้างความสุขอยู่ที่ใจเราเอง
3. แบบคนจน : สอนหลักเมตตาให้แก่ผู้บริหารผู้มีความรู้ และอย่ายึดติดกับตำรา

- 4. ครอบคลุม : คนเราควรมีความเสียสละ อุดหนุน ความเพียร ครอบคลุม พิจารณาเรื่องต่างๆ ให้กระจ่าง
- 5. ประโยชน์ : สอนให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ในการทำงานเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
- 6. ภาษาและประเพณี : อธิบายความหมายของภาษาและประเพณี
- 7. ความอดทนอดกลั้น : สอนเรื่องขันติ
- 8. ความสุขมักซ่อนตัว : สอนให้คิดพิจารณาไตร่ตรองปัญหาด้วยปัญญา แล้วจะพบว่าปัญหาทุกอย่างมีทางออกเสมอ
- 9. มิได้มีเสีย : สอนว่าทุกสิ่งไม่เที่ยง เป็นธรรมชาติที่ไม่มีอะไรสมบูรณ์แบบ

ตารางที่ 19 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูคำคม

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสนพิธี	บทสวด/คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็นทางการ
ความรู้คู่คุณธรรม		•							•
ใจ		•							•
แบบคนจน		•							•
ครอบคลุม		•							•
ประโยชน์		•						•	
ภาษาและประเพณี				•				•	
ความอดทนอดกลั้น		•						•	
ความสุขมักซ่อนตัว		•							•
มิได้มีเสีย		•							•

- เมนูนิทานสอนใจ

1. เศรษฐีฟุ่มเฟือย : เศรษฐีคนหนึ่งมีเงินทองมากมาย ชอบใช้เงินตามอารมณ์ไปกับสิ่งที่ไร้ประโยชน์ ทาสรับใช้จึงคอยเตือนอยู่เสมอ แต่เศรษฐีก็หาฟังไม่ กลับยิ่งใช้เงินประชิดมากขึ้น จนกระทั่งเกิดภัยพิบัติต่อบ้านของเศรษฐี ทำให้เงินทองที่มีอยู่หรือยหรือลงไปมาก แต่เศรษฐีก็ยังจมไม่ลง ยังคงใช้เงินฟุ่มเฟือยอยู่เช่นเดิม เรื่องนี้สอนให้รู้จักใช้เงินอย่างรู้คุณค่า รู้จักประหยัด ไม่อวดรวยเหมือนเศรษฐีในเรื่องนี้ที่มีเงินมากก็จริงแต่ใช้เงินอย่างไม่รู้คุณค่า นานเข้าเงินที่มีอยู่ก็หมดได้

2. การยกย่องอย่างมีศิลปะ : พระราชาเพื่อความสรรเสริญยกย่องที่ทุกคนต่างพุดยกย่องตนเองทุกขณะ แต่มีทหารนายหนึ่งกล่าวชื่นชมพระราชาอย่างจริงใจว่ากษัตริย์ที่มีขอบให้ใครยกย่องสรรเสริญหาในโลกนี้ไม่ ข้าพเจ้าเคยพบกษัตริย์ที่ทรงมีปัญญาปราชญ์เปรี๊ยะเช่นนี้ พระราชาเห็นว่าทหารผู้นี้ยกย่องตนอย่างจริงใจ จึงรู้สึกอึ้งใจ

3. ชายเลี้ยงแกะทั้งสองคน : ชายเลี้ยงแกะสองคนแอบหนีไปเที่ยวทำให้แกะหายไปทั้งฝูง สอนเรื่องการรับผิดชอบต่อหน้าที่

4. เจ้าของเรือ : ลูกชายสงสัยว่าทำไมพ่อซึ่งเป็นเจ้าของเรือต้องมานั่งทำความสะอาด ดูแลเรือ ในขณะที่ผู้อาศัยเรือของพ่อไปไหนมาไหน ต่างก็สบายไม่ต้องมาเหนื่อยเช็ดถู เด็กชายจึงพูดกับพ่อว่าเขาไม่อยากเป็นเจ้าของเรือ เด็กชายจึงไปขอเป็นคนรับใช้เรือที่นั่นไป ในขณะที่พ่อยังคงยึดติดอยู่กับเรือนั่นเอง สอนในเรื่องของการไม่ยึดติดต่อสิ่งต่างๆ เรือ ในที่นี้หมายถึงรูปร่างกายสังขารที่เป็นภาวะของตัวเอง

5. ต้นไม้จฉา : สามีภรรยาชาวประมงที่มีนิสัยแตกต่างกัน สามีเป็นคนสมถะหาเข้ากินค่ารู้จักพอเพียง แต่ภรรยาทะเยอทะยาน วันหนึ่งขณะที่สามีออกเรือหาปลาจับปลาตัวใหญ่ได้ตัวหนึ่งและเห็นว่ามันร้องไห้ คิดสงสารจึงปล่อยไป ปลาตัวนั้นบ้วนก่อนหันตอบแทนให้ชายชาวประมง และพบวาก่อนหันนั้นเป็นเมล็ดพันธุ์วิเศษ ออกผลเป็นปลาหลายตัว สามีจึงเก็บเกี่ยวปลาหลายพวงไปขายจนร่ำรวย ฝ่ายภรรยาก็อยากอวดเพื่อนฝูงจึงชวนเพื่อนฝูงมาที่บ้าน ให้สามีทำกับข้าวเลี้ยงหลายวันหลายคืน จนกระทั่งสามีติดปัญหาโดยการขาดต้นไม้วิเศษไปปลูกที่เกาะร้างแห่งหนึ่ง แล้วปฏิบัติตามวิถีชีวิตแบบเดิม คือออกหาปลายามค่ำคืน หากวันใดไม่ได้ปลาจึงจะไปเก็บผลพวงปลาที่เกาะร้างนั้นแทน เรื่องนี้สอนเรื่อง ความเมตตากรุณา ความเห็นใจผู้อื่น ความโลภ และความพอเพียง

6. เล่หนักตี๋ม : ชายตี๋มเหล่าอิทผลัมจนถูกจับ และใช้เล่ให้เหลียมในการพุดจนตำรวจจนมุม สอนว่าไม่ควรใช้ปัญญาไปในทางที่ผิด

7. อุบายเศรษฐี : เศรษฐีต้องการหาสะไ้ที่ฉลาดให้ลูกชาย จึงตั้งคำถามว่าจะทำอย่างไรให้ปลาตัวเดียวสามารถกินได้ตลอดชีวิตแล้วให้ลูกชายนำคำถามนี้ไปถามกับหญิงที่ตัวเองหมายปองแล้วกลับมาบอกพ่อ หลายคนสอตกเพราะถึงแม้จะบอกว่าเขาไปทำปลาร้า ปลาเค็มปลาก็ยังมีอยู่ตัวเดียวอยู่ดีก็ต้องมีวันหมด จนกระทั่งหญิงผู้หนึ่งบอกว่าแบ่งปลาออกหลายๆ ส่วน แบ่งปันให้ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน ส่วนเราสามีภรรยามีกันอยู่ 2 คนกินเพียงส่วนเดียวก็พอ คำตอบนี้ทำให้เศรษฐีพอใจเนื่องจากผลจากการให้การแบ่งปัน จะทำให้มีผลตอบแทนกลับมาเสมอ

8. ม้ากับลา : ลาตัวหนึ่งถูกใช้ให้บรรทุกของจนเต็มหลัง เมื่อเดินทางไปได้ซั้กพักลาตัวนั้นจึงขอร้องให้ม้าช่วยแบ่งสัมภาระบนหลังไปเพราะตัวเองไม่ไหวแล้ว แต่ม้าก็ไม่ยอมช่วยเหลือ จนกระทั่งลา

ขาดใจตาย เจ้าของจึงนำสัมภาระทั้งหมดมาให้ม้าแบก พร้อมทั้งศพลดา สอนเรื่องการเห็นใจผู้อื่นและการช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน

9. ช่างทำรองเท้าผู้อารี : สอนเรื่องความมีน้ำใจเอื้ออารี และเรื่องกรรม การตั้งใจทำสิ่งที่ดีก็ย่อมให้ผลตอบแทนที่ดีกลับมาสู่ผู้นั้นเสมอ

10. ฤาษีเฒ่ากับสิ่งจอมโง่ : ลิงตัวหนึ่งชอบมาก่อกวนฤาษีขณะจำศีล วันหนึ่งหลังจากก่อกวนฤาษีแล้ว เหลือบไปเห็นเต่ากำลังนอนอ้าปากผึ่งแดด ลิงจึงนำของลับใส่ปากเต่า เต่าตกใจจึงหุบปากจับของลับของลิงไม่ยอมปล่อย ลิงอ้อนวอนให้ฤาษีช่วย ฤาษีจึงช่วยพูดกับเต่าว่าอย่าผูกใจเจ็บแต่ให้อภัยจนเต่ายอมปล่อยลิง และลิงก็ทำความดีจากนั้นเรื่อยมา สอนในเรื่องของความมีเมตตากรุณาและการให้อภัย

ตารางที่ 20 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูนิทานสอนใจ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
เศรษฐีฟุ่มเฟือย		•							•
การยกย่องอย่างมีศิลปะ		•							•
ชายเลี้ยงแกะทั้งสองคน		•							•
เจ้าของเรือ		•							•
ต้นไม้ใจจืด		•							•
เล่ห์นักตีม		•							•
อุบายเศรษฐี		•							•
ม้ากับลา		•							•
ช่างทำรองเท้าผู้อารี		•							•
ฤาษีเฒ่ากับสิ่งจอมโง่		•							•

• เมนูบันทึกความดีของฉัน

เนื้อหาเป็นการบันทึกส่วนตัวสงวนเฉพาะผู้ที่ลงทะเบียนเป็นสมาชิก จึงไม่สามารถเก็บข้อมูลในส่วนนี้ได้

- **เมนูข่าวสารแห่งความดี**

- เมนูข่าวสารคนดี

1. เณรน้อยในรอยธรรม : เรื่องของ วรพจน์ หล้าดี ช่างภาพที่หลงใหลการถ่ายภาพอริยบทของ เณร และชอบการทำบุญ ทำให้เกิดทั้งความสุขจากการทำบุญ และได้ภาพสวยๆ ด้วย
2. คุณหมอ 5 บาท : เป็นเรื่องของรศ.นพ.สภา ลิ้มพานิชย์การ คุณหมอมือที่เกษียณรับบำนาญ และขณะเดียวกันก็เปิดคลินิกของตัวเอง โดยเก็บค่ารักษาพยาบาลรวมค่ายา 5 บาท ถ้ายาแพงก็ไม่เกิน 70 บาท สอนเรื่องความเมตตาปรารถนาดีต่อเพื่อนมนุษย์
3. ผลิตภัณฑ์ปฐมวัย : สัมภาษณ์ประสิทธิ์ ศรีงามผู้ผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
4. เด็กไทยคว้าแชมป์หุ่นยนต์โลก : เสนอข่าวการแข่งขันหุ่นยนต์ World Robocup 2007 ซึ่งเด็กไทยคว้าแชมป์มาได้ 2 รายการเนื่องจากการแก้ปัญหาและพัฒนางานตลอดเวลา
5. ลูกกตัญญู : เรื่องของดำรงศักดิ์ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ สละชีวิตสนุกสนานไปช่วยพ่อแม่หาเลี้ยงครอบครัว
6. ปล้นเงินวัด : เสนอข่าวการปล้นเงินบริจาคในวัดสามพระยา กรุงเทพฯ และความคืบหน้าของคุณดี
7. พยาบาลไทยช่วยเด็กเขมร : เรื่องของนพ.สุพิล อึ้ง และคณะแพทย์ที่เดินทางไปช่วยเหลือเด็กๆ ในต่างจังหวัด และนำความรู้เรื่องยุงลายไปเผยแพร่ด้วย
8. คิดบวกช่วยเพิ่มพลังใจ : เสนอข่าวการเสวนาในโครงการคนไทยพลังใจดีของโรงพยาบาลมหารมย์ เกี่ยวกับการสร้างกำลังใจในการต่อสู้กับปัญหาชีวิตในแง่มุมต่างๆ
9. ปัญหาเด็กติดเกม : เสนอข่าวสารเกี่ยวกับเด็กติดเกมจนหนีออกจากบ้าน
10. ปลุกเมล็ดพันธุ์แห่งความดี : สัมภาษณ์น้องโอ อธิคม วณิชย์กุล และแพนเค้ก เขมนิจ จามิกรณ์ เกี่ยวกับความเห็นในเรื่องจิตอาสาและคุณธรรมของเยาวชน

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูข่าวสารคนดี

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
ณรงชัยในรอยธรรม		•							•
คุณหมอ 5 บาท		•				•			•
ผลดีสื่อปฐมวัย						•			•
เด็กไทยคว่ำแถมปีหุ่นยนต์						•			•
ลูกกตัญญู		•							•
ปล้นเงินวัด						•		•	
พยาบาลไทยช่วยเด็กเขมร		•							•
คิดบวกช่วยเพิ่มพลังใจ		•				•			•
ปัญหาเด็กติดเกม						•			•
ปลูกเมล็ดพันธุ์แห่งความดี						•			•

● เมนูขอลถาม

- เมนูคำถามประจำสัปดาห์

1. จะบาปไหมถ้าเรานอนฟังธรรม : บาปหรือไม่ขึ้นอยู่กับความคิดและจิตใจ การนอนฟังธรรม ถือว่าไม่บาป

2. กรรมหมายถึงอะไร : อธิบายความหมายของกรรม คือ การกระทำ ที่คิดดี พุทธดี และทำดี

3. การให้โอกาสคนควรอยู่แค่ไหนจึงจะพอดี : อธิบายเรื่องกรรมการกระทำ มโนกรรม ความทุกข์อยู่ที่จิตใจ คนที่กระทำไม่ดีก็ย่อมมีความทุกข์กับการกระทำของตนอยู่แล้ว จึงต้องรู้จักปล่อยวางกับความทุกข์บ้าง

4. ทุกข์เพราะคนรักหนีจากไปจะทำอย่างไรดี : ให้มองในเรื่องของทุกข์สักจะ 4 ประการ ได้แก่ เกิดแก่เจ็บตาย การประสบกับสิ่งที่ไม่ชอบใจ การพลัดพรากจากสิ่งที่เป็นที่รัก ความผิดหวังที่ไม่ได้รับในสิ่งที่ต้องการ พร้อมทั้งสอนวิธีดับทุกข์ คือการปล่อยวาง ยอมรับความจริง เจริญเมตตาให้อภัยไม่คิดพยาบาท และทำใจให้สงบ

5. ทำดีแล้วเราจะได้ผลดีจริงหรือไม่ : ผลของความดีต้องอาศัยเวลามี 4 ระดับด้วยกัน ได้แก่ ผลในทันทีคือความสบายใจ ผลระดับที่สองคือผลพลอยได้ บุคคลิกจะดี ผลระดับที่สามมีโชคมีลาภทำอะไรรักใคร่ตัวเอง ผลระดับที่สี่คือเป็นที่ยอมรับในสังคม มีการเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยว่าความดีเหมือนการปลูกกล้วยต้องอาศัยเวลากว่าจะได้ผลกล้วย

6. ทำบุญอะไรมากน้อยอย่างไรจึงจะได้บุญ : อธิบายความหมายของ การทำบุญ การทำทาน และการทำกุศล

7. จะเลือกขึ้นชมดอกไม้หอมหรือจะยอมดมกลิ่นดอกไม้เหม็น : สอนให้เรียนรู้และเข้าใจชีวิต เรียนรู้การให้อภัย

8. ทำไมคนเราจึงไม่รู้จักพอ : สอนให้สงบใจ รู้จักปล่อยวาง รู้จักพอเพียง

9. ตบยุงบาปไหม : สอนการพิจารณาศีล 5 และดูเจตนาและผลที่เกิด เช่น เจตนาตบแต่ยุงไม่ตาย ถือว่าไม่บาป หากไม่เจตนาตบแต่ยุงตาย ถือว่าไม่บาปเช่นกัน แต่หากเจตนาตบและยุงตาย ถือว่าเป็นบาป

10. จะทำอย่างไรกับร่างกายที่ป่วยไข้และเป็นทุกข์ : อธิบายหลักธรรมชาติ การเกิดแก่เจ็บตาย การรักษาทางกาย และการรักษาทางใจคือการยอมรับความเป็นจริง

ตารางที่ 22 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูคำถามประจำสัปดาห์

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสนพิธี	บทสวด/คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็นทางการ
จะบาปไหมถ้าเรนอนฟังธรรม		•							•
กรรมหมายถึงอะไร		•						•	
การให้ออกาสคนควรอยู่แค่ไหนจึงจะพอดี		•							•
ทุกข์เพราะรักหนีจากไปจะทำอย่างไรดี		•						•	
ทำดีแล้วเราจะได้ดีจริงหรือ		•							•
ทำบุญอะไรมากน้อยอย่างไรจึงจะได้บุญ				•				•	
จะขึ้นชมดอกไม้หอมหรือจะยอมดมดอกไม้เหม็น		•							•
ทำไมคนเราจึงไม่รู้จักพอ		•							•
ตบยุงบาปไหม		•							•
จะทำอย่างไรกับร่างกายที่ป่วยไข้และเป็นทุกข์		•							•

- **เมนูมูมธรรม** ประกอบด้วย 3 เมนูย่อย คือ หลักธรรมะของชาวพุทธ บทสวดมนต์ และสาระน่ารู้
 - เมนูหลักธรรมะของชาวพุทธ
 1. โพชฌงค์ 7 : หลักพื้นฐานในการตรัสรู้ 7 ประการ ได้แก่ สติ ธัมมวิจยะ วิริยะ ปิติ ปัสสัทธิสมาธิ อุเบกขา
 2. กิเลสเกิดจากอะไร : อธิบายสาเหตุของกิเลสที่เกิดจากความยึดมั่นถือมั่น ความยินดี ความโลก (โมหะ โทสะ โลภะ)
 3. วิปัสสนา : อธิบายความหมายของวิปัสสนา วิธีปฏิบัติ
 4. หลักการทำสมาธิเบื้องต้น : สอนความรู้เกี่ยวกับจิต การควบคุมจิตให้สงบโดยการทำสมาธิพร้อมหลักทั่วไปในการทำสมาธิ 15 ข้อ
 5. ทิศหก : สอนหลักธรรมเรื่องทิศหก บุคคลที่อยู่รอบตัวเรา ทิศเบื้องหน้าคือพ่อแม่ เบื้องขวาคือครูอาจารย์ เบื้องหลังคือสามีภรรยา เบื้องซ้ายคือมิตร เบื้องบนคือพระสงฆ์ เบื้องล่างคือลูกน้องและเจ้านาย
 6. ทุกชีวิตมีความตายเป็นเบื้องหน้า : สอนในเรื่องหลักธรรมในชีวิตความเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา และเรื่องกฎแห่งกรรม
 7. ผู้ประพฤติดีดียอมเสียตน : อธิบายความหมายของบัณฑิต และวิธีการปฏิบัติตนให้เป็นบัณฑิต เช่น การเพ่งโทษตนเองมากกว่าเพ่งโทษผู้อื่น ความมีเหตุผล ความมีอุเบกขาวางเฉย ความมีสติรู้เท่าทันกิเลสซึ่งเป็นเครื่องขัดขวางการเป็นบัณฑิต
 8. การให้ธรรมะ ชนะการให้ทั้งปวง : สอนเรื่องการให้ธรรมะไม่ใช่เพียงการแจกหนังสือธรรมะ แต่การให้ธรรมะที่แท้จริงก็คือการให้ความเย็น ความสุขแก่ผู้อื่นและตัวเองด้วย
 9. พรหมวิหาร 4 : สอนหลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา และประโยชน์ที่ได้จากการปฏิบัติ
 10. สังฆวัตต 4 : อธิบายหลักธรรมสังฆวัตต 4 ได้แก่ ทาน ปิยะวาจา อุตถจริยา และสมานัตตา

ตารางที่ 23 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูมธรรม

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ชาวนสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
โพชฌงค์ 7		•						•	
กิเลสเกิดจากอะไร		•						•	
วิปัสสนา			•					•	
หลักการทำสมาธิเบื้องต้น			•						•
ทิศหก		•						•	
ทุกชีวิตมีความตายเป็นเบื้องหน้า		•							•
ผู้ประพฤติดีข่มฝักคณ		•						•	
การให้ธรรมะชนะการให้หังปวง		•							•
พรหมวิหาร 4		•						•	
สังคหวัตถุ 4		•						•	

- เมนูบทสวดมนต์

1. บทสวดมนต์และคำอธิษฐานจิตในการทำบุญ : บทสวดคำอธิษฐานจิตเวลาทำบุญ คำถวายรูปเทียนดอกไม้ คำถวายเงินทำบุญ คำอธิษฐานเมื่อจบของต่างๆ ถวายพระ คำถวายข้าวพระ พุทธ

2. บทสวดบูชาพระบรมสารีริกธาตุ : บทสวดบูชาพระบรมสารีริกธาตุ วันทาหลวง(ย่อ) คำบูชาพระธาตุในจักรวาลทั้งหลาย คำบูชาพระธาตุแบบไม่จำเพาะเจาะจง คำบูชาพระธาตุสิวลี คำบูชาพระธาตุหลวงปู่มั่น ฎิริทัตโต คำกล่าวอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุแบบยาว คำแปลบทอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุแบบทั่วไป คำแปลบทอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุแบบย่อ

3. คำอธิษฐานขอพรสำหรับผู้บริจาคโลหิต : เป็นคำกล่าวโดยใช้ภาษาไทย

4. คำกรวดน้ำย่อ : บทกรวดน้ำภาษาบาลีสั้นสกตแบบย่อ

5. พุทธคุณ พานุง มหาภา : บทสวดพุทธคุณ พานุง มหาภา, บทพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ, บทพุทธชัยมงคลคาถา, บทมหากรุณีโก, คาถาแม่เมตตาตนเอง, คาถาแม่เมตตาให้สรรพสัตว์, บทกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล

6. คำขอขมาพระรัตนตรัย : บทสวดพร้อมคำแปล

7. บทถวายพรพระ : บทสวดพร้อมคำแปล

8. ทำวัตรเช้า : บทสวด บทแปล บทสวดแสดงความนำสลดใจ คำแสดงความนอบน้อมต่อพระรัตนตรัย

9. ทำวัตรเย็น : บทสวดพร้อมคำแปล

10.นมัสการพระอรหันต์ 8 ทิศ : บทสวดนมัสการพระอรหันต์ 8 ทิศ

ตารางที่ 24 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูบทสวดมนต์

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ชาวนสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
บทสวดมนต์และคำอธิษฐาน จิตในการทำบุญ					•			•	
บทสวดบูชาพระบรม สารีริกธาตุ					•			•	
คำอธิษฐานขอพรสำหรับผู้ บริจาคโลหิต					•			•	
คำกรวดน้ำย่อ					•			•	
พุทธคุณ พานุง มหาภา					•			•	
คำขอขมาพระรัตนตรัย					•			•	
ถวายพระพร					•			•	
ทำวัตรเช้า					•			•	
ทำวัตรเย็น					•			•	
นมัสการพระอรหันต์ 8					•			•	

- เมนูสวดมนต์ มีจำนวน 6 เรื่อง (กุมภาพันธ์ 2551)

1. ประวัติพุทธศาสนา : ความหมายของพุทธศาสนา ลักษณะคำสอน ความเป็นมา คัมภีร์ในพุทธศาสนา นิกายต่างๆ ข้อธรรม และชีวประวัติพระพุทธรเจ้า

2. ความเป็นมาของวัดไทย : ความสำคัญของวัดไทยที่มีต่อสังคมไทยและประวัติศาสตร์ไทย จำนวนวัดในประเทศไทย มูลเหตุของการสร้างวัดเวฬุวันวนารามซึ่งเป็นวัดแห่งแรกของศาสนาพุทธ

3. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา : ลำดับวันสำคัญทางพุทธศาสนาตามความสำคัญและเวลาเกิด ได้แก่ วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา

4. พระพุทธศาสนา : ความหมายของศาสนาตามหลักวิชาการ กฎหมายและพระไตรปิฎก

5. พุทธศาสนพิธี : ความหมาย ประเภทหมวดหมู่ของศาสนพิธี ได้แก่ กุศลพิธี บุญพิธี ทานพิธี และข้อควรปฏิบัติสำหรับพุทธศาสนิกชน

6. ขอบเขตของพระพุทธศาสนา : อธิบายถึงการนับถือพระพุทธศาสนาว่าเป็นเพียงเครื่องมือในการปฏิบัติธรรม เพื่อให้เกิดสติและสัมปชัญญะ มิใช่เรื่องไสยศาสตร์บังมาย

ตารางที่ 25 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูสาระน่ารู้

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
ประวัติพุทธศาสนา	•							•	
ความเป็นมาของวัดไทย	•							•	
วันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา				•				•	
พระพุทธศาสนา	•							•	
พุทธศาสนพิธี				•				•	
ขอบเขตของ พระพุทธศาสนา	•							•	

ตารางที่ 26 ตารางสรุปเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ Jaisabai.com

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
การ์ตูนธรรม	-	8	-	-	-	-	-	-	8
ผ่อนคลายกับเกม	-	1	2	1	-	-	-	-	4
เคล็ดลับทำดี	-	8	1	1	-	-	-	-	10
ธรรมะประจำวัน	-	5	2	3	-	-	-	2	8
คำคม	-	8	-	1	-	-	-	3	6
นิทานสอนใจ	-	10	-	-	-	-	-	-	10
ข่าวสารแห่งความดี	-	5	-	-	-	7	-	1	9
ขอลถาม	-	9	-	1	-	-	-	3	7
หลักธรรมของชาวพุทธ	-	8	2	-	-	-	-	7	3
บทสวดมนต์	-	-	-	-	10	-	-	10	-
สาระน่ารู้	4	-	-	2	-	-	-	6	-
รวม	4	62	7	9	10	7	-	32	65

เว็บไซต์ Tamdee.net

เก็บข้อมูลโดยใช้การสุ่มเลือกเนื้อหา (Random Sampling) เมนู (Menu) ละ 10 เรื่อง ทั้งหมด 15 เมนู รวม 133 เรื่อง ใช้เกณฑ์การแบ่งเนื้อหาแบบรายเรื่อง (item) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า การสอนหลักธรรม ธรรมะปฏิบัติ วันสำคัญและศาสนพิธีต่างๆ ในพุทธศาสนา บทสวดและคาถาต่างๆ ข่าวสารเกี่ยวกับศาสนาพุทธ และอื่นๆ และใช้เกณฑ์การแบ่งการใช้ภาษา 2 ประเภท คือการใช้ภาษาแบบเป็นทางการ และการใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย

1. เมนูเสียงธรรมออนไลน์	จำนวน 10 เรื่อง
2. เมนูบทความสาระธรรมทำดี	จำนวน 10 เรื่อง
3. เมนูบอรรถรวมเพลงมีธรรมะ	จำนวน 10 เรื่อง
4. เมนูการ์ตูนภาพกฎแห่งกรรม	จำนวน 10 เรื่อง
5. เมนูวิดีโอทัศน์ธรรมะ	จำนวน 10 เรื่อง
6. เมนูฟังเสียงจากใจพุทธบุตร	จำนวน 3 เรื่อง (ขณะเก็บข้อมูลมี 3 เรื่อง)
7. เมนูคติธรรมควรรคิด	จำนวน 10 เรื่อง
8. เมนูไดอารี่ธรรมะ	ไม่ได้เก็บข้อมูลในส่วนนี้เนื่องจากเป็น บันทึกส่วนตัว
9. เมนูสาระธรรมข้ามชั้น	จำนวน 10 เรื่อง
10. เมนูสังคมอินเทอร์เน็ต	จำนวน 10 เรื่อง
11. เมนูธรรมะอินเทอร์เน็ต	จำนวน 10 เรื่อง
12. เมนูเรื่องดีๆ มีมาแบ่งปัน	จำนวน 10 เรื่อง
13. เมนูกระดานถามเรื่องราวต่างๆ	จำนวน 10 เรื่อง
14. เมนูข่าวสารประชาสัมพันธ์	จำนวน 10 เรื่อง
15. เมนูห้องสมุด	จำนวน 10 เรื่อง

เมนูเสียงธรรมออนไลน์

1. ความตายใกล้ชนิดเดียว : แสดงธรรมโดย พระอาจารย์พิพัฒน์ ปวทุตมโน พระอาจารย์กฤษณมมโล คุณธีรยุทธ เวชเจริญยิ่ง และคุณนภาพร สุปิงคลัด เนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อรับมือกับความตาย ซึ่งเป็นสิ่งธรรมชาติธรรมดาที่ทุกคนต้องประสบ (ความยาว 1.30 ชั่วโมง)

2. ดับโลกร้อนด้วยวิถีพุทธ : การแสดงธรรมของท่านว.วชิรเมธี เกี่ยวกับโลกร้อนต้องแก้ไขที่เหตุปัจจัย ไม่ใช่รักษาตามอาการ เหตุปัจจัยที่ว่าก็คือความตระหนักรู้ของมนุษย์ทุกคนที่อยู่บนโลกใบนี้ (ความยาว 25 นาที)

3. ไม่เอาหน้าอย่าซีเรียสตอนที่ 1 : เป็นการเล่านิทานสอนคติธรรมและแง่คิด ทั้งหมด 20 เรื่อง โดยนwor สุปิงคลัด (ความยาว 1 ชั่วโมง)

4. คำอธิบายวิถีกรรมในเชิงวิทยาศาสตร์ : ปาฐกถาธรรมโดยดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา โดยใช้หลักวิทยาศาสตร์เชื่อมโยงกับหลักพุทธศาสนา ว่าทุกสิ่งล้วนสัมพันธ์กัน เกี่ยวข้องกัน ปฏิบัติทุกอย่างที่เรากระทำขึ้นก็จะมีผลของปฏิภิกิริยานั้นสนองกลับมาด้วยทุกครั้งในขนาดที่เท่ากัน (หลักของนิวตัน) เช่นเดียวกับเรื่องของกรรม ที่มีเหตุปัจจัยและผลของการกระทำนั้น (ความยาว 2.30 ชั่วโมง)

5. ศิลปะแห่งศานติ : บรรยายโดยว.วชิรเมธี สอนให้ลดความเป็นตัวตน การถือตัวถือตน และให้มีความนอบน้อมทุกคนจึงจะอยู่ร่วมกันอย่างศานติ (ความยาว 1 ชั่วโมง)

6. เรื่องสั้นอิงธรรม ดวง ดาว ความทุกข์เป็นธรรมดา : สอนเรื่องการเรียนรู้การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับทุกสิ่งในโลก และผลของการกระทำที่เกิดขึ้นว่า ปัจจุบันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำในอดีต ส่วนอนาคตคือผลจากสิ่งที่ทำในปัจจุบัน (ความยาว 10 นาที)

7. การใช้ธรรมะในชีวิตประจำวัน : เสวนาธรรมโดย ดร.สนอง และดร.บรรจบ เกี่ยวกับเรื่องการรักษาความดี การปฏิบัติตนในพุทธศาสนา การทำจิตใจให้สงบ การวิปัสณากรรมฐาน ซึ่งให้เห็นตัวอย่างว่าธรรมะเกี่ยวข้องกับชีวิตเราทุกวัน (ความยาว 1 ชั่วโมง)

8. พระอรหันต์อยู่ในบ้าน : เป็นการอ่านหนังสือธรรมะของสมเด็จพระพุฒาจารย์โต พรหมรังสี โดยมูลนิธิศาลาพระราชาศรีรัตนมุนิถาวรจิตตาวโร เกี่ยวกับเรื่องความกตัญญูต่อพ่อแม่ เนื่องจากพ่อแม่เปรียบเสมือนพระอรหันต์ภายในบ้าน ที่มีความปรารถนาดีต่อลูกอย่างบริสุทธิ์ใจ

9. ก็มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน เส้นยาแดงทางจริยธรรม : เป็นรายการวิทยุ FM 97.75 MHz รายการเวทีชาวบ้าน เปิดเพลง และแสดงทัศนะเกี่ยวกับปัญหาเรื่องกิ๊กที่เกิดขึ้นในสังคม (ความยาว 1.50 ชั่วโมง)

10. กอดแม่ดีกว่ากอดหมอน : เป็นการตัดตอนการสัมภาษณ์ของท่าน ว.วชิรเมธี ในรายการร้านชายามเช้า เกี่ยวกับเรื่องธรรมะกับครอบครัว สอนให้รู้คุณพ่อแม่ เนื่องจากพ่อแม่เป็นพระพรหมคือผู้สร้างผู้ให้กำเนิดเรา

ตารางที่ 27 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเสียงธรรมออนไลน์

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
ความตายใกล้แค่เดี๋ยว		•							•
ดับโลกร้อนด้วยวิถีพุทธ		•							•
ไม่เอาหน้าอย่าซีเรียส		•							•
คำอธิบายวิถีกรรมในเชิง วิทยาศาสตร์		•						•	
ศิลปะแห่งศานติ		•							•
ดวง ดาว ความทุกข์ เป็นธรรมดา		•							•
การใช้ธรรมะใช้ชีวิตประจำวัน		•						•	
พระอรหันต์อยู่ในบ้าน		•						•	
กึกมากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่ แฟน		•							•
กอดแม่ดีกว่ากอดหมอน		•							•

เมนูบทความสาระธรรมทำดี

1. สิ่งที่มีค่าที่สุดในจักรวาลนี้ : คือตัวเราแต่ละคน เราควรสร้างกำลังใจให้กับตัวเองโดยการนึกถึงความสำเร็จหรือความสุขที่ผ่านเข้ามาในชีวิต รวมถึงการพูดดีคิดดีทำดี
2. ละครสัตว์ : พ่อที่ยากจนพาลูกๆ ไปดูละครสัตว์ แต่ปรากฏว่าเงินไม่พอ ชายที่ต่อแถวอยู่เกิดสงสารจึงแกล้งทำเงินหล่น แต่พ่อผู้ซื่อสัตย์กลับหยิบเงินคืนชายผู้นั้น เรื่องนี้สอนเรื่องความมีน้ำใจและความซื่อสัตย์ ความละเอียดเกรงกลัวต่อการทำชั่ว
3. คุณค่าที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลง : สอนเรื่องคุณค่าของตัวเองขึ้นอยู่กับการเป็นตัวเราไม่ได้ขึ้นอยู่กับงานหรือคนรอบข้าง
4. มานี่สิหากต้องการคำปลอบใจ : สอนเรื่องความรักที่ไม่สมหวังมีไว้เป็นบทเรียน เราต้องยอมรับความเป็นจริงและความเจ็บปวด
5. อีกมุมหนึ่งของความรัก : สอนเกี่ยวกับมุมมองความรักให้รู้จักปล่อยวาง ไม่สั่งสมความคิดไว้แก่คนสาร จะทำให้ใจว่างจากความเครียดอย่างถาวร
6. 10 ปีผ่านไปไม่มีค่าเท่ากับ 1 วันที่เหลืออยู่ : อย่ายึดติดกับอดีตที่ผ่านมาให้มองสิ่งที่เป็นปัจจุบันและอนาคต
7. ทุกข์ทุกข์ที่เมื่อมีฉัน : สอนการมีสติรู้เท่าทันจิตใจของตัวเองไม่ยึดติดกับความเป็นตัวตน

8. ราคาของความสะตอกสบาย : ความสะตอกสบายนั้นไม่ได้มาเปล่าๆ สะตอกสบายเรื่องหนึ่งก็เกิดความไม่สะตอกสบายอีกเรื่องหนึ่ง เพราะความสะตอกสบายมักมาพร้อมกับภาระเสมอ

9. เส้นโค้ง เส้นเว้า กับเส้นหยัก : ความเป็นผู้หญิงไม่ได้อยู่ที่เส้นเว้าของเรือนร่าง แต่อยู่ที่เส้นหยักในสมองคือความมีปัญญาความฉลาดเฉลียว

10. ข้อคิดจากดัมเบิลดอร์ ใน Harry Potter : สอนเรื่องความเป็นจริงของชีวิตสูงสุดอยู่ที่การใช้ชีวิตอย่างมีความสุขหาใช่เงินทองไม่

ตารางที่ 28 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูสาระธรรมทำดี

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
สิ่งที่มีค่าที่สุดในจักรวาล		•							•
ละครสัตว์		•							•
คุณค่าที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลง		•							•
คำปลอบใจ		•							•
อีกมุมหนึ่งของความรัก		•							•
1 วันที่เหลืออยู่		•							•
ทุกข์ทุกที่เมื่อมีฉัน		•							•
ราคาของความสะตอกสบาย		•							•
เส้นโค้งเส้นเว้ากับเส้นหยัก		•							•
ข้อคิดจาก Harry Potter		•							•

เมนูบอร์ดรวมเพลงมีธรรมะ

1. ก็มันเป็นอย่างนั้น เพลงประกอบเรื่องฉลุย : เนื้อหาสอนควรชวนหาโอกาสเพื่อเป้าหมายที่ต้องการ ไม่รอเพียงโชคชะตา แต่หากไม่ได้มาก็ต้องปล่อยวาง

2. คืนอันเป็นนิรันดร์ จากรักแห่งสยาม : เนื้อหาสอนว่าความหวังยังมีเสมอ สิ่งที่เจ็บปวดในวันนี้ต้องผ่านไปได้ เหมือนดังตะวันที่ต้องขึ้นทุกเช้า

3. อวยอ้อมแพ้ว สุนิสา สุขบุญสังข์ : เพลงให้กำลังใจเพื่อต่อสู้กับปัญหา อวยอ้อมลอย

4. เกิดเป็นคนทั้งที เพลงประกอบละครเปลวไฟในฝัน : สอนเรื่องการทำดีแม้ไม่มีใครรู้จักก็ไม่เป็นไร ยังไงเราก็รู้ใจอยู่แก่ใจ และต้องทำดีให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

5. ที่สุดของคน แอ็ดคาราบาว : สอนเรื่องสังขารของชีวิตการเกิดตายเป็นเรื่องธรรมดา ธรรมชาติ เราเป็นเพียงผู้มาเยือนโลกนี้เท่านั้น ไม่มีใครสามารถครอบครองสิ่งใดในโลกได้จริง

6. หัวใจไม่แพ้ มอส : เนื้อหาให้กำลังใจไม่ท้อถอยกับชีวิต

7. คำว่าดาว : เพลงประกอบละครเรื่องนายร้อยสอยดาว : เนื้อหาให้กำลังใจสู้ชีวิตไม่ท้อถอย
8. คนหัวใจสิงห์ เพลงจากโครงการ World Tour Concert อัสนีวสันต์ : เนื้อหาให้กำลังใจให้สู้ชีวิต ไม่ท้อถอย
9. วันชัย คาราบาว : เนื้อหาให้กำลังใจในการสู้กับปัญหา พันฝ่าให้ถึงเป้าหมาย
10. เพราะไหลผ่านเมือง โมเดิร์นด็อก เพลงในโครงการเทิดพระเกียรติน้ำคือชีวิต : เพลงอนุรักษ์น้ำและสิ่งแวดล้อม ให้คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างพึ่งพากัน

ตารางที่ 29 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูบอร์ดรวมเพลงมีธรรมะ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
กัมมันเป็นอย่างนั้น		•							•
คืนอันเป็นนรินทร์		•							•
อภัยอมแพ้		•							•
เกิดเป็นคนทั้งที		•							•
ที่สุดของคน		•							•
หัวใจไม่แพ้		•							•
คำว่าดาว		•							•
คนหัวใจสิงห์		•							•
วันชัย		•							•
เพราะไหลผ่านเมือง		•							•

เมนูการ์ตูนกฎแห่งกรรม

1. ขอบหาผลประโยชน์บนความเดือดร้อนของผู้อื่น : สอนกฎแห่งกรรมจะส่งผลให้ต้องแขวนคอตายเพื่อชดใช้กรรม
2. ตกเป็นทาสของกามารมณ์ : สอนกฎแห่งกรรมว่าจะส่งผลให้เกิดหญิงเกิดเป็นโสเภณี ส่วนชายจะเป็นแม่่าโลกีย์
3. ทำงานส่วนรวมรู้มากเอาเปรียบผู้อื่น : สอนกฎแห่งกรรมว่าจะส่งผลให้ซื้อแต่ของเลวราคาแพง ซื้อเสร็จแล้วจึงพบของดีราคาถูก
4. เป็นคนชอบคดโกงในการค้า : สอนกฎแห่งกรรมว่าจะส่งผลให้ต้องเจ็บปวดเพราะโดนไฟไหม้หรือฟ้าผ่าตาย
5. ทำบุญต่างวาระ : สอนกฎแห่งกรรมว่าจะส่งผลให้ได้ร่วมงานกัน อยู่กิน ณ สถานที่แห่งเดียวกัน รักใคร่ปรองดองกัน

6. ปิดทองหลังพระ : สอนกฎแห่งกรรมว่าจะส่งผลให้มีศถาบรรดาศักดิ์
7. ทำร้ายทูบตีผู้มีพระคุณ : สอนกฎแห่งกรรมว่าจะมีคนสติคุณค้ำจั่งทำร้ายจนได้รับบาดเจ็บ
8. รู้สึกเหงาเปล่าเปลี่ยวใจ : สอนกฎแห่งกรรมว่าเคยมีอาชีพเลี้ยงสัตว์เพื่อขายให้เขานำไปเลี้ยงแบบกักขังหรือล่ามโซ่ไว้
9. รสนิยมต่ำทราม : สอนกฎแห่งกรรมว่าเคยเป็นคนไม่สำรวมกายวาจาใจ ในระหว่างทำบุญ เช่นโยนอาหารใส่บาตรพระ
10. กลิ่นกายหอม : สอนกฎแห่งกรรมว่าเป็นเพราะชอบร่วมงานบุญ สรงน้ำพระสงฆ์และพระพุทธรูป

ตารางที่ 30 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูการ์ตูนกฎแห่งกรรม

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
หาประโยชน์บนความ เดือดร้อนของผู้อื่น		•							•
ตกเป็นทาสของกามารมณ์		•							•
เอาเปรียบผู้อื่น		•							•
คดโกงในการค้า		•							•
ทำบุญต่างวาระ		•							•
ปิดทองหลังพระ		•							•
ทำร้ายทูบตีผู้มีพระคุณ		•							•
รู้สึกเหงาเปล่าเปลี่ยวใจ		•							•
รสนิยมต่ำทราม		•							•
กลิ่นกายหอม		•							•

เมนูวิถีทัศน์ธรรมะ

1. พุทธธรรมในยุคโลกาภิวัตน์ โดยคุณเสกสรรค์ ประเสริฐกุล : อธิบายพุทธธรรมตามความเข้าใจ และแสดงทัศนะว่าสังคมปัจจุบันธรรมะสวนทางกับโลกยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากมีปัญหาใหม่ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งยังมีกระแสทุนนิยมเข้ามาอีกด้วย (ความยาว 30 นาที)
2. เสวนาคคุณค่าของสมาธิ โดย ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา : อธิบายเรื่องของประโยชน์ของการปฏิบัติสมาธิที่ช่วยในการเรียนการสอน (ความยาว 2.30 ชั่วโมง)

3. การ์ตูนนิทานชาดก เรื่อง กัณฐะหริชาดก : นิทานชาดกในพระไตรปิฎกฉบับธรรมทานสอนหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาสอนให้ละอายเกรงกลัวต่อบาป ไม่ให้พูดเท็จ และยอมรับสิ่งที่เป็นอย่างจริง

4. ภาพยนตร์ด้วยเกล้า เฉลิมพระเกียรติ : ภาพยนตร์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื้อหาเป็นคติสอนใจ ถ่ายทอดความรู้สึกและความยากลำบากของชาวนา แต่ก็ได้พระมหากษัตริย์คุณจากในหลวงที่ทรงแผ่ความเมตตาไปยังชาวนาเหล่านั้น

5. เพลงขวานไทยใจหนึ่งเดียว คาราบาว : ภาพคอนเสิร์ตคาราบาว เพลงเนื้อหาให้คนไทยสามัคคีกัน (ความยาว 7 นาที)

6. การ์ตูนสนุกคิดส์ เรื่องราคาชีวิต ตอนที่ 1 : การ์ตูนจากสถานีโทรทัศน์ DMC สอนให้มีความเมตตา กรุณาต่อสัตว์โลก (ความยาว 15 นาที)

7. การอบรมเยาวชน โดย พ.อ.นพ.พงศ์ศักดิ์ ตั้งคณา : ภาพงานเสวนาอบรมพระธรรมวิทยากร ถวายความรู้แก่พระที่จะต้องไปอบรมเยาวชน

8. พลังใจเพื่อชีวิต โดย ว.วชิรเมธี : สอนแนวทางเสริมสร้างกำลังใจให้ชีวิตด้วยการใช้หลักธรรมะ

9. พ่อหลวงแห่งแผ่นดิน โดยหลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ : สอนเรื่องการเพียรพยายามศึกษาธรรมะและใช้ธรรมะในการปกครองประเทศ (ความยาว 20 นาที)

10. รักแม่ทุกวัน : มิวสิควิดีโอเพื่อให้ซาบซึ้งถึงบุญคุณของแม่ ความรักที่แม่มีต่อลูก

ตารางที่ 31 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูวีดิทัศน์ธรรม

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
พุทธธรรมในยุคโลกาภิวัตน์		•						•	
เสวนาคคุณค่าของสมาธิ			•					•	
การ์ตูนนิทานชาดกกัณฐะหริชาดก		•							•
ภาพยนตร์ด้วยเกล้า		•							•
ขวานไทยใจหนึ่งเดียว		•							•
การ์ตูนสนุกคิดส์เรื่องราคาชีวิต		•							•
การอบรมเยาวชน						•			•
พลังใจเพื่อชีวิต		•							•
พ่อหลวงแห่งแผ่นดิน		•						•	
รักแม่ทุกวัน		•							•

เมนูฟังเสียงจากใจพุทธบุตร

1. น้อยลูกโป่ง : พรรณนาความรักของแม่ที่มีต่อลูก
2. น้อยแนท : พรรณนาถึงชีวิตการเข้าค่ายพุทธบุตร
3. น้อยแก้ว : พรรณนาถึงสิ่งไม่ดีที่ตนได้ทำไว้กับแม่ ทำตัวไม่ดี รักแม่แต่ไม่กล้าบอกรัก

ตารางที่ 32 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูฟังเสียงจากใจพุทธบุตร

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
น้อยลูกโป่ง		•							•
น้อยแนท							•		•
น้อยแก้ว		•							•

เมนูคติธรรมควรรคิด

1. ลดความอยากให้น้อยลง แล้วความสุขจะเพิ่มขึ้น ลดความรู้สึกลง แล้วเพิ่มความรู้ให้มากขึ้น ลดความศรัทธาลง แล้วเพิ่มปัญญาให้มากขึ้น ทำได้อย่างนี้ชีวิตร่มเย็นเป็นสุข (ว.วชิรเมธี)
2. จงอยู่เพื่อเหยียบโลกเล่น ไม่ใช่แบกโลกไว้บนบ่า (ว.วชิรเมธี)
3. ได้มีรักและสูญเสียมันไป ยิ่งดีกว่าไม่รู้จักความรักเลย
4. ไม่มีคำว่าสายเกินไป ที่จะเป็นในสิ่งที่คุณอยากเป็น
5. โคลนเกิดจากน้ำ น้ำล้างโคลน ทุกข์เกิดจากใจ ใจนี้แหละที่ล้างทุกข์
6. กิเลสร้าย 2 ตัวซึ่งฝังอยู่ในใจคนยากที่จะถอนคือความโลภกับความริษยา
7. สังขารจะสลายต้องหมั่นขัดสี อยากรู้วิธีทำดีต้องหมั่นฟังเทศน์ อยากเป็นคนวิเศษต้องหมั่นภาวนา
8.

เจ็ดวันเว้นดีดซ้อม	ดนตรี
อักขระห้าวันหนี	เนินช้า
สามวันจากนารี	เป็นอื่น
หนึ่งวันเว้นล้างหน้า	อับเศร้างหมองศรี

“วันคืนล่องไปๆ เรากำลังทำอะไรอยู่”
9. มีชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่า มีชีวิตอยู่ด้วยความเพียร ทำอะไรทำด้วยสติ รักความสงบ มีหลักธรรมประจำใจ
10. รวยเงินแต่ห่างหนี้ รวยธรรมแต่ห่างบาป รวยความว่างจึงห่างทุกข์

ตารางที่ 33 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูคติธรรมควรถัด

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
ลดความอยาก		•							•
อยู่เพื่อเหยียบโลก		•							•
ได้มีรักและสูญเสีย		•							•
ไม่มีคำว่าสายเกินไป		•							•
โคลนเกิดจากน้ำ		•							•
กิเลสร้าย 2 ตัว		•							•
สังขารจะสลาย			•						•
เจ็ดวันติดขัด		•							•
มีชีวิตอยู่อย่างมีคุณค่า		•							•
รวยเงินแค่ห่างหนึ่ง		•							•

เมนูไดอารี่ธรรมะ

เป็นการเขียนบันทึกทั่วไป ผู้ใช้บริการต้องสมัครสมาชิกและลงทะเบียนเข้าระบบก่อน ผู้วิจัยจึงยกเว้นการเก็บข้อมูลในส่วนนี้

เมนูสาระธรรมขั้น

1. จอมโกหก : เด็ก 2 คนแข่งกันโกหก คนแรกดำนน้ำแล้วคาบเหรียญลงไปด้วย พอขึ้นมาบอกว่าเป็นไปเจอพญานาคให้เหรียญมาด้วย เพื่อนก็ไม่เชื่อจึงดำลงไปบ้างคราวนี้เกิดพลาดไปกระทกก้อนหินเข้าหัวแตก จึงโผล่ขึ้นมาแล้วบอกว่าเจอพญานาคแล้วพญานาคตกใจจึงฟันไฟใส่พร้อมยังบอกอีกว่าให้มาแบ่งค่าทำแผลจากเด็กคนแรกครึ่งหนึ่ง สอนให้รู้ว่าการโกหกเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ว่าจะโกหกเก่งหรือไม่ก็ขึ้นชื่อว่าเป็นคำพูดไม่จริง

2. เสี่ยงไถ่ขัน : ไถ่แต่ละบ้านขันต่างกัน มีทั้ง “ลูกเถิดลูกเถิด” “ดึกแล้วดึกแล้ว” “เมาแล้วเมาแล้ว” สอนให้รู้ว่าคบคนเช่นไรก็จะกลายเป็นคนเช่นนั้น

3. หมัดเด็ดหลวงตา : เป็นการเทศน์โต้ตอบระหว่างพระหนุ่มความรู้อย่างมากกับหลวงตาชนบท ไม่ว่าถามอะไรพระหนุ่มก็ตอบได้หมด หลวงตาจึงกลัวเสียหน้า จึงถามกลับไปว่าขึ้นชื่อว่าพระจะต้องออกบิณฑบาต จึงถามต่อว่าแล้วพระอาทิตย์จะไปบิณฑบาตที่ไหน แล้วใครไปอุปัชฌาย์ให้มันจึงเรียกว่าพระอาทิตย์ สอนให้รู้ว่าอย่าประมาทผู้ที่เขาไม่มีความรู้

4. เข้าใจผิด : ตกตึกคนขับแท็กซี่รับหญิงสาวชุดขาวมา เมื่อขับมาได้ไม่นานก็มองกระจกหน้าไม่เห็นหญิงที่รับมาจึงเบรกกะทันหันเพราะคิดว่าเจอผีซะแล้ว ก็นั่งสวดมนต์ไปตลอดทาง ระหว่างนั้นก็เหลือบมองกระจกอีกครึ่งเห็นหญิงชุดขาวหน้าเต็มไปด้วยเลือด จึงหยุดรถอีกครั้งและกลับใจหันมาถามว่าตายเพราะอะไร หญิงสาวชุดขาวดูเฉยๆมากจึงตอบไปว่ายังไม่ตายแต่เมื่อกี้เบรกรถทำไม คนกำลังก้มใส่รองเท้า ทำให้หน้ากระแทกเลือดไหลเลย สอนให้รู้ว่าก่อนจะเชื่ออะไรต้องพิจารณาไตร่ตรองให้ถี่ถ้วนก่อนจึงจะปลงใจเชื่อ

5. มาจากญี่ปุ่น : ชาวญี่ปุ่นคนหนึ่งขึ้นรถแท็กซี่ฮอนด้า เมื่อมีรถโตโยต้าขับสวนทางไปจึงร้องตะโกนว่ารถโตโยต้าวิ่งเร็วมาจากญี่ปุ่น เมื่อเห็นรถยี่ห้อต่างๆ วิ่งผ่านไปก็ตะโกนอย่างนี้เรื่อยๆ ไป จนถึงปลายทางแท็กซี่บอกราคา 300 บาท ชาวญี่ปุ่นสงสัยว่าเหตุใดจึงแพงมาก แท็กซี่จึงตอบว่า มิเตอร์นี้วิ่งเร็วมาจากญี่ปุ่น...สอนให้รู้ว่าก่อนจะทำอะไรควรไตร่ตรองให้ดีเสียก่อนจะได้ไม่เสียใจเพราะการกระทำของตัวเอง

6. ยาวพิเศษ : ชายคนหนึ่งเคี้ยวเม็ดแปปเปิ้ลอยู่ ชายอีกคนสงสัย ชายคนแรกจึงบอกว่าเป็นเม็ดแปปเปิ้ลวิเศษกินแล้วจะทำให้ฉลาดขึ้น ชายให้เม็ดละ 20 บาท ชายอีกคนจึงบอกขอซื้อ 100 บาทเลย หลังจากกินเข้าไปซึกซึกจึงคิดว่า 100 บาทนี้ซื้อแปปเปิ้ลได้หลายกิโลเลยนะ ชายคนแรกจึงบอกว่า อืม...เริ่มฉลาดขึ้นแล้วนี่...สอนให้รู้ว่าก่อนจะทำอะไรควรไตร่ตรองให้ดีเสียก่อนจะได้ไม่เสียใจเพราะการกระทำของตัวเอง

7. การทดลองเรื่องกบ : นักวิทยาศาสตร์ทดลองสั่งให้กบกระโดดมันก็กระโดด วันต่อมาจึงตัดขาไปข้างหนึ่ง แล้วสั่งให้กระโดดมันก็กระโดด จนกระทั่งกบถูกตัดขาหมด ทีนี้สั่งให้กระโดดแต่กบไม่ยอมกระโดด นักวิทยาศาสตร์จึงสรุปการทดลองว่ากบเมื่อโดนตัดขาทั้งสี่ข้างจะทำให้หูหนวก...สอนให้รู้ว่าก่อนการด่วนสรุปและตัดสินใจอะไรจะง่าย ๆ โดยขาดการใคร่ครวญและพิจารณาอย่างถี่ถ้วนย่อมก่อให้เกิดความผิดพลาด และก่อปัญหาตามมามากมาย

8. ลืมสอน : คางคกให้กระต่ายสอนวิธีข้ามถนนไม่ให้โดนรถทับ กระต่ายจึงบอกว่าเมื่อเห็นไฟ 2 ดวงกำลังเคลื่อนที่เข้ามา ให้อยู่ตรงกลางระหว่างไฟสองดวงนั้นและก้มตัวให้ต่ำที่สุด ตกตึกทั้งคู่จะไปทดลองที่ท้องถนนกระต่ายสาธิตให้ดูและข้ามถนนผ่านไปได้อย่างปลอดภัย คางคกทำตามที่กระต่ายบอกเช่นกัน แต่ปรากฏว่าโดนทับแบนอยู่กลางถนน กระต่ายอุทานว่า ไม่น่าเลย ลองครั้งแรกก็เจอรถตึกตึกซะแล้ว...สอนให้รู้ว่าก่อนการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ต้องอาศัยปฏิภาณไหวพริบ มิใช่รอรับจากผู้สอนเพียงอย่างเดียว

9. ก่อนสิ้นใจ : บาทหลวงไปเยี่ยมแมรี่ซึ่งเป็นคนไข้ป่วยหนัก ระหว่างนั้นแมรี่พยายามที่จะพูดออกมาแต่ก็พูดไม่ได้เพราะมีสายออกซิเจนอยู่ บาทหลวงจึงส่งกระดาศกับปากกาให้เขียน จากนั้นแมรี่จึงสิ้นใจ หลังงานฝังศพบาทหลวงนึกได้จึงหยิบกระดาศที่แมรี่เขียนขึ้นมาดู ข้อความนั้นเขียนว่าถอย

ไปหน่อยได้ไหมคุณกำลังเหยียบสายออกซิเจนฉันอยู่....สอนให้รู้ว่าบางครั้งความปรารถนาดีของเรา อาจไม่เป็นที่ต้องการของบางคนในบางโอกาส เราควรเลือกให้แก่ผู้อื่นในโอกาสที่สมควร

10. ข้อดีของการสูบบุหรี่ : บอกข้อดีแบบเห็นบนาน เช่น สูบบุหรี่แล้วจะไม่แก่เร็วเพราะจะตาย ก่อนแก่....สอนเตือนใจแบบประชดประชัน

ตารางที่ 34 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูสาระธรรมห้าชั้น

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสนพิธี	บทสวด/คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็นทางการ
จอมโกหก		•							•
เสียงโกซัน		•							•
หมัดเด็ดหลวงตา		•							•
เข้าใจผิด		•							•
มาจากญี่ปุ่น		•							•
ยิวพิเศษ		•							•
การทดลองเรื่องกบ		•							•
ลืมนสอน		•							•
ก่อนสิ้นใจ		•							•
ข้อดีของการสูบบุหรี่		•							•

เมนูสมุดเยี่ยม

เนื้อหาดีชม ให้กำลังใจผู้ทำเว็บไซต์

เมนูถามตอบปัญหาธรรมะ

- เมนูสังคมอินเทอร์เน็ต

1. เจดีย์ศรีพุทธคยาพระศรีทธาแห่งพระพินาง เนื้อหาบอกลักษณะทั่วไปของเจดีย์ ประวัติและความสำคัญ

2. 4 สี่เวชนี้สถานเมืองกรุงที่วัดพรหมรังษี : เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติ ความสำคัญ และแนะนำสถานที่สำคัญต่างๆ ภายในวัด

3. ซ้ำมสะพานบุญไปเฝ้าพระพุทธเจ้า : บันทึกการเดินทางสู่แหล่งอารยธรรมเก่าแก่ของโลก และประวัติพระพุทธเจ้า

4. ใครเคยมีความทุกข์อย่างผมบ้าง : เล่าประสบการณ์ความรักอุทธรณ์สอนใจ และการรักษาหัวใจคนที่เรารัก

5. แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กติดเกม สำหรับพ่อแม่เรียนรู้ออกจากกรณีข่าววัยรุ่นติดเกมผูกคอตาย : สอนให้รู้เท่าทันเรื่องการเล่นเกมนิวเคลียร์ว่าเป็นดาบสองคม คือให้ความสนุกสนานสร้างความภูมิใจแล้ว ก็ยังทำให้เสพติดได้ แนะนำแนวทางการป้องกัน เช่น สังเกตภาวะทางอารมณ์ของลูก สร้างวินัย และความรับผิดชอบตั้งแต่เด็ก

6. หนังสือเปลี่ยนชีวิต : ปลุกฝังให้เด็กรักการอ่าน

7. The Warlords เสียงเพรียกจากคุณธรรม : นำสาระจากภาพยนตร์มาสอนให้หยุดก่อกรรมชั่วอย่าเห็นผิดเป็นชอบ ควรมีคุณธรรมอยู่ในจิตใจ

8. ตีแผ่ความจริงที่คนไทยส่วนใหญ่ไม่รู้ : รายงานทางวิชาการเกี่ยวกับสารพิษในอาหารเนื้อสัตว์ ก่อให้เกิดโรคมะเร็ง และโรคแทรกซ้อนต่างๆ

9. หยุดกินหมูกระทะ : อธิบายวิธีการฆ่าหมูเพื่อให้เกิดความสังเวช ความเมตตากรุณาต่อสัตว์โลก

10. ยำเล็บมือนาง สุดอันตรายต่อสุขภาพ : อธิบายวิธีฆ่าหေးและชำระล้างทำความสะอาดเท้าไก่หรือเล็บมือนางด้วยโซดาไฟ ซึ่งหากบริโภคเข้าไปเสี่ยงต่อสารพิษที่อันตรายเหล่านั้น

ตารางที่ 35 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูสังคมอินเทรนด์

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา						ภาษา		
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
เจดีย์ศรีพุทธคยา	•						•		•
4 สังเวชนียสถานวัดพรหม รังษี	•						•		•
ข้ามสะพานบุญเฝ้า พระพุทธรเจ้า	•						•		•
ใครเคยมีความทุกข์บ้าง		•							•
แนวทางป้องกันปัญหาเด็ก ติดเกม		•							•
หนังสือเปลี่ยนชีวิต						•			•
เสียงเพรียกจากคุณธรรม		•							•
ตีแผ่ความจริงที่คนไทยไม่รู้						•		•	
หยุดกินหมูกระทะ						•			•
ยำเล็บมือนาง						•			•

- เมฆธรรมะอินทรนทร์
 1. เพลงอำพราง ของปฐมพร ปฐมพร : สร้างกำลังใจให้ชีวิตในยามท้อแท้ให้ลุกเดินต่อไปได้
 2. เพลงสัจจะ 10 ประการ ของคาราบาว : เนื้อหาเกี่ยวกับสัจธรรม 10 ประการของนักการเมือง เพื่อสร้างจิตสำนึก
 3. เพลงที่ว่าง วงพอส : เนื้อหาให้กำลังใจแก่ชีวิตและสัจธรรมของชีวิตในเรื่องของความรัก
 4. ภาพยนตร์เพลงมีแต่คิดถึง ของเบิร์ด : เนื้อหาสอนให้ซื่อสัตย์ต่อใจตนเอง และซื่อสัตย์ต่อคำมั่นสัญญาที่เคยให้ไว้
 5. วิดีโอเรื่องของอ้อม เทปบันทึกรายการคนค้นคน : สอนให้เห็นในเรื่องของกรรม ความทุกข์ของผู้อื่น ความเป็นจริงของชีวิต และการสร้างกำลังใจในการคิดการกระทำเพื่อต่อสู้กับโรคที่เกิดขึ้น
 6. วิดีโออีกกั๊กะภัย โดยว.วชิรเมธี จากรายการจิตใสใจสบาย : สอนเรื่องการคบกับกั๊กะมีแต่จะทำให้เราและผู้อื่นเดือดร้อน และผิดศีลธรรม
 7. วิดีโอคนค้นคนเรื่องขวัญเพชรสองพี่น้องธาลัสซีเมีย : เนื้อหาสอนให้เห็นชีวิตและการต่อสู้กับโรคร้าย การคิดในแง่บวก การใช้ชีวิตร่วมกับโรคภัยได้อย่างมีความสุข
 8. เป็นห่วงแบบไหน : สอนให้เห็นถึงความเป็นห่วงหลากหลายแบบแต่ความเป็นห่วงก็ควรมีความพอดี เดินทางสายกลาง
 9. การดูภาพสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าเพื่อน : เพื่อนแท้ต้องแบ่งปัน มีน้ำใจ และช่วยเหลือกันยามอีกฝ่ายเดือดร้อน สอนเรื่องกัลยาณมิตร
 10. 18 วิธีที่จะทำให้ชีวิตมีความสุข : วิธีดำเนินชีวิต การปฏิบัติและแง่คิดที่ทำให้ชีวิตมีความสุข ตามแนวพุทธศาสนา

ตารางที่ 36 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูธรรมะอินเทอร์เน็ต

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
เพลงอำพราง		•							•
เพลงสัจจะ		•							•
เพลงที่ว่าง		•							•
MV มีแต่คิดถึง		•							•
เรื่องของอ้อม		•							•
ก๊กกะภัย		•							•
ขวัญเพชรสองพี่น้องธาลัสซีเมีย		•							•
เป็นห่วงแบบไหน		•							•
สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าเพื่อน		•							•
18 วิธีทำให้ชีวิตมีความสุข		•							•

- เมนูเรื่องดีดีมีมาแบ่งปัน

1. ให้ : ความหมายของการให้ของเด็กชายที่มีต่อพี่สาว ที่ยอมมอบชีวิตเพื่อพี่สาว
2. ความสุขที่เห็นได้ : ความสุขเกิดจากเหตุภายในก็คือจิตใจ สอนเรื่องผลของสุจริตธรรมและทุกจิตธรรม และความเมตตา
3. ความรักในปรัชญาชีวิตของคาลิล ฮิบราน : สอนให้รู้จักความรัก และการรู้เท่าทันความรัก
4. เมื่อปราศจากความรัก โดย ดิซ นัท ฮันท์ : ความรักทำให้มนุษย์เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
5. Sad movie อีกนิยามรัก : เป็นตัวอย่างภาพยนตร์เกาหลีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสูญเสียความรัก ความใฝ่ฝัน ความผิดหวัง จังหวะชีวิตที่ผิดพลาด เสนอวิธีคิดวิธีเผชิญปัญหา สอนในเรื่องอย่ายึดติดกับสิ่งที่รัก หรือสิ่งที่ไม่รัก เพราะการพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รักนั้นเป็นทุกข์ และการประสบกับสิ่งที่ไม่รักก็เป็นทุกข์
6. 50 นิยามของความรักในแต่ละอารมณ์ของคนเรา : มุมมองความรักที่แตกต่างกันในแต่ละอารมณ์ 50 แบบ ซึ่งเป็นสังเคราะห์ของมนุษย์
7. ต้นเขอรี่แสนรัก : สอนให้เห็นคุณค่าของชีวิตที่เหลืออยู่ และมีความสุขกับชีวิตที่เหลืออยู่
8. เพียงเรื่องธรรมดาของชีวิต : ความผิดหวังท้อแท้เสียใจเป็นเรื่องธรรมดาของชีวิต คุณค่าของคนอยู่ภายในใจ สิ่งที่เราเป็นที่เราเป็นต่างหาก คุณค่าของชีวิตไม่ได้มาจากทรัพย์สินเงินทอง
9. แก้วนี้หนักมัย : สอนเรื่องการปล่อยวางภาวะต่างๆ ภายในจิตใจ เพื่อให้ชีวิตได้ผ่อนคลายและเดินต่อไปได้

10. ถ้าเธอหกล้ม : สอนการคิดแบ่งทุกปัญหาที่เกิดขึ้น และการยอมรับในการตัดสินใจทั้งของตนเองและผู้อื่น

ตารางที่ 37 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเรื่องดีดีมีมาแบ่งปัน

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
ให้		•							•
ความสุขที่เห็นได้		•							•
ความรักในปรัชญาชีวิต คาลิล ฮิบราน		•							•
เมื่อปราศจากความรัก		•							•
Sad Movie		•							•
50 นิยามรัก		•							•
ต้นเซอร์แสนรัก		•							•
เพียงเรื่องธรรมดาของชีวิต		•							•

- เมนูกระดานถามเรื่องราวต่างๆ

1. รักอย่างไรไม่ให้เสียการเรียน : รักด้วยความปรารถนาดี จริ่งใจ เอื้ออาวี ขาดเหลือคอยดูแลกัน มีความเมตตาปรารถนั พร้อมหลักการเลือกคู่ครอง 6 ประการ

2. ถ้าเราโดนดูถูกควรทำอย่างไร : แก้ไขที่ต้นเหตุ ซึ่งก็คือใจของเราเอง

3. การทำสมาธิคืออะไร : อธิบายความหมายของสมาธิ วิธีปฏิบัติ มหาสติปัฏฐาน 4

4. วิทิสสมาธิคืออะไร : อธิบายความหมาย วิธีปฏิบัติ และประโยชน์

5. ค่ายคุณธรรม ร.ร.พินิจพิทยาคมชั้น ป.6 : แสดงภาพกิจกรรมการเข้าค่ายคุณธรรม

6. ค่ายคุณธรรม ร.ร.หนองนาว อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง : แสดงภาพกิจกรรมการเข้าค่ายคุณธรรม

7. ค่ายพุทธบุตร ร.ร.บ้านคุ้ม อ.สอง จ.แพร่ : แสดงภาพกิจกรรมการเข้าค่ายพุทธบุตร

8. ค่ายคุณธรรม ร.ร.เสด็จวนชยางค์กุล ชั้นม.2 : แสดงภาพกิจกรรมการเข้าค่ายคุณธรรม

9. อยากรบรายละเอียดการจองค่าย : สอบถามรายละเอียดการพานักเรียนเข้าค่ายพุทธบุตร วัดปัญญาบันฑาทาราม

10. Download คู่มือหลักสูตรจัดค่ายอบรมคุณธรรม : คู่มือหลักสูตรจัดค่ายอบรมคุณธรรม 3 วัน 2 คืน ค่ายพุทธบุตร-ค่ายพุทธธรรม รายละเอียดหลักสูตร แผนการจัดกิจกรรม

ตารางที่ 38 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูกระดานถามเรื่องราวต่างๆ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
รักอย่างไรไม่ให้เสียการเรียน		•							•
ถ้าเราโดนดูถูกควรทำ อย่างไร		•							•
การทำสมาธิคืออะไร			•					•	
วิธิสมาธิคืออะไร			•					•	
ค่ายคุณธรรม ร.ร.พินิจพิทยาคม						•			•
ค่ายคุณธรรม ร.ร.หนองนาว						•			•
ค่ายคุณธรรม ร.ร.บ้านคุ้ม						•			•
ค่ายฯ ร.ร.เสด็จฉางช้างค้ำกุล						•			•
การจูงค่าย						•			•
คู่มือจัดค่าย						•			•

- เมนูข่าวสารประชาสัมพันธ์

1. รายชื่อวัดที่เปิดทองฝังลูกนิมิตปี 51 : เชิญชวนเปิดทองลูกนิมิตตามวันและสถานที่ต่างๆ
2. ตามรอยพ่ออย่างพอเพียงในโครงการพระราชดำริ : สอนให้ใช้ชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ โดยยกตัวอย่างโครงการต่างๆ ที่ประสบความสำเร็จมาเป็นแนวทาง
3. เชิญร่วมเปิดตัวหนังสือเสียดายคนตายไม่ได้อาย : เสนอข่าวกิจกรรมเปิดตัวหนังสือ
4. พระสงฆ์ภูพานเผาตัวเองจนมรณภาพที่พุทธคยา : แจ้งข่าวสารวงการพุทธศาสนา
5. พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติของอิตาลีแล้ว : แจ้งข่าวสารวงการพุทธศาสนา บอกเล่าความเป็นมาของการต่อสู้และความเป็นมาของพุทธศาสนาในประเทศอิตาลีจนได้จัดให้เป็นศาสนาประจำชาติ
6. ทำเกมคุณธรรมให้เยาวชนในโรงเรียน : ข่าวสารวงการพุทธศาสนาของเกมเนรลิกขา พิชิต 5 มาร คอมพิวเตอร์เกม
7. หนังสือไตรปิฎกชุดผู้สร้างฟองกันน้ำ : ข่าวสารวงการพุทธศาสนา บอกที่มาและประเด็นปัญหา ความคืบหน้าของเหตุการณ์ พร้อมบทสัมภาษณ์
8. แจกฟรี CD เข้มทิศชีวิต โดยฐิตินาถ ณ พัทลุง : แจ้งรายละเอียดการติดต่อขอรับสื่อแจก
9. แจก MP3 ชุดธรรมะคำเดียว โดยท่านพุทธทาส : แจ้งรายละเอียดการติดต่อขอรับสื่อแจก

10. แจกฟรี CD หนังสือธรรมะประจำเดือนกุมภาพันธ์ : แจงรายละเอียดการติดต่อของรับสื่อ
แจก

ตารางที่ 39 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูข่าวสารประชาสัมพันธ์

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
รายชื่อวัดปิดทองฝังลูกนิมิต						•			•
ตามรอยพ่ออย่างพอเพียง		•							•
เปิดตัวหนังสือ						•			•
พระสงฆ์ภูมิกานเฝ้าตัวเอง						•			•
พุทธศาสนาศาสนาประจำ ชาติอิตาลี	•					•			•
เกมคุณธรรม						•			•
หนังสือไตรปิฎก						•			•
แจกซีดีซีดีมีชีวิต						•			•
แจก MP3 ธรรมะคำเดียว						•			•
แจกซีดีหนังสือธรรมะ						•			•

- เมนูห้องสมุด

1. การ์ตูนธรรมะน้อยจอมยุ่ง “ณราย้อนรอย” : แนะนำหนังสือธรรมะ
2. ธรรมะน้ำเอก จากท่าน ว.วชิรเมธี : แนะนำหนังสือธรรมะ และสถานที่จัดจำหน่าย
3. ระวังเบิกบาน โดย ว.วชิรเมธี : แนะนำหนังสือธรรมะ พร้อมคำวิจารณ์
4. ปัญหาคือยาวิเศษ (ฟาสต์ฟู้ดธุรกิจ 10) : แนะนำหนังสือ
5. ธรรมะงอกงาม หนังสือใหม่ท่าน ว.วชิรเมธี : แนะนำหนังสือธรรมะ
6. กิจกรรมในระบบเน็ตเวิร์คของมูลนิธิเบญจนิภา : แนะนำสถานที่ดาวน์โหลดสื่อธรรมะ

พร้อม link

7. รถเมล์วิญญู : การเวียนว่ายตายเกิดเป็นทุกข์จึงควรหาทางหลุดพ้น
8. The secret : แนะนำหนังสือธรรมะ กสิณไฟ การทำสมาธิในชั้นฌาณ
9. ธรรมบริการ จากท่านว.วชิรเมธี : แนะนำสถาบันวิมุตตยาลัย
10. 30 วิธีเอาชนะโชคชะตา โดยบัณฑิต อึ้งรังษี : แนะนำหนังสือ

ตารางที่ 40 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูห้องสมุด

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
การ์ตูนเนรน้อยจอมขี้ขี้						•			•
ธรรมะน่าเอก						•			•
ระฆังเบิกบาน						•			•
ปัญหาคือยาวิเศษ						•			•
ธรรมะงอกงาม						•			•
กิจกรรมเน็ตเวิร์คมูลนิธิ เบญจนิภัย						•			•
รถเมล์วิภูละ		•							•
The secret						•			•
ธรรมบริการ						•			•
30 วิธีเอาชนะโชคชะตา						•			•

ตารางที่ 41 ตารางสรุปเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ Tamdee.com

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
เสียงธรรมออนไลน์	-	10	-	-	-	-	-	3	7
บทความสาระธรรมทำดี	-	10	-	-	-	-	-	-	10
บอร์ดรวมเพลงมีธรรมะ	-	10	-	-	-	-	-	-	10
การ์ตูนภาพกฎแห่งกรรม	-	10	-	-	-	-	-	-	10
วิถีทัศน์ธรรมะ	-	9	-	-	-	1	-	3	7
ฟังเสียงจากใจพุทธบุตร	-	2	-	-	-	-	1	-	3
คติธรรมควรคิด	-	9	1	-	-	-	-	-	10
สารธรรมข้ามชั้น	-	10	-	-	-	-	-	-	10
สังคมอินเทอร์เน็ต	3	3	-	-	-	4	3	1	9
ธรรมะอินเทอร์เน็ต	-	10	-	-	-	-	-	-	10
เรื่องดี ๆ มีมาแบ่งปัน	-	10	-	-	-	-	-	-	10
กระดานถามเรื่องราวต่างๆ	-	2	2	-	-	6	-	2	8
ข่าวสารประชาสัมพันธ์	1	1	-	-	-	10	-	-	10
ห้องสมุด	-	1	-	-	-	9	-	-	10
รวม	4	97	3	-	-	30	4	9	124

เว็บไซต์ Budpage.com

เก็บข้อมูลโดยใช้การสุ่มเลือกเนื้อหา (Random Sampling) ในแต่ละเมนู (Menu) ซึ่งมีทั้งหมด 23 เมนู เมนูละ 10 เรื่อง รวม 167 เรื่อง ใช้เกณฑ์การแบ่งเนื้อหาแบบรายเรื่อง (item) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า การสอนหลักธรรม ธรรมะปฏิบัติ วันสำคัญและศาสนพิธีต่างๆ ในพุทธศาสนา บทสวดและคาถาต่างๆ ข่าวสารเกี่ยวกับศาสนาพุทธ และอื่นๆ และใช้เกณฑ์การแบ่งการใช้ภาษา 2 ประเภท คือการใช้ภาษาแบบเป็นทางการ และการใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย

1. เมนูหลวงพี่เอียงวัดมะนาวหวาน	จำนวน 10 เรื่อง
2. เมนูเคล็ดลับการดำเนินชีวิต	จำนวน 10 เรื่อง
3. เมนูเว็บบอร์ดสนทนาประสาพุทธ	จำนวน 10 เรื่อง
4. เมนูข่าวคนดีๆ มีทุกวัน	จำนวน 10 เรื่อง
5. เมนูจดหมายรักถึงตัวเอง	ไม่ได้เก็บข้อมูลในส่วนนี้เนื่องจาก ไม่มีความเคลื่อนไหวใดๆ ภายในหัวข้อนี้
6. เมนูสร้างบ้านดิน	ไม่ได้เก็บข้อมูลในส่วนนี้เนื่องจาก ไม่มีความเคลื่อนไหวใดๆ ภายในหัวข้อนี้
7. เมนูเกมโตได้ผจญภัย	จำนวน 1 เรื่อง (ขณะเก็บข้อมูลมี 1 เรื่อง)
8. เมนูระดมความคิด	จำนวน 10 เรื่อง
9. เมนูตอบปัญหาชีวิต	ไม่ได้เก็บข้อมูลในส่วนนี้เนื่องจาก ไม่มีความเคลื่อนไหวใดๆ ภายในหัวข้อนี้
10. เมนูเพลงชวนคิด	จำนวน 7 เรื่อง
11. เมนูข่าวดีมีธรรมะ	จำนวน 8 เรื่อง
12. เมนูธรรมะจากภาพข่าวชั้น	จำนวน 10 เรื่อง
13. เมนูเทคนิคสอนลูกแบบพุทธ	จำนวน 7 เรื่อง
14. เมนูมุมนิทาน	จำนวน 10 เรื่อง
15. เมนูเคล็ดลับการเรียนให้เปลือง	จำนวน 4 เรื่อง (ขณะเก็บข้อมูลมี 5 เรื่อง แต่ซ้ำกัน 1 เรื่อง)
16. เมนูบทความชาวพุทธ	จำนวน 10 เรื่อง
17. เมนู Bud Films	จำนวน 10 เรื่อง

18. เมนูจุฬา-วิไลชนา	จำนวน 10 เรื่อง
19. เมื่อนานาน่าสนใจ	จำนวน 5 เรื่อง (ขณะเก็บข้อมูลมี 6 เรื่อง แต่ซ้ำกัน 1 เรื่อง)
20. เมนูสาระเบ็ดเตล็ด	จำนวน 10 เรื่อง
21. เมนูพุทธศาสนากับสังคมไทย	จำนวน 10 เรื่อง
22. เมนูพุทธเพื่อนบ้าน	จำนวน 10 เรื่อง
23. เมนูบทความและหนังสือ	จำนวน 5 เรื่อง (ขณะเก็บข้อมูลมี 5 เรื่อง)

เมนูหลวงพี่เอียงวัดมะนาวหวาน

1. ขโมยๆ : ขโมยขึ้นไปขโมยของบนกุฏิหลวงพี่เอียง แต่หลวงพี่เกิดขึ้นขึ้นมา ขโมยจึงตกใจรีบหนีออกจากกุฏิโดยที่ลืมรองเท้าไว้ หลวงพี่เอียงจึงขว้างรองเท้าตามออกไปให้ พร้อมกับตะโกนว่าขโมยลืมรองเท้าไว้

2. สীগามาแล้ว : สীগายากใกล้ชิดหลวงพี่เอียงทำที่เป็นปรีชาปัญหาวีรุตหลวงพี่เอียงจึงนัดเวลาและให้ไปพบกันที่ศาลาวัด เมื่อถึงเวลานัดพบว่ามีพระหลายรูปคอยนั่งฟังปัญหาของสীগายอยู่

3. ฆูนารัก : ลูกศิษย์ถามหลวงพี่เอียงว่าขณะนี้คนเรียกขานว่าก็จะทำให้บาปน้อยลงหรือไม่ ระหว่างทางเจอภูเข่าเข้า หลวงพี่จึงถามกลับว่าถ้าเราตั้งชื่อว่าหนูงหนึ่ง แล้วเราโดนหนูงหนึ่งกัดจะตายหรือไม่

4. ย.ยุงจอมยุ่ง : หลวงพี่อ่านหนังสือภายในกุฏิยามค่ำคืน มียุงจำนวนมากบินรบกวนจนรำคาญหลวงพี่จึงเปลี่ยนวิธีคิดให้เสียงยุงนั้นเป็นเสียงดนตรี

5. นิ้วเจ็บ : หลวงพี่เกิดอุบัติเหตุจึงไปขอยามารักษา หมอถามว่าหลวงพี่เป็นอะไร หลวงพี่ตอบว่านิ้วเจ็บมาก หลังจากหลวงพี่ได้ยาและกลับไปแล้ว เพื่อนหมอนที่นั่งอยู่สงสัยจึงเปรียบกับเพื่อนว่านิ้วเจ็บมากแต่ทำไมหลวงพี่ยังยิ้มได้ หมอเลยบอกว่าการที่ทานบอกว่านิ้วเจ็บ ไม่ได้บอกว่าอาตมาเจ็บนี่นา สอนให้รู้ว่ากายป่วยแต่ใจไม่ป่วย

6. ไหล่มัดแบบพุทธ : ที่โรงครัววัดมีมัดจำนวนมาก ป้าเลยบอกจะเอายาฆ่ามัด หลานเตือนว่าทำแบบนั้นไม่ได้มันบาป แต่เราสามารถป้องกันมัดได้ โดยเติมน้ำรองขาตุ๋นกับข้าว แต่มดก็ไปขึ้นที่อื่นอยู่ดี หลานเข้าใจและบอกว่าการที่เพราะเขาหิวเลยต้องมาหาอาหาร จึงเดินตามหารังมดเพื่อเอาเศษอาหารไปให้มดจะได้ไม่เข้าไปในครัวอีก สอนให้รู้จักแก้ไขปัญหาคือต้นเหตุ และควรมีเมตตากรุณา และศีล 5 ข้อ1 การไม่ฆ่าสัตว์

7. อาย่าหาเงิน : อาย่าหาเงินแต่ให้เงินมาหาเรา หาเงินก็คือการจำทนทำงาน ละทิ้งครอบครัว เค้าเปรียบผู้อื่น ประกอบมีอาชีพเพื่อความร่ำรวย ส่วนให้เงินมาหา ก็คือ ทำงานที่มีเจตนาดี คิดช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ มุ่งผลดีงาม รายได้ก็เข้ามาเอง

8. รวยและจน : เพื่อน 2 คนคุยกัน คนหนึ่งบอกว่าวันนี้รู้สึกว่าร่ำรวย ส่วนอีกคนบอกว่าวันนี้รู้สึกยากจนมาก จึงถามว่ามีเงินเท่าไรจึงรู้สึกว่าร่ำรวย เพื่อนคนแรกบอกว่ามีอยู่ 500 บาท รู้สึกพอแล้ว ไม่อยากได้อะไร ตั้งใจจะไปเลี้ยงขนมเด็กๆ ด้วย ส่วนคนที่สองบอกว่าที่รู้สึกว่ายากเพราะพอให้เงินมาหมื่นบาท แต่ตนอยากได้มอเตอร์ไซค์รุ่นล่าสุด ยังขาดเงินอีก 4 หมื่นบาท สอนให้รู้ว่าความร่ำรวยคือ ความพอเพียงความสันโดษ

9. อร่อย : สীগถามพระระหว่างฉันว่าแกงไก่อร่อยไหม พระตอบว่าฉันแล้วมีประโยชน์ต่อร่างกายดี สอนให้รู้ว่าการตั้งใจในอายตนะ สัมผัสทั้งหลาย หู ลิ้น ตา ลม ยศ สรรเสริญ ทำให้ไม่หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด

10. หลวงพี่อ้วนเพียรสู้ : หลวงพี่อ้วนตั้งใจจะปฏิบัติตามพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งก่อนตรัสรู้ว่าเป็นผู้ไม่ถอยหลังในความเพียร โดยประกาศว่าคืนนั้นถ้ายังไม่ตรัสรู้จะไม่ลุกออกจากที่นั่ง ตกดึกหลวงพี่อ้วนไปนั่งใต้ต้นไม้ใหญ่เพื่อปฏิบัติธรรม ตามที่ได้ตั้งใจไว้ แต่หาู้ไม่ว่าตนได้นั่งทับรังมดอยู่พอดี

ตารางที่ 42 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูหลวงพี่เอี้ยงวัดมะนาวหวาน

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
ขโมยๆ		•							•
สีกามาแล้ว		•							•
ขุนารัก		•							•
ย.ยุงจอมยุ่ง		•							•
นิ้วเจ็บ		•							•
ไล่มดแบบพุทธ		•							•
อาย่าหาเงิน		•							•
รวยและจน		•							•
อร่อย		•							•
หลวงพี่อ้วนเพียรสู้		•							•

เมนูเคล็ดลับการดำเนินชีวิต

1. แนะนำการกรวดน้ำแบบใหม่ละลายความเครียด : วิธีการกรวดน้ำ ความสำคัญของการกรวดน้ำ และบทกรวดน้ำ
2. 5 วิธีหาความสุขบนเน็ต : สอนไม่ให้หมกหมุ่นกับอบายมุขทางเน็ต (กามฉันทะ) แต่ให้ใช้เน็ตในทางสร้างสรรค์ตามหลักพุทธศาสนา (สร้างสรรค์)
3. โลกนี้มีแต่คนน่ารัก : การคิดอย่างเป็นกุศลมองแต่ส่วนดีด้วยความเข้าใจและเห็นใจด้วยความเมตตา
4. เทคนิคทำให้หายโกรธ : การประยุกต์ใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิต เช่น หิริโอตตปปะ ความเมตตา หลักอานาปานสติ การฝึกจิตข่มใจ หลักสังฆวัตถุ 4 และการระงับความอาฆาตด้วยการมองความดีของเขา
5. เทคนิคทำให้ชีวิตมีความสุขตลอดวัน : สอนการฝึกสติด้วยการหายใจ (อานาปานสติ) หลักธรรมมหาสติปัฏฐานสูตร ขั้นตอนการฝึกลมหายใจ
6. ทำอย่างไรจึงจะดูรูปโป๊ในเน็ตให้น้อยลง : พิจารณารูปโป๊ด้วยหลักธรรมอสุภะ พิจารณาความไม่งามของรูปร่างสตรี เพื่อให้ใจพ้นจากอำนาจแก่งการวราคะ
7. คาถาเสริมความงามแบบพุทธ : คำสอนของพระโมคคัลลานะในเรื่องอกุศลกรรม ความคิดที่ทำให้จิตใจเศร้าหมอง
8. เกมสุภาพบุรุษในฝัน : ให้เคล็ดลับเกี่ยวกับคุณสมบัติ 10 ประการจากนิทานชาดกเรื่องสิริกภาพักณนิชาดก การเลือกคู่ครองที่ดีทางพุทธศาสนา
9. หมดหวังท้อแท้แพ้ชีวิตคิดอย่างไรให้ใจสู้ : สอนให้รู้จักความทุกข์วิเคราะห์ปัญหาทางสังคมตามแนวทางพุทธธรรม โดยใช้หลักอริยสัจ 4 และหิริโอตตปปะใช้วิธีคิดต่างๆ ในทางบวก
10. เทคนิคหายใจให้สดชื่นเพื่อสร้างชีวิตใหม่อันสดใส : สอนวิธีฝึกลมหายใจสร้างลมหายใจแห่งความสุข

ตารางที่ 43 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเคล็ดลับการดำเนินชีวิต

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
การกรวดน้ำแบบใหม่ละลาย ความเครียด			•						•
5 วิธีหาความสุขบนเน็ต		•							•
โลกนี้มีแต่คนน่ารัก		•							•
เทคนิคทำให้หายโกรธ			•						•
เทคนิคทำให้ชีวิตมีความสุข ตลอดวัน			•						•
ทำอย่างไรจึงจะดูรูปโป๊ ในเน็ตให้น้อยลง		•							•
คาถาเสริมความงามแบบ พุทธ		•							•
เกมสุขภาพบุรุษในฝัน		•							•
หมดหวังต่อแท็บเล็ตคิด อย่างไรให้ใจสู้		•							•
เทคนิคหายใจให้สดชื่นเพื่อ สร้างชีวิตใหม่			•						•

เมนูเว็บบอร์ดเสวนาประสาพุทธ

1. สมาธิและฌานที่ถูกต้อง : อธิบายเรื่องฌาน การฝึกปฏิบัติสมาธิ
2. เครียดจั่งขอคำแนะนำด้วยค่ะ : ปรัชญาปัญหาเรื่องการตัดสินใจเลือกงาน 3 แห่ง
3. ความสำคัญของการปฏิบัติสมาธิ : อธิบายความสำคัญของการปฏิบัติสมาธิ
4. โรคติดต่อ : อธิบายโรค TIGER และวิธีรักษาโรค (T-Talkative พูดก่อนคิดหลัง I-Immature ไม่รู้จักควบคุมตนเอง G-Garbage ชอบขลุ๊กกับขยะเช่น หนังสือ หนังสือแน่ว E-Eavesdropping ชอบแอบฟังเรื่องลับ R-Relating เชื่อมโยงหลายเรื่องเข้าด้วยกัน ชอบขยายความ)
5. ผลกรรมของการปล่อยเงินกู : ปรัชญาปัญหาถ้าปล่อยเงินกูโดยคิดดอกเบี้ยสูงกว่าคนอื่นฯ เพื่อช่วยเหลือเขาและแบ่งเบาภาระจะบาปไหม
6. รับสมัครอาสาสมัครด่วน : ข่าวประกาศรับสมัครอาสาสมัครทำกิจกรรมเพื่อเด็ก
7. สถานที่บวชที่ดีที่อยากแนะนำ : แนะนำสถานที่บวชซีพราหมณ์วัดต่างๆ
8. เชิญญาติธรรมเข้าร่วมปฏิบัติธรรม : ข่าวเปิดอบรมปฏิบัติธรรมวัดป่าชัยมงคล
9. ธรรมข้อไหนบ้างสำหรับสยบความอ่อนแอของจิตใจ : ธรรมทุกข้อช่วยสยบความอ่อนแอของจิตใจ เช่น คีล 5 การเจริญสติปัฏฐาน 4 อิทธิบาท 4

10. เว็บไซต์วิทยุสังฆทานธรรม : ประชาสัมพันธ์เว็บไซต์สังฆทานและสถานวิทยุสังฆทาน
ธรรม

ตารางที่ 44 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเว็บบอร์ดเสวนาประสาพุทธ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
สมาธิและฌานที่ถูกต้อง			•					•	
เครื่องจิ้งจอกค่าน้ำด้วย						•			•
ความสำคัญของการปฏิบัติ สมาธิ			•					•	
โรคติดต่อ		•							•
ผลกระทบของการปล่อยผู้		•							•
รับสมัครอาสาสมัคร						•			•
สถานที่บวชที่ตี้อยาก แนะนำ						•			•
เชิญญาติธรรมเข้าร่วม ปฏิบัติธรรม						•			•
ธรรมะที่สยบความอ่อนแอ ของจิตใจ		•							•
เว็บไซต์วิทยุสังฆทานธรรม						•			•

เมนูข่าวคนดี ๆ มีทุกวัน

1. นายขวัญใจคนยากสอนชาวบ้านให้รู้กฎหมาย : บอกเล่าเรื่องราวของนายคนหนึ่งใน
อำเภอตาคลีช่วยสอนกฎหมายแก่ชาวบ้านที่สนใจเพื่อไม่ให้ถูกหลอก
2. เจ้าของร้านอาหารใจดีปิดร้านช่วยงานบุญ : บอกเล่าเรื่องราวของเจ้าของร้านที่ขอพร้อม
ช่วยเหลืองานบุญต่างๆ
3. ผู้จัดการบริษัทหลักทรัพย์สละทรัพย์ส่วนตัวจ้างโค้ชสอนบาสเด็กสลัม : บอกเล่าเรื่องราว
ของ ผจก. ที่ช่วยเหลือเด็กสลัมคลองเตย
4. นายก อบจ.ผู้มีน้ำใจไม่สร้างภาพ : บอกเล่าเรื่องราวของนายกอบจ.คนหนึ่งในจังหวัดตราด
ที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตคน และบริจาคทรัพย์ช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส ผักดันโครงการเอื้ออาทร
ผู้สูงอายุ
5. คุณหญิงชอบส่งเสียงโวยวายแต่น้ำใจยิ่งใหญ่ : สอนอย่าตัดสินคนเพียงแรกเห็น เพราะที่
ชอบโวยวายเนื่องจากเขาหูตึง แต่ชอบบำเพ็ญประโยชน์ให้วัด

6. ลุงแกะยิ้มเสมอคนดีที่เห็นอยู่ทุกวัน : บอกเล่าความมีอัธยาศัยดี ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
7. เรื่องราวของสะเกไ้ในเรือนที่แตกต่างจากละครทีวี : บอกเล่าเรื่องของลูกสะเกไ้ที่คอยช่วยเหลือดูแลครอบครัวสามีเหมือนเป็นครอบครัวตัวเอง
8. คนตาบอดผู้ได้รับน้ำใจอย่างล้นเหลือบนรถเมล์คันนั้น : บอกเล่าเรื่องราวความมีน้ำใจของคนกรุงที่ช่วยเหลือคนตาบอด
9. เจ้เกา แม่ค้ำน้ำใจงามจ.ระยอง : บอกเล่าความมีน้ำใจชอบช่วยเหลือธุระงานให้ลูกสาวของผู้เขียน
10. เด็กดีในเมืองไทยยังมีอีกมากมายยกย่องบูชาเด็กดีกันดีกว่า : บอกเล่าเรื่องราวของเด็กๆ ทั่วทุกภาคจนแต่รอใส่บาตรทุกเช้าแม่จะมีเพียงข้าวเปล่าก็ตาม

ตารางที่ 45 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูข่าวคนดี ๆ มีทุกวัน

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
นายสอนกฎหมายชาวบ้าน		•							•
เจ้าของร้านร่วมงานบุญ		•							•
ผจก.จ้างโค้ชสอนบาสเด็ก		•							•
นายก อบจ.ผู้มีน้ำใจ		•							•
คุณหญิงน้ำใจยิ่งใหญ่		•							•
ลุงแกะยิ้มเสมอ		•							•
สะเกไ้ในเรือน		•							•
คนตาบอด		•							•
เจ้เกาแม่ค้ำน้ำใจงาม		•							•
ยกย่องเด็กดี		•							•

เมนูจดหมายรักถึงตัวเอง

ไม่อัปเดต จึงไม่ได้เก็บข้อมูลในส่วนนี้

เมนูสร้างบ้านดิน

ข่าวกิจกรรมไม่อัปเดต จึงไม่ได้เก็บข้อมูลในส่วนนี้

เมนูเกมโต้โต้ผจญภัย

เกมโต้โต้ผจญภัย : เป็นเกมที่สอนให้รู้จักถอดออม เอาชนะกิเลสความอยากได้

ตารางที่ 46 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเกมโต้โต้ผจญภัย

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
เกมโต้โต้ผจญภัย		•							•

เมนูระดมความคิด

1. ขอทาน : ภาพสุนัขหมอบกราบคู่กับคนขอทาน
2. หนาว : ภาพแมวซุกอยู่กับลูกสุนัขจนตัวกลม
3. ตัวตน : ภาพผู้หญิงนั่งหันหลังมองภาพวาดของผู้หญิงนั่งหันหลัง
4. เขยื้อ : ภาพแมวถูกปลาทองในอ่างแก้วดึงหางอยู่
5. บันจี้จัมพ์บันลือโลก : ภาพคนกระโดดบันจี้จัมพ์ในอวกาศ
6. โลกภาวิวัฒน์ : ภาพนักพรตหมวดเขารุงรัง แต่งตัวมอซอ มือซ้ายถือบุนหรี มือขวาถือ
โทรศัพท์มือถือ
7. ไอศกรีม : ภาพไอศกรีมน้ำหวานสีสดใส ภายในเป็นด้ามมีดที่แหลมคม
8. โดดตึก : ภาพการ์ตูนหลายภาพเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับคนโดดตึกจากชั้น 10 ระหว่างร่วงหล่น
มาแต่ละชั้นเห็นปัญหาของคนมากมาย พบว่าปัญหาของตัวเองไม่ได้เลวร้ายนัก แต่ก็สายไปเสียแล้ว
9. สมหวัง-ผิดหวัง : ภาพถ่ายของชายกำลังหอมแก้มหญิงสาวที่ยิ้มอย่างมีความสุข แต่อีกข้าง
ของชายคนนั้นมีหญิงสาวอีกคนที่มองดูอย่างเศร้าโศก
10. Single Dad : ภาพผู้ชายตี้มเหล่าคุณแม่ทารกที่กำลังตี้มนมจากขวด

ตารางที่ 47 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูระดมความคิด

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
ขอทาน		•							•
หนาว		•							•
ตัวตน		•							•
เหยื่อ		•							•
บันจีจัมพ์		•							•
โลกาภิวัตน์		•							•
ไอศกรีม		•							•
โตตติก		•							•
สมหวัง-ผิดหวัง		•							•
Single Dad		•							•

เมนูตอบปัญหาชีวิต

ในส่วนหัวข้อตอบปัญหาชีวิต เมื่อเข้าไปสำรวจพบว่าเป็นกระทู้เก่าของเว็บไซต์ ขาดการอัปเดตข้อมูล รวมถึงข้อมูลเก่าๆ นั้นถูกลบไปหมดแล้ว จึงยกเว้นการสำรวจเนื้อหาในหัวข้อนี้

เมนูเพลงชวนคิด (ขณะเก็บข้อมูลมี 7 เรื่อง)

1. ที่สุดแล้ว : เนื้อเพลงของอัญชลี จงคดีกิจ สอนเรื่องการพักผ่อนใจ การปล่อยวางจากสิ่งต่างๆ ในชีวิต
2. เรียงความเรื่องแม่ : เพลงที่ขับร้องโดยเด็กๆ จากบ้านราชวิถี บ้านมหาเมฆ สอนให้รู้คุณค่าของความรักจากแม่ การตอบแทนพระคุณ
3. ก่อนมะลิบาน : เพลงของวงไทม์ สอนเรื่องการเปลี่ยนมุมมองความคิดในแง่บวก หาความสุขจากสิ่งรอบๆ ตัว
4. ปล่อยวาง : เพลงของวง Playground สอนให้ปล่อยวางความทุกข์ภายในใจ
5. ก้อนหินก้อนนั้น : เนื้อเพลงของโรส สอนให้รักตัวเอง ไม่ยึดมั่นถือมั่นกับสิ่งที่ไม่พอใจ ปล่อยวางจากสิ่งต่างๆ ในชีวิต
6. ใส่ร้ายป้ายสี : เพลงของวง Clash สอนเรื่องทำได้ดีทำชั่วได้ชั่ว อย่าทำอะไรที่จะทำดี
7. ก่อนไม่มีแม่ให้กอด : เพลงของโบว์ สอนเรื่องความรักที่ยิ่งใหญ่ของแม่ การแสดงออกว่ารัก ด้วยวิธีการบอกรัก การกอด

ตารางที่ 48 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเพลงชวนคิด

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
ที่สุดแล้ว		•							•
เรียงความเรื่องแม่		•							•
ก่อนมะลิบาน		•							•
ปล่อยวาง		•							•
ก้อนหินก้อนนั้น		•							•
ใส่ร้ายป้ายสี		•							•
ก่อนไม่มีแม่ให้กอด		•							•

เมนูมุมเยาวชน

- เมนูข่าวดีมีธรรมะ (ขณะเก็บข้อมูลเดือนกุมภาพันธ์ 2551 มีอยู่จำนวน 8 เรื่อง)
 1. ชั่วโมงวิทยาศาสตร์ : นักเรียนถามถึงวิธีพิสูจน์เห็นว่ามีพิษหรือไม่มีพิษ ครูแนะนำให้ทดลองโดยการกินหากกลับไปไม่ตื่นขึ้นมาแสดงว่าเห็นนั้นมีพิษ สอนเรื่อง
 2. น้ำอัดลมเย็นๆ : ชายคนหนึ่งสั่งเด็กเสริฟเอาน้ำอัดลมเย็นๆ เวลาผ่านไป 20 นาทีก็ยังไม่มีความเคลื่อนไหวว่าเด็กจะมาเสริฟจึงทวงถาม เด็กเสริฟย้อนกลับว่านี่เพิ่งป้ายสอง อีกหลายชั่วโงกว่าจะเย็น สอนเรื่องความเฉลียว
 3. หมอเก่ง : ชายคนหนึ่งเปิดประตูเข้ามาหาหมอพร้อมทั้งยกมือไหว้ หมอถามขึ้นทันทีว่าที่มามีมาหาหมอเพราะคุณมีปัญหาเรื่องสายตาใช่ไหมเพราะที่คุณไหว้คือตุ๋น
 4. คนไร้สติ : ลูกแจ่มไปหาหมอเพราะหุบวมแดงทั้งสองข้าง หมอได้ถามสาเหตุ ลูกแจ่มบอกว่าขณะรีดผ้ามีคนโทรศัพท์มาจึงเอาเตารีดมาแนบหูเพราะคิดว่าเป็นโทรศัพท์ ส่วนอีกข้างที่เป็นเหมือนกันก็เพราะมีโทรศัพท์ดังขึ้นอีกรอบ สอนเรื่องการมีสติสัมปชัญญะ การรู้ตัวทั่วทุกขณะจิตที่กำลังทำอะไรอยู่
 5. ตัดหางหมา : ชายนำสุนัขมาหาหมอจะให้หมอตัดหาง เพราะว่าแม่ยายกำลังจะมาบ้านและไม่อยากให้รู้สึกรู้ว่ามีอะไรไม่ดีที่เธอมาเยี่ยม สอนเรื่องการแก้ปัญหาต้องแก้ปัญหาที่เหตุปัจจัย
 6. คุณพ่อสอนมา : ในชั้นเรียนวิชาคณิตศาสตร์ครูกำลังสอนเรื่องการเรียงลำดับของตัวเลข เด็กชายจอห์นสามารถเรียงเลขได้จนครบ จนมาถึงลำดับที่ 10 ครูจึงถามต่อว่าจำนวนต่อไปคืออะไร เด็กชายจอห์นตอบว่า Jack ครับ สอนเรื่องการอยู่ในสิ่งแวดล้อมแบบใดก็เป็นคนเช่นนั้น

7. Password : คุณพ่อนั่งพิมพ์รายงานอยู่บ้าน ลูกสาววัย 6 ขวบนั่งเล่นอยู่ด้านหลัง ครูต่อมา หนูน้อยยกมือร้องว่าหนูรู้รหัสผ่านของพ่อแล้ว คือ ดอกจัน ดอกจัน ดอกจัน ดอกจัน ดอกจัน

8. ช่างตัดผมน้ำใจงาม : ช่างตัดผมตัดผมให้ช่างจัดดอกไม้ และตำรวจโดยไม่คิดเงิน วันต่อมา ช่างจัดดอกไม้และตำรวจได้นำช่อดอกไม้ การ์ดขอบคุณและขนมมาตอบแทนน้ำใจ วันถัดไปคุณสุด ยอดเห็นแก่ตัวเข้ามาตัดผม ช่างตัดผมไม่คิดเงินเช่นเคย วันถัดมาครอบครัวและญาติของคุณสุดยอด เห็นแก่ตัวมาขึ้นรถตัดผมหรืออยู่หน้าร้านถึง 12 คน สอนเรื่องของความมีน้ำใจ การตอบแทนบุญคุณ และความเห็นแก่ตัวมักมากคิดแต่ได้ฝ่ายเดียว

ตารางที่ 49 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูข่าวดีมีธรรมะ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสนพิธี	บทสวด/คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็นทางการ
ชั่วโมงวิทยาศาสตร์		•							•
น้ำอัดลมเย็นๆ		•							•
หมอบกึ่ง		•							•
คนไร้สติ		•							•
ตัดหางหมา		•							•
คุณพ่อสอนมา		•							•
password		•							•
ช่างตัดผมน้ำใจงาม		•							•

- เมนูธรรมะจากภาพข่าวชั้น

- ภาพปลาเล็กกินปลาใหญ่ : ภาพปลาตัวใหญ่กำลังโดนจู่โจมด้วยปลาเล็กทั้งฝูง สอนเรื่อง หากมีความสามัคคีก็จะทำให้ชนะผู้มีอิทธิพลหรืออุปสรรคอันใหญ่หลวงได้
- ดื่มน้ำมากเป็นอันตราย : ภาพปลาดื่มน้ำในอ่างแก้วของตัวเองจนหมดทำให้ตัวเองตาย
- เด็กยุคไอที : คุณครูเขียนกระดานถามเด็กชายว่าหนึ่งบวกหนึ่งเท่ากับเท่าไร เด็กชายยก เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ประมวลผลคำตอบให้แล้วเป็นการแสดงคำตอบ
- คนกับป่า : ภาพคนตัดต้นไม้ใหญ่เพื่อเหลามาทำไม้จิ้มฟัน
- เหยื่อล่อ : ภาพคนตกปลาใช้ไส้เดือนเป็นเหยื่อล่อปลา ในขณะที่ปลาเลียนแบบโดยใช้เงิน เป็นเหยื่อล่อคน
- จิตรกรปี 2004 : จิตรกรกำลังวาดภาพคนกำลังเกาะอยู่บนตึกสูงและกำลังจะตกลงไป สอน เรื่องความมีคุณธรรมศีลธรรม มโนธรรม การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์

7. ฮิปโปเพื่อนรัก : ภาพฮิปโปกำลังจะตกหน้าผา เพื่อนฮิปโปรีบมาช่วยดึงแต่ไม่สามารถดึงขึ้นไปได้ เหลือบเห็นก้อนหินก้อนโตจึงนำก้อนหินก้อนนั้นทับฮิปโปไว้เพื่อไม่ให้หล่นลงไป

8. หน้ากากประจำวัน : ภาพคนกำลังเลือกหน้ากากแสดงอารมณ์วันจันทร์ถึงอาทิตย์อยู่ หน้ากากวันจันทร์ถึงศุกร์เป็นหน้ากากบึ้งตึง หน้ากากวันเสาร์อาทิตย์เป็นหน้ากากยิ้มแย้ม

9. กลัวหาย : ภาพจักรยานที่ถูกล้อด้วยกุญแจหลายชั้นเพื่อกันขโมย

10. คนรักต้นไม้ : ภาพวาดต้นไม้ภายในห้องที่ยื่นกิ่งไปรุกล้ำชั้นวางของ จนต้องทำชั้นวางของเว้นที่ให้กิ่งไม้มันแผ่แผ่แหล่ล้มล้มมา

ตารางที่ 50 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูธรรมะจากภาพซ้ำชั้น

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
ปลาเล็กกินปลาใหญ่		•							•
ดื่มน้ำมากเป็นอันตราย		•							•
เด็กยุคไอที		•							•
คนกับป่า		•							•
เหยื่อล่อ		•							•
จิตรกรปี 2004		•							•
ฮิปโปเพื่อนรัก		•							•
หน้ากากประจำวัน		•							•
กลัวหาย		•							•
คนรักต้นไม้		•							•

- เมนูเทคนิคสอนลูกแบบพุทธ (ขณะที่เก็บข้อมูลมี 7 หัวข้อ)

1. กตัญญูตเวทิตา : เนื้อหาเกี่ยวกับเทคนิคการสอนลูกสำหรับพ่อแม่ โดยเรื่องนี้เสนอเทคนิคให้ลูกมองเห็นคุณค่าของทุกสิ่งรอบตัว และสอนธรรมะ 4 ประการ ได้แก่ กายสุจริต มโนสุจริต วจีสุจริต และความเป็นคนกตัญญูตเวทิตา

2. ลูกน้อยฝันดี : เนื้อหาเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติเพื่อให้ลูกฝันดี ก่อนนอนสอนให้ลูกเจริญเมตตา โดยพูดชื่อใครก็ได้ที่นึกออกทีละคนแล้วพูดว่าขอให้...(ชื่อ)...มีความสุขแล้วนึกถึงภาพคนๆ นั้นกำลังยิ้ม นึกไปที่ละชื่อๆ จนกระทั่งหลับ เป็นการสอนหลักธรรมเมตตาสูตร

3. เล่านิทานให้คุณพ่อคุณแม่ฟัง : เนื้อหาเกี่ยวกับให้ลูกๆ ผลัดกันเล่านิทานให้คุณพ่อคุณแม่ ฟังบ้าง ยกตัวอย่างวิธีปฏิบัติและวิธีประเมินผล เป็นการประยุกต์ธรรมข้ออรรถปฏิสัมภิทา ธรรมะที่ท่า

ให้สติปัญญาแตกฉานในเนื้อหา ข้อมูลต่างๆ ทั่วมปฏิสัมพันธ์ ธรรมะที่ทำให้สติปัญญาแตกฉานในการจับประเด็น นิรุติปฏิบัติสัมพันธ์ ธรรมะที่ทำให้สติปัญญาแตกฉานในการใช้ภาษา การสื่อสาร

4. ฝึกลูกน้อยรู้จักให้ทาน : เนื้อหาเกี่ยวกับการสอนลูกให้รู้จักการให้ มีตัวอย่างคำพูดด้วยวิธีต่างๆ เพื่อฝึกฝนลูก เป็นการสอนธรรมะในเรื่องการบริจาคทาน

5. ฝึกลูกให้รู้ทันเน็ต ; เนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาการใช้เน็ตที่ผิดศีลธรรมในปัจจุบัน การสอนลูกให้พิจารณาสิ่งต่างๆ ด้วยสติปัญญาตนเอง สอนให้รู้จักคิดเป็น พร้อมตัวอย่างการพูดด้วยวิธีต่างๆ เป็นการสอนธรรมะเรื่องโยนิโสมนสิการ หรือการพิจารณาทุกสิ่งด้วยปัญญา

6. การจัดการศึกษาเพื่อลูกรัก : เนื้อหาเกี่ยวกับการฝึกฝนปัญญาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ด้านการแสดงออกทางกายวาจา ด้านคุณภาพสมรรถภาพและสุขภาพจิต และด้านปัญญา เป็นการสอนธรรมะในเรื่องไตรสิกขา อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา

7. บทบาทสำคัญของพ่อแม่แน่แท้คือการช่วยลูกศึกษา : เนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทของพ่อแม่ในฐานะที่เป็นพรหม คือผู้ให้กำเนิด ในฐานะที่เป็นบูรพาจารย์ คือครูคนแรกที่อบรมสั่งสอนในทุกๆ เรื่อง รวมถึงศีลธรรมจรรยา ในฐานะที่เป็นอาหุไนยบุคคลหรือพระอรหันต์ของลูก คือผู้ที่มีความปรารถนาดีอย่างจริงใจต่อลูก

ตารางที่ 51 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเทคนิคสอนลูกแบบพุทธ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสนพิธี	บทสวด/คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็นทางการ
กตัญญูทเวทิตา		•							•
ลูกน้อยฝันดี			•						•
เล่านิทานให้คุณพ่อคุณแม่ฟัง		•							•
ฝึกลูกน้อยให้รู้จักทาน		•							•
ฝึกลูกให้รู้ทันเน็ต		•							•
จัดการศึกษาเพื่อลูกรัก		•						•	
บทบาทของพ่อแม่แน่แท้คือการช่วยให้ลูกศึกษา		•							•

- เมนูมุนิทาน

1. ชายตาบอด 4 คน : เนื้อหาเกี่ยวกับชายตาบอดที่เดินกลับบ้านยามค่ำคืน แต่ก็จุดไฟตะเกียงไม่ใช่เพื่อนำทาง แต่เพื่อให้คนอื่นมองเห็นเรา สอนเรื่องการรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
2. ซามูไรสามพี่น้อง : เนื้อหาเกี่ยวกับการทดสอบความสามารถของลูกทั้งสามเพื่อหาตัวแทนสืบทอดคิดละครพันดาบ สอนเรื่องการมีไหวพริบสติปัญญา การมีสติรู้อยู่ทุกขณะจิต
3. ยักษ์ปีนต้นไม้ : เนื้อหาเกี่ยวกับชายตัดฟันกับยักษ์วิเศษที่สามารถใช้ให้ยักษ์วิเศษทำงานได้ทุกอย่าง แต่ถ้าเมื่อใดหยุดสั่งงานยักษ์นั้นจะมาฆ่าตัวเองทันที ชายตัดฟันจึงสั่งให้ยักษ์ทำงานของเจ้าก็คือการปีนต้นไม้สูงในป่าให้ถึงยอด และเมื่อใดที่อยู่ปลายยอดไม้งานของเจ้าก็คือการปีนลงมายังโคนต้นไม้ สอนเรื่องการใช้ความคิดและปัญญาในการแก้ไขปัญหาอย่างชาญฉลาด เป็นนิทานเปรียบเทียบในเรื่องของการพิจารณาจิตตนเอง เมื่อว่างจากการคิดก็หมั่นนำจิตมาอยู่กับลมหายใจเข้าออก (เหมือนยักษ์ปีนต้นไม้ขึ้นลง) เพื่อประโยชน์และความสุขของตนเอง
4. หม้อดินใบร้าว : เป็นเรื่องของชายชาวอินเดียที่แบกหม้อดินบนบ่าข้างละใบ ข้างหนึ่งเป็นใบสมบูรณ์ อีกด้านหนึ่งเป็นหม้อดินที่ร้าว ทุกๆ วันชายคนนี้จะนำหม้อทั้งสองไปตักน้ำ หม้อดินใบร้าวรู้สึกละอายใจที่ตนทำหน้าที่ไม่ได้สมบูรณ์ จึงบอกเรื่องนี้ให้ชายได้รู้ แต่ชายอินเดียกลับบอกว่าการที่น้ำรั่วจากหม้อดินระหว่างทางนั้นสร้างความชุ่มชื้นให้แก่ต้นไม้จนออกดอกงดงาม สอนให้รู้จักคุณค่าในตัวเอง
5. กวางตกหน้าผา : ชาวนาชายชั้นเชิงทำไร่ไถนาตั้งแต่เช้าจนเที่ยง ขณะที่หยุดนอนพักผ่อนได้ร่มไม้ใกล้หน้าผา มีกวางตกจากหน้าผาลงมาตายใกล้ๆ ชาวนาจึงนำกวางกลับบ้านเพื่อเป็นอาหาร ชาวนาอีกคนได้ยินเรื่องดังกล่าวจึงคิดว่าตนจะไปนอนที่หน้าผานั้นบ้างเพื่อรอให้กวางตกลงมาตายอีก และหยุดทำไร่ไถนาตั้งแต่นั้นมา สอนให้รู้ว่าไม่ควรรอโชคชะตา ควรขวนขวายแสวงหาโอกาสด้วยตนเอง
6. พระผู้เฒ่ากับคนแบกของ : เป็นเรื่องของพระเซนที่บวชมานานและต้องการเข้าใจธรรมชาติของตนเองและโลกจึงออกเดินทางไปปฏิบัติธรรมบนเทือกเขา ระหว่างทางพบชายชราเดินสวนมาพร้อมกับสัมภาระอันใหญ่โตแบกติดหลังมาด้วย พระเซนจึงเล่าเรื่องของตนที่ต้องการเข้าใจแก่นแท้ของหลักธรรม ชายชราจึงปลดเปลื้องให้หล่นลงสู่พื้น พระเซนจึงบรรลุธรรม สอนเรื่องการรู้จักปล่อยวางจากความทะเยอทะยานยึดมั่นทั้งจากในอดีต อนาคต ความเป็นตัวตน ความกลัว ทัศนคติ ความรู้สึก ว่าตัวตนของตน
7. ข่างไม้พอลูก : พ่อลูกประกอบอาชีพเป็นช่างไม้ แต่ลูกเป็นคนนิสัยใจร้อนมุทะลุ วันหนึ่งมีแมลงวันมาเกาะอยู่บนหัวพ่อ แต่พ่อทำงานอยู่ไม่สามารถเอามือไปปิดแมลงให้หลุดไปได้ จึงวานลูกให้

ช่วยเอาออกให้ ขณะนั้นลูกกะลังใช้ก้อนตอกตะปูลูกอยู่พอดีเมื่อรู้ว่าแมลงวันมาเกาะหัวพ่อก็โกรธมากจึงรีเข้าไปใช้ก้อนทุบตีแมลงวันซึ่งอยู่บนหัวพ่ออย่างสุดแรง ผลคือแมลงวันตัวนั้นตายไปพร้อมๆ กับพ่อที่หัวแตกนั่นเอง สอนให้รู้ว่าการคิดช่วยเหลือผู้อื่นไม่ควรแก้ปัญหาด้วยความโกรธ เพราะจะทำให้เกิดผลกระทบที่ร้ายแรงตามมา

8. นกแขกเต้ากับชาวนา : มีนกแขกเต้าฝูงหนึ่งชอบลงมากินข้าวสาลีของชาวนา เมื่อทุกตัวกินอิ่มก็บินกลับไป แต่มีนกอยู่ตัวหนึ่งเมื่อกินอิ่มยังคาบเอาข้าวสาลีอีก 3 รวงกับไปด้วย วันหนึ่งชาวนาจับได้จึงถามว่าเหตุใดจึงต้องคาบข้าวสาลีกลับไป 3 รวงทุกครั้งไป พญานกแขกเต้าจึงตอบว่ารวงที่ 1 นำไปให้หน้เกาคือนำไปตอบแทนบุญคุณเลี้ยงดูพ่อแม่ รวงที่ 2 นำไปฝากเขาก็คือนำไปให้ลูกน้อยของตน รวงที่ 3 เอาไปฝังไว้ คือนำไปให้นกเผ่าซราที่หากินเองไม่ได้ หรือนกที่พิการ สอนเรื่องความกตัญญูและการทำทานสะสมบุญ

9. ชายสองคนบนเรือ : ชายสองคนนำเรือออกหาปลา ขณะล่องเรือไปยังที่มีน้ำเชี่ยวกรากชายคนแรกคิดว่าควรที่จะสละเรือ แต่ชายอีกคนเสียดายเรือและพยายามพายออกจากกระแสน้ำวนทั้งสองจึงช่วยกันจนกระทั่งไม่สามารถต้านกระแสน้ำวนนั้นได้ ชายคนแรกจึงบอกให้เพื่อนสละเรือพร้อมกับกระโดดลงจากเรือและว่ายน้ำจนถึงฝั่งได้ แต่ชายอีกคนก็ยังไม่ยอมลงจากเรือจนกระทั่งจมน้ำไปพร้อมกับเรือ สอนเรื่องของการรู้จักปล่อยวาง เปรียบเทียบกับวัฏสังสารที่คนยังเวียนว่ายตายเกิดไม่ยอมหลุดพ้น เพราะไม่ยอมปล่อยวางจากสังขารก็คือเรื่อนั่นเอง

10. มเหสี 4 พระองค์ : พระราชามีมเหสี 4 พระองค์ มเหสีองค์แรก จงรักภักดีต่อพระราชินีแต่พระราชินีกลับไม่สนใจเลย มเหสีองค์ที่ 2 มีความเมตตากรุดมาอยู่เคียงข้างพระราชินีเมื่อลำบาก มเหสีองค์ที่ 3 พระราชินีพาเสด็จประพาสอยู่เสมอ มเหสีองค์ที่ 4 พระราชินีรักมากที่สุด พระราชินีปรนเปรอด้วยสิ่งที่ดีที่สุด เมื่อใกล้สิ้นพระชนม์จึงถามกับมเหสีทั้ง 4 พระองค์ว่ามีใครจะตามพระราชินีไปด้วยไหม มเหสีองค์ที่ 4 3 และ 2 บอกว่าไม่ไป ยกเว้นพระมเหสีองค์แรก ที่จับมือพระราชินีอนันต์พระชนม์คู่กันเป็นนิทานเปรียบเทียบกับชีวิตของเรา มเหสีองค์ที่ 4 ก็คือร่างกายที่เราปรนเปรอแต่สิ่งที่ดีๆ ให้อยู่ตลอดเวลา มเหสีองค์ที่ 3 ก็คือ ทรัพย์สมบัติศถาบรรดาศักดิ์ดีที่เมื่อเราตายไปก็จะตกเป็นของผู้อื่น มเหสีองค์ที่ 2 ก็คือ ครอบครัวและมิตรสหาย และมเหสีองค์ที่ 1 ก็คือจิตวิญญาณที่จะตามเราไปทุกที่

ตารางที่ 52 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูมุนิทาน

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
ชายดาบอด 4 คน		•							•
ชาмуโรสามพี่น้อง		•							•
ยักษ์ปีนต้นไม้			•						•
หม้อดินใบร้าว		•							•
กวางตกหน้าผา		•							•
พระผู้เฒ่ากับคนแบกของ		•							•
ช่างไม้พอลูก		•							•
นกแขกเต้ากับชวานา		•							•
ชายสองคนบนเรือ		•							•
มเหสี 4 พระองค์		•							•

- เมนูเคล็ดลับการเรียนให้เป็นเลิศ (ขณะเก็บข้อมูลมี 5 เรื่อง)

1. เคล็ดลับวิธีทำความเข้าใจและจดจำบทเรียนได้อย่างแม่นยำ : สอนหลักธรรมอรรถปฏิบัติสัมภีทา ธรรมที่ทำให้สติปัญญาแตกฉานในเนื้อหา ข้อมูลต่างๆ ซึ่งเป็นธรรมข้อแรกของหลักธรรมปฏิบัติสัมภีทา

2. เคล็ดลับวิธีจับประเด็นและโน้ตย่อ : สอนหลักธรรมมัมปฏิบัติสัมภีทา ธรรมที่ทำให้สติปัญญาแตกฉานในเรื่องการจับประเด็น ซึ่งเป็นธรรมข้อสองของหลักธรรมปฏิบัติสัมภีทา

3. ดิวิวิชาให้เพื่อนยิ่งให้ยิ่งได้ : สอนเรื่องคุณธรรมการมีเมตตากรุณาปรารภนาดีต่อเพื่อนอย่างจริงใจ

4. เอ็นซอย่างไรไม่ให้ผิดหวัง : สอนวิธีฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ ความเพียร การพึ่งตนเอง และการยอมรับความจริง

5. รุ่งอรุณแห่งการศึกษา : สอนวิธีฝึกฝนพัฒนาตนเองอยู่เสมอด้านการแสดงออกทางกาย วาจา ด้านคุณภาพสมรรถภาพและสุขภาพจิต ด้านปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมะในเรื่องของ ไตรสิกขา อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา (เรื่องนี้มีเนื้อหาข้ามมุมเขาวงกต ในหัวข้อเทคนิคสอนลูกแบบพุทธ เรื่องจัดการศึกษาเพื่อลูกรัก)

ตารางที่ 53 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูเคล็ดลับการเรียนรู้ให้เป็นเลิศ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
เคล็ดลับวิธีทำความเข้าใจ และจดจำบทเรียน		•							•
เคล็ดลับวิธีจับประเด็นและ โน้ตย่อ		•							•
ติววิชาให้เพื่อนยิ่งให้ยิ่งได้		•							•
เอ็นๆอย่างไรไม่ให้ผิดหวัง		•							•

เมนูบทความชาวพุทธ

1. พบคุณคุณ พบพระในตัวเอง : เป็นบทความเล่าเรื่องราวที่ผู้เขียนได้ไปพบและสนทนากับทาลาดลามะในธิเบต (เรียกคุณคุณ) และเล่าเรื่องราวของชีวิตในวัยเด็กของตนที่ชอบห้อยพระมากมายที่คอแต่มีเหตุให้พระที่สวมไว้หลุดหายไป จึงไม่ได้สวมพระตั้งแต่นั้น ความกลัวความไม่มั่นใจก็ค่อยๆหายไป การเข้าสนทนากับคุณคุณทำให้ผู้เขียนซาบซึ้งอึ้งอึ้งและไม่ต้องการพระใดๆ มาแขวนคออีกเนื่องจากพระเข้ามาอยู่ในหัวใจแล้ว

2. 8 วัน 7 คืนกับค่ายธรรมะ : เนื้อหาบรรยายเกี่ยวกับการเข้าค่ายธรรมะและการฝึกกำหนดจิต นั่งสมาธิ วิปัสสนา

3. ทวีร์สวรรค์ : เป็นเนื้อหาบันทึกการเดินทางนมัสการรอยพระพุทธรูปบาทจำลองที่เขาศิขณภูมิ จังหวัดจันทบุรี บอกเล่าถึงความพยายามในการเดินทางความศรัทธาของผู้ที่กราบไหว้ รวมทั้งการบอกบุญเรียกรายเงินเพื่อสะสมบุญในภพในภูมิหน้า และการทำทานให้ผู้ยากไร้

4. ช่วงชีวิตหนึ่งที่ได้ครองผ้าเหลือง : เป็นเนื้อหาบันทึกชีวิตการบวชของชายคนหนึ่ง เกี่ยวกับการขึ้นตอนการบวช พิธีการบวช ศรัทธาความเชื่อเกี่ยวกับพระบวชใหม่ และการถือศีล 227 ข้อของพระสงฆ์

5. ลักษณะของจิตตอนใกล้ตาย : อธิบายลักษณะของจิตในช่วงใกล้ตาย และเรื่องกรรมที่เคยทำเอาไว้ และลักษณะของจิตที่ไม่อยู่ในร่างกายแล้ว

6. พระในเมืองคอมมิวนิสต์ : บันทึกการเดินทางไปหลวงพระบางสักการะวัดในหลวงพระบางหลากหลายแห่ง บอกเล่าเกร็ดเล็กน้อยของวัดในลาว และพุทธศาสนาในลาว

7. ก้อนหินทับหญ้า : เป็นการสอนธรรมะโดยใช้การเปรียบเทียบว่าคนทำงานเหมือนหญ้าที่ถูกกดทับโดยสิ่งต่างๆ ก็คือก้อนหิน อยู่ที่ตัวเราจะปรับสภาพแวดล้อมได้หรือไม่

8. ปัญญา สขาดก : บอกเล่าเรื่องราวของปัญญาสขาดก ซึ่งเป็นเรื่องอดีตชาติของพระพุทธรเจ้า 50 เรื่อง และสอนใจเรื่องการช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก

9. เทียววัดแบบเจาะลึก : บอกความหมายของสิ่งก่อสร้างภายในวัด เช่น เจดีย์ ระเบียบคต พระพุทธรูป โบสถ์ วิหาร

10. น้องทราย ผู้หญิงกับการปฏิบัติธรรม : บอกเล่าเรื่องราวชีวิตของผู้หญิงที่สละทางโลกศึกษาทางธรรมอย่างสนใจใคร่รู้ แต่ด้วยวัยสาวและหน้าตาดีทำให้พระหนุ่มบางรูปถึงกับต้องสึกออกมาเพื่อรอวันที่น้องทรายละทางธรรม ทำให้น้องทรายต้องเข้าออกหลายวัดภายในหนึ่งปี และบางวัดก็ไม่รับเธอเข้าปฏิบัติธรรม สอนเรื่องกฎแห่งกรรม

ตารางที่ 54 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูบทความชาวพุทธ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
พบคุณครูพบพระในตัวเอง		•							•
8 วัน 7 คืนกับค่ายธรรมะ		•							•
ทิวส์สวรรค์		•							•
ช่วงชีวิตหนึ่งที่ได้ครอง ผ้าเหลือง				•					•
ลักษณะของจิตตอนใกล้ตาย		•							•
พระในเมืองคอมมิวนิสต์						•			•
ก้อนหินทับหญ้า		•							•
ปัญญาสขาดกล้านนา		•							•
เทียววัดแบบเจาะลึก	•						•		•
น้องทรายผู้หญิงกับการ ปฏิบัติธรรม		•							•

เมนู Bud Films

1. Finding Nemo : เนื้อเรื่องย่อ และบทวิจารณ์เชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับพุทธประวัติของเจ้าชายสิทธัตถะขณะกำลังตัดสินใจออกจากพระราชวัง และทราบว่ากำลังมีพระราชโอรสเปรียบเทียบกับภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องนี้เกี่ยวกับความรักความหวังโยของพ่อที่มีต่อลูก สอนเรื่องการฝึกเด็กให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง

2. The 2nd Renaissance part I&II : เนื้อเรื่องย่อของภาพยนตร์เรื่องนี้ สอนเรื่องกิเลส และการอยู่ร่วมกับสิ่งต่างๆ ได้อย่างสงบสุขด้วยคุณธรรมและจริยธรรม

3. Xmen II : บทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่องนี้ สอนเรื่องความเสียสละ การควบคุมอำนาจของจิตใจตัวเองว่าจะเลือกทำในทางที่ดีหรือเลว
4. Animatrix : เนื้อเรื่องย่อของภาพยนตร์เรื่องนี้ สอนเรื่องการมองความเป็นจริงอย่างถี่ยวนพิจารณาถึงสิ่งที่เป็นธรรมดา บางครั้งอาจพบความไม่ธรรมดาซ่อนอยู่ และให้รู้เท่าทันของสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
5. Samsara : บทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่องนี้ สอนเรื่องการควบคุมกิเลสตัณหาของตัวเอง
6. Hero : เนื้อเรื่องย่อ และบทวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่องนี้ สอนเรื่องการหยุดฆ่าเพื่อสร้างสันติภาพ การไม่ผูกพยาบาทจองเวร
7. Princess Mononoke : เนื้อเรื่องย่อ และบทวิจารณ์ภาพยนตร์ ในประเด็นเรื่องกฎของธรรมชาติ เกิดแก่เจ็บตายเป็นธรรมดาของโลก
8. Good Morning : เนื้อเรื่องย่อ และบทวิจารณ์ภาพยนตร์ ในประเด็นเรื่องการค้นหาคุณค่าของสิ่งเก่า และเปิดใจกว้างยอมรับสิ่งใหม่ด้วย
9. Billy Elliot : เนื้อเรื่องย่อ บทวิจารณ์ภาพยนตร์สอนเรื่องการยึดมั่นถือมั่นกับสิ่งต่างๆ และเรื่องความเพียร
10. Emily : เนื้อเรื่องย่อของภาพยนตร์เรื่องนี้ สอนเรื่องการมองเห็นคุณค่าที่แท้จริงของชีวิต การรู้จักใส่ใจกับสิ่งธรรมดารอบตัว การช่างสังเกต เรียนรู้สิ่งต่างๆ อยู่ตลอดเวลา

ตารางที่ 55 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนู Bud Films

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
Finding Nemo	•						•		•
The 2nd Renaissance part I&II		•							•
Xmen II		•							•
Animatrix		•							•
Samsara		•							•
Hero		•							•
Princess Mononoke		•							•
Good Morning							•		•
Billy Elliot		•							•
Emily							•		•

เมนูปลา-วิเศษ

1. สัมภาษณ์เอเชีย : บทสัมภาษณ์ทีมงานโครงการจิตวิวัฒน์ โครงการพัฒนาจิตเพื่อสุขภาพ พัฒนาสุขภาพทางปัญญาเพื่อให้มนุษย์มีจิตใจที่ดีขึ้น
2. สัมภาษณ์พระไพศาลวิสาโล : บทสัมภาษณ์พระไพศาล ถึงเรื่องราวประวัติความเป็นมาก่อนอุปสมบทเป็นพระ และความรู้สึกขณะบวช รวมถึงเรื่องการฝึกสติ การทำบุญ พ.ร.บ.สงฆ์ และการประยุกต์หลักธรรมใช้กับสังคม
3. พุทธศาสนากับโทษประหาร : บทสัมภาษณ์มุมมองของทะเลลามา มองว่าโทษประหารไม่ได้ช่วยให้สังคมดีขึ้น สำหรับเยาวชนนั้นหากเป็นโทษเล็กๆ น้อยๆ ที่พอให้อภัยได้ ก็ควรจะให้พวกเขาไปบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมดีกว่า
4. หลักปฏิบัติเกี่ยวกับสตรี : บทสัมภาษณ์ท่านพุทธทาสเกี่ยวกับการตั้งสติทำจิตไม่วอกแวกไปกับสตรีที่มาสันทนาธรรม ในช่วงที่ท่านบวชใหม่ๆ
5. พระกับเงิน : เนื้อหาเกี่ยวกับการที่พระถือเงินไม่ได้เพราะสอนเรื่องการลดความยึดติด ลดความอยากส่วนตัว เน้นการบริจาคสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม ซึ่งเป็นธรรมะชั้นตะ
6. ปกป้องลูกอย่างไรให้ปลอดภัยจากสื่อเลวร้าย : บทสัมภาษณ์ดิช นัท ฮันท์ พระเวียดนามที่เป็นที่ยอมรับคนหนึ่งในตะวันตก ถึงแนวทางการปกป้องลูกให้ปลอดภัยจากสื่อเลวร้ายต่างๆ ว่าลูกจะต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีกัลยาณมิตรคอยแนะนำ เช่นพ่อแม่ คอยดูแลเวลาลูกรับสื่อต่างๆ เข้ามา ควรฝึกร่างกายและสติให้เข้มแข็งต่อสิ่งเลวร้ายเหล่านี้โดยมีความกรุณาและความให้อภัยเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต
7. การทำโคลนนิ่งผิดหลักพุทธศาสนาหรือไม่ : บทสนทนาของพระธรรมปิฎก ในเรื่องของ การโคลนนิ่งว่าเป็นการเลียนแบบธรรมชาติ ซึ่งมนุษย์เราเข้าใจธรรมชาติแต่ยังไม่เข้าใจทั้งหมด เพราะอาจมีส่วนที่เรายังไม่รู้ ส่วนที่เราประมาทอยู่เพราะฉะนั้นเวลาทำอะไรไม่ควรหลงติดอยู่กับตัวตนและมานะ คือทำเพื่ออยากได้ผลประโยชน์ และเพียงเพื่อต้องการแสดงให้คนอื่นรู้ว่าตัวเองเก่งเท่านั้น ควรคำนึงถึงสังคมส่วนรวมผลกระทบที่ตามมาด้วย
8. ธุรกิจเก่งๆ ใดเป็นสัมมาอาชีพหรือไม่ : บทสัมภาษณ์พระธรรมปิฎก สอนในเรื่องของสัมมาชีพและมิจฉาชีพ และเป้าหมายสูงสุดในชีวิตมนุษย์ ว่าควรทำให้ชีวิตดี ทำสังคมให้ดี ทำสิ่งแวดล้อมธรรมชาติให้น่าอยู่ ซึ่งหากทำธุรกิจทุกอย่างด้วยสัมมาชีพก็จะบรรลุเป้าหมายสูงสุดในชีวิตมนุษย์
9. ทำไมคนเราถึงเกิดเป็นผู้หญิง ผู้ชาย ทอม ดี เกย์ : บทสัมภาษณ์พระธรรมปิฎก ว่าเหตุที่เป็นอย่างนี้เพราะเป็นเรื่องของการตั้งจิต เป็นจิตที่โน้มเอียงยึดถือพอใจในสภาวะเพศนี้

10. บทสนทนานรกมีจริงหรือไม่ : มีจริงตามหลักฐานในพระไตรปิฎกที่พระพุทธเจ้าเคยสอนเปรียบเทียบไว้กับภิกษุรูปหนึ่ง แต่หากในชีวิตจริงก็ยังไม่เคยทดสอบว่ามีจริงหรือไม่ เพราะเป็นเรื่องหลังความตาย ต้องใช้ชีวิตทดสอบ ดังนั้นเราควรตั้งอยู่ในความไม่ประมาท หมั่นทำความดีไว้จะดีที่สุด ผลแห่งกรรมดีในเบื้องต้นก็จะทำให้เรามีความสุข ได้รับความสุขจากการกระทำ หากเราทำชั่วแล้วชีวิตหลังความตายมีนรกอยู่จริง เราก็หมดโอกาสที่จะกลับมาแก้ไข ดังนั้นเราจึงควรตั้งอยู่ในความไม่ประมาทจะดีที่สุด

ตารางที่ 56 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูปุจฉา-วิสัชนา

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
สัมภรณ์เอเชีย		•							•
สัมภรณ์พระไพศาลวิสาโล		•							•
พุทธศาสนากับโภชนาการ		•							•
หลักปฏิบัติเกี่ยวกับสตรี		•							•
พระกับเงิน		•							•
ปกป้องลูกให้ปลอดภัยจาก สื่อเลวร้าย		•							•
การทำโคลนนิ่งผิดหลักพุทธ หรือไม่		•						•	
ธุรกิจเก็งกำไรเป็นสัมมา อาชีพหรือไม่		•							•
ทำไมคนเราถึงเกิดเป็น ผู้หญิงผู้ชาย ทอม ดีเกย์		•							•
นรกมีจริงหรือไม่		•							•

เมื่อนานาน่าสนใจ (ขณะเก็บข้อมูลมี 6 เรื่อง และเนื้อหาซ้ำกัน 1 เรื่อง)

1. เทคนิคทำให้ชีวิตมีความสุขตลอดวัน : ความสุขทางอบายมุขต่างๆ เป็นเพียงความสุขเฉพาะหน้าไม่ยั่งยืน แต่กลับจะกลายเป็นทุกข์ถาวรเข้ามาแทนที่ เสนอเคล็ดลับในพระไตรปิฎกเกี่ยวกับวิธีการกำหนดลมหายใจเจริญภาวนาในเบื้องต้นและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. เกมคนเมาขับรถ : เป็นเกมที่จำลองสถานการณ์ระดับแอลกอฮอล์ที่ดื่มเข้าไปและการควบคุมรถยนต์ที่ขับ สอนเรื่องการมีสติและความไม่ประมาท

- 3. ห้องฝึกกรรมฐานยุคไอที : สอนวิธีป้องกันปัญหาการดูสิ่งไม่เหมาะสมจากสื่อต่างๆ โดยให้พิจารณาโดยใช้หลักกรรมะปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ พิจารณาความไม่งามของร่างกาย (อสุภะ) จะทำให้ראהภายในใจลดลง เกิดสมาธิและปัญญาตามมา
- 4. มาสร้างภูมิคุ้มกันทางเพศด้วยการฝึกกรรมฐานแบบใหม่ : เนื้อหาเดียวกันกับห้องฝึกกรรมฐานยุคไอที
- 5. วิธีฝึกสติเพื่อเลิกบุหรี่ : สอนวิธีเจริญสติกับบุหรี่ยี่สำหรับผู้สูบบุหรี่ กำหนดจิตไปที่คว้นบุหรี่ยี่ที่กำลังไหลเข้าออกจากลำคอสู่อ่างกายจนบุหรี่ยี่หมดมวน
- 6. เลขเด็ด 019 : ความหมายของเลขที่จะทำให้หลุดพ้นทางจิตใจ 0 คือสูญตาทุกสิ่งวางเปล่าจากตัวตน 1 หมายถึงทุกชีวิตล้วนเป็นหนึ่งเดียวกันความสามัคคีกัน 9 คือชีวิตเราจะต้องก้าวหน้าย่างขึ้นไปถึงขั้นสูงสุดคือ ความสะอาด สว่าง สงบ รู้ตื่นรู้เบิกบาน

ตารางที่ 57 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมื่อนานาน่าสนใจ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนาและพุทธประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะปฏิบัติ	วันสำคัญและศาสนพิธี	บทสวด/คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็นทางการ
เทคนิคทำให้ชีวิตมีความสุขตลอดวัน			•						•
เกมคนเมาซ์บรอด		•							•
ห้องฝึกกรรมฐานไอที		•						•	
วิธีฝึกสติเพื่อเลิกบุหรี่ยี่			•						•
เลขเด็ด 019		•							•

เมนูสาระเบ็ดเตล็ด

- 1. ภาพสลดชวนสดไล้ : เป็นภาพรูปปั้นพระพุทธรูปและรูปปั้นผู้หญิงกำลังกอดพระพุทธรูปเป็นธรรมะตามแนวทางของพุทธศาสนิกายวัชรยานของธิเบต ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการวางเฉยต่อกิเลสตัณหา ไม่ตกอยู่ในอำนาจของกามคุณจะทำให้หลุดพ้นจากสังสารวัฏการเวียนว่ายตายเกิด
- 2. แผนฆ่าตัดตอนในสมัยพุทธกาล : ยกตัวอย่างแผนฆ่าตัดตอนในพระไตรปิฎกและอรรถกถาเป็นเรื่องของพระเทวทัตที่ต้องการฆ่าพระพุทธเจ้าจึงคัดนายธนูฝีมือดี 31 คน โดยให้นายธนูที่ฝีมือดีที่สุดใจเหี้ยมที่สุดคอยดักฆ่าพระพุทธองค์และ สั่งให้นายธนูอีก 2 คนดักฆ่านายธนูคนแรก และสั่งนายธนูดักฆ่านายธนูที่จะฆ่าพระพุทธเจ้าอีกครั้ง รวมทั้งหมดเป็นการดักฆ่า 4 ตอนเพื่อปกปิดความผิด

ความชั่วของตัวเอง แต่พระพุทธองค์ทรงเมตตาสั่งสอนธรรมและใช้ปัญญาพิจารณาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงสามารถช่วยเหลือชีวิตนายธนูทั้ง 31 คนได้ รวมทั้งกลับตัวเป็นคนดีออกบวชเป็นภิกษุทุกคน

3. นิทานชาดกติมุฏฐิชาดก วิธีสอนลูกไม่ให้เป็นโจร : เป็นนิทานชาดก สอนเรื่องการทำความดียอม ต้องได้รับโทษ นั่นคือ การกระทำและผลของการกระทำ การทำโทษเป็นการทำโทษเพื่อสั่งสอนให้เป็นคนดี รวมถึงการน้อมระลึกถึงบุญคุณครูอาจารย์และพ่อแม่

4. ตายในสงครามได้ไปสวรรค์หรือไม่ : นำชาวสงครามระหว่างอิรักและอเมริกามาเชื่อมโยงกับโยธาชีวสูตร ที่พระพุทธองค์ทรงสั่งสอนธรรมเกี่ยวกับการหลงผิดเห็นผิดเป็นชอบ การประทุษร้าย การตั้งจิตคิดไม่ดีล้วนเป็นบาป

5. ผู้ชายมีภรรยาหลายคนพุทธศาสนาเห็นด้วยหรือไม่ : พระพุทธองค์ไม่เห็นด้วยกับการที่ผู้ชายจะมีภรรยาหลายคนเนื่องจากเห็นว่าเป็นการสร้างความทุกข์ใจให้สตรี ผิดหลักศาสนาพุทธที่ยึดถือหลักการไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และยังนำเสนอเนื้อหาวิธีทำใจเมื่อรู้ว่าสามีมีภรรยาอื่น เช่นมองสังคมไปตามเหตุปัจจัย

6. ความรู้เรื่องเปรตจากพระไตรปิฎก : สอนให้เห็นหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนามากกว่า เนื่องจากเป็นแก่นแท้ อย่าไปหลงมัวเมากับเรื่องเปรตแม้จะมีอยู่จริงก็ตาม เมื่อใดที่พบเห็นก็ควรอุทิศส่วนกุศลให้เขาจะได้ไปเกิดในภพภูมิอื่นๆ และไม่ควรถูกหลอกลวงให้หวังสิ่งศักดิ์สิทธิ์ขอเทวดาเพื่อสิ่งนั้นสิ่งนี้ เนื่องจากเทวดาก็ต้องการผลบุญจากเราเหมือนกันเพราะไม่สามารถสร้างบุญได้อีกแล้ว เราในฐานะที่เป็นมนุษย์ยังสามารถสร้างกรรมได้อยู่ ก็ให้เพียรสร้างกรรมดีหมั่นพัฒนาตนเอง ชีวิตจะได้รุ่งเรือง

7. ทำแท้งพุทธศาสนามองว่าอย่างไร : ทำแท้งก็เป็นการฆาตกรรมคนหนึ่ง ก่อนทำอะไรควรใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ และบอกพัฒนาการของการเจริญตั้งแต่ปฏิสนธิจากหลักฐานในพระไตรปิฎกและอรรถกถา

8. ทำบุญละลายบาปได้หรือไม่ : สอนให้เอาความคิดดีขับไล่ความคิดที่จะทำชั่ว เมื่อคิดดีทำดีบ่อยๆ ความชั่วก็จะลดน้อยลง เป็นการละลายบาปด้วยกุศลกรรม

9. ผลแห่งกรรมที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา : เนื้อหาเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมของบุคคลต่างๆ ในพุทธประวัติ สอนเรื่องกฎแห่งกรรม

10. นิทานชาดกช้างมึนเมาขี้ขามขี้ปรึชฌาณเกมคอมพิวเตอร์ : เป็นนิทานชาดกเล่าเรื่องช้างของพระเจ้าพรหมทัต ชื่อมึนเมา เป็นช้างมงคลนิสัยดีเรียบร้อย แต่มีใจรมาอาศัยอยู่ในโรงเลี้ยงช้างและพูดคุยเรื่องไม่ดีไม่งามในหมู่โจร ช้างได้ยินทุกวันจึงมีพฤติกรรมก้าวร้าว เมื่อทราบความจริงดังนั้นพระเจ้าพรหมทัตจึงจัดเวรยามเฝ้าไม่ให้โจรเข้ามาได้ รวมถึงจัดพรหมณ์คนดีมีความรู้มาสนทนากันแต่เรื่องดี ๆ วาจาไพเราะ ช้างจึงมีนิสัยดีเช่นเดิม เรื่องนี้สอนเปรียบเทียบกับคนที่เด็กๆ รับสื่อที่ไม่สร้างสรรค์ใน

สังคม มีแต่ความโหดร้ายรุนแรง จนหล่อหลอมให้เด็กก้าวร้าว ใจร้อน มุทะลุ ปัญหาทุกอย่างจึงตัดสินเพียงอารมณ์ชั่ววูบ

ตารางที่ 58 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูสาระเบ็ดเตล็ด

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
ภาพสลดชวนสติ		•							•
แผนฆ่าตัดตอนในสมัย พุทธกาล		•							•
นิทานชาดกคติมูฏฐาคค วิธึ สอนลูกไม่ให้เป็นโจร		•							•
ตายในสงครามได้ไปสวรรค์ หรือไม่		•						•	
ผู้ชายมีภรรยาหลายคนพุทธ ศาสนาเห็นด้วยหรือไม่		•							•
ความรู้เรื่องเปรตจาก พระไตรปิฎก		•							•
ทำแท้งพุทธศาสนามองว่า อย่างไร		•						•	
บุญละลายบาปได้หรือไม่		•							•
ผลแห่งกรรมที่ปรากฏใน คัมภีร์พระพุทศาสนา		•						•	
นิทานชาดกช้างมืหลามุข ไชปริศนาเกมคอมพิวเตอร์		•							•

เมนูพุทธศาสนากับสังคมไทย

1. ปณิธาน 3 ประการที่จะช่วยให้มนุษย์พ้นวิฤต : สอนให้มนุษย์เข้าถึงหัวใจของหลักธรรมในศาสนาของตนเอง ให้มีความร่วมมือกันระหว่างศาสนา และให้มนุษย์ถอนตัวออกจากวัตถุนิยม

2. ยุทธศาสตร์พระพุทศาสนากับการพัฒนาประเทศไทย : หัวใจของศาสนาคือโลกุตระธรรมให้ความสำคัญกับจิตวิญญาณมากกว่าวัตถุ โดยมียุทธศาสตร์ 7 ข้อได้แก่ การสร้างความมุ่งมั่นร่วมกัน ส่งเสริมวิถีคิดแบบพุทธ การพัฒนาอย่างบูรณาการ (เศรษฐกิจ จิตใจ ครอบครัว ชุมชน สิ่งแวดล้อม ฯลฯ) ส่งเสริมวิปัสณากรรมฐาน ฝึกอบรมเพื่อลดความเห็นแก่ตัว ยุทธศาสตร์พลังอรหันต์ การวิจัยและพัฒนาระบบพระพุทศาสนา

3. มรดกของปี 2546 : บทความกล่าวถึงนโยบายต่างๆ ในปี 2546 ที่เริ่มใช้สิ่งล่อใจต่างๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้คนทำดี รวมถึงโครงการเอื้ออาทรต่างๆ ของรัฐบาลในยุคนั้น ซึ่งผู้เขียนมีทัศนคติไม่เห็น

ด้วยอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการปลูกฝังให้คนเกิดความโลภทะยานอยาก ควรมุ่งปลูกฝังให้คนมีปัญญา ให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยตนเอง รวมถึงการส่งเสริมคุณธรรมให้กับคนในสังคมด้วย

4. การเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีประเสริฐที่สุดของมนุษย์ : บทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แบบพุทธ คือการเรียนรู้ความจริง เรียนรู้ความงามความดีความถูกต้อง เรียนแล้วบรรลุความสุข ซึ่งการเรียนในทางพุทธศาสนาก็คือไตรสิกขา ได้แก่ ศีลสิกขา สมาธิสิกขา ปัญญาสิกขา

5. การปฏิวัติจิตสำนึกใหม่ : บทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ของโลกตะวันตก และใช้เป็นอาวุธในการทำลายล้างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ผู้เขียนให้ทัศนะว่า ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์นั้นควรจะส่งเสริมให้ปัญญาชนมีปัญญาที่จะเรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

6. ศาสนาบริโณคนิยม : บทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมปัจจุบันผู้คนโดดเดี่ยวเว้าแหว่งมากขึ้นทำให้หลายคนหาเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ซึ่งจากแต่ก่อนที่ผู้คนมีเครื่องยึดเหนี่ยวคือศาสนา แต่ในสังคมปัจจุบันคนหันไปยึดถือการบริโณคนิยม การซื้อและใช้สินค้ากลายเป็นพิธีกรรมที่ต้องทำในโอกาสวาระต่างๆ แสวงหาตอบสนองความพึงพอใจแก่จิตวิญญาณและสนองตัวตนด้วยการบริโณคผลที่ตามมาคือทำให้ความสำคัญแก่เรื่องเงินเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ยึดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ

7. การอยู่ร่วมกันระหว่างศาสนา : บทความมีเนื้อหาเกี่ยวกับการปิดกั้นระหว่างศาสนาทำให้เกิดความแปลกแยกเมื่อต้องอยู่ร่วมกัน ดังนั้นต้องแก้ไขที่พื้นฐานการคิดการสอนของแต่ละศาสนาลดความคิดที่เป็นทิฐิ และสอนให้มองทุกคนเท่าเทียมกันเสมอเหมือนกับตน และสอนให้มีความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

8. สันติวิธีและระเบียบของโลก : บทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้วิธีการต่อสู้ที่รุนแรงของโลกตะวันตก และการเรียกร้องต่อรองของโลกตะวันออกเพื่อให้เกิดผลตามที่ตัวเองต้องการให้เป็น โลกจึงขาดสันติและระเบียบ ซึ่งการเคลื่อนไหวต่อสู้ในทัศนะของผู้เขียนคิดว่าควรเรียกร้องอย่างสันติวิธี และอยู่บนพื้นฐานของความรักความเข้าใจ

9. ลัทธิพิธีในสังคมไทยกับท่าทีของชาวพุทธ : บทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับนักเรียนยกพวกตีกัน เนื่องจากขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวม การมองไม่เห็นวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของสถาบัน

10. ระวีการปล้นชาติแบบใหม่ : บทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจกรณีกิจการโทรคมนาคม ทำให้ต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการทุกอย่างสูงขึ้น ทำให้ประชาชนต้องจ่ายเงินเพิ่มขึ้น คนยากจนด้อยโอกาสและอยู่ห่างไกลเข้าไม่ถึง เท่ากับเป็นการปล้นโอกาสของคนไทยที่จะ

พัฒนาไปสู่ความเจริญ โดยผู้ที่ปล้นได้จะต้องประกอบไปด้วยนักการเมืองที่ถืออำนาจรัฐ เจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐ และธุรกิจที่จ้างผูกขาด ถือเป็นภาระทำอนันตริยกรรมแก่บ้านเมือง

ตารางที่ 59 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูพุทธศาสนากับสังคมไทย

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
ปณิธาน 3 ประการ		•						•	
พระพุทธศาสนากับการ พัฒนาประเทศ		•						•	
มรดกของปี 2546		•							•
การเรียนรู้เป็นสิ่งดีที่ประเสริฐ ที่สุดของมนุษย์		•						•	
การปฏิบัติจิตสำนึกใหม่		•						•	
ศาสนาวิโลกนियม		•						•	
การอยู่ร่วมกันระหว่าง ศาสนา		•						•	
สันติวิธีและระเบียบของโลก		•						•	
ลัทธิพิธีในสังคมไทยกับทำที่ ชาวพุทธ		•						•	
ระวิงการปล้นชาติแบบใหม่		•							•

เมนูพุทธเพื่อนบ้าน

1. แผลงวันในถ้อยชา : เนื้อหาเกี่ยวกับนักบวชพุทธศาสนานิกายวัชรยาน ที่นำแมลงวันออก จากถ้อยชา ด้วยความปรารถนาดีต่อทั้งคนและสัตว์ เพื่อให้แมลงวันนั้นมีชีวิตรอด
2. สรรพสิ่งล้วนอาศัยซึ่งกันและกัน : เนื้อหาเกี่ยวกับการภาวนาว่าไม่ใช่เป็นการหลีกหนีจาก สังคม แต่เป็นการสร้างเสริมบุคคลให้มีศักยภาพเพื่อกลับเข้าไปอยู่ร่วมและประสานสังคมได้
3. เดินอย่างมีความสุข : เนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการเดินจงกรม การฝึกกำหนดลมหายใจเข้าออก ขณะเดิน
4. มรณสติแบบธิเบต : เนื้อหาสอนหลักธรรมเกี่ยวกับการมรณสติ โดยพิจารณา 3 สิ่งคือ ธรรมชาติที่แท้จริงของความตาย ความไม่แน่นอนของเวลาตาย และคุณค่าของการฝึกจิตให้พร้อมรับ กับความตาย
5. เซน และศิลปะการวาดภาพ : เนื้อหาเกี่ยวกับการวาดภาพก็คือการทำสมาธิภาวนาอย่าง หนึ่ง เพราะเป็นการจดจ่อกำหนดจิตอยู่กับการวาดรูป

6. เส้นทางหลังความตาย : บทความที่สอนเรื่องความไม่ประมาทในชีวิต เร่งทำความดี เพื่อเตรียมตัวรับมือกับความตาย

7. เชนิญความตาย : บทความสอนเรื่องการรับมือการความตาย ยกตัวอย่างวิธีคิดแบบพุทธ ศาสนานิกายเซน

8. เปรตภูมิ : บทความสอนเปรียบเทียบความละโมภความอยากของคนที่ไม่มีที่สิ้นสุด เหมือนเราก้าวเข้าไปอยู่ในภพภูมิของเปรตที่หิวกระหาย

9. รักษาจิตให้แจ่มใสด้วยการภาวนา : บทความสอนเรื่องวิธีการภาวนา การรู้เท่าทันอารมณ์ และจิตใจของตนเอง

10. จิตวิญญานโยคี : บทความเนื้อหาเกี่ยวกับการฝึกภาวนาตามแบบวิธีปฏิบัติของผู้สละสุ่ป่าหรือโยคี

ตารางที่ 60 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูพุทธเพื่อนบ้าน

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
แมลงวันในถ้วยชา		•							•
สรรพสิ่งอาศัยซึ่งกันและกัน		•							•
เดินอย่างมีสุข			•						•
มรณสติแบบธิเบต			•						•
เซนและศิลปะการวาดภาพ			•						•
เส้นทางหลังความตาย		•						•	
เชนนิญความตาย		•							•
เปรตภูมิ		•							•
รักษาจิตให้แจ่มใสด้วยการ ภาวนา			•						•
จิตวิญญานโยคี			•					•	

เมนูบทความและหนังสือ (ขณะเก็บข้อมูลมีจำนวน 5 หัวข้อ)

1. วิธีสร้างวินัยในตนเอง : บอกความหมายของคำว่าวินัย และความสำคัญของวินัยว่าอยู่ที่ การฝึกคนให้มีศีล รวมถึงวิธีปฏิบัติตนเพื่อเสริมสร้างวินัย ทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา

2. ดาวนโหลดหนังสือรู้จักพระไตรปิฎกเพื่อเป็นชาวพุทธที่แท้ : เป็นหนังสือรวบรวมหลักธรรม คำสอนของพุทธศาสนา เพื่อให้ศาสนิกชนเกิดความเข้าใจแก่นแท้ของศาสนาและเป็นการรำวง พระพุทธศาสนาอีกทางหนึ่ง

3. บทความพุทธธรรมคู่มือมนุษย์ศตวรรษที่ 21 : รวบรวมคำบรรยายและธรรมเทศนาของพระธรรมปิฎกเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมะเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน เช่น การฝึกสมาธิ การทำบุญอย่างถูกต้องตามหลักพุทธศาสนา การทำใจให้ยอมรับความตาย
4. ดาวนิโหลดหนังสือเจตสิกจะเลือกวิวัฒน์หรือจะเอาวิบัติ : สอนการใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาท โดยการหมั่นฝึกฝนพัฒนาตนเอง รู้จักประมาณในการบริโภค
5. ดาวนิโหลดหนังสือการศึกษาเริ่มต้นเมื่อคนกินเป็นอยู่เป็น : การนำหลักขั้นต้นในพุทธศาสนา ได้แก่ การรับข้อมูลข่าวสารด้วยสติปัญญา การใช้ชีวิตอย่างมีสติปัญญาด้วยความถูกต้อง และตื่นตัวที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ

ตารางที่ 61 ตารางประเภทเนื้อหาและภาษา ในเมนูบทความและหนังสือ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนาและพุทธประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะปฏิบัติ	วันสำคัญและศาสนพิธี	บทสวด/คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็นทางการ
วิธีสร้างวินัยในตนเอง		•						•	
รู้จักพระไตรปิฎก		•							•
พุทธธรรมคู่มือมนุษย์ศตวรรษที่ 21			•						•
เจตสิกจะเลือกวิวัฒน์หรือเอาวิบัติ		•							•
การศึกษาเริ่มต้นเมื่อคนกินเป็นอยู่เป็น		•							•

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 62 ตารางสรุปเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ Budpage.com

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
หลวงพี่เอียงวัดมะนาวหวาน	-	10	-	-	-	-	-	-	10
เคล็ดลับการดำเนินชีวิต	-	6	4	-	-	-	-	-	10
เว็บบอร์ดสนทนาประสา พุทธ	-	3	2	-	-	5	-	2	8
ข่าวคนดี ๆ มีทุกวัน	-	10	-	-	-	-	-	-	10
เกมโต้โต้ผจญภัย	-	1	-	-	-	-	-	-	1
ระดมความคิด	-	10	-	-	-	-	-	-	10
เพลงชวนคิด	-	7	-	-	-	-	-	-	7
ข่าวดีมีธรรมะ	-	8	-	-	-	-	-	-	8
ธรรมะจากภาพข่าวชั้น	-	10	-	-	-	-	-	-	10
เทคนิคสอนลูกแบบพุทธ	-	6	1	-	-	-	-	1	6
มุมนิทาน	-	9	1	-	-	-	-	-	10
เคล็ดลับการเรียนให้เป็นเลิศ	-	4	-	-	-	-	-	-	4
บทความชาวพุทธ	1	7	-	1	-	1	1	-	10
Bud Films	1	7	-	-	-	-	3	-	10
ปุจฉา-วิสัชนา	-	10	-	-	-	-	-	1	9
น่าน่าน่าสนใจ	-	3	2	-	-	-	-	1	4
สาระเบ็ดเตล็ด	-	10	-	-	-	-	-	3	7
พุทธศาสนากับสังคมไทย	-	10	-	-	-	-	-	8	2
พุทธเพื่อนบ้าน	-	5	5	-	-	-	-	2	8
บทความและหนังสือ	-	4	1	-	-	-	-	1	4
รวม	2	140	16	1	-	6	4	19	148

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 63 ตารางเปรียบเทียบเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ธรรมะ

ชื่อเรื่อง	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
Jaisabai	4	62	7	9	10	7	-	32	65
Tamdee	4	97	3	-	-	30	4	9	124
Budpage	2	140	16	1	-	6	4	19	148

ศึกษาเนื้อหาของเว็บไซต์ Jaisabai	จำนวน	97 เรื่อง
ศึกษาเนื้อหาของเว็บไซต์ Tamdee	จำนวน	133 เรื่อง
ศึกษาเนื้อหาของเว็บไซต์ Budpage	จำนวน	167 เรื่อง
รวมศึกษาทั้งสิ้นจำนวน		397 เรื่อง

หมายเหตุ : บางเรื่องอาจมีการนำเสนอประเภทเนื้อหามากกว่า 1 ประเด็น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปรูปแบบของเว็บไซต์ Jaisabai

จากการสำรวจเว็บไซต์ Jaisabai พบว่ามีเมนูหลักอยู่ 8 เมนู ได้แก่ การ์ตูนธรรม ผ่อนคลายกับเกม เคล็ดลับทำดี ทำดีรายวัน บันทึกความดีของฉัน ข่าวสารแห่งความดี ขอถาม และมุขธรรม พบว่ามีรูปแบบการนำเสนอในลักษณะการ์ตูนภาพนิ่ง 7 เมนูรวมกับการใช้ข้อความตัวอักษร ส่วนเมนูการ์ตูนธรรมนั้นใช้การนำเสนอในลักษณะการ์ตูนภาพเคลื่อนไหวหรือ animation รวมกับการใช้ข้อความตัวอักษรบรรยายเรื่องราวและมีเสียงเพลงบรรเลงร่วมด้วย ส่วนเมนูผ่อนคลายกับเกมนั้น มีทั้งการใช้การ์ตูนภาพนิ่งและการ์ตูน animation รวมทั้งใช้เสียงเพลงบรรเลง และเสียงประกอบ (effect) ร่วมด้วย

ส่วนการนำเสนอในรูปแบบรายการนั้นส่วนใหญ่จะเป็นการนำเสนอในรูปแบบบทความจำนวน 4 เมนูประกอบด้วย เคล็ดลับทำดี ทำดีรายวันในเมนูย่อยธรรมะประจำวัน บันทึกความดีของฉัน และมุขธรรม มีการนำเสนอในรูปแบบนิทาน จำนวน 1 เมนูคือ ทำดีรายวัน ในเมนูย่อยนิทานสอนใจ มีการนำเสนอในรูปแบบการ์ตูนในเมนูการ์ตูนธรรม มีการนำเสนอในรูปแบบเกมในเมนูผ่อนคลายกับเกม มีการนำเสนอในรูปแบบข่าวในเมนูข่าวสารแห่งความดี และมีการนำเสนอในรูปแบบอื่นๆ ในเมนูทำดีรายวันในเมนูย่อยคำคม ได้มีการนำเสนอในรูปแบบของสุภาษิต คำคม บทกลอน และการโค้วตาคำพูดสั้นๆ และเมนูขอถาม เป็นการนำเสนอในรูปแบบถามตอบคำถามสั้นๆ

รูปแบบการสื่อสารของเว็บไซต์ Jaisabai ส่วนใหญ่เป็นลักษณะการสื่อสารแบบ One-to-many แบบไม่พร้อมกัน เนื่องจากการสื่อสารในลักษณะที่ผู้ใช้บริการแต่ละรายต่างคนต่างเข้าไปค้นหา site หรือหัวข้อที่ต้องการจะเข้าไปดูข้อมูลหรือใช้บริการเอง โดยที่ไม่มีปฏิสัมพันธ์หรือต้องโต้ตอบกับผู้ใช้บริการด้วยตนเอง หรือเว็บมาสเตอร์เลย ส่วนเมนูบันทึกความดีของฉันนั้นเป็นการสื่อสารแบบ many-to-many ไม่พร้อมกัน คือผู้ที่ใช้บริการในส่วนนี้ได้จำเป็นต้องสมัครเป็นสมาชิกและต้องลงชื่อเข้าสู่ระบบก่อนที่จะเข้าไปใช้บริการ เมื่อเขียนบันทึกความดีแล้วก็สามารถเข้าไปดูข้อมูลของผู้ใช้บริการรายอื่นๆ ที่เป็นสมาชิกด้วยกัน และสามารถแสดงความคิดเห็นไปยังผู้ใช้บริการรายอื่นๆ ได้อีกด้วย และเมนูขอถามในส่วนของการส่งคำถามนั้นเป็นการสื่อสารแบบ One-to-one แบบไม่พร้อมกัน เนื่องจากผู้ใช้บริการสามารถติดต่อส่งคำถามหรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ไปยังเว็บมาสเตอร์เพื่อให้ช่วยตอบคำถามนั้นอีกครั้ง

สรุปเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ Jaisabai

ศึกษาเนื้อหาภายในหัวข้อต่างๆ ของเว็บไซต์ Jaisabai ทั้งหมด 97 เรื่อง มีประเภทเนื้อหาด้าน พุทธศาสนาและพุทธประวัติ หลักธรรม ธรรมะปฏิบัติ วันสำคัญและศาสนพิธี บทสวดคาถา และ ข่าวนิตยสารพุทธศาสนา ตามตารางความถี่ของเนื้อหา ดังนี้

ตารางที่ 64 ตารางแจกแจงความถี่ของเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ Jaisabai

เว็บไซต์	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
Jaisabai	4	62	7	9	10	7	-	32	65

เนื้อหาประเภทพุทธศาสนาและพุทธประวัติ มีจำนวน 4 เรื่อง อยู่ในเมนูสาระน่ารู้ประวัติ พุทธศาสนา ซึ่งเนื้อหานี้จะเป็นเนื้อหาทางวิชาการที่บอกความหมายของพุทธศาสนา ประวัติความเป็นมา ลักษณะคำสอน คัมภีร์พระไตรปิฎกในพุทธศาสนา นิกายต่างๆ ในพุทธศาสนา ประวัติ พระพุทธเจ้า ความสำคัญของวัดไทยที่มีต่อสังคมไทยและประวัติศาสตร์ไทย

เนื้อหาประเภทหลักธรรม มีจำนวน 62 เรื่องซึ่งเป็นเนื้อหาส่วนใหญ่ของเว็บไซต์ Jaisabai ประกอบด้วยหลักธรรมประเภทต่างๆ ทั้งเชิงประยุกต์และเชิงวิชาการดังนี้

- พรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) หลักธรรมที่จะช่วยให้ดำรงชีวิตได้อย่าง ประเสริฐและบริสุทธิ์ เช่น การตั้งตนธรรมเรื่องหมักกับคนเดินทาง และเมตตากรุณา เรื่องม้ากับลาสอน เรื่องการเห็นใจผู้อื่นและการช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน เรื่องคุณหมอ 5 บาท สอนเรื่องความเมตตา ปราบปรามคดีต่อเพื่อนมนุษย์ เรื่องพรหมวิหาร 4 อธิบายในเชิงวิชาการเกี่ยวกับความหมายและประโยชน์ ที่ได้จากการปฏิบัติ

- อิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) หลักธรรมที่ทำให้ประสบความสำเร็จ เช่น เกม หลักธรรมนำสมาธิที่สอนให้มีความเพียรพยายามและจิตใจจดจ่อกับเกมดังกล่าว และการใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้ได้คะแนนดียิ่งขึ้นไป

- สังคหวัตถุ 4 (ทาน ปิยะวาจา อตถะจริยา สมานัตตา) ธรรมซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่น เช่นเรื่องทำอย่างไรจึงจะเป็นที่รักของคนอื่น เรื่องสังคหวัตถุ 4 เนื้อหาอธิบายหลักธรรมเชิงวิชาการ เกี่ยวกับความหมาย เรื่องอุบายเศรษฐกิจ สอนให้แบ่งปันอาหารให้ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน

- กฎแห่งกรรม เช่นเรื่องทำดีแล้วเราจะได้อะไรจริงหรือไม่

- ศีล เช่น การตั้งตนธรรมเรื่องการโกหก สอนเรื่องศีล 5

- ขันติ (ความอดทนอดกลั้น) เช่นเรื่องความอดทนอดกลั้น
- กิเลสและตัณหา เช่น การ์ตูนธรรมเรื่องเศรษฐกิจกับชาวสวนสอนเรื่องความโลภของเศรษฐี เรื่องวันเกิดวันตายสอนหลักธรรมว่าคนที่กลัวการตายก็เท่ากับว่ากลัวว่าจะขาดสิ่งปรนเปรอ ได้แก่ กิเลส กามตัณหา ความทะยานอยาก ส่วนคนที่กลัวการอยู่คือคนที่เห็น ธรรม เรื่องกิเลสเกิดจากอะไร เป็นการอธิบายเนื้อหาเชิงวิชาการในด้านความหมายและสาเหตุของการเกิดกิเลส
- อุตตาและอนัตตา การไม่ยึดติดในตัวตน การปล่อยวาง เช่นเรื่อง ปัญญาเห็นทุกข์ สอนเรื่อง อุตตาและตัวตนว่าเป็นที่ตั้งแห่งทุกข์ เรื่องเจ้าของเรือที่ยึดติดในสังขารรูปของตัวเอง
- โลกธรรม 8 หลักธรรมเรื่องธรรมดาโลก ลาภ-เสื่อมลาภ ยศ-เสื่อมยศ สรรเสริญ-นินทา สุข-ทุกข์ เช่น เรื่องสอนเรื่องสรรเสริญ-นินทา ให้มองความเป็นธรรมชาติของสิ่งเหล่านี้
- การตอบแทนคุณ เช่นเรื่องลูกกตัญญู เป็นข่าวลูกกตัญญูที่ช่วยเหลือหาเลี้ยงพ่อแม่
- การให้อภัย เช่นเรื่องฤๅษีเฒ่ากับสิ่งจอบง โสณเรื่องการให้อภัย เรื่องจะเลือกขึ้นชมดอกไม้หอมหรือจะยอมดมกลิ่นดอกไม้เหม็น สอนให้เรียนรู้และเข้าใจชีวิต เรียนรู้การให้อภัย
- หิริโอตตัปปะ ความละอายเกรงกลัวต่อบาป เช่นเรื่องทำอะไรไม่คิดน้อยใจไม่คิดสั้น
- โพชฌงค์ 7 เช่น เรื่องโพชฌงค์ 7 เนื้อหาเชิงวิชาการอธิบายความหมายของหลักธรรม
- ปัญญา ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ปัญญาในการพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างถ่องแท้ เพื่อปรับปรุงตนเอง เช่น เรื่องหมาขี้เรื้อน ที่สอนให้ใช้ปัญญาพิจารณาความผิดพลาดของตนเอง มากกว่าที่จะไปเพ่งโทษผู้อื่น
- การใช้ปัญญาในการคิดพิจารณาสิ่งต่างๆ ในแง่บวก เช่น คิดบวกชีวิตบวก
- ทิศหก เช่นเรื่องทิศหก อธิบายความหมายเชิงวิชาการเกี่ยวกับหลักธรรมเรื่องทิศหก บุคคลที่อยู่ในรอบตัวเรา ทิศเบื้องหน้าคือพ่อแม่ เบื้องขวาคือครูอาจารย์ เบื้องหลังคือสามีภรรยา เบื้องซ้ายคือมิตร เบื้องบนคือพระสงฆ์ เบื้องล่างคือลูกน้องและเจ้านาย

เนื้อหาประเภทธรรมะปฏิบัติ มีทั้งหมด 7 เรื่อง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสมาธิภาวนา วิธีปฏิบัติสมาธิกำหนดลมหายใจ เช่นเรื่องรู้เขารู้เราไม่เศร้าหมอง เป็นเนื้อหาที่สอนการฝึกสติฝึกสมาธิให้อยู่กับจิตตนเอง เรื่องวิปัสสนา เนื้อหาเชิงวิชาการอธิบายความหมายของคำว่าวิปัสสนาและบอกวิธีปฏิบัติเป็นขั้นตอน เรื่องหลักการทำสมาธิเบื้องต้น สอนการควบคุมจิตให้สงบโดยการทำสมาธิ

เนื้อหาประเภทบทสวดมนต์และคาถาต่างๆ มีจำนวน 10 เรื่อง ได้แก่ บทสวดมนต์และคำอธิษฐานจิตในการทำบุญ บทสวดบูชาพระบรมสารีริกธาตุ คำอธิษฐานขอพรสำหรับผู้บริจาคโลหิต คำ

กรวดน้ำ บทสวดพุทธคุณ พาหุง มหาภา คำขอขมาพระรัตนตรัย บทถวายพรพระ ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น บทสวดนมัสการพระอรหันต์ 8 ทิศ

เนื้อหาประเภทวันสำคัญและศาสนพิธี จำนวน 9 เรื่อง

เนื้อหาประเภทวันสำคัญทางศาสนาได้แก่ เรื่องวันมาฆบูชา ประวัติความเป็นมา ความสำคัญ หลักธรรมโอวาทปาติโมกข์ และข้อปฏิบัติสำหรับพุทธศาสนิกชนในวันมาฆบูชา

เนื้อหาประเภทศาสนพิธี ได้แก่ เรื่องพุทธศาสนพิธี เนื้อหาบทความเชิงวิชาการอธิบาย ความหมาย ประเภทของศาสนพิธี และข้อควรปฏิบัติสำหรับพุทธศาสนิกชน

- กุศลพิธี เช่น เรื่องกิจวัตร 10 อย่าง แนวทางการปฏิบัติกิจวัตรของพุทธศาสนิกชน เช่น การทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น รักษาศีลอุโบสถ การเวียนเทียน
- บุญพิธี เช่น เรื่องเทคนิคการกรวดน้ำแบบใหม่เพื่อชีวิตที่ดี เป็นการกรวดน้ำเพื่ออุทิศส่วนกุศล เรื่องวันปีใหม่ควรทำตัวอย่างไร เป็นการสอนแนวทางปฏิบัติตนในวันปีใหม่ที่เป็นพิธีทำบุญในงานมงคล
- ทานพิธี เช่น เกมธรรมนำทางที่สอนเรื่องการเตรียมตัวไปทำบุญตักบาตรว่าควรเตรียมดอกไม้ ธูปเทียน อาหาร และปัจจัยเพื่อถวายทานแก่พระสงฆ์

เนื้อหาประเภทข่าวสารพุทธศาสนา มีจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่

- ข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางศาสนา เช่นเรื่องคิดบวกช่วยเพิ่มพลังใจ เสนอข่าวการเสวนาในโครงการคนไทยพลังใจดีของโรงพยาบาลมนารมย์ เกี่ยวกับการสร้างกำลังใจในการต่อสู้กับปัญหาชีวิตในแง่มุมต่างๆ
- ข่าวสารทั่วไปที่เกี่ยวกับศาสนาพุทธ เช่นเรื่องปลูกเมล็ดพันธ์แห่งความดี ในเรื่องโครงการจิตอาสาและคุณธรรมของเยาวชน เรื่องปล้นเงินวัด เสนอข่าวการปล้นเงินบริจาคในวัดสามพระยา กรุงเทพฯ และความคืบหน้าของคดี

ภาษาที่ใช้ในเว็บไซต์ Jaisabai ส่วนใหญ่เป็นภาษาที่ไม่เป็นทางการ มีจำนวน 65 เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเมนูการ์ตูนธรรม ผ่อนคลายกับเกม เคล็ดลับทำดี ทำดีรายวัน บันทึกความดีของฉัน และขอตามและภาษาที่เป็นทางการมีจำนวน 32 เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเมนูข่าวสารแห่งความดี และมุขธรรม ซึ่งเป็นการใช้ภาษาในรูปของข่าว และบทความเชิงวิชาการ

สรุปรูปแบบของเว็บไซต์ Tamdee

จากการสำรวจเว็บไซต์ Tamdee พบว่ามีเมนูหลักทั้งหมด 13 เมนู ประกอบด้วย คณะพระวิทยากร ห้องสนทนาChat เสียงธรรมออนไลน์ บทความสาระธรรมทำดี บอร์ดรวมเพลงมีธรรมะ การ์ตูนภาพกฎแห่งกรรม วิดีทัศน์ธรรมะ ฟังเสียงจากใจพุทธบุตร คติธรรมควรรคิด ไดอารี่ธรรมะ สาระธรรมข้ามชั้น สมุดเยี่ยม และถามตอบปัญหาธรรมะ

มีรูปแบบการนำเสนอแบบการใช้ข้อความตัวอักษรเป็นหลัก แทรกด้วยภาพถ่ายหรือภาพการ์ตูน หรือทั้งภาพถ่ายและภาพการ์ตูน ได้แก่เมนูคณะพระวิทยากร บทความสาระธรรมทำดี ไดอารี่ธรรมะ สาระธรรมข้ามชั้น ส่วนการรูปแบบการนำเสนอที่ใช้ข้อความร่วมกับภาพเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นภาพวิทัศน์หรือภาพการ์ตูน animation หรือเพลงที่มีเนื้อร้อง ได้แก่ เมนูวิทัศน์ธรรมะ ส่วนห้องสนทนาธรรมะนั้น มีรูปแบบการนำเสนอที่เป็นข้อความเป็นหลัก และมีภาพการ์ตูนที่เป็นภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว รวมทั้งเสียงประกอบ (effect) ร่วมอยู่ด้วยขณะสนทนา ส่วนเมนูเสียงธรรมออนไลน์จะเริ่มการนำเสนอด้วยเสียงเพลงบรรเลงก่อนแล้วจึงตามด้วยเสียงพากษ์หรือเสียงสนทนา ในขณะที่เมนูฟังเสียงจากใจพุทธบุตรนั้นเป็นการนำเสนอด้วยข้อความบรรยายพร้อมภาพถ่ายของผู้บันทึกเสียง และมีเสียงพากษ์ของเยาวชนที่บันทึกเสียงนั้นด้วย ส่วนคติธรรมควรรคิดและสมุดเยี่ยมนั้นมีการนำเสนอในรูปแบบของตัวอักษรเพียงอย่างเดียว เมนูถามตอบปัญหาธรรมะเป็นหัวข้อที่เป็นกระดานสนทนามีเมนูย่อยอีกหลายเมนูจึงทำให้การนำเสนอในเมนูนี้หลากหลาย โดยทุกเรื่องจะมีตัวอักษรหรือข้อความบรรยายเป็นหลัก และอาจมีภาพถ่าย ภาพวาด ภาพการ์ตูน หรือภาพการ์ตูน animation ร่วมอยู่ด้วย รวมถึงมีบทเพลงที่มีคำร้องหรือเสียงพากษ์หรือสนทนาพร้อมอยู่ด้วยเช่นกัน

มีการนำเสนอในรูปแบบรายการอยู่ 7 ประเภทด้วยกันได้แก่ ธรรมะออนไลน์ ในเมนูเสียงธรรมออนไลน์ บอร์ดรวมเพลงมีธรรมะ วิทัศน์ธรรมะ และฟังเสียงจากใจพุทธบุตร ประเภทบทความได้แก่ บทความสาระธรรมทำดี และสาระธรรมข้ามชั้น ในรูปแบบของบันเทิง ประเภทนิทาน คือเมนูสาระธรรมข้ามชั้น ส่วนการ์ตูนก็คือเมนูการ์ตูนภาพกฎแห่งกรรม ส่วนเมนูถามตอบปัญหาธรรมะเป็นการนำเสนอประเภทกระดานสนทนา ในขณะที่เดียวกันก็มีการนำเสนอในรูปแบบ Chat ในเมนูห้องสนทนาChat นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอในรูปแบบอื่นๆ เช่น สุภาสิต คำคม บทกลอน ในเมนูคณะพระวิทยากร คติธรรมควรรคิด ไดอารี่ธรรมะ และสมุดเยี่ยม

รูปแบบการสื่อสารของเว็บไซต์ Tamdee ส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารแบบ One-to-many แบบไม่พร้อมกัน โดยที่ผู้ใช้บริการแต่ละคนต่างฝ่ายต่างเข้าไปหาข้อมูลตามที่ตนเองสนใจโดยไม่มีปฏิสัมพันธ์ใดๆ ต่อผู้ใช้บริการด้วยกันเอง หรือต่อเว็บมาสเตอร์เลย และรูปแบบ One-to-one แบบไม่พร้อมกัน ใน

เมนูคณะพระวิทยากร คือผู้ให้บริการสามารถส่งจดหมายข่าวอิเล็กทรอนิกส์หรือ e-mail ไปยังเว็บ มาสเตอร์หรือคณะพระวิทยากรคนใดคนหนึ่งได้เฉพาะบุคคล ในขณะที่การสื่อสารในห้องสนทนา Chat นั้น มีรูปแบบการสื่อสารแบบพร้อมกันอยู่ 2 รูปแบบ ได้แก่ One-to-one และ One-to-many โดยผู้ที่เข้าห้องสนทนานั้นอาจเลือกสนทนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเฉพาะบุคคลก็ได้ หรือผู้ให้บริการรายหนึ่ง อาจตั้งประเด็นขึ้นมาให้ผู้ให้บริการรายอื่นๆ ร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นนั้นๆ ร่วมกันก็ได้ ในขณะที่เมนูไดอารี่ธรรมะนั้นมีรูปแบบการสื่อสารแบบ Many-to-many แบบไม่พร้อมกัน คือผู้ที่ จะใช้บริการในส่วนนี้ได้จำเป็นต้องสมัครเป็นสมาชิกและต้องลงชื่อเข้าสู่ระบบก่อนที่จะเข้าไปใช้บริการ เมื่อเขียนบันทึกความดีแล้วก็สามารถเข้าไปดูข้อมูลของผู้ให้บริการรายอื่นๆ ที่เป็นสมาชิกด้วยกัน และสามารถแสดงความคิดเห็นไปยังผู้ให้บริการรายอื่นๆ ได้อีกด้วย ส่วนเมนูถามตอบปัญหาธรรมะก็เป็น การสื่อสารรูปแบบ Many-to-many แบบไม่พร้อมกัน คือผู้ให้บริการจะต้องลงทะเบียนเข้าสู่ระบบ ก่อนที่จะเข้าไปโพสต์ข้อความหรือแสดงความคิดเห็นต่อกระทู้ต่างๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปเนื้อหาและของเว็บไซต์ Tamdee

ศึกษาเนื้อหาภายในเมนูต่างๆ ของเว็บไซต์ Jaisabai ทั้งหมด 133 เรื่อง มีประเภทเนื้อหาด้าน พุทธศาสนาและพุทธประวัติ หลักธรรม ธรรมะปฏิบัติ วันสำคัญและศาสนพิธี บทสวดคาถา และ ข่าวสารพุทธศาสนา ตามตารางความถี่ของเนื้อหา ดังนี้

ตารางที่ 65 ตารางแจกแจงความถี่ของเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ Tamdee

เว็บไซต์	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสนพิธี	บทสวด/คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็นทางการ
Tamdee	4	97	3	-	-	30	4	9	124

ไม่พบเนื้อหาประเภทบทสวดมนต์และคาถาต่างๆ และวันสำคัญและศาสนพิธี

เนื้อหาประเภทพุทธศาสนาและพุทธประวัติ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องเจดีย์ศรีพุทธคยา พระศรัทธาแห่งพระพินาง เนื้อหาบอกลักษณะทั่วไปของเจดีย์ ประวัติและความสำคัญ เรื่องสังเวชนียสถานเมืองกุฏที่วัดพรหมรังษี เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติ ความสำคัญ และแนะนำสถานที่สำคัญต่างๆ ภายในวัด เรื่องข้ามสะพานบุญไปเฝ้าพระพุทธเจ้า บันทึกการเดินทางสู่แหล่งอารยธรรมเก่าแก่ของโลก และประวัติพระพุทธเจ้า

เนื้อหาประเภทหลักธรรม มีจำนวน 97 เรื่องซึ่งเป็นเนื้อหาส่วนใหญ่ของเว็บไซต์ Tamdee ประกอบด้วยหลักธรรมประเภทต่างๆ ทั้งเชิงประยุกต์และเชิงวิชาการดังนี้

- พรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) หลักธรรมที่จะช่วยให้ดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์ เช่น การดูนภาพสิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าเพื่อน สอนเรื่องแบ่งปัน มีน้ำใจ และช่วยเหลือกันยามเดือดร้อน

- อิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) หลักธรรมที่ทำให้ประสบความสำเร็จ เช่น พ่อหลวงแห่งแผ่นดิน สอนเรื่องการเพียรพยายามศึกษาธรรมะและใช้ธรรมะในการปกครองประเทศ

- กฎแห่งกรรม เช่น เรื่องคำอธิบายวิถีกรรมในเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นการอธิบายหลักกรรมเชิงวิชาการในเรื่องของการกระทำและผลของการกระทำ เรื่องขอบหาผลประโยชน์บนความเดือดร้อนของผู้อื่น สอนกฎแห่งกรรมจะส่งผลให้ต้องแขวนคอตายเพื่อชดใช้กรรม เรื่องปิดทองหลังพระ สอนกฎแห่งกรรมว่าจะส่งผลให้มียศถาบรรดาศักดิ์

- ศิล เช่น เรื่องก๊กมากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน เส้นยาแดงทางจริยธรรม เรื่องวิถีไอ้ก๊กกะภัย สอนเรื่องการคบก๊กมีแต่จะทำให้เราและผู้อื่นเดือดร้อน และผิดศีลธรรม สอนเรื่องศีลข้อ 3 การไม่ประพฤตินิดในกาม เรื่องจอมโกหก สอนให้รู้ว่าการโกหกเป็นสิ่งไม่ดี ก็ขึ้นชื่อว่าเป็นคำพูดไม่จริง ผิดศีลข้อ 4 การพูดเท็จ

- จาคะ การให้ทานและบริจาค เช่น เรื่องให้ อธิบายความหมายของการให้ของเด็กชายที่มีต่อพี่สาว ที่ยอมมอบชีวิตเพื่อพี่สาว

- กิเลสและตัณหา เช่น คำคมลดความอยากให้น้อยลง แล้วความสุขจะเพิ่มขึ้น

- อดตาและอนัตตา การไม่ยึดติดในตัวตน การปล่อยวาง เช่น เรื่องความตายใกล้นิดเดียว ศิลปะแห่งศานติ สอนให้ลดความเป็นตัวตน การถือตัวถือตน เรื่องอีกมุมหนึ่งของความรักสอนเกี่ยวกับมุมมองความรักให้รู้จักปล่อยวาง เรื่องทุกข์ทุกที่เมื่อมีฉันสอนการมีสติรู้เท่าทันจิตใจของตัวเองไม่ยึดติดกับความเป็นตัวตน เรื่องแก้วนี้หนักมัย สอนเรื่องการปล่อยวางภาวะต่างๆ ภายในจิตใจ

- โลกธรรม 8 หลักธรรมเรื่องธรรมดาโลก ลาภ-เสื่อมลาภ ยศ-เสื่อมยศ สรรเสริญ-นินทา สุข-ทุกข์ เช่น เรื่องสังขารธรรม ดวง ดาว ความทุกข์เป็นธรรมดาสอนเรื่องการเรียนรู้การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับทุกสิ่งในโลกสอนว่าความสุขความทุกข์เป็นเรื่องธรรมดาของโลก

- การตอบแทนคุณ เช่น พระอรหันต์อยู่ในบ้าน เกี่ยวกับเรื่องความกตัญญูต่อพ่อแม่ เรื่องกอดแม่ดีกว่ากอดหมอน สอนให้รู้คุณพ่อแม่

- หิริโอตตปละ ความละอายเกรงกลัวต่อบาป เช่น ละครสตร์ สอนเรื่องความซื่อสัตย์ละอายเกรงกลัวการทำชั่ว เรื่องการตุนินทานขาดกัมมฐหริชาดก สอนให้ละอายเกรงกลัวต่อบาป ไม่ให้พูดเท็จ เรื่องเพลงสังข์ 10 ประการ เพลงของคาราบาว เนื้อหาเกี่ยวกับสังข์ธรรม 10 ประการของนักการเมือง เพื่อสร้างจิตสำนึกให้เกิดความละอายที่จะทำชั่ว

- ปัญญา ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ปัญญาในการพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างถ่องแท้เพื่อปรับปรุงตนเอง เช่น ดับโลกร้อนด้วยวิถีพุทธ เนื้อหาสอนการแก้ไขปัญหาลอกร้อนด้วยการใช้ปัญญาไตร่ตรองมองเหตุปัจจัยที่เป็นสาเหตุและแก้ไขที่ต้นเหตุ เรื่องเส้นโค้ง เส้นเว้า กับเส้นหยัก ความเป็นผู้หญิงไม่ได้อยู่ที่เส้นเว้าของเรือนร่าง แต่อยู่ที่เส้นหยักในสมองคือความมีปัญญาความฉลาดเฉลียว เรื่องเข้าใจผิด สอนให้รู้ว่ก่อนจะเชื่ออะไรต้องพิจารณาไตร่ตรองให้ถี่ถ้วนก่อนจึงจะปลงใจเชื่อ

- ปรัชญาการดำเนินชีวิต เช่น เรื่อง 10 ปีผ่านไปไม่มีค่าเท่ากับ 1 วันที่เหลืออยู่ อย่ายึดติดกับอดีตที่ผ่านมาให้มองสิ่งที่เป็นปัจจุบันและอนาคต เรื่องราคาของความสะดวงสบาย ความสะดวงสบายนั้นไม่ได้มาเปล่าๆ สะดวงสบายเรื่องหนึ่งก็เกิดความไม่สะดวงสบายอีกเรื่องหนึ่ง เพราะความสะดวงสบายมักมาพร้อมกับภาวะเสมอ เรื่องอย่ายอมแพ้ สุนิสา สุขบุญสังข์ เป็นเนื้อหาเพลงให้

กำลังใจเพื่อต่อสู้กับปัญหา อาย้ออถอย เรื่องวิถีโคคนคนคนเรื่องขวัญเพชรสองพี่น้องธาลัสซีเมีย เนื้อหาสอนให้เห็นชีวิตและการต่อสู้กับโรคร้าย การคิดในแง่บวก การใช้ชีวิตร่วมกับโรคภัยได้อย่างมีความสุข

เนื้อหาประเภทธรรมะปฏิบัติ มีทั้งหมด 4 เรื่อง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสมาธิภาวนา วิธีปฏิบัติสมาธิกำหนดลมหายใจ เช่น เรื่องการใช้ธรรมะในชีวิตประจำวัน เรื่องเสวนาคคุณค่าของสมาธิ อธิบายเรื่องของประโยชน์ของการปฏิบัติสมาธิเชิงวิชาการที่ช่วยในการเรียนการสอน เรื่องการทำสมาธิคืออะไร เรื่องวิทาสมาธิคืออะไร : อธิบายความหมายเชิงวิชาการ วิธีปฏิบัติ และประโยชน์

เนื้อหาประเภทข่าวสารพุทธศาสนา มีจำนวน 30 เรื่อง ได้แก่

- ข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางศาสนา เช่น การอบรมเยาวชน โดย พ.อ.นพ.พงศ์ศักดิ์ ตั้งคณา ภาพงานเสวนาอบรมพระธรรมวิทยากร ถวายความรู้แก่พระที่จะต้องไปอบรมเยาวชน ค่ายคุณธรรม ร.ร.เสด็จฉนวนขยางค์กุล แสดงภาพกิจกรรมการเข้าค่ายคุณธรรม

- ข่าวสารทั่วไปที่เกี่ยวกับศาสนาพุทธ เช่น เรื่องรายชื่อบุคคลที่ปิดทองฝังลูกนิมิตปี 51 เป็นการเชิญชวนปิดทองลูกนิมิตตามวันและสถานที่ต่างๆ เรื่องเชิญร่วมเปิดตัวหนังสือเสียดายคนตายไม่ได้ อาย เสนอข่าวกิจกรรมเปิดตัวหนังสือ เรื่องพระสงฆ์ภูฏานเผาตัวเองจนมรณภาพที่พุทธคยา แจ่งข่าวสารวงการพุทธศาสนา ทำเกมคุณธรรมให้เยาวชนในโรงเรียน ข่าวสารวงการพุทธศาสนาของกรมเนรสิกขา พิษิต 5 มาร

- ข่าวสารต่างๆ ไป เช่น เรื่องย่าเล็บมือนาง อธิบายวิธีฆ่าเหล่าและชำระล้างทำความสะอาดเท้าไก่หรือเล็บมือนางด้วยโซดาไฟ ซึ่งหากบริโภคเข้าไปเสี่ยงต่อสารพิษที่อันตรายเหล่านั้น เรื่องหยุดกินหมูกระทะ อธิบายวิธีการฆ่าหมูเพื่อให้เกิดความสังเวช ความเมตตากรุณาต่อสัตว์โลก เรื่องตีแผ่ความจริงที่คนไทยส่วนใหญ่ไม่รู้ รายงานทางวิชาการเกี่ยวกับสารพิษในอาหารเนื้อสัตว์ ก่อให้เกิดโรคมะเร็ง และโรคแทรกซ้อนต่างๆ

ภาษาที่ใช้ในเว็บไซต์ Tamdee ส่วนใหญ่เป็นการใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการมีจำนวน 124 เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเมนูคณะพระวิทยากร ห้องสนทนาChat บอร์ดรวมเพลงมีธรรมะ การ์ตูนภาพกฎแห่งกรรม ฟังเสียงจากใจพุทธบุตร คติธรรมควรคิด ไดอารี่ธรรมะ สาระธรรมข้ามชั้น สมุดเยี่ยม และพบการใช้ภาษาที่เป็นทางการอยู่จำนวน 9 เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเมนูบทความสาระธรรมทำดี วิดีทัศน์ธรรมะ และถามตอบปัญหาธรรม

สรุปรูปแบบเว็บไซต์ Budpage

จากการสำรวจเว็บไซต์ Tamdee พบว่ามีเมนูหลักทั้งหมด 23 เมนู ประกอบด้วย ไปไหว้พระ กันดีกว่า ดาวน์โหลด wallpaper หลวงพี่เอี้ยงวัดมะนาวหวาน เคล็ดลับการดำเนินชีวิต เว็บบอร์ด เสวนาประสาพุทธ ชาวคนดี ๆ มีทุกวัน จดหมายรักถึงตัวเอง สร้างบ้านดิน เพลงชวนคิด เกมโต้โต้ผจญภัย ระดมความคิด Bud Films มุมเยาวชน บทความชาวพุทธ ปุจฉา-วิสัชนา นานาน่าสนใจ สาระเบ็ดเตล็ด พุทธศาสนากับสังคมไทย พุทธเพื่อนบ้าน และบทความและหนังสือ

รูปแบบการนำเสนอส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอโดยใช้ตัวอักษรหรือข้อความบรรยายเป็นหลัก นำเสนอควบคู่กับภาพถ่ายหรือภาพการ์ตูนร่วมด้วย ได้แก่ เมนูไปไหว้พระกันดีกว่า ดาวน์โหลด wallpaper หลวงพี่เอี้ยงวัดมะนาวหวาน เคล็ดลับการดำเนินชีวิต จดหมายรักถึงตัวเอง สร้างบ้านดิน ระดมความคิด Bud Films มุมเยาวชน บทความชาวพุทธ ปุจฉา-วิสัชนา ส่วนเมนูที่มีการ์ตูน animation นำเสนอร่วมด้วยได้แก่ เว็บบอร์ดเสวนาประสาพุทธ และนานาน่าสนใจ ส่วนเกมโต้โต้ผจญภัยนั้นนอกจากจะมีการ์ตูน animation แล้วยังมีเสียงเพลงบรรเลงและเสียงเพลงประกอบ (effect) ร่วมด้วย เมนูที่นำเสนอในรูปแบบเพลงมีคำร้องได้แก่ เมนูเพลงชวนคิด ส่วนหัวข้อชาวคนดี ๆ มีทุกวัน บทความและหนังสือนั้นมีการนำเสนอด้วยข้อความเพียงอย่างเดียว

ในเว็บ Budpage มีรูปแบบการนำเสนอประเภทบทความเป็นส่วนใหญ่ถึง 10 เมนู ได้แก่เคล็ดลับการดำเนินชีวิต สร้างบ้านดิน มุมเยาวชน บทความชาวพุทธ ปุจฉา-วิสัชนา นานาน่าสนใจ สาระเบ็ดเตล็ด พุทธศาสนากับสังคมไทย พุทธเพื่อนบ้าน และบทความและหนังสือ การนำเสนอในรูปแบบบันเทิงประเภทนิทานได้แก่ เมนู Budfilms และมุมเยาวชน ประเภทการ์ตูนได้แก่ เมนูหลวงพี่เอี้ยงวัดมะนาวหวาน ประเภทเกมได้แก่ เกมโต้โต้ผจญภัย นานาน่าสนใจและสาระเบ็ดเตล็ด ประเภทเพลงได้แก่ เมนูเพลงชวนคิด ประเภทข่าวได้แก่ เมนูชาวคนดี ๆ มีทุกวัน จดหมายรักถึงตัวเอง และสร้างบ้านดิน การนำเสนอแบบสนทนาธรรมออนไลน์ ประเภทกระดานสนทนาหรือเว็บบอร์ดได้แก่ เว็บบอร์ดเสวนาประสาพุทธ

รูปแบบการสื่อสารภายในเว็บไซต์ Budpage เกือบทุกเมนูเป็นการสื่อสารแบบ One-to-many แบบไม่พร้อมกันทั้งสิ้น เนื่องจากผู้ใช้บริการแต่ละรายเข้ามาใช้บริการไม่พร้อมกัน ต่างคนต่างเข้ามาหาข้อมูลที่ตัวเองต้องการ โดยไม่มีปฏิสัมพันธ์ใดต่อเว็บมาสเตอร์หรือผู้ใช้บริการรายอื่นๆ เลย ส่วนเมนูเว็บบอร์ดสนทนาประสาพุทธนั้นมีรูปแบบการสื่อสารแบบ Many-to-many แบบไม่พร้อมกัน คือผู้ใช้บริการสามารถแสดงความคิดเห็นต่อกระทู้หนึ่งๆ หรือตั้งกระทู้ใหม่ได้ ก่อต่อเมื่อเว็บมาสเตอร์ได้ตรวจสอบกระทู้หรือความคิดเห็นนั้นๆ ที่ผู้ใช้บริการส่งไปก่อน เมื่อพิจารณาเรียบร้อยแล้วจึงนำกระทู้หนึ่ง หรือความคิดเห็นนั้นมาแสดงในเว็บบอร์ดอีกครั้ง

สรุปเนื้อหาของเว็บไซต์ Budpage

ศึกษาเนื้อหาภายในเมนูต่างๆ ของเว็บไซต์ Budpage ทั้งหมด 167 เรื่อง มีประเภทเนื้อหาด้าน พุทธศาสนาและพุทธประวัติ หลักธรรม ธรรมะปฏิบัติ วันสำคัญและศาสนพิธี บทสวดคาถา และ ข่าวนิตยสารพุทธศาสนา ตามตารางความถี่ของเนื้อหา ดังนี้

ตารางที่ 66 ตารางแจกแจงความถี่ของเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ Budpage

เว็บไซต์	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธ ประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะ ปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสน พิธี	บทสวด/ คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็น ทางการ
Budpage	2	140	16	1	-	6	4	19	148

ไม่พบเนื้อหาประเภทบทสวดมนต์และคาถาต่างๆ

เนื้อหาประเภทพุทธศาสนาและพุทธประวัติ จำนวน 2 เรื่อง เรื่องเที่ยววัดแบบเจาะลึก บอกความหมายของสิ่งก่อสร้างภายในวัด เช่น เจดีย์ ระเบียงคต พระพุทธรูป โบสถ์ วิหาร

เนื้อหาประเภทหลักธรรม มีจำนวน 140 เรื่องซึ่งเป็นเนื้อหาส่วนใหญ่ของเว็บไซต์ Budpage ประกอบด้วยหลักธรรมประเภทต่างๆ ทั้งเชิงประยุกต์และเชิงวิชาการดังนี้

- พรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) หลักธรรมที่จะช่วยให้ดำรงชีวิตได้อย่าง ประเสริฐและบริสุทธิ์ เช่น เรื่องโลกนี้มีแต่คนน่ารัก การคิดอย่างเป็นกุศลมองแต่ส่วนดีด้วยความเข้าใจ และเห็นใจด้วยความเมตตา

- อธิปไตย 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) หลักธรรมที่ทำให้ประสบความสำเร็จ เช่น เรื่อง หลวงพี่อ้วนเพียรสู้ เนื้อหาเกี่ยวกับพระที่มีความเพียรตั้งใจมั่นในการปฏิบัติธรรม เรื่องเอ็นซออย่างไร ไม่ให้ผิดหวัง สอนวิธีฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ การพึ่งตนเอง และความเพียร

- สังคหวัตถุ 4 (ทาน ปิยะวาจา อุตถจริยา สมานัตตา) ธรรมซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่น เช่น เรื่องทนายขวัญใจคนยากสอนชาวบ้านให้รู้กฎหมาย สอนเรื่องอุทถจริยาประพาศิตซึ่งเป็นประโยชน์ ต่อผู้อื่น เรื่องสะใภ้ในเรือนที่แตกต่างจากละครทีวี สอนเรื่องการสงเคราะห์ผู้อื่น เรื่องเด็กดีในเมืองไทย บอกเล่าเรื่องราวของเด็กยากจนแต่รอใส่บาตรทุกเช้าแม้จะมีเพียงข้าวเปล่าก็ตาม สอนเรื่องการให้ทาน เรื่องช่างตัดผมน้ำใจงาม สอนเรื่องการเสียสละความมีน้ำใจ

- อริยสัจ 4 (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ เช่น เรื่องหมดหวัง ท้อแท้แพ้ชีวิตคิดอย่างไรให้ใจสู้ สอนให้รู้จักความทุกข์วิเคราะห์ปัญหาทางสังคมตามแนวทางพุทธธรรม โดยใช้หลักอริยสัจ 4 เรื่องธุรกิจแก๊งกำไรเป็นสัมมาอาชีพหรือไม่ บทสัมภาษณ์พระธรรมปิฎก สอนในเรื่องของสัมมาชีพและมิชชีพ

- กฎแห่งกรรม เช่น เรื่องผลแห่งกรรมที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา เนื้อหาเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมของบุคคลต่างๆ ในพุทธประวัติ สอนเรื่องกฎแห่งกรรม เรื่องทำบุญละลายบาปได้หรือไม่ สอนเรื่องผลของการกระทำ

- ศิล เช่น เรื่องสีกามาแล้ว เรื่องงูน่ารัก สอนเรื่องศีลข้อ 3 การไม่ประพฤติผิดในกาม เรื่องโล่มดแบบพุทธ เรื่องทำแท้งพุทธศาสนามองว่าอย่างไร สอนเรื่องศีล 5 ข้อ 1 การไม่ฆ่าสัตว์

- จาคะ การให้ทานและบริจาค เช่น ฝึกลูกน้อยรู้จักให้ทาน เนื้อหาเกี่ยวกับการสอนลูกให้รู้จักการให้ มีตัวอย่างคำพูดด้วยวิธีต่างๆ เพื่อฝึกฝนลูก เป็นการสอนธรรมะในเรื่องการบริจาคตาน

- กิเลสและตัณหา เช่น เรื่องรวยและจน สอนให้รู้จักความพอเพียงความสันโดษ เรื่องทำอย่างไรจึงจะดูรูปไปเนื้อมันให้น้อยลง พิจารณาอุปไปด้วยหลักธรรมอสุภะ พิจารณาความไม่งามของรูปร่างสตรี เพื่อให้ใจพ้นจากอำนาจแก่งามราคะ เรื่องเหยื่อล่อ ภาพคนตกปลาใช้ไส้เดือนเป็นเหยื่อล่อปลา ในขณะที่ปลาเลียนแบบโดยใช้เงินเป็นเหยื่อล่อคน เรื่องศาสนาบริโภคนิยม สอนเรื่องการระงับกิเลสความอยากได้อย่างมี เรื่องเปรตภูมิ บทความสอนเปรียบเทียบความละโมภความอยากของคนที่ไม่มีที่สิ้นสุด

- อัดตาและอนัตตา การไม่ยึดติดในตัวตน การปล่อยวาง เช่น เรื่องนิ้วเจ็บ สอนให้ไม่ยึดว่านี่ตัวฉัน ของฉัน เรื่องพระผู้เฒ่ากับคนแบกของ สอนเรื่องของการรู้จักปล่อยวางจากความทะเยอทะยาน ยึดมั่นทั้งจากในอดีต อนาคต ความเป็นตัวตน ความกลัว ทัศนคติ ความรู้สึกที่ว่าตัวฉันของฉัน

- อายตนะ การยึดติดกับการสัมผัสสัมผัส เช่น เรื่องอรัญญ สอนให้รู้ว่าการตั้งใจในอายตนะสัมผัสทั้งหลาย หู ลิ้น ตา ลม ยศ สรรเสริญ ทำให้ไม่หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด

- โลกธรรม 8 หลักธรรมเรื่องธรรมดาโลก ลาม-เสื่อมลาม ยศ-เสื่อมยศ สรรเสริญ-นินทา สุข-ทุกข์

- การตอบแทนคุณ เช่น เรื่องกตัญญูตเวทิตา สอนลูกให้รู้จักความกตัญญู เรื่องนกแขกเต้ากับชาวนา สอนเรื่องความกตัญญู ตอบแทนบุญคุณ

- ปัญญา ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ปัญญาในการพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างถ่องแท้เพื่อปรับปรุงตนเอง เช่น เรื่องย.ยุงจอมยุ่ง เปลี่ยนวิธีคิดให้เสียยุงเป็นเสียงดนตรี เรื่องฝึกลูกให้รู้ทันเน็ต เนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาการใช้เน็ตที่ผิดศีลธรรมในปัจจุบัน การสอนลูกให้พิจารณาสิ่งต่างๆ

ด้วยสติปัญญาตนเอง สอนให้รู้จักคิดเป็น พร้อมตัวอย่างการพูดด้วยวิธีต่างๆ เป็นการสอนธรรมะเรื่อง โยนิโสมนสิการ หรือการพิจารณาทุกสิ่งด้วยปัญญา

- ปฏิสัมภี 4 เช่น เล่านิทานให้คุณพ่อคุณแม่ฟัง เนื้อหาเกี่ยวกับให้ลูกๆ ผลัดกันเล่านิทานให้คุณพ่อคุณแม่ฟังบ้าง ยกตัวอย่างวิธีปฏิบัติและวิธีประเมิณผล เป็นการประยุกต์ธรรมข้ออดีต ปฏิสัมภี ธรรมะที่ทำให้สติปัญญาแตกฉานในเนื้อหา ข้อมูลต่างๆ ธรรมปฏิบัติ ธรรมะที่ทำให้สติปัญญาแตกฉานในการจับประเด็น นิรุติปฏิสัมภี ธรรมะที่ทำให้สติปัญญาแตกฉานในการใช้ภาษา การสื่อสาร เรื่องเคล็ดลับวิธีทำความเข้าใจและจดจำบทเรียนได้อย่างแม่นยำ สอนหลักธรรม อรรถปฏิสัมภี ธรรมะที่ทำให้สติปัญญาแตกฉานในเนื้อหา ข้อมูลต่างๆ ซึ่งเป็นธรรมข้อแรกของหลักธรรมปฏิสัมภี เรื่องเคล็ดลับวิธีจับประเด็นและไต่ย่อ สอนหลักธรรมธัมมปฏิสัมภี ธรรมะที่ทำให้สติปัญญาแตกฉานในเรื่องการจับประเด็น ซึ่งเป็นธรรมข้อสองของหลักธรรมปฏิสัมภี

เนื้อหาประเภทธรรมะปฏิบัติ มีทั้งหมด 16 เรื่อง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสมาธิภาวนา วิธีปฏิบัติสมาธิกำหนดลมหายใจ เช่น เรื่องเทคนิคทำให้ชีวิตมีความสุขตลอดวัน สอนการฝึกสติด้วยการหายใจแบบอานาปานสติ เรื่องเทคนิคหายใจให้สดชื่นเพื่อสร้างชีวิตใหม่อันสดใส สอนวิธีฝึกลมหายใจสร้างลมหายใจแห่งความสุข เรื่องสมาธิและฌานที่ถูกต้อง อธิบายเรื่องฌาน การฝึกปฏิบัติสมาธิ เรื่องความสำคัญของการปฏิบัติสมาธิ อธิบายความสำคัญของการปฏิบัติสมาธิ เรื่องยักษ์ปีนต้นไม้ เป็นนิทานเปรียบเทียบในเรื่องของการพิจารณาจิตตนเอง สอนในเรื่องการทำภาวนา เมื่อว่างจากการคิดก็หมั่นนำจิตมาอยู่กับลมหายใจเข้าออก (เหมือนยักษ์ปีนต้นไม้ขึ้นลง)

เนื้อหาประเภทวันสำคัญและศาสนพิธี จำนวน 1 เรื่อง เป็นเนื้อหาประเภทศาสนพิธี ได้แก่

- บุญพิธี เช่น ช่วงชีวิตหนึ่งที่ได้ครองผ้าเหลือง : เป็นเนื้อหาบันทึกชีวิตการบวชของชายคนหนึ่ง เกี่ยวกับขั้นตอนการบวช พิธีการบวช ศรัทธาความเชื่อเกี่ยวกับพระบวชใหม่ และการถือศีล 227 ข้อของพระสงฆ์

เนื้อหาประเภทข่าวสารพุทธศาสนา มีจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่

- ข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางศาสนา เช่น ข่าวประกาศรับสมัครอาสาสมัครทำกิจกรรมเพื่อเด็ก เรื่องสถานที่บวชที่ดีที่อยากแนะนำ แนะนำสถานที่บวชที่พราหมณ์วัดต่างๆ เรื่องเชิญญาติธรรมเข้าร่วมปฏิบัติธรรม ข่าวเปิดอบรมปฏิบัติธรรมวัดป่าชัยมงคล เรื่องเว็บไซต์วิฑูสังฆทานธรรม ประชาสัมพันธ์เว็บไซต์สังฆทานและสถานีวิฑูสังฆทานธรรม

ภาษาที่ใช้ในเว็บไซต์ Budpage ส่วนใหญ่เป็นการใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการจำนวน 148 เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในหัวข้อหลวงพ่อเอียงวัดมะนาวหวาน เคล็ดลับการดำเนินชีวิต เว็บบอร์ดเสวนา ประสาพุทธ ชาวคนดี ๆ มีทุกวัน เพลงชวนคิด เกมโตได้ผจญภัย ระดมความคิด Bud Films และมุมเยาวชน ส่วนการใช้ภาษาแบบทางการนั้นมีจำนวน 19 เรื่อง ส่วนใหญ่อยู่ในหัวข้อบทความชาวพุทธ พุทธศาสนากับสังคมไทย บทความและหนังสือ ข้อมูลควา-วิสัยทัศน์ นานาน่าสนใจ สารระเบิดเด็ด และพุทธเพื่อนบ้าน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3 คุณลักษณะเว็บไซต์ธรรมะที่เยาวชนต้องการ

ผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่มกับกลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน รวมเยาวชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน ซึ่งเคยเข้าไปใช้บริการเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน เว็บไซต์ ได้แก่ www.jaisabai.com, www.tamdee.net, www.budpage.com โดยเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้จะต้องเป็นผู้ที่เคยใช้บริการเว็บไซต์ใดเว็บไซต์หนึ่งเป็นอย่างน้อยในช่วง 6 เดือนที่ก่อนที่จะทำการเก็บข้อมูล หรือเคยใช้บริการในช่วงระหว่างเดือนสิงหาคม 2550 ถึงเดือนมกราคม 2551

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการลงประกาศในกระทู้ของเว็บไซต์ Tamdee และ Budpage ในการขออาสาสมัครที่มีคุณสมบัติเป็นเยาวชนที่นับถือศาสนาพุทธอายุระหว่าง 18-25 ปี อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนที่ผู้วิจัยไม่ได้ลงประกาศในกระทู้ของเว็บไซต์ Jaisabai เนื่องจากเว็บไซต์ดังกล่าวเป็นเว็บไซต์เปิดใหม่ที่ยังไม่เปิดเมนูกระดานสนทนาเพื่อให้ผู้ใช้บริการตั้งกระทู้ของตัวเอง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการส่งอีเมลล์ประกาศดังกล่าวต่อกันเป็นทอดๆ เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างมาบางส่วนก็จะให้กลุ่มตัวอย่างแนะนำเพื่อนที่เคยใช้บริการเว็บไซต์ใดเว็บไซต์หนึ่งใน 3 เว็บไซต์ดังกล่าว มาจนครบจำนวน 3 กลุ่ม จัดกลุ่มสนทนากลุ่มละ 8 คน รวมเยาวชนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 24 คน

โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มสนทนาตามช่วงอายุ โดยไม่นำตัวแปรในด้านเพศมาเป็นตัวกำหนด ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างกลุ่มแรก เป็นเยาวชนอายุระหว่าง 18-20 ปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียนนักศึกษาที่กำลังเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอุดมศึกษา หรือระดับอนุปริญญา และมีความสนใจเกี่ยวกับธรรมะในด้านต่างๆ เช่น การเข้าค่ายธรรมะ การทำบุญ การอ่านหรือฟังธรรมะจากพระนักเทศน์ เป็นต้น พบว่าเยาวชนทั้งหมดในกลุ่มนี้เป็นผู้ที่เพิ่งเริ่มใช้บริการเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนได้ไม่เกิน 6 เดือน

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 เป็นเยาวชนอายุระหว่าง 21-22 ปี ส่วนใหญ่เป็นนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 4 หรือเพิ่งสำเร็จการศึกษา และมีความสนใจธรรมะในด้านต่างๆ เช่น การปฏิบัติธรรม อบรมสมาธิวิปัสสนา ทำบุญทำทาน อ่านหนังสือธรรมะ เป็นต้น พบว่าเยาวชนกลุ่มนี้เป็นผู้ที่ใช้บริการเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนมานานตั้งแต่ 2 เดือนจนถึง 1 ปีครึ่ง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3 เป็นเยาวชนอายุระหว่าง 23-25 ปี ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เพิ่งเริ่มทำงานได้ไม่เกิน 5 ปี หรือผู้ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท และมีความสนใจธรรมะในด้านต่างๆ เช่น การปฏิบัติสมาธิวิปัสสนา การฟังเทศน์จากพระนักเทศน์ ทำบุญทำทาน การอ่านหลักธรรมที่เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เป็นต้น พบว่าเยาวชนกลุ่มนี้เป็นผู้ที่ใช้บริการเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนมาตั้งแต่ 3 เดือนจนถึง 3 ปี

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
เป็นเยาวชนอายุระหว่าง 18-20 ปี
Focus Group วันจันทร์ที่ 14 มกราคม 2551 เวลา 16.30-18.30 น.

ชื่อ-สกุล	อายุ	เว็บไซต์ที่ใช้บริการ	ระยะเวลาที่ใช้บริการ	ความสนใจด้านธรรมชาติ
น.ส.บังแพน แรงจบ (จุ่ม)	19 ปี	www.tamdee.net	4 เดือน	สนใจด้านนิทานธรรมชาติ บทความที่ให้กำลังใจ
น.ส.ปริญา เทียงเลา (ตาล)	20 ปี	www.tamdee.net	4 เดือน	สนใจทำบุญตักบาตร เวียนเทียน ทำทาน
น.ส.สุธาศิณี อุ่นอินทร์ (แพน)	19 ปี	www.jaisabai.com	3 เดือน	สนใจด้านหลักธรรมคำสอน
น.ส.เพียรพรรณ พรรณงาม (กุ่ม)	20 ปี	www.tamdee.net	6 เดือน	ชอบฟังท่าน ว.วชิรเมธีเทศน์ สั่งสอน
น.ส.อุษา ยิ้มจันทร์ (ออย)	19 ปี	www.budpage.com	6 เดือน	สนใจเรื่องความตาย การปลงสังขาร
น.ส.อุษา ประทุมทอง (ต๋อง)	18 ปี	www.tamdee.net	2 เดือน	สนใจเรื่องกฎแห่งกรรม
น.ส.ธารทิพย์ สิมมา (เป็ด)	20 ปี	www.budpage.com	3 เดือน	สนใจอ่านเรื่องธรรมชาติ ประยุกต์ที่ใช้กับเรื่องความรัก
น.ส.หนิดา โพนนอก (แป๊ก)	18 ปี	www.jaisabai.com	5 เดือน	สนใจด้านการเข้าค่ายธรรมชาติ บำเพ็ญประโยชน์ และนั่งสมาธิ

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2
เป็นเยาวชนอายุระหว่าง 21-22 ปี
Focus Group วันพุธที่ 23 มกราคม 2551 เวลา 16.30-18.30 น.

ชื่อ-สกุล	อายุ	เว็บไซต์ที่ใช้บริการ	ระยะเวลาที่ใช้บริการ	ความสนใจด้านธรรมะ
น.ส.กัญญาภัค นาคเลขา (จูน)	21 ปี	www.jaisabai.com	4 เดือน	สนใจด้านปฏิบัติธรรมและบทสวด
น.ส.จันทนี รัตนะบรรเจิด (แนน)	22 ปี	www.tamdee.net	1 ปี	สนใจด้านหลักธรรมที่นำไปใช้ในชีวิต และทำบุญถวายสังฆทาน
น.ส.ฐิติมา อุดมพลาณรัักษ์ (บวบ)	22 ปี	www.jasabai.com	2 เดือน	ชอบใส่บาตร อ่านหลักธรรมะประยุกต์ที่ใช้ในชีวิตได้
น.ส.วีณา วงษ์เอกอินทร์ (โบ)	22 ปี	www.tamdee.net	6 เดือน	ชอบทำบุญ ทำทานปล่อยปลา ให้อาหารปลา ชอบเรื่องกฎแห่งกรรม
น.ส.ศศิธร เฉลิมนิรันดร (เมย์)	21 ปี	www.jaisabai.com	5 เดือน	ชอบเข้าวัด เข้าเว็บไซต์ อ่านหนังสือนิทานธรรมะ ทำบุญโลงศพ
นายลินพิชญ์ อริยพรหม (เค็ก)	22 ปี	www.tamdee.net	6 เดือน	สนใจพระพุทธรูป และสถาปัตยกรรมของวัด
นายสุรชัย วงศ์ภักดี (ชัย)	21 ปี	www.budpage.com	3 เดือน	สนใจด้านปรัชญาชีวิต
นายจิรศักดิ์ สมจิตร (โหน่ง)	22 ปี	www.budpage.com	1 ปี 6 เดือน	เคยบวชมาก่อน ชอบด้านอบรมสมาธิวิปัสณา

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3
เป็นเยาวชนอายุระหว่าง 23-25 ปี
Focus Group วันอาทิตย์ที่ 3 กุมภาพันธ์ 2551 เวลา 14.00-16.00 น.

ชื่อ-สกุล	อายุ	เว็บไซต์ที่ใช้บริการ	ระยะเวลาที่ใช้บริการ	ความสนใจด้านธรรมะ
นายประเสริฐ สายอภัย (หนุ่ม)	25 ปี	www.jaisabai.com	3 เดือน	อ่านธรรมะที่เสริมสร้างกำลังใจให้ชีวิต
นายปริญญา พริกิตติวรกุล (วัฒน์)	24 ปี	www.tamdee.net	3 ปี	เคยบวชมาก่อน สนใจด้านการนั่งสมาธิ หลักธรรมคำสอนเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิต
น.ส.ศรินญา แก่นสาร (ญา)	23 ปี	www.jaisabai.com	4 เดือน	ชอบทำทานปล่อยปลา
น.ส.พินดา บริสุทธิ์ (เป้)	24 ปี	www.tamdee.net	6 เดือน	ชอบทำบุญโลงศพ นั่งสมาธิ ปฏิบัติธรรม
น.ส.ศศิธร รุ่งเจริญ (ต่าย)	25 ปี	www.budpage.com	6 เดือน	ชอบเข้าวัดไปให้อาหารปลา ปฏิบัติธรรมปรัชญาชีวิต
น.ส.ศุภิสรา จุนวิเศษศักดิ์ (อู๋ม)	25 ปี	www.tamdee.net	10 เดือน	สวดมนต์ไหว้พระใส่บาตรเป็นประจำ ชอบอ่านหนังสือธรรมะของพระมหาสมปอง และว.วชิรเมธี
น.ส.ธณีย์ ภู่มณี (นุ่น)	24 ปี	www.budpage.com	1 ปี	สนใจ หลักธรรมที่ช่วยแก้ปัญหาชีวิต ไปวัดทำบุญตักบาตร ขึ้นชอบพระพยอม
น.ส.นภัสนันท์ นิธิยารัตนานนท์ (แนน)	23 ปี	www.budpage.com	1 ปี 6 เดือน	สนใจด้านการปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ ไปวัด ทำบุญตักบาตร และเรื่องศีล กฎแห่งกรรม

เมื่อทำการสนทนากลุ่มเยาวชนกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ถอดเทปสัมภาษณ์ทันทีเพื่อสำรวจว่ามีประเด็นใดบ้างที่ไม่ครอบคลุมหรือตกหล่นไป ผู้วิจัยก็จะบันทึกไว้แล้วโทรไปสอบถามเป็นรายบุคคลอีกครั้ง และนำประเด็นที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย เพิ่มในส่วนของคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มในครั้งต่อไป จากการสนทนากลุ่มกับกลุ่มเยาวชนเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่มแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์คุณลักษณะตามกรอบแนวคิดเรื่องรูปแบบ เนื้อหา และภาษาไว้ 3 ส่วนดังนี้

- 3.1 รูปแบบเว็บไซต์ธรรมดาที่เยาวชนต้องการ
- 3.2 เนื้อหาเว็บไซต์ธรรมดาที่เยาวชนต้องการ
- 3.3 ภาษาที่ใช้ในเว็บไซต์ธรรมดาที่เหมาะสมกับเยาวชน

3.1 รูปแบบเว็บไซต์ธรรมดาที่เยาวชนต้องการ

การตกแต่งหน้าหลัก

เยาวชนเกือบทั้งหมดต้องการให้มีการตกแต่งหน้าหลักให้มีจุดสนใจโดยแนะนำว่าควรมีมีความเคลื่อนไหวบนหน้าหลักด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีร่วมกัน อาทิ การนำตัวการ์ตูน animation สอดแทรกบนหน้าหลัก หรือการสร้างฉากด้วยคอมพิวเตอร์กราฟฟิคให้เกิดความเคลื่อนไหว

“ถ้าเราเปิดเข้าไปถ้าหน้าเว็บไม่น่าสนใจไม่ทันสมัยมันก็ไม่จูงใจให้เราเข้าไปดูควรจะมีการ์ตูน อาจจะเป็นไอคอนเล็กๆ ตรงหัวเรื่องหรือหัวข้อ หรืออาจจะเป็นรูปที่สอดคล้องกับเรื่องนั้นๆ ก็ดี ตัวการ์ตูนที่บอกอาจเป็นภาพนิ่งหรือเคลื่อนไหวก็ได้ แต่ถ้าเคลื่อนไหวก็จะดี แบบตัวการ์ตูนวิ่งหรือตัวหนังสือวิ่งอะ ทำให้มันเกิดจุดสนใจได้”

(น.ส.เพียรพรรณ พรรณงาม, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“ถ้าเกิดหน้าเว็บธรรมดาก็คงไม่มีใครอยากเข้าไป ถ้าเปิดเข้าไปแล้วหน้าเว็บมันสวยก็อยากเข้าไปดูว่าข้างในมันเป็นยังไง สวยในความคิดหนูนะ คือถ้าเป็นเว็บธรรมดาเปิดเข้าไปแล้วเป็น animation รูปพระพุทธรูปเจ้าเดินไปเป็นดอกบัวอะไรอย่างนี้ ก็เอาในพุทธประวัติมาทำให้มันมีชีวิต อาจสร้างฉากเป็นใบไม้ร่วงลงมาอะไรแบบนี้ เหมือนกับว่าไม่อ่านก็รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น แค่อูรูเราก็เข้าใจแล้ว”

(น.ส.อุษา ยิ้มจันทร์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“หน้าเว็บอยากให้มีต้นโพธิ์ แล้วก็รูปพระพุทธเจ้าอาจจะไม่ใช่แบบคนจริงก็ได้ แต่เป็นวาดเป็นการดูขึ้นมาก็ได้เหมือนกับคงความเป็นพุทธศาสนา แล้วก็มีการน้ำไหล มีเสียงน้ำไหล ต้นโพธิ์นี้ก็ มีไฟกระพริบๆ เหมือนหิ่งห้อยอยู่บนต้นไม้อะ แล้วไฟที่กระพริบๆ นี้ก็จะ เป็นหัวข้อต่างๆ ที่อยู่ในเว็บนั้น เช่น ไฟกระพริบดวงแรกมีตัวหนังสือขึ้นว่ากฎแห่งกรรม ไฟกระพริบดวงที่สองอาจเขียนว่าบดสวดอะไร แบบนี้”

(น.ส.ธราทิพย์ สิมมา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“หน้าเว็บส่วนมากไอคอนหัวข้อที่ให้คลิกเข้าไปเค้าจะเป็นบล๊อคสี่เหลี่ยม หรือรูปแคปซูล เราก็ทำเป็นแบบรูปดอกไม้ รูปพระที่สื่อออกมาว่ามันเป็นพุทธศาสนานะ มันก็น่าดู เวลาคนดูหน้าแรก ไอคอนที่คลิกเข้าไปเป็นรูปพระ พอคลิกไปหัวข้อที่สองไอคอนเป็นรูปดอกบัว เปลี่ยนรูปไปเรื่อยๆ ปกติ จะเป็นแคสี่เหลี่ยมกับแคปซูลมันซ้ำกับของคนอื่น มันก็จะดูธรรมดาไป เราก็เอาการ์ตูนเอาแอนิเมชัน มาช่วยมาเสริม”

(น.ส.หนิดา โพนนอก, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“อันดับแรกก็เป็นชื่อเว็บไซต์เลยอะ น่าจะเป็นชื่อที่ฟังดูดีดูน่าฟัง แล้วก็ เป็นอะไรที่ไม่ยากหรือ ซับซ้อนจนเกินไป การสะกดอะไรแบบนี้”

(น.ส.จันทน์ รัตนะบรรเจิด, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ส่วนเว็บไซต์อยากให้มีตัวการ์ตูนวิ่งไปวิ่งมา ให้พอมีความเคลื่อนไหวบนหน้าเว็บบ้างจะได้ รู้สึกสดชื่น อาจมีรูปดอกบัวเป็นภาพการ์ตูนมีใบบัว แล้วหน้าเว็บก็เป็นบิ่งอาจมีความเคลื่อนไหวโดย ทำเหมือนหยดน้ำหยดลงในน้ำให้มันกระเพื่อมเล็กน้อย มันก็ดูสงบดี”

(น.ส.ศุภิสรา จุนวิเศษศักดิ์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

ความยาวของเว็บไซต์

เยาวชนบางส่วนมีความคิดเห็นว่าการยาวของหน้าเว็บไซต์เป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้าม พื้นที่ของหน้าหลักของเว็บไซต์ควรแสดงภายในหน้าเดียว ไม่ควรยาวเกินไป เนื่องจากจะทำให้ดูง่าย ไม่ต้องเลื่อน scroll bar ขึ้นลง

“ส่วนหน้าหลักเนี่ยชอบมาก เพราะมันไม่ต้องเลื่อนขึ้นเลื่อนลง ความยาวของหน้าเว็บนี้จบในหน้าเดียวไม่ต้องเลื่อนขึ้นเลื่อนลงให้เสียเวลา”

(น.ส.กัญญาภัค นาคเลขา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“พอเข้าไปหน้าแรกหน้าหลักมันก็ไม่ต้องเลื่อน scroll ลงมามาก มันจบในหน้าเดียวเลย มันดูง่ายสบายตา เนื้อหาก็คจัดเป็นหมวดหมู่”

(น.ส.ศศิธร เฉลิมนิรันดร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

สีสันทาใช้ในเว็บไซต์

เยาวชนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สีสันทาของเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนว่าควรจะมีสีสันทาสดใสไม่ดูหม่นหมอง เช่น สีฟ้า สีส้ม สีเขียว แต่ควรจะเป็นโทนสีอ่อนเพราะจะทำให้ดูแล้วสบายตา และเยาวชนบางส่วนยังให้ข้อคิดเห็นว่าการใช้สีสันทาในการแบ่งหมวดหมู่หลักๆ ภายในเว็บไซต์เพื่อความชัดเจนของการนำเสนอ

“สีสันทาโอเคแล้วนะผมว่าสีเขียวขาวมันดูสบายตาอ่อนนวลดีชอบแล้ว แบ่งแยกให้ชัดเจนตัวการ์ตูนนี้สีนี้เป็นหัวข้อนี้ พอคลิกเข้าไปดูพื้นหลังหรือโทนสีก็แบ่งไปเลยหัวข้อนี้สีนี้ แบ่งให้ชัดเจน วิปัสณาสีฟ้า กฎแห่งกรรมสีม่วงอ่อนอะไรก็ว่าไป แต่ควรทำให้สีมันอ่อนเข้าไว้จะได้ดูสบายตา”

(นายจิรศักดิ์ สมจิตร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“สีสันทาก็ถ้าเป็นเว็บธรรมดาผมก็ว่าน่าจะเป็นพื้นแบล็กกราวนก็ไม่ต้องเป็นสีสดขนาดมาก แล้วก็ดูลูกเล่นที่สามารถจะลิงค์เข้าไปในรายละเอียดข้างในได้”

(นายลินพิชญ์ อริยพรหม, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“เท่าที่พอจะนึกถึงเวลาพูดถึงธรรมะก็จะนึกถึงสีขาวหรือสีเขียวอ่อนๆ อะไรแบบนี้ สีดูแล้วสบายตา ยิ่งเป็นสีเขียวอ่อนได้ยิ่งดีเพราะเวลาที่เรารู้สึกหน้าจอบวมหรือปวดตาแล้วมองสีเขียวมันจะยิ่งทำให้เรารู้สึกผ่อนคลาย และถนอมสายตาด้วย”

(น.ส.จันทนี รัตนะบรรเจิด, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ส่วนสีสันทาก็ออกแนวดูสบายๆ สีฟ้า สีเขียวอ่อน เขาแบบดูแล้วไม่แก่”

(น.ส.นภัสนันท์ นิธิยารัตนานนท์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“ใช้สีเหลืองไปเลยก็ได้ แต่อยากให้ใช้สีโทนอ่อน โทนเย็น”

(น.ส.กัญญาภักดิ์ นาคเลขา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ส่วนสีส้มไม่ควรสีดูจืดจางมาก สีฟ้า สีขาวอะไรแบบนี้ แต่สีฟ้าที่อยู่ในเว็บนี้มันดูจืดจางไป น่าจะเป็นสีที่อ่อนกว่านี้หน่อย แบบสีฟ้าฟุ้งๆ ไม่ใช่สีฟ้าแบบชัดเจนจัดจ้าน”

(น.ส.วีณา วงษ์เอกรินทร์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

และบางส่วนของเยาวชนกลุ่มตัวอย่างให้ทัศนะว่าควรใช้สีสดใสและจัดจ้าน เช่น สีเหลือง สีส้ม สีฟ้า สีเขียว เพราะสามารถดึงดูดใจให้เข้าไปใช้บริการ

“แบกกราวน์หน้าหลักอาจเป็นสีเหลืองส้ม เพราะจะสื่อถึงธรรมะ พระพุทธศาสนา”

(น.ส.สุธาศิณี อุ๋นอินทร์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“ที่ดึงดูดเราได้เพราะมันเป็นการ์ตูน และสีส้มแบบสดใส เช่นสีฟ้า ส้ม เขียว มันทำให้เราสนใจ อยากเข้าไปดู”

(น.ส.ศศิธร เฉลิมนิรันดร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ชอบสีสดใส สวยชอบ มันแจ่มมีพื้นสีเขียวสีเหลือง”

(น.ส.อุษา ยิ้มจันทร์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

ความง่ายในการเข้าถึง

เยาวชนกลุ่มเป้าหมายบางส่วนให้ทัศนะเกี่ยวกับการเข้าไปใช้บริการสื่อเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน ว่าควรมีความสะดวกรวดเร็ว ง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูล ทั้งในด้านการจัดหมวดหมู่เป็นระบบ ระเบียบคล้ายสารบัญที่สามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้ทันที และควรมีความเร็วในการดาวน์โหลดข้อมูลในส่วนที่ต้องใช้บริการ

“เด็กในปัจจุบันได้อ่านได้ดูได้ศึกษาธรรมะซึ่งพวกเขาสามารถหาอ่านหาดูได้ตามเว็บไซต์แบบนี้ คือเค้าไม่ต้องเดินลงไปหาอ่านหรือออกจากบ้านแต่เค้าก็เหมือนได้เข้าวัด ไกลชิดพระ ไกลชิดธรรมะ เพียงแค่คลิกปลายนิ้วก็ได้อ่านแล้ว มันไม่ยากที่จะเข้าไป”

(น.ส.อุษา ประทุมทอง, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“เป็นสื่อที่เข้าถึงง่ายกว่า เป็นสื่อที่อยู่ในบ้านทุกคนสามารถเข้าไปหาข้อมูลได้เลย แล้วก็เวลาเข้าไปแล้วมันก็จะคุ้นเคยไม่น่าเบื่อ”

(น.ส.จันทน์ รัตนะบรรเจิด, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ก็มันเข้าง่ายไม่ซับซ้อน เข้ามาแล้วก็เจอเลย ไม่ต้องมีลิงค์อะไรวุ่นวาย”

(น.ส.นภัสนันท์ นิธิยารัตนานนท์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

- การจัดหมวดหมู่

ควรมีการจัดระเบียบของหัวข้อต่างๆ แบ่งเป็นหมวดหมู่ให้ชัดเจนในหน้าหลัก โดยอาจแบ่งเป็นหมวดหมู่ตามเนื้อหา เช่น หลักธรรม ธรรมะปฏิบัติ บทสวดคาถา ประวัติพระพุทธรูป พุทธประวัติ หรืออาจจะแบ่งเป็นหมวดหมู่ตามรูปแบบของเรื่องก็ได้ เช่น บทความ ข่าว เว็บไซต์ ห้อง Chat นิทาน การ์ตูน เป็นต้น เพื่อการให้บริการได้อย่างตรงจุด

“รู้สึกว่าการจัดได้เป็นหมวดหมู่ดี อย่างสาระน่ารู้ต่างๆ ก็จัดเป็นโซนๆ ไป เช่น เรื่องรัก เรื่องเพลง ก็แบ่งโซนแบ่งหัวข้อกันไปเลยไม่ปะปนกัน มันง่ายต่อการที่เราจะเข้าไปหาสิ่งที่เราต้องการ หน้าแรกเราอาจจะจัดหมวดหมู่ให้เป็นระเบียบ แบบเหมือนมี sitemap ของเว็บนั้นชัดเจน เช่น หน้าแรกมีหัวข้อเว็บไซต์ เกม บทสวด บทความ สารคดี ที่เกี่ยวกับธรรมะ ใครสนใจอันไหนก็คลิกเข้าไปดูตามความสนใจของแต่ละคนได้ เวลาไปทำรายงานหรือหาข้อมูลอะไรก็ได้เข้าไปใช้บริการได้ตรงจุด”

(นายลินพิชญ์ อริยพรหม, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“คิดว่าหน้าเนื้อหามันกระจายไป มันน่าจะมีหน้าแรกบอกก่อนว่าภายในเว็บนั้นมีอะไรบ้าง เหมือนสารบัญอะคะ แล้วค่อยลิงค์ไปหน้าอื่นๆ อีกทีนึง มันจะได้ดูง่ายเป็นระเบียบกว่าที่เป็นอยู่ หน้าเว็บแรก เนื้อหาที่เป็นรายละเอียดปลีกย่อยไม่ควรนำมารวมกันในหน้าเดียว มันดูแล้วลายตา น่าจะจัดหมวดหมู่ใหญ่ๆ ให้มันชัดเจน แล้วใครอยากรู้เรื่องไหนค่อยคลิกเข้าไปอีกที”

(น.ส.จิตติมา อุดมพลาณารักษ์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“รูปลักษณ์ติดอยู่เรื่องเดียวคือการจัดเรียงหน้าหลักให้มันเป็นหมวดหมู่ดูง่ายสบายตา ค้นหา ง่าย อย่างที่บอกว่าแบ่งไปให้ชัดเจนเลยว่าหมวดหมู่วิปัสสนาสมาธิ กฎแห่งกรรม คำคมสุภาษิต พระไตรปิฎก ตอบปัญหาชีวิต เพื่อที่ว่าคนที่เข้ามาเค้าจะได้เลือกเข้าไปตามที่ตัวเองตั้งใจจะมาดูตั้งแต่แรก”

(นายจิรศักดิ์ สมจิตร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

- ความเร็วในการดาวน์โหลด

เยาวชนบางส่วนให้ทัศนะว่าเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนควรมีความรวดเร็วในการดาวน์โหลด หรืออัปโหลดข้อมูลประเภท Multimedia

“ส่วนอื่นๆ ก็ไม่ค่อยเข้าไปดู เพราะเคยเข้าไปดูแล้วมันโหลดนานมาก ก็จะมีปัญหาเรื่องการโหลด เราก็เลยตัดปัญหาไม่ดูมันซะ ดูเฉพาะที่เป็นตัวหนังสืออย่างเดียว แต่ถ้าเลือกได้ก็อยากดูแบบมีภาพ หรือมีเป็นคลิปวิดีโอด้วย ตอนนั้นก็เลยดูแต่บทความอย่างเดียว”

(น.ส.จันทน์ รัตนะบรรเจิด, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

ความเป็น Multimedia

เยาวชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรจัดรูปแบบการนำเสนอของเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนให้มีความเป็นสื่อผสม (Multimedia) โดยใช้ทั้งตัวอักษร ภาพ และเสียงนำเสนอร่วมกัน

- ตัวอักษร

เยาวชนส่วนใหญ่มีทัศนะที่ตรงกันว่าควรจะมีตัวหนังสือหรือข้อความสั้นๆ บอกเล่าเรื่องราว ธรรมดา ร่วมกับการนำเสนอภาพ หรือบทความที่เป็นตัวอักษรทั้งหมด และขนาดตัวหนังสือควรมีขนาด ไม่เล็กเกินไป เพราะจะทำให้อ่านง่าย

“อยากให้มีบทความสั้นๆ เพราะส่วนใหญ่ที่เคยเข้าไปจะมีแต่บทความยาวๆ อย่างบางเว็บเห็นประวัติพระพุทธเจ้ายาวๆ ก็ไม่อยากจะอ่านแล้ว มันเหมือนกับเราเปิดอ่านหนังสือเรียนอะ”

(น.ส.สุธาศิณี อุ่นอินทร์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“ตรงหน้าแรกที่เราเข้าไปมันจะมีตัวอักษรเล็กๆ แนะนำเว็บแล้วก็สอนธรรมะนิดหน่อยก่อนเข้า หน้าหลัก ตรงนี้มันจะเป็นตัวหนังสือเล็กมาก แล้วก็ขึ้นมาแบบเหมือนตัวพิมพ์ดีด ซึ่งอ่านแล้วปวดตา มากค่ะ”

(น.ส.กัญญาภักดิ์ นาคเลขา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ตัวหนังสืออยากให้มันดูง่ายอ่านง่ายตัวโตๆ กว่านี้อีกนิดนึงอาจจะเป็นซีกฟรอนท์ 16 แบบปกติทั่วไป เว็บบนนี้ตัวหนังสือมันเล็กเกินไป”

(นายสุรชัย วงศ์ภักดี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“อาจจะมีการ์ตูนหรือมีรูปภาพบ้าง ไม่ใช่ text ทั้งหมด ไม่ได้มาแบบเยอะทั้งหน้า อาจจะมี text แค่มิถุ่ยหน้าก็พอแล้ว ให้เราพอดคิดอะไรได้จากคำพูดไม่กี่คำนั้นก็พอ”

(น.ส.ธนณีย์ ภู่มณี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“เนื้อหาต่อหน้าก็ไม่ควรใส่เยอะไปจนทำให้ลายตา ควรมีซีกไม่เกิน 3-4 ย่อหน้าก็พอ คนก็เริ่มไม่อ่านแล้วถ้ายาวกว่านั้น”

(นายประเสริฐ สายอภัย, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

- ภาพ

เยาวชนเกือบทั้งหมดให้ทัศนะว่าควรมีภาพประกอบร่วมกับเนื้อหาที่น่าสนใจ โดยอาจจะเป็นภาพถ่าย ภาพวาด หรือภาพการ์ตูน animation ที่สอดคล้องกับเรื่องราวหรือเนื้อหาที่น่าสนใจ

“ถ้ามาเป็นแพ็คเกจเลยเป็นบทความล้วนๆ มันก็ไม่ดึงดูดมันก็ไม่น่าอ่าน อยากให้มีรูปภาพที่เกี่ยวข้งกับเรื่องราวที่เล่า หรือว่าเล่าด้วยภาพอันนี้จะเข้าถึงกลุ่มพวกเรามากกว่า ตัวหนังสือไม่ต้องเยอะก็ได้”

(น.ส.บังแพน แรงจบ, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“เว็บธรรมะก็คงเหมือนกับหนังสือธรรมะ ที่มีข้อความเยอะๆ ตัวหนังสือเยอะๆ อ่านแล้วคงง่วงๆ งงๆ แต่พอไปเจอเว็บนี้เนื้อหารูปภาพก็เป็นคล้ายๆ การ์ตูน แบบขายหัวเราะอะ ที่เป็นกรอบเป็นช่องเล็กๆ มีตัวหนังสือน้อยๆ เล่าเรื่องราวสื่อด้วยภาพซะส่วนใหญ่ให้เราอ่านไปเรื่อยๆ มันสนุก มีรูปภาพ หรือคำที่เชิญชวนให้เราอยากเข้าไปอ่านเข้าไปดูตามหัวข้อที่ขึ้นมา ให้รูปภาพสื่อเนื้อหาตรงนั้นได้ อาจจะคลิกที่รูปภาพแล้วก็เปิดมาเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับรูปภาพนั้น”

(น.ส.อุษา ประทุมทอง, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“ส่วนใหญที่แนบเข้าไปอ่านเนี่ยไม่ค่อยมีรูปประกอบเลย มีแต่ตัวหนังสือ แต่เราก็อยากที่จะเข้าไปอ่านถ้าเรื่องนั้นมันน่าสนใจจริงๆ หรือว่าเป็นสิ่งที่เราอยากรู้ในตอนนั้นจริงๆ”

(น.ส.จันทน์ รัตนะบรรเจิด, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“นุ้ก็ชอบเข้าไปดูรูปภาพเหมือนเป็นรูปกรอบเดียว เป็นรูปภาพโดดๆ เลย แล้วให้ตีความเอาเอง ให้ดูว่ารูปนี้มันมีปรัชญาอะไรซ่อนอยู่บ้าง”

(น.ส.ธนณีย์ ภูมณี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“ต้องมีรูปประกอบด้วย พวกภาพวาดภาพถ่ายก็ได้ มันจะได้ดูว่าเรื่องนั้นไม่ใช่เรี่ยสจนเกินไป แต่ทุกเรื่องต้องมีเป้าหมายในการสอนคุณธรรมครับ”

(นายปริญญา พริกิตติวรกุล, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

- ภาพการ์ตูน animation

เยาวชนกลุ่มเป้าหมายบางส่วนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้การ์ตูน animation หรือการ์ตูนที่มีความเคลื่อนไหวว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ดึงดูดใจเข้าไปใช้บริการ

“มันเหมือนสิ่งเร้า มันกระตุ้นให้เราไปดู เห็นแล้วก็อยากเข้าไปดูไปอ่านว่ามันเป็นยังไง พวกการ์ตูนเคลื่อนไหวได้ animation เนี่ยจะน่าสนใจมาก จะดึงดูดให้เราเข้าไปดูได้มากกว่า”

(น.ส.สุธาฉิณี อุ่นอินทร์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“อยากให้เป็นการ์ตูน animation เปิดหน้าเว็บมาปุ๊บมีการ์ตูนวิ่งมาเล็กๆ น้อยๆ พอให้มันมีความเคลื่อนไหว ให้มันน่าสนใจ”

(นายลินพิชญ์ อริยพรหม, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“การ์ตูน animation ขึ้นเองอัตโนมัติมันจะเปลี่ยนภาพเปลี่ยนคำพูดไปเรื่อยๆ โดยที่เราไม่ต้องใช้เมาส์คลิก ถ้าเราอ่านไม่ทันมันก็เลยไปเลย ไม่สามารถกลับไปอ่านได้อีก นอกซะจากว่าจะคลิกปุ่ม replay ก็จะต้องดูตั้งแต่ต้นอีกรอบ ถ้าจะมีปรับปรุงก็คงเป็นเรื่องนี้ค่ะ โดยให้เราสามารถควบคุมความเร็วของเนื้อเรื่องได้ หรือว่าใช้เมาส์คลิกหยุดหรือย้อนกลับได้น่าจะดีกว่า”

(น.ส.กัญญาภัค นาคเลขา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“เรื่องเกี่ยวกับธรรมะเนี่ยคิดว่าควรจะทำเป็นละครหรือการ์ตูนมากกว่าที่จะเขียนเป็น
ตัวหนังสือเป็นหน้าๆ แล้วให้อ่านเอง”

(น.ส.จันทน์ รัตนะบรรเจิด, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

- ภาพวิดีโอ

บางส่วนของเยาวชนกลุ่มเป้าหมายให้คำแนะนำถึงคุณสมบัติที่ต้องการอีกอย่างคือการแสดง
ภาพเคลื่อนไหวที่เป็นภาพจริง ในเรื่องของอิทธิปาติหารย์ เรื่องราวประสบการณ์จริงที่ถ่ายทอดเรื่องเร้น
ลับ ภาพกิจกรรมเกี่ยวกับพุทธศาสนา หรือการแสดงธรรมะของพระนักเทศน์ที่มีชื่อเสียง

“อยากได้พวกปาติหารย์ต่างๆ อยากอ่าน รูปภาพเกี่ยวกับปาติหารย์ หรือพวกคลิปวิดีโอให้เค้า
เล่าว่าเค้าไปเจออะไรมา พวกสิ่งเร้นลับ ถ้าให้เลือกมากที่สุดก็อยากได้เป็นคลิปวิดีโอ เพราะไม่ต้องมา
นั่งอ่าน แล้วขอบเวลาเค้าเล่าจะเห็นภาพ มันสะดวกเราได้มากกว่าที่จะมานั่งอ่านเอง”

(น.ส.อุษา ยิ้มจันทร์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“อยากได้ภาพกิจกรรม ที่เค้าสอนเด็กสอนวัยรุ่น เหมือนธรรมะเดลิเวอรี่อะ เป็นไฟลิวิดีโอเอา
มาให้ดู ของพระมหาสมปองที่ตลกๆ”

(น.ส.ธาทิพย์ สิมมา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“อาจจะมียุติบัตรพระเทศน์ที่สนุกๆ ให้ดูได้ แล้วก็มียุติบัตรเปลี่ยนความคิดเห็น”

(น.ส.วีณา วงษ์เอกรินทร์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

- เสียง

บางส่วนของเยาวชนกลุ่มเป้าหมายต้องการให้มีเสียงประกอบในเว็บไซต์ธรรมะ เช่น เสียงธาร
น้ำไหลในหน้าหลัก หรือเสียงเพลงบรรเลงที่ฟังสบายๆ เพื่อการผ่อนคลายระหว่างการใช้บริการ และ
เยาวชนบางส่วนมีความต้องการฟังเสียงบรรยายธรรมะของพระนักเทศน์ที่มีชื่อเสียง รวมถึงเสียง
พากษ์หรือเสียงบรรยายของการ์ตูนที่ได้รับความนิยม

“อยากให้นำเว็บมีเสียงด้วย อยากให้มีเสียงน้ำตกไหล มันจะรู้สึกว่าร่าเริงสบายใจ”

(น.ส.ธาทิพย์ สิมมา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“เข้าไปหน้าแรกจะมี sound ฟังสบายๆ ก็ชอบรู้สึกว่ามันเริ่มน่าสนใจ ส่วนการ์ตูนที่เป็น animation มีเรื่องราว มีตัวหนังสือขึ้นเนี่ยคิดว่าน่าจะมีเสียงพากษ์ด้วยเพราะถ้าเกิดเด็กเล็กๆ เข้ามาดูเนี่ยน่าจะดึงดูดใจเค้าได้มากกว่าน่าจะเป็นประโยชน์กว่า เข้าถึงเด็กได้ง่ายกว่า”

(น.ส.ศศิธร เฉลิมนิรันดร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ดาวนโหลดเสียงบรรยายธรรมะของพระวัดต่างๆ ก็ดีตรงที่ไม่ต้องเข้าไปนั่งอ่าน ก็เปิดแล้วก็ฟังได้เลย ทำอย่างอื่นไปด้วยก็ได้ ไม่เสียเวลาดี ถ้ามีเวลาก็จะเปิดทิ้งไว้ แล้วก็ไปทำอย่างอื่น ถ้าเป็นเรื่องน่าสนใจก็จะตั้งใจฟังเป็นพิเศษ อย่างเรื่องรักชอบ เรื่องการดูคนจริงใจอะไรแบบนี้ แต่ถ้าเป็นธรรมะแบบเทศนาสั่งสอนก็จะไม่ค่อยชอบฟัง รู้สึกว่าน่าเบื่อ”

(น.ส.ฐิติมา อุดมพลาณรักษ์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“การ์ตูน animation อยากให้มีทั้งภาพและเสียงพูดไปเลย เสียงพูดเสียงพากษ์ตัวการ์ตูนไป อยากให้มีการดูพูดโต้ตอบกันได้ อยากให้มันสมบูร์นแบบ ดูได้ไปเรื่อยๆ โดยที่ไม่ต้องมาจ้องหน้าจอคอม มานั่งอ่านอีก เว็บบันได้น่าสนใจมากขึ้น”

(น.ส.กัญญาภัค นาคเลขา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

แต่ก็มีเยาวชนบางส่วนที่ไม่ต้องการให้มีเสียงใดใดบนหน้าเว็บไซต์เลยเนื่องจากต้องการสมาธิระหว่างการใช้บริการ

“เว็บนี้คืออยู่อย่างตรงที่เปิดเข้าไปไม่มีเพลง เพราะเว็บธรรมะบางเว็บไซต์มันมีเพลง ไม่ชอบอะจริงอยู่ที่แนบเป็นคนชอบเพลง สนใจเรื่องเพลง แต่ก็สนใจเฉพาะเพลงที่มีเนื้อร้อง หรือเพลงที่เป็นที่รู้จัก แต่เพลงในเว็บมันไม่ใช่เพราะว่ามันเป็นเพลงบรรเลง ก็ดีที่เค้าไม่มีเพลงบรรเลงประกอบ แต่ถ้าจะให้เว็บไซต์ใส่เพลงฮิตๆ แบบที่แนบชอบแนบก็ไม่เอาอะ แนบว่าเว็บธรรมะไม่มีเพลงอะดีแล้ว จะได้มีสมาธิในการอ่านเรื่องราวต่างๆ ภายในเว็บ”

(น.ส.ธนณีย์ ภูมณี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

การตอบสนองกลับ

เยาวชนบางส่วนต้องการให้สื่อเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive) ระหว่างผู้ให้บริการด้วยตนเอง โดยสามารถคุยโต้ตอบกันได้ในลักษณะของการสนทนาหรือ Chat

“อีกอย่างที่ผมอยากให้มีก็คือควรมีลักษณะโต้ตอบกันได้ด้วยนั้นแหละครับ เหมือนเว็บ Tamdee ที่เราสามารถพูดคุยกับเพื่อนๆ ในห้องสนทนาธรรมได้แหละครับ มีการถามมีการตอบแต่คิดว่ามันคงจะยากนิดนึงในการดูแลครับ”

(นายปริญ พิรภิตติวรกุล, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

ความเคลื่อนไหว

เยาวชนส่วนใหญ่ต้องการให้เว็บไซต์ธรรมะมีความเคลื่อนไหวอยู่อย่างสม่ำเสมอ ทั้งในด้านเนื้อหาการอัปเดตข้อมูลข่าวสารให้ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ และในด้านรูปแบบด้วยการใช้คอมพิวเตอร์กราฟฟิกหรือลูกเล่นต่างๆ มาเสริมบนหน้าเว็บไซต์

- การอัปเดตข้อมูล

ในส่วนของเนื้อหาเยาวชนเกือบทั้งหมดแสดงทัศนคติว่าควรมีการอัปเดตข้อมูลข่าวสารอยู่เป็นประจำเพื่อให้เนื้อหามีความทันสมัยและน่าสนใจในการติดตามอ่านหรือใช้บริการ

“น่าจะมีการอัปเดตอยู่เป็นประจำ ที่เข้าไปบางหัวข้อก็อัปเดตนะ แต่บางหัวข้อนี้เข้าไปก็ทีที่ครั้งก็เหมือนเดิมเลย ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอะไรเลยมันน่าเบื่ออะ มันเป็นหน้าตาต่างเดิมๆ อาจจะเดือนนึงเปลี่ยนทีก็ได้ ต้องอัปเดตข้อมูลเรื่อยๆ ทำให้หัวข้อมันน่าสนใจกว่าคราวที่แล้ว”

(น.ส.บังแพน แรงจบ, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“อ่านพวกบทความต่างๆ ที่สอนเกี่ยวกับการให้กำลังใจเสริมสร้างกำลังใจในการใช้ชีวิต แต่มันไม่ค่อยจะอัปเดตเท่าไร นานๆ จะเปลี่ยนที หลังๆ ก็เลยเปลี่ยนไปอ่านพวกเว็บบอร์ดซะมากกว่าเพราะมันมีอัปเดตอยู่ทุกวัน”

(นายจิรศักดิ์ สมจิตร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“อย่างผู้ที่จะมาตอบปัญหา ก็ควรจะมีการเช็คกระู้ทุกวัน อาจเป็น webmaster ของเว็บไซต์นั้น ก็ต้อง up date ทุกวันว่าวันนี้มีใครถามอะไรมาบ้าง ก็ช่วยตอบปัญหาให้ โดยนำหลักธรรมมาช่วยในการตอบปัญหา”

(น.ส.สุติมา อุดมพลาณรักษ์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ส่วนใหญ่อุ้มจะเข้าไปที่กระทู้ถามตอบปัญหาธรรมะมากกว่าเพราะมันอัปเดตเกือบทุกวัน
ข้างบนมันจะโชว์ว่ากระทู้อัปเดตล่าสุดมีเรื่องอะไรบ้างเราก็จะเข้าไปดูตรงนั้นมากกว่าไม่ได้อิงว่า
จะต้องเข้าส่วนนั้นส่วนนี้”

(น.ส.ศุภิสรา จุนวิเศษศักดิ์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“ตรงอื่นมันไม่ค่อยอัปเดตอะคะ อย่างการดูหลวงพ่อที่เอียง น.ส.จันทน์ รัตนะบรรเจิดเข้ามาปีก
ว่าแล้ว มีที่เรื่องมันก็ยังมีอยู่เท่าเดิมอะคะ ไม่ค่อยมีเรื่องใหม่ๆ แรกๆ มันก็มีอย่างนี้อยู่แล้ว แล้วก็
เปลี่ยนเลย ก็เลยไม่เคยเข้าไปดูอีกเลย”

(น.ส.นภัสนันท์ นิธิยารัตนานนท์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

- การใช้ลูกเล่นที่เคลื่อนไหว

เยาวชนส่วนใหญ่เห็นว่าในด้านรูปแบบของเว็บไซต์นั้นควรมีการให้คอมพิวเตอร์กราฟฟิกช่วย
ในการนำเสนอให้เว็บไซต์มีความเคลื่อนไหวด้วยภาพหรือและเสียง

“หนูเคยเห็นพวกเว็บอื่นอะมันจะมีพวกขายของอะ อย่างลดน้ำหนักระมันจะชอบดึงขึ้นมา
ทำให้เราก็ต้องหยุดดูว่ามันคืออะไร หนูอยากให้มีเว็บธรรมะเป็นแบบนั้นบ้าง แต่ไม่ใช่เป็นโฆษณาแบบ
นั้นนะ แต่เป็นหัวข้อธรรมะที่น่าสนใจแบบไม่ควรพลาดอะ แล้วค่อยดึงขึ้นมา มันจะทำให้ดึงดูด
สายตาจากเรา อย่างน้อยมันก็ทำให้เราต้องหันไปมองไปอ่านมัน”

(น.ส.ปริญา เทียงเลา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“รูปแบบอื่นก็อยากให้เห็นสมัย เข้าไปแล้วอยากให้มีมันแบบ วูบวูบวูบ รวดเร็ว มีการเคลื่อนไหว
อยู่ภายในเว็บ ไม่ใช่เข้าไปแล้วนิ่งๆ หน้าจอนิ่งๆ มีการตกแต่งเก๋ๆ อย่างเช่น ตรงจุดที่สามารถคลิก
ลิงค์ไปเว็บอื่นหรือไปหน้าอื่น ก็อาจจะพอใช้เมาส์ลากไปก็อาจจะมีความเสียง แกร็ก หรือ icon หรือ
ตัวหนังสือตรงนั้นมันดึงขึ้นมาหรือโดดเด่นขึ้นมา”

(น.ส.กัญญาภัค นาคเลขา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“อยากให้หน้าเว็บไซต์เป็นพวกการ์ตูน animation มีภาพเคลื่อนไหวไปมาบ้างเล็กน้อย”

(น.ส.ศุภิสรา จุนวิเศษศักดิ์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“มีคลิปป๊อบอัพขึ้นมาอย่างพระพยอมมาพูดคำพูดสั้นๆ ที่มันโดนๆ เพราะท่านสอนธรรมะได้แบบถึงพริกถึงขิง ให้แง่คิดเตือนสติวัยรุ่นได้ดี ก็ตัดคำพูดท่านมาใส่ตรงป๊อบอัพนี้ ให้คนที่เข้ามาดูสนใจที่จะคลิกเข้าไปฟังเนื้อหาที่ว่าท่านเทศน์สอนอะไรบ้าง”

(น.ส.ธนณีย์ ภูมณี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

การนำเสนอประเภทรายการ

- การ์ตูน/ นิทาน

เยาวชนเกือบทั้งหมดต้องการให้เว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนนำเสนอธรรมะในรูปแบบการ์ตูนและ/หรือนิทาน

“อยากให้เป็นนิทานให้แง่คิดสติสอนใจ สอนเด็กว่าทำยังไงดีทำยังไงถึงจะเรียกไม่ดี เป็นนิทาน animation เป็นเรื่องต่อเนื่องกัน เป็นจุดสนใจ”

(น.ส.หนิดา โพนนอก, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“อยากให้เป็นนิทาน เป็นภาพเคลื่อนไหว มีแง่คิดเป็นเรื่องเล่าที่สอดแทรกแง่คิดสอนใจไว้ด้านล่างหรือท้ายเรื่อง”

(น.ส.อุษา ประทุมทอง, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“นิทานค่ะ ที่มีรูปภาพและข้อความตลกๆ ด้วย จะได้คลายเครียดได้ด้วย หรือไม่ก็เป็นข้อความที่สอนอะไรค่ะ แต่ว่าเอามา update ให้ทันสมัย ให้เข้ากับเหตุการณ์ข่าวสารปัจจุบันหน่อย แบบหยิบยกเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมมาเล่ามาเสริมในนิทานให้มันตลกๆ นิดนึง”

(น.ส.เพียรพรรณ พรรณงาม, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“ธรรมะกับการ์ตูนก็เป็นการประยุกต์ที่น่าสนใจ ดีกว่าสอนธรรมะโด้งๆ ไม่มีใครฟังหรอก หรือถ้าฟังก็คงจำไม่ค่อยได้ หรือคงจะน่าเบื่อ แต่เว็บนี้เป็นการ์ตูนเหมาะกับเด็กจนถึงวัยรุ่นอย่างพวกเรา ดูแล้วก็สบายๆ ไม่เครียด แล้วก็ได้แง่คิดที่ดีด้วย”

(น.ส.กัญญาภัค นาคเลขา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“อยากให้มีพวกนิทานสอนใจ แฝงธรรมะอยู่ด้วย หรือการ์ตูนสอดแทรกธรรมะอะไรๆ จะเป็นแบบไหนก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นการ์ตูนแบบคอลัมน์ หรือการ์ตูน animation ได้หมดค่ะ”

(น.ส.ศุภิสรา จุนวิเศษศักดิ์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“แล้วก็มีนิทาน ที่มีรูปประกอบเป็นรูปวาดเป็นบล็อกๆ เหมือนเป็นนิทานอีสป แล้วก็มีเขียนได้ภาพ เป็นเรื่องเล่าที่ไม่ยาวมาก ทั้งทำยว่าเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า...”

(น.ส.ธนณีย์ ภู่มณี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

- เกม

เยาวชนบางส่วนได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเกมที่ใช้ในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนว่าต้องการให้ตัวละครในเกมนั้นเป็นการ์ตูนที่มีความเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา และต้องการเกมที่สามารถฝึกสมาธิและไหวพริบ นอกจากนี้ยังต้องมีการปรับปรุงเกมในรูปแบบใหม่ๆ อยู่เสมอ

“ก็อาจจะทำคล้ายๆ ตัดแปลงเอามาริโอมาทำเป็นเกม แบบมาริโอกระโดดไปช่วยคน เก็บแต้มข้อความธรรมะ หรือตอบคำถามผ่านด่านได้ก็ได้คะแนนเพิ่ม แบบนี้นอกจากจะสนุกสนานแล้วยังได้ความรู้ได้ข้อคิดสอนใจด้วย”

(น.ส.ธาทิพย์ สิมมา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“รูปลักษณ์ของตัวละครในเกมก็อาจตัดแปลงจากตัวละครในพุทธประวัติก็ได้ หรืออาจจะเป็นการ์ตูนแนว ลุกศิษย์วัด พอทำดีช่วยคนแล้วก็อาจจะเปลี่ยนสีสะสมความดีเพิ่มขึ้นก็ตัวใหญ่ขึ้นหรือเพิ่มพลังอะไรทำนองนี้ แบบเพิ่มจินตนาการนิดนึงจะได้ดูทันสมัย”

(น.ส.สุภาศิริ อุ่นอินทร์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“แล้วก็ชอบเล่นเกมจับผิด กับเกมจับคู่ค่ะ เพราะมันฝึกสมาธิเราดี แล้วก็ฝึกการเป็นคนช่างสังเกต”

(น.ส.วีณา วงษ์เอกรินทร์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“อาจจะเล่นเกมผจญภัยในป่าช่วยเหลือสัตว์มีต่อสู้กับตัวอบายมุขหรือปีศาจร้ายที่อาจจะเป็นตัวแทนของกิเลสต้นเหตุอะไรก็ได้ เก็บแต้ม ได้คะแนน ช่วยเหลือสัตว์ต่างๆ ที่ถูกกักขังในป่าทำนองนี้เราก็จะได้เรียนรู้ไปด้วยว่าอะไรมันคือกิเลสบ้างอะไรคืออบายมุขบ้าง เราต้องกำจัดมัน สิ่งเหล่านี้มันก็จะซึมซับไปโดยปริยาย”

(นายสุรชัย วงศ์ภักดี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“อยากให้เป็นเกมที่ฝึกสมาธิหรือเล่นแล้วสอนใจได้ ส่วนตัวการ์ตูนที่อยู่ในเกมก็อยากให้เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาซะ มาทำเป็นเกมเช่นมีเณรต่อสู้กับผีร้าย เหมือนเป็นตัวแทนความดีกับความชั่ว แล้วสะสมแต้มความดีโดยระหว่างทางอาจไปช่วยคน ช่วยสัตว์หรือทำบุญทำทานอะไรก็ว่าไป”

(นายลินพิชญ์ อริยพรหม, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“เกมที่มีอยู่ก็ดีนะคะ แต่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาแบบให้มันไม่ซ้ำกันเกินไปนะคะ อย่างพวกเกมจับผิดมันก็เป็นภาพเดิมๆ ซึ่งเรารู้หมดแล้ว มีอยู่ไม่กี่ภาพเองคะ 5 ภาพได้มั้ง เค้าน่าจะอัปเดตเปลี่ยนไปเรื่อยๆ”

(น.ส.ศิริินญา แก่นสาร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

- บทความ

เยาวชนบางส่วนให้ทัศนะเกี่ยวกับบทความในเว็บไซต์ธรรมะว่าควรเป็นการหยิบยกปัญหาสังคมมากล่าวและควรให้มีการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องนั้นๆ ได้

“เข้าไปมากที่สุดจะเป็นบทความซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการนำปัญหาสังคมหยิบยกมาพูดถึง หรือข่าวเกี่ยวกับปัญหาสังคม หรือวงการพุทธศาสนาที่กำลังอยู่ในกระแสหรือคนพูดถึงอยู่ แล้วให้คนที่เข้ามาในเว็บไซต์นี้ร่วมกันแชร์ความคิดเห็น เหมือนโพสต์ความคิดเห็นไว้”

(นายลินพิชญ์ อริยพรหม, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ถ้าเข้าไปครั้งแรกก็อยากให้มีพวกบทความดีๆ เกี่ยวกับศีล กฎแห่งกรรม การปฏิบัติธรรม”

(น.ส.นภัสนันท์ นิธิยารัตนานนท์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

- ธรรมะออนไลน์

เยาวชนบางส่วนแสดงความคิดเห็นว่าอยากให้มีส่วนของธรรมะออนไลน์ที่สามารถฟังธรรมะในเว็บไซต์ได้ โดยอาจเป็นเสียงพระเทศน์สั่งสอนทั่วไป หรือการเทศน์ที่หาฟังยากอย่างเทศน์มหาชาติ และบางส่วนคิดว่าอยากรับชมทั้งภาพและเสียง

“เอาภาพที่พระท่านไปสอนตามโรงเรียนต่างๆ มาเปิดให้ดู คือเราไม่ได้ไปอยู่ตรงนั้นตอนนั้น แต่เรารู้สึกได้เหมือนกับเราไปอยู่ไปนั่งฟังตรงนั้นด้วย ได้แง่คิดไปพร้อมๆ กับเค้า”

(น.ส.บังแพน แรงจบ, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“อยากให้มีพวกดาวนโหลดยะอะๆ ดาวนโหลดเสียงพระเทศน์ หรือเทศน์มหาชาติ 13 กัณฑ์ ก็
จะดีมากเลย เพราะจะได้หาฟังได้ง่าย เป็นเฉพาะไฟล์เสียง เพราะเราก็อาจจะนั่งสมาธิอยู่ที่บ้านแล้วก็
เปิดเทศน์มหาชาตินี้ฟังไปด้วยก็ได้”

(น.ส.กัญญาภักดิ์ นาคเลขา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“พวกเทศน์หรือฟังพระสอนก็อยากให้มีทั้งภาพและเสียง ไม่อยากให้มีแค่เสียงเท่านั้น เพราะ
คิดว่าคนส่วนใหญ่น่าจะชอบให้มีทั้งภาพและเสียง คือน.ส.อุษา ยิ้มจันทร์ภาคนุญด้วย อยากฟังด้วย จะรู้สึก
ดีกว่าที่จะต้องนั่งอ่านเอง”

(น.ส.ฐิติมา อุดมพลาณรุรักษ์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ฟังธรรมะออนไลน์นะคะ ก็เป็นเสียงพระเทศน์ที่กำลังออนไลน์อยู่ เราก็ไปคลิกฟังได้ มันก็จะ
มีให้เลือกหลายเรื่อง แต่ที่ฟังก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีสติ สอนให้เราเวลาทำอะไรก็ควรจะมีสติอยู่กับตัว
ความยาวที่ฟังตอนนั้นก็ตั้งแต่ 10 นาทีจนถึงครึ่งชั่วโมง แล้วแต่เรื่องนะคะ ตอนนั้นก็ฟังหลายเรื่องอยู่
เหมือนกัน ก็สามารถฟังที่เค้ากำลังออนไลน์แบบเหมือนฟังวิทยุอะคะ ที่เค้ากำลังจัดอยู่ แต่ว่าเราก็
สามารถย้อนไปฟังเรื่องที่ท่านเทศน์จบไปแล้วได้นะคะ”

(น.ส.นภัสนันท์ นิธิยารัตนานนท์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“ฟังธรรมะออนไลน์ครับ จะเปิดก็ต่อเมื่ออยู่ว่างๆ แบบอยู่บ้าน แล้วก็ทำอย่างอื่นไปด้วยก็จะ
เปิดทิ้งไว้ครับ เปิดไว้เป็นเพื่อน”

(นายปริญญ์ พิริกิตติวรกุล, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“ควรมีหัวข้อเพลง เป็นเพลงที่ให้กำลังใจ เช่นเพลงฤดูที่แตกต่าง ฟังแล้วให้กำลังใจ เวลาทำอะ
แล้วฟังเพลงนี้ก็น่าจะรู้สึกดี”

(น.ส.ธนณีย์ ภูมณี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

- ชาว

ในส่วนของกรรณการนำเสนอในรูปแบบชาวนั้น เยาวชนบางส่วนต้องการให้มีการนำเสนอในสวน
ของข่าวสารการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ที่พวกเขาสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ และควรมี
การอัปเดตข้อมูลในส่วนนี้อยู่เสมอๆ

“อาจมีการเผยแพร่การจัดกิจกรรมอยู่ตรงด้านมุมบนของเว็บไซต์แต่ไม่ต้องใหญ่มาก เช่นจัดเข้าค่ายมีที่ไหนจัดบ้างช่วงนี้ ค่ายอาสาเพื่อแม่ธรรมะสำหรับนักศึกษาหรือว่าบุคคลที่สนใจ หรืออาจจะมีค่ายวิปัสสนา”

(น.ส.ศศิธร เฉลิมนิรันดร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“แต่ละข่าวควรมีวันที่และเวลาเพื่อบอกว่าเป็นข่าวของเมื่อไร และกิจกรรมไหนที่ผ่านไปแล้วก็ควรตัดออกจากเว็บไซต์ไปเลย”

(นายประเสริฐ สายอภัย, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“ส่วนข่าวธรรมะออนไลน์ ก็ควรจะมีนะ เพราะคนทีน้อยเค้าอาจจะกำลังหาสถานที่ปฏิบัติธรรมหรือเข้าคอร์สอะไรที่มันจริงจังใจ ก็อาจจะหาสิ่งต่างๆ เหล่านี้ อาจจะเป็นข่าว PR เกี่ยวกับสถานที่ปฏิบัติธรรม หรือการเข้าค่ายธรรมะช่วงนั้นช่วงนี้มีค่ายอะไรบ้าง ศุภรเสาร์อาทิตย์นี้มีที่ไหนให้ปฏิบัติธรรมบ้าง”

(น.ส.ธนณีย์ ภูมณี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

- เว็บไซต์/กระทู้

เยาวชนส่วนใหญ่ที่เข้าไปใช้บริการเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนมักจะใช้บริการในส่วนของเว็บไซต์หรือกระทู้ เพราะสามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราวในกระทู้นั้นๆ ได้ และยังสามารถตั้งกระทู้ปรึกษาปัญหาในเว็บไซต์ได้ในปัญหาที่ไม่สามารถปรึกษาคนที่รู้จักได้ รวมถึงสามารถเลือกอ่านประสบการณ์ชีวิตในแง่มุมต่างๆ ของผู้เขียนกระทู้และผู้ที่ยอมรับกระทู้เพื่อนำมาปรับใช้ในชีวิตได้

“ส่วนใหญ่บวบจะอ่านเว็บไซต์ที่เค้ามาตั้งกระทู้ไว้มากกว่า เพราะมันมาจากชีวิตคนจริงๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เราชอบเข้าไปอ่านความคิดเห็นที่เค้ามาช่วยตอบอะ เพราะบางทีมันก็มีอีกแง่มุมหนึ่งที่เราก็อาจคิดไม่ถึง แบบเราได้มองอะไรในหลายๆ มุมจากปัญหาเดียวกัน”

(น.ส.ฐิติมา อุดมพลาณรงค์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“เอาพวกสถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับธรรมะหรือเป็นเรื่องที่สนใจเอามาเป็นกระทู้เด่นๆ ในเว็บ แล้วก็ตั้งกระดานเว็บไซต์ให้คนเข้ามาแสดงความคิดเห็นกัน”

(นายลินพิชญ์ อริยพรหม, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“อยากให้มีเป็นกระทุ้งปรึกษาปัญหาชีวิตด้วย โดยที่เราจะตั้งทีมหนึ่งขึ้นมาเพื่อให้ตอบปัญหานี้ โดยเฉพาะ แต่ถ้าเทียบกับการ chat หรือสนทนาออนไลน์ มันอาจจะมีคนช่วยให้คำปรึกษาเราได้เร็วกว่า แต่ก็คิดว่าไม่เหมาะสม เพราะอาจจะมีคนที่ไม่ประสงค์ดีเข้ามาอยู่ด้วยอาจจะแอบแฝงเข้ามาได้ ก็อาจจะเป็นอันตรายได้ส่วนหนึ่ง จึงไม่ค่อยอยากให้มี เป็นกระทุ้งน่าจะดีกว่า”

(น.ส.จันทนี รัตนะบรรเจิด, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“แล้วก็กระทุ้ง ถ้าเราไม่รู้จะเล่าปัญหาชีวิตกันคนที่รู้จักยังไงก็มาเล่าผ่านกระทุ้งได้ อาจจะได้อะไรแปลกใหม่อาจจะได้เพื่อนทางเว็บก็ได้ แล้วที่มันมีคำอวยพรก็ดีนะ มันทำให้เรารู้สึกว่าเราก็สามารถพูดดีๆ ให้คนอื่นได้ ยินดีไปกับเค้าได้ทุกๆ ที่เราก็ไม่รู้จัก”

(น.ส.ธนณีย์ ภูมณี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

- ห้องสนทนา/Chat

เยาวชนส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้มีบริการในส่วนของห้องสนทนาหรือห้อง Chat ในเว็บไซต์ ธรรมะเพื่อเยาวชน เนื่องจากเกรงว่าจะมีผู้แอบแฝงเข้ามาเปิดประเด็นในเรื่องที่ไม่สมควร และเห็นว่าจะทำให้ระบบของเว็บไซต์รวน การดาวน์โหลดข้อมูลช้าลง

“หนูว่าถ้าเป็น chat เข้าเว็บอื่นดีกว่ามันไม่ต้องเข้าเว็บธรรมะหรอก มันเหมือนไม่ใช่วัตถุประสงค์ chat กับใครก็ไม่รู้ สู้คุยเอ็มกับเพื่อนดีกว่าอีก”

(น.ส.บังแพน แรงจบ, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“คิดว่าไม่น่าจะมีก็คือ chat เพราะคิดว่ามีเว็บบอร์ดอยู่แล้ว ก็น่าจะคุยผ่านเว็บบอร์ดน่าจะดีกว่า เพราะคิดว่าถ้าคุยผ่าน chat จะทำให้ระบบมันรวนอะคะ อาจจะทำให้เว็บไซต์มันโหลดอะไรช้าลง กลัวว่าถ้าเข้ามาคุยกันมากๆ แล้วจะทำให้เว็บมันรวน จะเป็นเรื่องทางเทคนิคมากกว่า”

(น.ส.นภัสนันท์ นิธิยารัตนานนท์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

แต่ก็มีเยาวชนบางส่วนที่มีความเห็นว่าควรมีห้อง Chat หรือห้องสนทนาธรรมเพื่อไว้ใช้บริการปรึกษาปัญหาชีวิตที่เร่งด่วนได้ทันที สามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือต้องการคำตอบทันที แต่ก็ควรมีการใช้ระบบการลงทะเบียนสมาชิกก่อนที่จะเข้าไปใช้บริการภายในห้องสนทนา

“มีห้องแชทสนทนาธรรมด้วยก็ดีนะเพราะบางทีเรื่องร้อนก็ต้องการคำปรึกษาทันทีที่ไม่มีเวลารอ”

(นายจิรศักดิ์ สมจิตร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“อยากให้มีรูปแบบ chat ด้วย เพราะว่าจะได้ตอบปัญหาเราได้ที่ทันที ซึ่งคนที่เรา chat ด้วย อาจจะต้องคัดเลือกกันหน่อย อาจจะเป็นคนที่ เป็นสมาชิกเท่านั้นที่สามารถเข้า chat ได้”

(น.ส.ศศิธร เฉลิมนิรันดร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ตอนนี้ผมเข้าแทบทุกวันก็คือห้องสนทนาธรรมครับ ก็เข้าไปคุย ไปทักทายคนในนั้นเข้าไปช่วยตอบคำถามเวลามีคนตั้งประเด็นขึ้นมา เช่น เรื่องนั่งสมาธิไม่ได้ต้องทำยังไง เราก็เอาประสบการณ์เราไปช่วยเขา เพราะเราก็เคยเป็นแบบเขามาก่อนก็ช่วยๆ กันไป ในนั้นมันจะเหมือนเป็นสมาคม เป็นชุมชนอีกสังคมหนึ่งที่มีแต่สิ่งดีๆ ให้กัน ประารถนาดีต่อกัน เราก็อู้สึกดีที่จะเข้าไปช่วยเหลือกันครับ อย่างน้อยเวลาเราอยู่คนเดียวอยากมีเพื่อนคุยก็ง่ายนิดเดียวก็แค่เข้าห้องสนทนาไปเลย มันช่วยในด้านจิตใจเราได้เยอะเลยครับ ไม่เหงา แล้วก็รู้สึกดีกลับไปด้วย”

(นายปริญ พิรกิจติวรกุล, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

3.2 เนื้อหาในเว็บไซต์ธรรมะที่เยาวชนต้องการ

ประวัติความเป็นมาของพุทธศาสนา

บางส่วนของเยาวชนกลุ่มเป้าหมายต้องการให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพระพุทธศาสนาหรือพุทธประวัติ เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการใช้ประโยชน์อื่นๆ เช่นการทำรายงาน

“อยากให้มีพวกประวัติความเป็นมาของศาสนาพุทธ และพวกพุทธประวัติโดยใช้นิทานเป็นตัวบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ อาจจะเป็นภาพนิ่งเป็นกรอบๆ เหมือนอ่านหนังสือการ์ตูนแบบหลวงพี่เอ็งก็ได้ มีเป็นตอนๆ สนุกดี น่าติดตาม หรืออาจจะมีนิทานชาดกที่กว่าพระพุทธเจ้าจะเป็นพระพุทธเจ้าได้”

(นายสุรชัย วงศ์ภักดี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“อาจมีประวัติพุทธศาสนาซักกึ่งหนึ่งเพื่อคนที่อยากรู้”

(น.ส.ศิริญา แก่นสาร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

หลักธรรม

เยาวชนส่วนใหญ่ต้องการให้เว็บไซต์ธรรมะสามารถตอบสนองความต้องการในเนื้อหาด้านหลักธรรมะเพื่อนำไปศึกษาต่อ หรือประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

- พระไตรปิฎก

เยาวชนบางส่วนเห็นว่าเนื้อหาในส่วนของพระไตรปิฎกเป็นเนื้อหาที่เป็นวิชาการ ควรจะมีไว้สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาหรือผู้ที่จะใช้ประโยชน์อ้างอิงในการทำรายงาน

“มีพระไตรปิฎกให้โหลดด้วย แต่หนูก็ไม่ได้โหลดนะ เพราะรู้สึกว่ามันฮาร์ดคอร์ไป รู้สึกว่ามันธรรมะมากๆ ซึ่งไม่ใช่ตัวหนู แต่ตรงนี้ก็น่าจะเป็นประโยชน์กับอีกหลายๆ คนที่ต้องการศึกษาธรรมะแบบอย่างถึงแก่นแท้ค่ะ”

(น.ส.กัญญาภัค นาคเลขา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“มีหัวข้อพระไตรปิฎกก็สำหรับคนที่ต้องการศึกษาหลักธรรมอย่างแท้จริงหรือสำหรับคนที่ต้องการจะนำไปอ้างอิงในรายงานได้”

(นายจิรศักดิ์ สมจิตร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

- กฎแห่งกรรม

เยาวชนเกือบทั้งหมดมีความคิดเห็นตรงกันว่าควรจะมีเนื้อหาในส่วนของกฎแห่งกรรมแสดงผลของการกระทำดี กระทำชั่ว ในรูปแบบต่างๆ

“ออยอยากให้เค้าเล่าเรื่องเกี่ยวกับปาติหารย เล่าเรื่องเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมก็ได้ แบบเอาประสบการณ์จริงที่แต่ละคนนำมาเล่าให้ฟังในรูปแบบไหนก็ได้ เอาธรรมะมาสอดแทรก เป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ มันเป็นเรื่องเกี่ยวกับบาปบุญ เป็นนิทานสอนใจทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว เป็นภาพเคลื่อนไหวติดต่อกันเลย เป็นข้อๆ เป็นฉากๆ สวยงามดีเว็บนี้”

(น.ส.อุษา ยิ้มจันทร์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“เป็นนิทานที่สอนเรื่องกฎแห่งกรรมทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว เป็นภาพเคลื่อนไหวเลยอะคะ”

(น.ส.อุษา ประทุมทอง, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“จะสนใจเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมอะไร เช่นมีคนตั้งคำถามว่าทำไมถึงเป็นโรคภัยไข้เจ็บแบบนี้ แบบนี้ ทำไมชาตินี้ถึงอากัพ เพราะว่าชาติที่แล้วเราทำอะไรเอาไว้บ้างอยากที่จะเข้าไปแล้วเจอเรื่องพวกนี้ เรื่องกฎแห่งกรรม เป็นเรื่องจริงก็ได้ เป็นเรื่องเล่าก็ได้ หรือเป็นนิทาน บทความก็ได้ แต่อยากให้ มีเนื้อหาเรื่องนี้เป็นหลักๆ แล้วก็วิธีแก้ไขกรรม หรือลดกรรมก็ควรมีให้เห็น ว่าเราควรจะทำสิ่งใดบ้าง บ้าง เสริมความดีอย่างไรบ้าง”

(นายลินพิชฎ์ อริยพรหม, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“สิ่งที่อยากให้มีในเว็บก็เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของกรรม กฎแห่งกรรม เช่น ถ้าวันนี้เราฆ่าสัตว์ มันก็เป็นบาปติดตัว ถึงแม้ว่ามันจะเป็นสัตว์ตัวเล็กตัวน้อย”

(น.ส.จันทนี รัตนะบรรเจิด, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“อยากให้เพิ่มเรื่องกฎแห่งกรรม ว่าชาตินี้เราทำอะไรไว้ ชาติหน้าจะได้ผลกรรมอะไร คนจะได้ กลัว เวลาทำอะไรจะได้คิด”

(น.ส.วีณา วงษ์เอกรินทร์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ส่วนเนื้อหาหนูอยากให้พูดถึงเรื่องกฎแห่งกรรมนะค่ะ ทำแบบนี้จะได้อะไร ฆ่าสัตว์ชาติหน้า จะได้รับผลกรรมยังไง ชอบคิดว่าเพื่อนจะได้ผลกรรมยังไงแบบนี้คะหนูว่าน่าสนใจดี”

(น.ส.ศิริณญา แก่นสาร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

- ศิล 5

เยาวชนบางส่วนคิดว่าต้องการให้เว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนมีเนื้อหาในส่วนของศิลป 5 เพื่อ สอดแทรกคุณธรรมให้เยาวชน

“ชอบเข้าไปดูการ์ตูนหลวงพี่เลี้ยงวัดมะนาวหวานนะค่ะ เพราะว่าอ่านแล้วตลกดี แล้วเนื้อหาที่ สนุกมากๆ อย่างตอนสอนเรื่องกิก ก็จะมีลูกศิษย์มาถามว่าการคบกับกิกนี่ผิดมั๊ย ชู้กับกิกอันไหนผิด กว่ากัน หลวงพี่เลี้ยงก็ไม่ตอบตรงๆ ว่าผิดหรือไม่ผิด แต่ชี้ทางให้ลูกศิษย์คนนั้นแบบเปรียบเทียบกับ งูเห่า ถ้าเราเรียกงูเห่าว่าหนูหนึ่ง แบบชื่อน่ารักมาก แล้วคิดว่างูตัวนั้นยังมีพิษอยู่รึเปล่า มันก็ เหมือนกับที่เราเรียกชู้ว่ากิก มันก็มีความหมายเหมือนกัน คือผิดศิลป 5 อยู่ดี คือเค้าจะสอดแทรกเรื่อง พวกนี้ไปด้วยเรื่องศิลปธรรมให้กับเด็กวัยรุ่นที่สมัยนี้นิยมเป็นแฟนคลับว่าต้องมีกิก”

(น.ส.เพียรพรรณ พรรณงาม, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

- การตอบแทนบุญคุณ

บางส่วนของเยาวชนคิดว่าเนื้อหาในเรื่องความกตัญญูการตอบแทนบุญคุณเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน

“ส่วนเนื้อหาหลักๆ ที่อยากให้มีในเว็บไซต์ธรรมะที่สร้างมาเพื่อตัวเราหรือเพื่อวัยรุ่นก็น่าจะเป็นเรื่องพ่อแม่เนี่ยแหละค่ะ ก็น่าจะสอนว่ากว่าที่เราจะเกิดมาได้เนี่ยก็เป็นเพราะพ่อแม่เราสร้างเรามาให้กำเนิดเราให้ชีวิตเรา พ่อแม่เนี่ยถือเป็นสุดยอดของชีวิตทุกๆ คน ที่ทุกคนควรจะทำดีด้วย ตอบแทนบุญคุณให้มากที่สุด เพราะถ้าไม่มีท่านก็ไม่มีชีวิตเราในวันนี้ ก็ให้เร่งตอบแทนตั้งแต่วันนี้ไม่ใช่ไปทำดีตอนนั้นปลายชีวิตท่าน เพราะสำหรับบางคนอาจจะช้าไปก็ได้ค่ะ ก็อาจจะเสนอในรูปแบบบทความเทศน์ แล้วก็จะทำให้เห็นว่าเป็นหัวข้อใหญ่ๆ ของเว็บเพื่อให้เห็นว่าเป็น Theme หลักของเว็บเรา ว่าเราเน้นไปทางระลึกบุญคุณพ่อแม่เนาะ”

(น.ส.นภัสนันท์ นิธิยารัตนานนท์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

ธรรมะปฏิบัติ

เยาวชนบางส่วนต้องการให้เว็บไซต์ธรรมะเป็นแหล่งรวบรวมเกี่ยวกับการปฏิบัติสมาธิวิปัสสนา โดยใช้การสอนวิธีปฏิบัติเบื้องต้น เป็นขั้นตอน

“อยากให้มีหมวดหมู่เกี่ยวกับเรื่องการนั่งสมาธิวิปัสสนาไปเป็นหัวข้อหลักหัวข้อใหญ่หัวข้อหนึ่งเลยนะ ซึ่งข้างในอาจจะแยกย่อยเป็นสถานที่ปฏิบัติ วิธีปฏิบัติเบื้องต้นสำหรับผู้ที่ไม่เคยทำจะเริ่มตัวยังไง วิธีกำหนดลมหายใจ ประโยชน์ที่จะได้รับ อะไรแบบนี้แบ่งให้ชัดเจนไปเลย”

(นายจิรศักดิ์ สมจิตร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“น่าจะมีพวกเรื่องสมาธิ สอนวิธีนั่งสมาธิแบบง่ายๆ เพราะวัยรุ่นก็คงต้องการเพียงวิธีเริ่มต้นว่าจะเริ่มยังไง ทำยังไงมากกว่าที่จะเข้าไปศึกษาอะไรที่ลึกซึ้งกว่านี้”

(นายปริญ พิรภิตติวรกุล, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

ศาสนพิธีและวันสำคัญ

เยาวชนบางส่วนคิดว่าเรื่องเกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนาก็เป็นเรื่องจำเป็นที่ควรมีในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องตามหลักพุทธศาสนา

“มีเรื่องของพวกพิธีกรรมการปฏิบัติทางพิธีกรรมด้วยก็ดีนะคะ เราจะได้ว่ารู้ว่าวันไหนควรจะปฏิบัติด้วยังไงให้ถูกต้องตามหลักพุทธศาสนาคะ”

(น.ส.ศิริินญา แก่นสาร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

บทสวดและคาถา

เยาวชนบางส่วนให้ทัศนะว่าต้องการให้มีบทสวดและคาถาพื้นฐานที่ใช้ในชีวิตประจำวันในการปฏิบัติพิธีกรรมต่างๆ

“อยากรู้เกี่ยวกับบทสวด อย่างบทสวดขอคุณพระรัตนตรัยเราก็รู้ๆ กันแล้ว แต่พวกบทสวดแยกย่อยออกไป เช่น คำถวายมหาสังฆทานอย่างเนี่ยคะ คนส่วนใหญ่จะไม่ค่อยรู้ จะอยู่ในที่คนกลุ่มน้อยจะรู้มากกว่า ก็อยากให้มันมีบทสวดต่างๆ ที่พิเศษ ที่คนส่วนมากไม่ค่อยจะรู้กัน”

(น.ส.กัญญาภัค นาคเลขา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“บทสวดมนต์ต่างๆ รวบรวมไว้ อาจจะเป็นบทสวดมนต์ของไทย หรือตัวอย่างบทสวดมนต์ของทิเบต อยากให้มีหลากหลาย”

(นายจิรศักดิ์ สมจิตร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

ข่าวสารเกี่ยวกับศาสนาพุทธ

เยาวชนบางส่วนเห็นว่าควรมีข่าวสารเกี่ยวกับสังคมหยิบยกมาเป็นประเด็นการสอนการเรียนรู้ในเรื่องหลักธรรมได้ รวมถึงข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมธรรมะเพื่อเยาวชนร่วมด้วย ส่วนข่าวสารความเคลื่อนไหวในวงการพุทธศาสนาเยาวชนบางส่วนให้ทัศนะว่าควรเป็นการเสนอข่าวที่จรรโลงใจมากกว่าการเสนอข่าวในทางลบ

“ข่าวปัญหาสังคมก็ควรมีนะครับเพราะว่าจะได้รับรู้ว่าเป็นจริงเป็นยังไง เพราะบางทีเราก็สามารถเข้าใจเรื่องหลักธรรม เรื่องกฎแห่งกรรมได้จากพวกข่าวเหล่านี้ครับ หรืออาจจะมองหลักธรรมในหลายๆ มุมเช่น ควรมีความเอื้อเพื่อแม่ แม่ตา ให้อภัย เห็นใจ หรืออาจเป็นหลักในการทำงานให้มีความสามัคคีกัน”

(นายดินพิชญ์ อริยพรหม, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“น่าจะมีพวกกิจกรรมต่างๆ เช่นเข้าค่ายธรรมะเพื่อเยาวชน เพื่อกลมเกลียวจิตใจ แม้มันจะเป็นแค่เพียงช่วงเวลาสั้นๆ แต่ก็ยังดีกว่าไม่มีเลย”

(นายปริญ พิภพิตติวรกุล, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“แต่ละข่าวควรมีวันที่และเวลาเพื่อบอกว่าเป็นข่าวของเมื่อไร และกิจกรรมไหนที่ผ่านไปแล้วก็ควรตัดออกจากเว็บไซต์ไปเลย”

(นายประเสริฐ สายอภัย, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“ข่าวกิจกรรมต่างๆ แต่เป็นกิจกรรมแบบที่หนูสนใจนะ แบบพวกข่าวพระฉายอะไรก็ไม่เอาะ ไม่จริงจัง หนูจะสนใจพวกข่าวกิจกรรมแบบเข้าค่ายธรรมะมีที่ไหน จัดที่ไหน เราไปร่วมได้มั้ยอะไรทำนองนี้”

(น.ส.ธาทิพย์ สิมมา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“พวกข่าวสร้างพระ ข่าววัดดังแจกจุดศุภคามก็ไม่นะ ไม่สนใจ สร้างแล้วสร้างอีก น่าเบื่อ ถ้าเป็นข่าวกิจกรรมด้านพระพุทธศาสนาที่จัดขึ้นเพื่อเยาวชนนะหนูจะสนใจมากกว่า อย่างเช่น ข่าวว่าหนังเรื่องพระพุทธเจ้าจะออกฉายแล้วนะ หรือเข้าค่ายพุทธศาสนาแบบนี้จะสนใจมากกว่า แบบที่เรามีส่วนร่วมได้”

(น.ส.บังแพน แรงจบ, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

เนื้อหาและรูปแบบด้านอื่นๆ

นอกจากนี้เยาวชนบางส่วนต้องการให้มีเนื้อหาด้านอื่นๆ ในเว็บไซต์ธรรมะด้วย เช่น แนวทางในการดำเนินชีวิต สำนวนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับธรรมะ ส่วนรูปแบบอื่นๆ ที่ต้องการเช่น การจัดตั้ง Search Tab ในการค้นหากระทู้หรือ Keyword ที่ต้องการ รวมถึงเกร็ดความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนาเล็กๆ น้อยๆ ที่น่าสนใจ

“อยากให้มีมันเป็นพวกคติสอนใจ แนะนำแนวทางในการดำเนินชีวิต วัยรุ่นก็มีอยู่ไม่กี่เรื่องหรอก เรียน ครอบครัว เพื่อน ความรักก็อาจจะมีบ้างแต่ก็ไม่ใช่อะไรที่ยุ่งเหยิง เช่น เอ็นไม่ติดทำยังไง เทียบไปก็ไม่มีความดีขึ้น แบบนี้”

(น.ส.ธาทิพย์ สิมมา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“บทความที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตเป็นเคล็ดลับเล็กๆ น้อยๆ หรือมีในส่วนของเกร็ดความรู้ของพุทธศาสนาแบบที่น่าสนใจ เช่น...รู้หรือไม่ว่า? คือเป็นหัวข้อนี้ไปเลย แล้วค่อยไปใส่เกร็ดความรู้เล็กๆ น้อยๆ หลายๆ เรื่องเอาคิดว่าน่าจะเวิร์คนะ”

(น.ส.พนิดา บริสุทธิ, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“อยากจะทำให้เพิ่มในส่วนของภาษาอังกฤษอะคะ พวกสำนวนง่ายๆ อย่างทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ภาษาอังกฤษเค้าต้องบอกว่ายังไง น่าจะสอดคล้องกับสำนวนภาษาอังกฤษง่าย ๆ ตรงนี้เข้าไปด้วยคะ ถ้าเพิ่มประโยคง่ายๆ เป็นภาษาอังกฤษ ก็จะทำให้ดูแปลก น่าสนใจ และดึงดูดได้คะ”

(น.ส.ฐิติมา อุดมพลาณรักษ์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“จัดให้มีส่วนของ search tab เพื่อที่จะค้นหากระทู้หรือ keyword ที่เราต้องการได้ เป็นตัวช่วยทางลัดให้เรา และก็ควรมีพวกพจนานุกรมศัพท์พุทธศาสนาเพื่อหาความหมายของคำศัพท์ต่างๆ”

(นายจิรศักดิ์ สมจิตร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

ความใกล้ชิดกับเรื่องที่ได้อ่าน

นอกจากนี้เยาวชนส่วนใหญ่ยังต้องการให้มีเนื้อหาที่มีความใกล้ชิดกับตนเอง โดยเป็นการนำเสนอเนื้อหาที่ตนเองสนใจ เช่น การหาสถานที่ปฏิบัติธรรม การดำเนินชีวิต แนวทางการแก้ไขปัญหาชีวิต เป็นต้น

“ก็จะมีบ้างที่จะมีคนเข้ามาโพสต์สถานที่ปฏิบัติธรรมที่ควรไปมีที่ไหนบ้าง ก็เป็นอะไรที่ตรงกับสิ่งที่เราสนใจพอดีก็จะเข้าไปอ่านตรงนั้นและจดไว้”

(นายจิรศักดิ์ สมจิตร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ดูเรื่องที่น่าสนใจ เรื่องที่เราจะช่วยเค้าได้เช่นเรื่องปฏิบัติธรรม ศิล อย่างเช่น เค้าถามมาว่าที่ปฏิบัติธรรมที่ไหนไปมาแล้วดีบ้าง เราก็จะช่วยตอบ เราก็บอกว่าเป็นที่นั่นที่นี้สิ เคยไปมาแล้วดีนะ อย่างวัดผานิตาราม คุณแม่สิริ เราก็บอกเค้าว่ามันแนวนี้ๆ”

(น.ส.นภัสนันท์ นิธิยารัตนานนท์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“ส่วนเคล็ดลับการดำเนินชีวิตที่เลือกอ่านเพราะว่ามันเป็นอะไรที่ใกล้ตัว อย่างเราก็ใช้อินเทอร์เน็ตด้วยก็มีวิธีที่จะหาความสุขบนเน็ตให้เราอ่าน หรือเรื่องที่เป็นเทคนิคทำให้หายโกรธมันก็เอาไปใช้ได้แหละคะ”

(น.ส.พนิดา บริสุทธิ, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

ความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน

เยาวชนเกือบทั้งหมดต้องการเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวเอง เช่น การแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต การให้กำลังใจในการดำเนินชีวิต การเตรียมตัวในการปฏิบัติธรรม เป็นต้น

“ครั้งหนึ่งมีปัญหาเรื่องการปฏิบัติตัวก่อนไปบวชไม่รู้ว่าจะต้องเตรียมตัวยังไง ก็ลองเข้าเว็บธรรมะ ก็ไปเจอเว็บนี้ก็เลยเปิดอ่านก็ได้แนวทางการปฏิบัติตัวเบื้องต้นไปนะคะ ซึ่งบางครั้งเราเป็นผู้หญิงมันก็มีข้อแนะนำบางอย่างจากผู้หญิงด้วยกันที่เค้าเคยไปบวช ประเภทข้าวของเครื่องใช้ส่วนตัวต่างๆ ว่าต้องเตรียมอะไรยังไงบ้าง ซึ่งบางครั้งเราคิดว่าเป็นเรื่องเล็กๆ แต่มันก็จำเป็นและช่วยเราได้จริงๆ”

(น.ส.กัญญาภัค นาคเลขา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“เวลานอนน้อย เข้า budpage เหมือนอ่านให้กำลังใจตัวเองในแต่ละช่วงที่มีปัญหา แล้วแต่ช่วงนั้นจะมีปัญหาเรื่องอะไร ก็จะมีคนเข้ามาโพสต์เรื่องเค้าปัญหาชีวิตของเค้ารู้สึกว่าจะคล้ายๆ กันเนี่ยแหละ มีปัญหาเรื่องเรียน แล้วก็มีคนเข้ามาช่วยตอบให้หลายๆ คน เราก็เข้าไปอ่าน แล้วก็เห็นว่าเค้าตอบๆ กันนะมาคิด แล้วก็เอามาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาชีวิตตัวเอง เอามา adapt กับชีวิตตัวเอง”

(น.ส.ธณิษย์ ภูมณี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“จะมีคำถามบางคำถามปัญหาบางเรื่องที่มีมันตรงกับชีวิตเราก็จะสนใจเป็นพิเศษ อย่างเช่นเรื่องที่เคยอ่านก็มีพวกการบ้าของแบรนดเนม”

(น.ส.ศศิธร รุ่งเจริญ, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“บางทีเพื่อนๆ ต้องการข้อมูลด้านธรรมะก็จะช่วยเข้าไปค้นหาข้อมูลให้เพื่อนำไปอ้างอิงทำรายงานหรือไม่ก็หาคำตอบชีวิต ก็หาพวกพระสูตร หาบทสวดทำนองนี้ครับ บางทีเราก็ได้ประโยชน์ไป

ด้วย ได้ทบทวนสิ่งที่ได้บวชเรียนมา ได้ทบทวนเป้าหมายให้จิตใจ เวลาผมอ่านสิ่งต่างๆ ในเว็บเหล่านี้ มันจะเป็นการช่วยย้ำเตือนจุดยืนหรือเป้าหมายชีวิตของผมได้ชัดเจนยิ่งขึ้นครับ”

(นายปริญ พิภพิตติวรกุล, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

การปรับมุมมองในชีวิต

เยาวชนส่วนใหญ่ต้องการเนื้อหาที่สามารถกระตุ้นให้พวกเขามีการปรับเปลี่ยนมุมมองชีวิตในบางส่วนได้

“ส่วนใหญ่ที่เข้าไปอ่านก็จะช่วยให้เรารู้ถึงโลกที่เป็นจริงสังคมที่เป็นจริงในปัจจุบันอีกด้านหนึ่งว่าเป็นยังไง บางครั้งเราก็สามารถค้นหาสังคมอีกด้านหนึ่งซึ่งเราไม่เคยสัมผัสผ่านหน้าจอผ่านเรื่องราวของคนที่ได้เข้ามาเล่าไว้ มาโพสต์ไว้ หรือผ่านทางบทความที่ในเว็บเค้าเขียนไว้ ก็จะเข้าไป up date สิ่งต่างๆ เหล่านี้จากในเว็บนี้ละ”

(น.ส.กัญญาภัค นาคเลขา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“สอนการมองโลกว่าเราจะมองแง่บวกหรือแง่ลบ จะมีรูปน้ำอยู่ครึ่งแก้ว ก็ให้เราคิดตามว่าเราคิดว่าอะไร ถ้าคิดว่ามีน้ำตั้งครึ่งแก้ว นี่คือการคิดบวก แต่ถ้า...เฮ้อ...มีน้ำเหลืออยู่แค่ครึ่งแก้วเอง นี่คือการคิดลบและ คือมันไม่ใช่แบบธรรมชาติของชีวิต มันเป็นการสอนการมองชีวิตมากกว่า ก็ส่วนใหญที่เข้าอ่าน มันจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของเราอยู่แล้วมากกว่า ก็อ่านเพื่อปรับมุมมองความคิดมากกว่า”

(น.ส.ศศิธร รุ่งเจริญ, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

ความสบายใจ

สิ่งที่เยาวชนบางส่วนต้องการเมื่อเข้าไปใช้บริการในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนคือความรู้สึกสบายใจ จรรโลงใจหลังจากที่ได้อ่านเนื้อหาธรรมะที่อยู่ภายในเว็บไซต์

“จะเข้าไปหาอะไรคลายเครียดมากกว่า อย่างธรรมะข้างที่บอก โอเคว่าพวกข้างเว็บทั่วไปก็มี แต่ข้างแบบนี้มันให้แง่คิดสอนใจเราด้วย ก็เลยเลือกเข้าไปอ่านอันนี้ดีกว่าไปอ่านเว็บอื่น”

(น.ส.สุธาศิณี อุ่นอินทร์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“เข้าไปสิ่งแรกถ้าพูดถึงธรรมะแล้วสิ่งแรกที่ยากเข้าไปหาคือความสบายใจ เข้าไปดูก่อนว่ามีอะไรที่ทำให้เราสบายใจได้บ้าง อ่านแล้วจรรโลงใจ สบายใจ”

(น.ส.จันทนี รัตนะบรรเจิด, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“มันน่าจะเป็นเรื่องที่ไม่หนักเกินไป มันคงไม่ใช่บทความแบบเคร่งๆ อะคะ อย่างเช่นสังสารวัฏ คืออะไร มันคงไม่ใช่ตรงๆ แบบนี้ เพียงแต่มันสอดแทรกเกร็ดธรรมเล็กๆ น้อยๆ มากกว่าเวลาเข้าไป ส่วนใหญ่ก็จะเป็นช่วงที่สับสนวุ่นวาย เข้าไปก็อยากใช้เวลาออกมาจากเว็บไซต์นั้นแล้วจิตใจสงบขึ้น อ่านหรือดูอะไรที่มันได้ข้อคิดให้กับชีวิตเราในช่วงนั้น เหมือนเติมกำลังใจ เหมือนกลับออกไปแล้ว อิมอะคะ”

(น.ส.ธนฉิย์ ภู่มณี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“คิดว่าเว็บธรรมะมันก็เหมาะสมกับคนทุกวันแหละ คนเรามันต้องมีที่พึ่งทางใจแหละ ถึงสบายใจหรือไม่สบายใจก็สามารถเข้าไปดูได้”

(น.ส.หนิดา โพนนอก, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

การนำไปใช้ประโยชน์

เยาวชนส่วนใหญ่เข้าเว็บไซต์ธรรมะเพื่อต้องการใช้ประโยชน์ในส่วนใดส่วนหนึ่งของเว็บไซต์ ทั้งอ่านเพื่อประโยชน์ในรูปแบบความบันเทิง การเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต การปรับเปลี่ยนมุมมองใหม่ๆ ให้ชีวิต

“เอามาเป็นแนวทางมาเป็นแบบอย่าง เราก็อาจจะนำตัวอย่างนั้นไปใช้ได้ คือไม่ใช่แบบสอนแบบตังๆ ศีล 5 คืออะไร แต่สอนแบบประยุกต์นำมาใช้เป็นตัวอย่างได้คะ”

(น.ส.ฐิติมา อุดมพลาณรักษ์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“อยากได้แบบที่นำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน แล้วก็มียกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น”

(นายดิณพิชญ์ อริยพรหม, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ก็อยากให้มีพวกกฏแห่งกรรม วิธีระงับความโกรธ ที่สามารถเอาไปใช้ในชีวิตได้ บอกวิธีคิดวิธีปฏิบัติมาแบบสำเร็จรูปเลย ว่าควรทำอย่างไรแต่ละขั้นตอน ต้องคิดยังไง ปล่อยวางยังไง แบบเอาไปใช้ได้เลย”

(นายสุรัชย์ วงศ์ภักดี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ก็ตอนแรกทีอ่านก็เพื่อความบันเทิงนะครับอันนี้ยอมรับเลย แต่พออ่านจบมันได้มากกว่าความบันเทิงครับ มันได้แง่คิด มุมมองใหม่ๆ ที่มันเกิดมันผุดขึ้นมาในหัว เวลาควบคุมตนเองไม่ได้ อย่างหงุดหงิดหรือคิดไม่ดีกับใครก็สามารถนำตรงนี้ไปคิดได้ ณ เวลานั้น ความหงุดหงิดความโกรธจิตที่คิดไม่ดีกับคนอื่นก็จะเจือจางเบาบางลงครับ”

(นายประเสริฐ สายอภัย, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“พวกข้อคิดให้ชีวิตควรเป็นเรื่องที่พวกเขาสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตครับ อย่างเช่นวัยรุ่นส่วนใหญ่ก็อยู่ในวัยเรียนก็อาจจะมีเรื่องวิธีฝึกสมาธิเพื่อให้ความจำดี หรือทำยังไงให้เรียนเก่ง หรือว่าการตีหนังสือให้เพื่อนก็เป็นความปรารถนาดีอย่างหนึ่งที่สอนเรื่องการแบ่งปัน เสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว”

(นายปริณ พิริกิตติวรกุล, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“เลือกหัวข้อที่ฟังแล้วเข้าใจง่าย เป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์กับการดำเนินชีวิต เช่น เรื่องศีล 5 การมีสติ การตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ การไม่เบียดเบียนกันในสังคม ให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข”

(น.ส.ธนณีย์ ภูมณี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

ความหลากหลายของเนื้อหาและรูปแบบ

เยาวชนบางส่วนให้ทัศนะว่าเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนควรมีความหลากหลายของเนื้อหาและรูปแบบเพราะเป็นส่วนที่จูงใจในการใช้บริการ

“ที่สำคัญคือความหลากหลายครับควรมีทั้งความหลากหลายของเนื้อหา และรูปแบบอย่างที่บอก แต่ความหลากหลายก็ไม่ใช่ว่าแบบกระจัดกระจายนะครับ ควรจัดหน้าให้เป็นระเบียบครับ จะได้เลือกได้ตามอัธยาศัยเพราะเด็กแต่ละคนก็ชอบไม่เหมือนกันครับ”

(นายปริณ พิริกิตติวรกุล, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“เว็บธรรมะคิดว่าควรมีความหลากหลายนะ เช่น หลักคำสอนแบบเครียดๆ เลย จริงอยู่ที่น.ส. ธนณีย์ ภูมณีไม่ชอบเรื่องหนักๆ เลย แต่คนที่เข้าเว็บธรรมะก็มีหลากหลายนะ บางคนเค้าอาจจะอยากศึกษาหลักธรรมทางพุทธศาสนาจริงๆ ก็อาจจะเป็นประโยชน์กับเค้า คิดว่าควรมี 2 ส่วนนะ ส่วนที่เป็นธรรมเครียดๆ กับธรรมะแบบซอลฟ์ๆ ให้คนเลือกเข้าไป”

(น.ส.ธนณีย์ ภูมณี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

3.3 ภาษาที่ใช้ในเว็บไซต์ธรรมะที่เยาวชนต้องการ

จากการสำรวจเยาวชนอายุ 18-25 ปีที่เข้าเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนจำนวน 3 กลุ่ม พบว่าทุกกลุ่มมีความคิดเห็นตรงกันว่า ไม่ควรใช้ภาษาที่เป็นทางการหรือวิชาการ และการใช้ภาษาบาลีสันสกฤตเพราะจะทำให้เข้าใจยากและไม่ดึงดูดใจที่จะอ่านต่อไป ควรใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการและมีการยกตัวอย่างเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น

ควรใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการหรือวิชาการเกินไป

เยาวชนเกือบทั้งหมดให้ทัศนะที่ตรงกันว่า การใช้ภาษาในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนควรเป็นภาษาที่ไม่เป็นทางการ สามารถเข้าใจได้ง่าย

“มันเป็นภาษาที่เราเข้าใจ เราเคยอ่าน อ่านแล้วรู้สึกสนุกสนาน ตลก ทำให้เราไม่เครียดในการอ่าน ทำให้เราอยากอ่านต่อไปเรื่อยๆ”

(น.ส.เพียรพรรณ พรรณงาม, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“แต่พอเข้าไปก็พบว่าเว็บธรรมะเดี๋ยวนี้อาจมีจุดสนใจเยอะ ยิ่งเว็บที่เข้าไปดูก็ยิ่งดึงดูดเรา ส่วนภาษาก็ใช้ภาษาที่อ่านง่าย เข้าใจได้เลย ทำให้เราเข้าใจในบทความนั้นได้ง่ายไม่สับสนกับข้อความ”

(น.ส.ธาทิพย์ สิมมา, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“น่าจะเป็นหลักธรรมที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ง่ายๆ ไม่ต้องเป็นคำที่ลึกซึ้ง ซับซ้อนมาก เข้าใจง่าย อ่านแล้วได้แง่คิด รู้สึกดี”

(น.ส.ฐิติมา อุดมพลาอนุรักษ์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“เข้าใจมากเลยครับ อ่านง่าย เข้าใจง่าย มันเป็นพวกนิทานการ์ตูนเนื้อหาไม่เยอะแต่แฝงคติสอนใจให้แง่คิดเมื่ออ่านจบรู้สึกได้ นำไปปรับใช้ได้”

(นายประเสริฐ สายอภัย, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“บางเรื่องที่เปิดเข้าไปแล้วมันแบบว่าวิชาการเกินไปหนูก็ปิดไปเลยคะไม่อ่านเลยคะ มันก็มีเหมือนกันคะที่ใช้ภาษาวิชาการมาก คือเราไม่ได้สนใจเรื่องหลักธรรมตั้งแต่แรกมันคะเลยไม่ค่อยเข้าใจ”

(น.ส.ศรินญา แก่นสาร, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“ก็เข้าใจนะครับ เพราะเราก็เคยบวชเคยมีพื้นฐานตรงนี้มาก่อนแล้ว มันก็เลยง่ายที่จะเข้าใจ มัน ภาษาก็ใช้ภาษาง่ายๆ นะครับ ไม่วิชาการเกินไป ส่วนใหญ่เป็นประสบการณ์จากชีวิตจริงมากกว่า คนมีปัญหามานั่งเขียนเอง”

(นายปริญ พิรกิจติวรกุล, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

การใช้ภาษาบาลีสันสกฤตแต่น้อย

เยาวชนบางส่วนเห็นว่าไม่ควรใช้ภาษาบาลีหรือภาษาสันสกฤตในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน เพราะเป็นสิ่งที่เข้าใจยาก

“ก็คงเหมือนกันคะ เพราะว่าตอนแรกคิดว่าเว็บธรรมะจะมีอะไรน่าดูหรือ คือถ้าพูดถึงธรรมะเหมือนกับให้เราไปอ่านคาถาชินบัญชรหรือว่าแปลความหมายของศัพท์ต่างๆ เช่น อริยสัจ 4 พรหมวิหาร 4 คืออะไร แต่เว็บนี้มันไม่ใช่คะ มันกลับเป็นการดูน่ารักๆ ภาพสวยๆ เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย”

(น.ส.บังแพน แรงจบ, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 14 มกราคม 2551)

“ก็ใช้ภาษาง่ายๆ นะคะ อ่านปุ๊บก็เข้าใจได้เลย ไม่ต้องมานั่งแปลอีก เพราะมันก็เป็นภาษาทั่วไป ไม่ใช่บาลีสันสกฤตหรือศัพท์พุทธศาสนาที่ยากๆ”

(น.ส.ฐิติมา อุดมพลานุรักษ์, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“เอาชีวิตประจำวันเรื่องต่างๆ มาโยงเข้ากับหลักธรรมมันก็ทำให้เราเข้าถึงได้ง่ายกว่าที่ว่าเราจะมานั่งฟังบทสวดนี้บาลีสันสกฤตฟังแล้วก็ไม่เข้าใจ เพราะว่าแบบนี้มันเหมือนกับการประยุกต์ใช้กับชีวิตของตัวเองด้วย เหตุการณ์บางเหตุการณ์ก็อาจทำให้เราซึมซาบหลักธรรมไปในตัวด้วย”

(น.ส.จันทนี รัตนะบรรเจิด, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ก็เข้าใจนะคะ คือเค้าไม่ได้ใช้ภาษาบาลีสันสกฤต พุทธสุภาษิตที่เราต้องแปลไงคะ ก็จะเป็นเหมือนพวกบทความอ่านง่าย ๆ ไม่วิชาการเกินไป ไม่มีศัพท์เฉพาะให้เราง”

(น.ส.ศศิธร รุ่งเจริญ, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

มีการยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรม

เยาวชนบางส่วนเห็นว่าต้องการให้มีการยกตัวอย่างสำหรับหลักธรรมที่เป็นนามธรรม โดยการยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมเริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ใกล้ตัว เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น

“อย่างเรื่องกิ๊กกับงู ที่หลวงพี่เอียงเปรียบเทียบการคบกิ๊ก ที่เปลี่ยนชื่อจากเมื่อก่อนเรียกคบขู้มาเป็นคบกิ๊ก มันก็เป็นบาปเหมือนกัน เท่าๆ กัน ก็เหมือนกับงูเห่า ถ้าเราเรียกงูเห่าว่าหุนงหนึ่งแล้วหุนงหนึ่งกัด เราก็เจ็บเราก็ตายเหมือนกัน มันเป็นการเปรียบเทียบที่ทำให้เราที่เป็นวัยรุ่นเห็นภาพชัดเจนมากๆ หรือเรื่องความโกรธความหงุดหงิดใจของตัวเอง เค้าเปรียบเหมือนโดนมีดบาดเราก็รู้สึกเจ็บ เพราะเราคิดว่าเนี่ย..มีดมันบาดตัวเรานะ เราก็จะรู้สึกเจ็บปวดมากกว่าปกติ แต่ถ้าเพียงแถมองว่าก็แค่มีดบาด แต่ไม่ได้เอาตัวเรามาเป็นตัวตั้ง เห็นสิ่งที่มันเกิดขึ้น ก็เข้าใจเราก็จะเจ็บปวดน้อยลง ก็เหมือนกับการโกรธใครซักคน ก็พยายามอย่าคิดว่าตัวเราโกรธ แต่ใจของเราต่างหากที่โกรธ มันก็จะทำให้เราโกรธน้อยลง หงุดหงิดน้อยลง คือสอนไม่ให้ยึดถือว่ามีตัวเราเป็นตัวตั้ง ไม่ให้ความสำคัญกับตัวเรามากไป”

(นายสุรัชย์ วงศ์ภักดี, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2, 23 มกราคม 2551)

“ภาษามันเป็นรูปธรรมดี พออ่านแล้วเข้าใจได้ทันทีว่ามันสื่อถึงสิ่งนี้นั่นแหละ ไม่ได้ใช้ภาษาซับซ้อน เป็นภาษาที่เราคุ้นเคย และใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว ทำให้เข้าใจง่ายดี”

(น.ส.หนิดา โพนนอก, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1, 23 มกราคม 2551, 14 มกราคม 2551)

“อธิบายเริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ก่อน เริ่มจากเรื่องง่าย ๆ ใกล้ตัวก่อน ซึ่งคิดว่าผู้ทำเว็บก็คงต้องมีความรู้และจิตวิทยามากพอสมควรครับ ถ้าเรื่องไหนเป็นเรื่องยากๆ เราก็อาจมีการเปรียบเทียบยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจน เหมือนกับพวกนิทานชาดกที่มีการยกตัวอย่างผูกเรื่องราวให้มีความสนุกสนาน ได้เรียนรู้พุทธประวัติและหลักธรรมที่แทรกอยู่ด้วยในตัว”

(นายปริญญ์ พิรภิตติวรกุล, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

“หนูก็เลือกอ่านเรื่องที่คิดว่ามันไม่หนักไม่ซีเรียสเกินไป อย่างการ์ตูนเนี่ยมันสื่อด้วยภาพด้วย คำพูดได้ตอบสนองทวนระหว่างตัวการ์ตูนอยู่แล้วก็เข้าใจได้ง่ายมาก ส่วนตรงคำถามคำตอบมันก็เป็น คำตอบสั้นๆ ค่ะ อ่านง่ายแต่บางทีหนูก็คิดว่ามันสั้นเกินไปหรือเปล่าเนี่ย ยังไม่เข้าใจเลยค่ะ อย่างบางที มันก็ดูเป็นนามธรรมเกินที่จะเข้าใจ อย่างเรื่องการให้โอกาสเท่าไรจึงจะพอดี คือมันไม่มีอะไรที่จะมาวัด ได้ว่าความพอดีของแต่ละคนอยู่ตรงไหน เคื่อก็สอนแบบง่ายๆ ไปนะคะ”

(น.ส.ศศิธร รุ่งเจริญ, กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3, 3 กุมภาพันธ์ 2551)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการสื่อสารธรรมะเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์นี้ใช้หลักการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาการถ่ายทอดธรรมะเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และคุณลักษณะของสื่อเว็บไซต์ในการถ่ายทอดธรรมะที่เหมาะสมกับความต้องการของเยาวชน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของรูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน โดยเก็บข้อมูลจากเว็บไซต์ธรรมะที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่สู่เยาวชนจำนวน 3 เว็บไซต์ ประกอบด้วย www.jaisabai.com, www.tamdee.net, www.budpage.com โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2550 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2551

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะเว็บไซต์ธรรมะที่เยาวชนต้องการ เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (focus group) เยาวชนอายุระหว่าง 18-25 ปี ที่เคยใช้บริการเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน 3 เว็บไซต์ข้างต้น ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา (คือตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2550 เป็นต้นมา) จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง 2 วิธีเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่แท้จริง วิธีแรกผู้วิจัยใช้การลงประกาศข้อความในกระดานสนทนาของเว็บไซต์ Tamdee และ Budpage ส่วนเว็บไซต์ Jaisabai นั้นไม่เปิดให้บริการในส่วนของเมนูกระดานสนทนา วิธีที่สองคือประกาศข้อความและส่งต่อทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) เป็นลูกโซ่ต่อกันเพื่อค้นหากลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างมาบางส่วนก็จะขอให้กลุ่มตัวอย่างแนะนำผู้ที่รู้จักและเคยใช้เว็บไซต์ดังกล่าวมาร่วมสนทนากลุ่มด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 รูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่ใช้ในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน

รูปแบบที่ใช้ในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน

ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการสื่อสารที่ใช้ภายในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนโดยใช้กรอบแนวคิด 3 แนวทาง ได้แก่

รูปแบบการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย คือ การใช้รูปแบบตัวอักษร (Text) ภาพนิ่ง (Still Image) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) ภาพวิดีโอ (Video) และเสียง (Sound)

รูปแบบการนำเสนอประเภทรายการ คือ รายการธรรมะออนไลน์ บทความ นิทาน การ์ตูน เกม เพลง ข่าว กระดานหรือเว็บบอร์ด ห้องสนทนาหรือ Chat และการนำเสนอในรูปแบบรายการอื่นๆ

รูปแบบการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต คือ One-to-one One-to-many และ Many-to-many

ตารางที่ 67 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย

เว็บไซต์	ตัวอักษร	ภาพนิ่ง		ภาพเคลื่อนไหว		เสียง			
		ภาพจริง	ภาพการ์ตูน	ภาพวิดีโอ	ภาพการ์ตูน	เพลงบรรเลง	เพลงเนื้อร้อง	Effect	พากษ์/สนทนา
www.jaisabai.com	•	•	•		•	•		•	
www.tamdee.net	•	•	•	•	•	•	•	•	•
www.budpage.com	•	•	•		•	•	•	•	

รูปแบบของเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน โดยใช้กรอบแนวคิดการนำเสนอแบบมัลติมีเดียพบว่า เว็บไซต์ Tamdee.com มีการใช้การนำเสนอในรูปแบบมัลติมีเดียได้อย่างสมบูรณ์แบบครบถ้วน ทั้งในรูปแบบตัวอักษร (Text) ภาพนิ่ง (Still Image) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) ภาพวิดีโอ (Video) และเสียง (Sound) ในขณะที่เว็บไซต์ Budpage.com และ Jaisabai.com มีการนำเสนอในรูปแบบมัลติมีเดียเกือบครบถ้วน ยกเว้นการใช้ภาพวิดีโอ (Video) เพียงอย่างเดียว

ตารางที่ 68 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการนำเสนอแบบประเภทรายการ

เว็บไซต์	ฟังก์ชันออนไลน์	บทความ	บันเทิง				ข่าว	สนทนาธรรมออนไลน์		อื่นๆ
			นิทาน	การ์ตูน	เกม	เพลง		webboard	chat	
www.jaisabai.com		•	•	•	•		•			•
www.tamdee.net	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
www.budpage.com	•	•	•	•	•	•	•	•		•

รูปแบบการนำเสนอแบบประเภทรายการพบว่าเว็บไซต์ Tamdee.net มีการนำเสนอรูปแบบรายการที่หลากหลาย ได้แก่ ธรรมะออนไลน์ บทความ นิทาน การ์ตูน เกม เพลง ข่าว กระดานสนทนาหรือเว็บบอร์ด ห้องสนทนาหรือ Chat และยังมีนำเสนอในรูปแบบอื่นๆ ร่วมด้วยเช่น บทกถอน คำคม เป็นต้น ในขณะที่เว็บไซต์ Budpage.com นั้นก็มีการนำเสนอในรูปแบบที่หลากหลายเช่นกัน ยกเว้นการนำเสนอในรูปแบบห้องสนทนาหรือ Chat เพียงอย่างเดียว

ส่วนเว็บไซต์ Jaisabai นั้น พบว่ามีความหลากหลายของการนำเสนอแบบประเภทรายการน้อยที่สุด คือมีเพียงการนำเสนอรูปแบบบทความ นิทาน การ์ตูน เกม ข่าว และการนำเสนอในรูปแบบอื่นๆ เช่น คำคม กถอน บทความคัดย่อพระราชดำรัส หรือบทความคัดย่อคำพูดของบุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นต้น และไม่มีการนำเสนอในรูปแบบธรรมะออนไลน์ เพลง กระดานสนทนาหรือเว็บบอร์ด และห้องสนทนาหรือ Chat ร่วมอยู่ด้วย

ตารางที่ 69 ตารางเปรียบเทียบรูปแบบการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต

หัวข้อ	One-to-one		One-to-many		Many-to-many	
	พร้อมกัน	ไม่พร้อมกัน	พร้อมกัน	ไม่พร้อมกัน	พร้อมกัน	ไม่พร้อมกัน
www.jaisabai.com				•		•
www.tamdee.net	•		•	•		•
www.budpage.com				•		•

รูปแบบการสื่อสารพบว่าเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนทั้ง 3 เว็บไซต์มีรูปแบบการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารแบบไม่พร้อมกัน แบบ One-to-many คือผู้ใช้บริการแต่ละรายสามารถเข้าไปใช้บริการด้านข้อมูลข่าวสารของเว็บไซต์ได้ตลอดเวลา และยังมีพบว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมกัน Many-to-many ซึ่งผู้ใช้บริการจะต้องลงทะเบียนก่อนเข้าระบบร่วมอยู่ด้วยในทุกเว็บไซต์ ซึ่ง

ส่วนใหญ่มักจะเป็นในรูปแบบของบันทึกส่วนตัว หรือกระทู้ของเว็บไซต์ ซึ่งจะต้องสมัครสมาชิก หรือลงทะเบียนก่อนเข้าใช้บริการจึงจะสามารถโต้ตอบแสดงความคิดเห็นได้

นอกเหนือจากรูปแบบการสื่อสารดังกล่าวแล้วยังพบว่าเว็บไซต์ Tamdee.net มีรูปแบบการสื่อสารแบบพร้อมกันทั้งในแบบ One-to-one และ One-to-many อีกด้วย เนื่องจากเว็บไซต์ Tamdee.net มีการเปิดบริการด้านห้องสนทนา หรือ Chat ซึ่งผู้ให้บริการสามารถพูดคุยกันได้ในหลากหลายหัวข้อที่ต้องการ

เนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ธรรมะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ธรรมะ 3 เว็บไซต์ โดยในแต่ละเมนู สุ่มเลือกตัวอย่างเมนูละ 10 เรื่อง เว็บไซต์ Jaisabai ศึกษาจำนวน 97 เรื่อง เว็บไซต์ Tamdee ศึกษาจำนวน 133 เรื่อง และเว็บไซต์ Budpage ศึกษาจำนวน 167 เรื่อง รวมศึกษาเนื้อหาและภาษาของเว็บไซต์ทั้งสิ้นจำนวน 397 เรื่อง

ตารางที่ 70 ตารางเปรียบเทียบแจกแจงความถี่ประเภทเนื้อหาและภาษา

เว็บไซต์	ประเภทเนื้อหา							ภาษา	
	พุทธศาสนา และพุทธประวัติ	หลักธรรม	ธรรมะปฏิบัติ	วันสำคัญ และศาสนพิธี	บทสวด/คาถา	ข่าวสาร	อื่นๆ	ทางการ	ไม่เป็นทางการ
Jaisabai	4	62	7	9	10	7	-	32	65
Tamdee	4	97	3	-	-	30	4	9	124
Budpage	2	140	16	1	-	6	4	19	148

เนื้อหาของเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน

จากการศึกษาพบว่าในแต่ละเว็บไซต์มีการนำเสนอเนื้อหาประเภทหลักธรรมมากที่สุด โดยเนื้อหาเกือบทั้งหมดของทั้ง 3 เว็บไซต์ เป็นเนื้อหาประเภทหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา ประกอบด้วย อริยสัจ 4 พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 สังคหวัตถุ 4 กฎแห่งกรรม ศีลธรรม ปัญญา กิเลส ตัณหา อัตตาและอนัตตา อายตนะ การตอบแทนคุณ ปฏิสัมพันธ์ 4 หิริโอตตัปปะ โลกธรรม 8 จากะ

ส่วนเนื้อหาประเภทอื่นๆ เป็นเนื้อหาของของแต่ละเว็บไซต์ ได้แก่ เนื้อหาประเภทธรรมปฏิบัติ ได้แก่ วิธีปฏิบัติสมาธิวิปัสสนา วิธีการกำหนดลมหายใจแบบอาณานปานสติ หลักเบื้องต้นของการทำสมาธิ ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวสารนั้นส่วนใหญ่เป็นข่าวสารการเผยแพร่กิจกรรมที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา

ได้แก่ ค่ายอบรมเยาวชน ค่ายคุณธรรม และบางส่วนเป็นข่าวเกี่ยวกับข่าวสารต่างๆ ไปในวงการพุทธศาสนา เช่น การให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศอิตาลี รายชื่อวัดที่เปิดทองฝังลูกนิมิต การเปิดตึกหนังสือธรรมะ ข่าวการปล้นวัด ข่าวพระสงฆ์ฆราวาสเฝ้าตัวเอง เป็นต้น และส่วนน้อยเป็นเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนาและพุทธประวัติ เช่น เจดีย์พุทธคยา สังกะสีสถานเมืองกรุงวัดพรหมรังษี ความเป็นมาของพุทธศาสนา เป็นต้น

ส่วนเนื้อหาประเภทอื่นๆ ได้แก่ เนื้อหาประเภทการรายงานทางวิชาการด้านสุขภาพ เนื้อหาประเภทการบันทึกการเดินทาง เนื้อหาประเภทบันทึกประจำวันส่วนตัว เป็นต้น

สำหรับเนื้อหาประเภทวันสำคัญและศาสนพิธี มีปรากฏเฉพาะเว็บไซต์ Jaisabai และ Budpage เช่น การทำบุญ การบวช การปฏิบัติตนในวันสำคัญต่างๆ ประวัติของวันมาฆบูชา เป็นต้น

ส่วนเนื้อหาประเภทบทสวดและคาถา พบว่าปรากฏเฉพาะเว็บไซต์ Jaisabai เช่น คำถวายพรพระ บทบูชาพระรัตนตรัย คำถวายสังฆทาน เป็นต้น

จากการศึกษาดังกล่าวพบว่าเว็บไซต์ Jaisabai มีการนำเสนอเนื้อหาได้ครอบคลุมที่สุด คือมีทั้งเนื้อหาประเภทพุทธประวัติประวัติพุทธศาสนา หลักธรรม ธรรมะปฏิบัติ วันสำคัญและศาสนพิธี บทสวดคาถา และข่าวสารที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา ส่วนเว็บไซต์ Tamdee และ Budpage นั้นยังขาดเนื้อหาในด้านของบทสวดคาถา และวันสำคัญหรือศาสนพิธี

จากข้อสังเกตของผู้วิจัยที่ได้ทำการศึกษาในส่วนเนื้อหาของเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน พบว่า บางเรื่องที่ได้ศึกษาอาจมีการนำเสนอประเภทเนื้อหามากกว่า 1 ประเด็น อาทิ นำเสนอเนื้อหาประเภทพุทธประวัติร่วมกับการนำเสนอเนื้อหาประเภทข่าวสาร เช่นเรื่องการประกาศให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติของอิตาลี หรือการนำเสนอเนื้อหาประเภทหลักธรรมพุทธประวัติร่วมกับการนำเสนอประเภทอื่นๆ อาทิ การบันทึกการเดินทาง เช่น เรื่องข้ามสะพานบุญเฝ้าพระพุทธรูป เป็นต้น

ภาษาที่ใช้ในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน

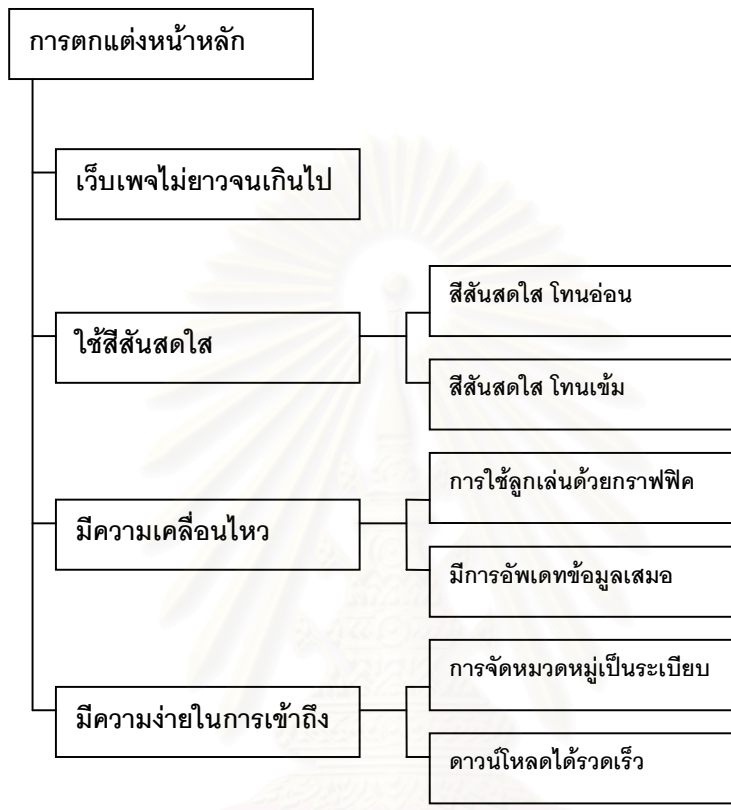
จากการศึกษาพบว่าภาษาที่ใช้ในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนทั้ง 3 เว็บไซต์ ส่วนใหญ่ใช้ภาษาแบบไม่เป็นทางการ (Informal Language) และส่วนน้อยเป็นการใช้ภาษาแบบเป็นทางการ (Formal Language) ซึ่งเป็นการใช้ภาษาในการอธิบายหลักธรรมในเชิงวิชาการ เช่น รายงานทางวิชาการเกี่ยวกับสารพิษในอาหารเนื้อสัตว์ ก่อให้เกิดโรคมะเร็ง และโรคแทรกซ้อนต่างๆ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะเว็บไซต์ที่เยาวชนต้องการ

ภาพที่ 59 แผนภูมิแสดงคุณลักษณะเว็บไซต์ที่เยาวชนต้องการ

คุณลักษณะเว็บไซต์ที่เยาวชนต้องการ

ภาพที่ 60 แผนภูมิแสดงคุณลักษณะการตกแต่งหน้าหลักบนเว็บไซต์ธรรมดาที่เยาวชนต้องการ

การตกแต่งหน้าหลัก

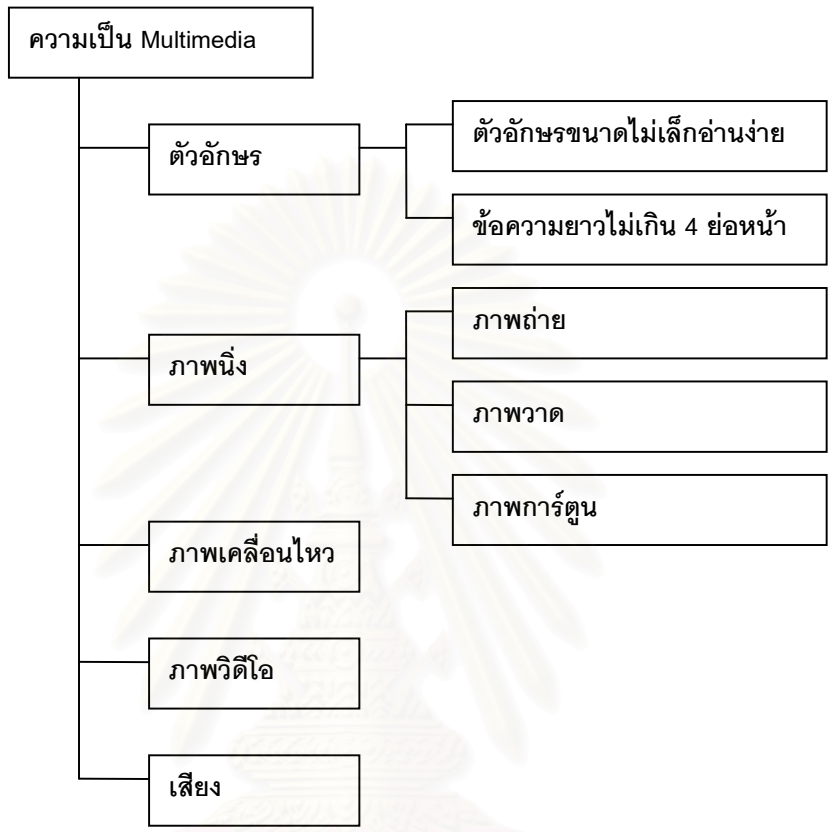
เยาวชนกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตกแต่งหน้าหลักว่าควรมีความยาวของหน้าเว็บเพจไม่ควรเกินหนึ่งหน้า หรือหากยาวเกินหนึ่งหน้าก็ไม่ควรยาวเกินไป เพราะจะได้ไม่ต้องเลื่อน Scroll bar ขึ้นลงเพื่อดูข้อมูลที่อยู่บนเว็บไซต์ ส่วนการใช้สีสดใสเยาวชนส่วนใหญ่ให้ทัศนะว่าควรใช้สีสดใสในโทนอ่อน เช่น สีเขียวอ่อน สีฟ้าอ่อน สีเหลืองอ่อน เพราะจะทำให้ดูสบายตา และมีเยาวชนส่วนน้อยที่เห็นว่าควรใช้สีสดใสในโทนเข้ม เช่น สีเขียวเข้ม สีส้ม สีฟ้าเข้ม เพราะสีสดใสจะทำให้เว็บไซต์นั้นน่าดึงดูดใจ นอกจากนี้เยาวชนบางส่วนยังมีความคิดเห็นว่าคุณควรมีการใช้สีสดใสที่แตกต่างกันในแต่ละหมวดหมู่เพื่อแบ่งแยกหมวดหมู่แต่ละหมวดหมู่ให้มีความชัดเจน

ด้านความเคลื่อนไหวบนหน้าเว็บไซต์เยาวชนทุกกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่าเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนควรมีความเคลื่อนไหว ซึ่งสามารถทำได้ 2 วิธี วิธีแรกคือ การใช้คอมพิวเตอร์กราฟฟิกตกแต่งสร้างสรรค์ลูกเล่นบนหน้าเว็บไซต์ อาทิ การใช้การ์ตูนภาพเคลื่อนไหว Animation ตกแต่งหน้าเว็บไซต์ การสร้างฉากพื้นหลัง (Background) ให้มีความเคลื่อนไหว เช่น การใส่หยดน้ำ การใส่ฉากน้ำตก ประกอบ เป็นต้น หรือการใช้รูปแบบของหัวข้อให้น่าดึงดูด เช่น การใช้รูปภาพเพื่อแสดงเรื่องที่สำคัญของเว็บไซต์ที่ไม่ควรพลาดในการติดตาม วิธีที่ทำให้เว็บไซต์มีความเคลื่อนไหววิธีที่สองก็คือการอัปเดตข้อมูลข่าวสารภายในเว็บไซต์อย่างสม่ำเสมอในทุกหัวข้อที่อยู่ในเว็บไซต์ เพราะจะทำให้เว็บไซต์มีความน่าสนใจน่าเข้าไปใช้บริการมากยิ่งขึ้น

เยาวชนกลุ่มเป้าหมายเกือบทั้งหมดให้ทัศนะว่าความง่ายในการเข้าถึงก็เป็นสิ่งจำเป็นที่เว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนควรมี โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ความง่ายในการเข้าถึงข้อมูลด้วยการจัดหมวดหมู่ให้เป็นระเบียบ เพื่อที่เยาวชนผู้ใช้บริการจะได้เข้าใช้บริการได้อย่างตรงจุด ซึ่งอาจจัดหมวดหมู่โดยใช้เนื้อหาที่อยู่ในเว็บไซต์แต่ละเว็บไซต์เป็นเกณฑ์ เช่น หลักธรรมคำสอน พุทธประวัติ วันสำคัญ บทสวด ข่าวสาร เป็นต้น หรืออาจใช้รูปแบบการนำเสนอเป็นเกณฑ์ก็ได้ เช่น ห้องสนทนา กระตุ้น นิทาน เกม บทความ เป็นต้น เพื่อที่เยาวชนจะสามารถเลือกได้ตามความสนใจที่แตกต่างกันของแต่ละคน และสามารถเข้าใช้บริการในส่วนนั้นได้ทันที นอกจากนี้เยาวชนยังให้ทัศนะว่าความง่ายในการเข้าถึงข้อมูลด้วยการเทคโนโลยีที่มีความทันสมัย โปรแกรมหรือข้อมูลนั้นสามารถดาวน์โหลดหรืออัปเดตได้อย่างรวดเร็วก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้ามเช่นกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คุณลักษณะเว็บไซต์ที่เยาวชนต้องการ

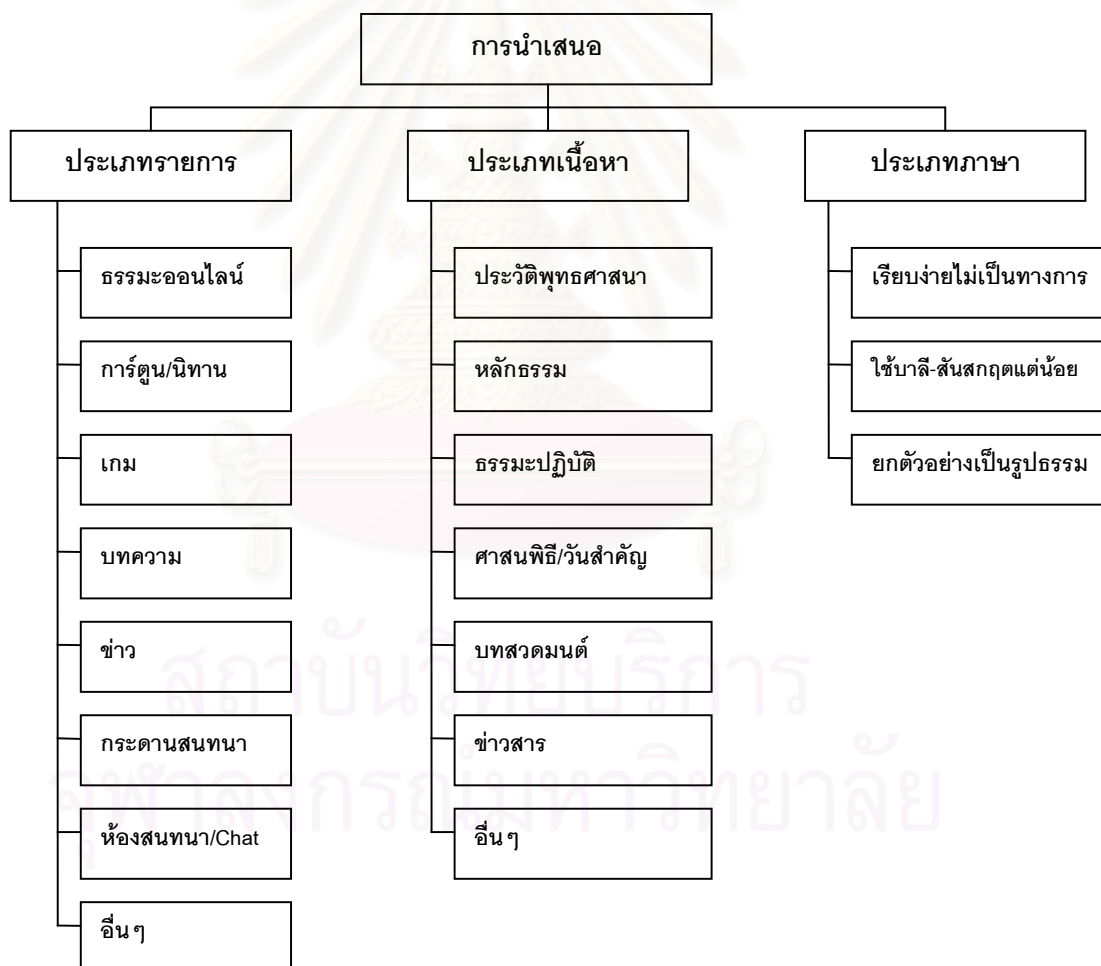
ภาพที่ 61 แผนภูมิแสดงคุณลักษณะการใช้สื่อผสมบนเว็บไซต์ธรรมชาติที่เยาวชนต้องการ

ความเป็นสื่อผสม Multimedia

เยาวชนกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่ารูปแบบเว็บไซต์ควรมีลักษณะเป็นสื่อผสม หรือ Multimedia ทั้งตัวอักษร (Text) ภาพนิ่ง (Still Image) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) ภาพวิดีโอ (Video) และเสียง (Sound) โดยเยาวชนส่วนใหญ่มีทัศนคติตรงกันว่าควรมีตัวหนังสือหรือข้อความสั้นๆ บอกเล่าเรื่องราวธรรมชาติ ร่วมกับการนำเสนอภาพ หรือบทความที่เป็นตัวอักษร เพราะการนำเสนอข้อความที่เป็นตัวอักษรเพียงอย่างเดียวนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดึงดูดใจให้เข้าไปใช้บริการ และภาพที่นำเสนอไม่ว่าจะเป็นภาพถ่าย ภาพวาด หรือภาพการ์ตูนควรมีความสอดคล้องกับเรื่องราวที่นำเสนอ และขนาดตัวหนังสือควรมีขนาดไม่เล็กเกินไป เพราะจะทำให้อ่านง่าย นอกจากนี้เยาวชนบางส่วนให้ความคิดเห็นว่าการมีภาพเคลื่อนไหวเช่น การ์ตูน Animation ก็เป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้เว็บไซต์ธรรมชาติมีความน่าสนใจที่จะเข้าไปใช้บริการ ในขณะที่การมีภาพวิดีโอบอกเล่าประสบการณ์จริงในเรื่องเร้นลับ

หรือการเสนอภาพกิจกรรมทางพุทธศาสนา หรือการแสดงธรรมะของพระนักเทศน์ที่มีชื่อเสียงก็เป็นสิ่ง
ที่จำเป็นไม่แพ้กัน และบางส่วนของเยาวชนกลุ่มเป้าหมายต้องการให้มีเสียงประกอบในเว็บไซต์ธรรมะ
เช่น เสียงธารน้ำไหลในหน้าหลัก หรือเสียงเพลงบรรเลงที่ฟังสบายๆ เพื่อการผ่อนคลายระหว่างการใช้
บริการ หรือสามารถฟังเสียงบรรยายธรรมะของพระนักเทศน์ที่มีชื่อเสียง รวมถึงเสียงพากษ์หรือเสียง
บรรยายของการ์ตูนที่ได้รับความนิยม ในขณะที่เยาวชนส่วนน้อยไม่ต้องการให้มีเสียงเพลงบรรเลงในเว็บไซต์
ธรรมะเนื่องจากต้องการใช้สมาธิขณะเข้าใช้บริการ

คุณลักษณะเว็บไซต์ที่เยาวชนต้องการ

ภาพที่ 62 แผนภูมิแสดงคุณลักษณะการนำเสนอเว็บไซต์ธรรมะที่เยาวชนต้องการ

ลักษณะการนำเสนอประเภทรายการ

เยาวชนเกือบทั้งหมดต้องการให้เว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนนำเสนอธรรมะในรูปแบบการ์ตูน ภาพนิ่ง และ/หรือ การ์ตูนภาพเคลื่อนไหว และ/หรือนิทานที่ให้แง่คิด มีคติสอนใจ สอดแทรกธรรมะ โดยอาจนำเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับปัจจุบันมาเสริมในการนำเสนอ และอาจมีข้อความที่ซับซ้อนนำเสนอร่วมกัน แต่ทุกเรื่องต้องเป็นเรื่องที่ให้แง่คิดคติสอนใจ เยาวชนบางส่วนได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเกมที่ใช้ในเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนว่าต้องการให้ตัวละครในเกมนั้นเป็นการ์ตูนที่มีความเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาสอดแทรกเรื่องราวเกี่ยวกับคุณธรรมหรือศาสนาพุทธที่สามารถให้แง่คิดแก่เยาวชนได้ และต้องการเกมที่สามารถฝึกสมาธิและไหวพริบ ซึ่งการนำเสนอในรูปแบบเกมดังกล่าวจะต้องมีการปรับปรุงเกมในรูปแบบใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้มีความน่าติดตามมากยิ่งขึ้น

เยาวชนบางส่วนให้ทัศนะเกี่ยวกับการนำเสนอประเภทบทความในเว็บไซต์ธรรมดาว่าควรเป็นการหยิบยกปัญหาสังคมหรือประเด็นข่าวสารทางพุทธศาสนามานำเสนอ หรือบทความเกี่ยวกับหลักธรรมเช่นศีล กฎแห่งกรรม การปฏิบัติธรรม ที่ผู้ให้บริการสามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่น่าเสนอได้

ในขณะที่เยาวชนบางส่วนแสดงความคิดเห็นว่าอยากให้มีรายการธรรมะออนไลน์ที่สามารถดาวน์โหลดฟังธรรมะในเว็บไซต์ได้ โดยอาจเป็นเสียงพระเทศน์สั่งสอนทั่วไป หรือการเทศน์ที่หาฟังยากอย่างเทศน์มหาชาติ รวมถึงเพลงที่ให้แง่คิดสอนใจด้วย โดยเยาวชนบางส่วนคิดว่าอยากรับชมทั้งภาพและเสียงไปพร้อมๆ กัน

ส่วนรายการประเภทข่าวนั้น เยาวชนบางส่วนได้แสดงทัศนะว่าควรมีข่าวประเภทกิจกรรมทางพุทธศาสนาที่พวกเขาสามารถเข้าร่วมได้ เช่น ค่ายคุณธรรม สถานที่ปฏิบัติธรรม เป็นต้น ส่วนข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ ไปในวงการพุทธศาสนานั้นควรมีการนำเสนอข่าวสารที่เป็นแง่บวก เพราะจะทำให้หน้าสนใจว่าการนำเสนอข่าวสารในแง่ลบ

เยาวชนส่วนใหญ่ที่เข้าไปใช้บริการเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนมักจะใช้บริการในส่วนของกระดานสนทนาหรือเว็บบอร์ด เพราะสามารถแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราวในกระทู้ต่างๆ ได้ และเยาวชนบางส่วนเห็นว่าการเข้าไปตั้งกระทู้ปรึกษาปัญหาบางปัญหาในเว็บไซต์ เป็นวิธีการระดมความคิดเห็นจากผู้ให้บริการท่านอื่นๆ ได้ในกรณีที่ปัญหาหรือเรื่องดังกล่าวนั้นไม่สามารถปรึกษาคนที่รู้จักได้ รวมถึงสามารถเลือกอ่านประสบการณ์ชีวิตในแง่มุมต่างๆ ของผู้เขียนกระทู้และผู้ร่วมตอบกระทู้เพื่อนำมาปรับใช้ในชีวิตได้

ในทางกลับกันเยาวชนส่วนใหญ่กลับให้ทัศนะว่าการมีห้องสนทนาหรือ Chat ในเว็บไซต์ธรรมดาเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นเนื่องจากเกรงว่าจะมีผู้แอบแฝงไปใช้บริการในลักษณะที่ผิดวัตถุประสงค์หรือ

ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้บริการรายอื่นๆ รวมทั้งยังเห็นว่าการมีห้อง Chat อาจทำให้ระบบของเว็บไซต์ดังกล่าวมีความสมบูรณ์น้อยลง เช่น การใช้บริการดาวน์โหลดข้อมูลได้ช้าลง แต่ก็มีเยาวชนเพียงส่วนน้อยที่ต้องการให้มีห้อง Chat เพราะคิดว่าบางปัญหาที่ต้องการคำตอบเร่งด่วน หากปรึกษาผ่านผู้ใช้บริการในห้อง Chat จะทำให้มีความสะดวกรวดเร็ว และตอบปัญหาที่สงสัยได้ทันที แต่ก็ควรมีการลงทะเบียนเป็นสมาชิกเพื่อเข้าระบบก่อนที่จะใช้บริการ

ส่วนการนำเสนอในรูปแบบอื่นๆ นั้นเยาวชนบางส่วนให้ทัศนะว่าควรจะมีการนำเสนอในรูปแบบ Search Tab หรือการค้นหาคำศัพท์ทางพุทธศาสนาหรือการค้นหา Keyword ที่ต้องการร่วมอยู่ด้วย เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการหาข้อมูลที่อยู่ภายในเว็บไซต์ดังกล่าว

ลักษณะการนำเสนอประเภทเนื้อหา

เยาวชนส่วนใหญ่ต้องการให้เว็บไซต์ธรรมะสามารถตอบสนองความต้องการในเนื้อหาด้านหลักธรรมเพื่อนำไปศึกษาต่อ หรือประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เช่น เรื่องกฎแห่งกรรม ศีลธรรม การตอบแทนพระคุณพ่อแม่ ส่วนเนื้อหาหลักธรรมในพระไตรปิฎกก็ควรมีไว้เพื่อให้ผู้ใช้ประโยชน์ทางด้านวิชาการหรือเป็นข้อมูลเพื่ออ้างอิง และบางส่วนของเยาวชนกลุ่มเป้าหมายต้องการให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพระพุทธศาสนาหรือพุทธประวัติ เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการใช้ประโยชน์ในการทำรายงานเช่นกัน ในขณะที่บางส่วนต้องการให้มีเนื้อหาประเภทธรรมะปฏิบัติ เช่นการฝึกวิปัสณาเบื้องต้น การกำหนดลมหายใจแบบอาณานสติ การฝึกสมาธิอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และบางส่วนคิดว่าเรื่องเกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนาก็เป็นเรื่องจำเป็นที่ควรมีในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องตามหลักพุทธศาสนา เช่นเดียวกับการมีบทสวดและคาถาพื้นฐานที่ใช้ในชีวิตประจำวันในการปฏิบัติพิธีกรรมต่างๆ

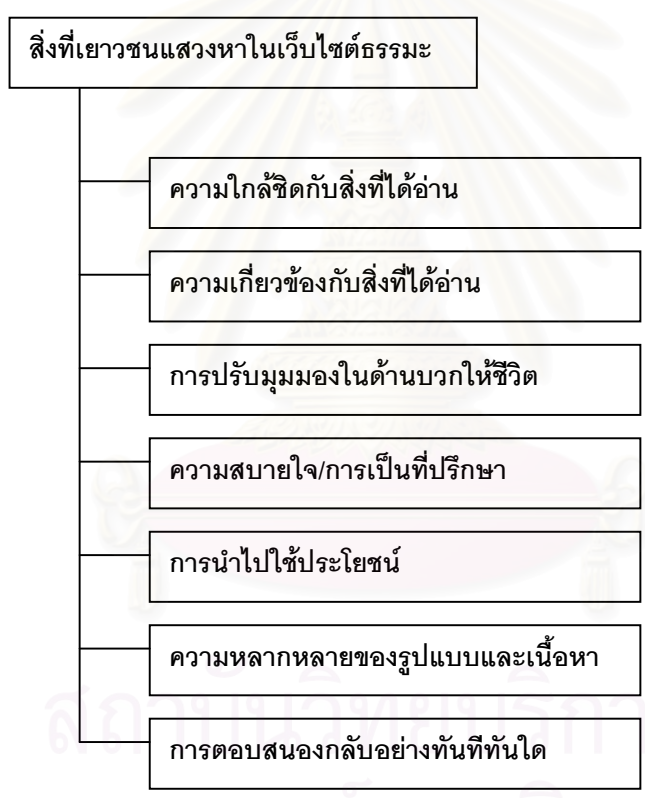
ในส่วนของการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าวสารเกี่ยวกับพุทธศาสนา เยาวชนบางส่วนเห็นว่าควรมีข่าวสารเกี่ยวกับสังคมหยิบยกมาเป็นประเด็นการสอนการเรียนรู้ในเรื่องหลักธรรมได้ รวมถึงข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมธรรมะเพื่อเยาวชนร่วมด้วย ส่วนข่าวสารความเคลื่อนไหวในวงการพุทธศาสนา เยาวชนบางส่วนให้ทัศนะว่าควรเป็นการเสนอข่าวที่จรรโลงใจมากกว่าการเสนอข่าวในทางลบ

ส่วนการนำเสนอเนื้อหาในด้านอื่นๆ นั้นเยาวชนบางส่วนได้ให้ความคิดเห็นว่าคุณควรมีการเสริมในเรื่องของทักษะภาษาอังกฤษให้แก่ผู้ใช้บริการ ด้วยการยกตัวอย่างคำศัพท์หรือสำนวนที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรม หรือพุทธศาสนสุภาษิตที่ง่ายๆ มาแสดงประกอบ หรือเป็นเกร็ดความรู้เล็กๆ น้อยๆ เกี่ยวกับพุทธศาสนามานำเสนอด้วยข้อความสั้นๆ หรือการนำเสนอบทความที่สะท้อนปรัชญาการดำเนินชีวิต เป็นต้น

ลักษณะการนำเสนอประเภทภาษา

เยาวชนทุกกลุ่มได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการใช้ภาษาในเว็บไซต์ธรรมะไว้ 3 กรณี ได้แก่ การใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการหรือวิชาการจนเกินไป เพราะจะทำให้สามารถเข้าใจเรื่องที่ได้ทันทันที การใช้ภาษาบาลี-สันสกฤตแต่น้อย เพราะเป็นภาษาที่เข้าใจยาก ขาดความดึงดูดใจและเลิกสนใจที่จะอ่านในที่สุด นอกจากนี้ยังต้องมีการยกตัวอย่างประกอบในการอธิบายหลักธรรม หรือการเปรียบเทียบ อุปมาอุปไมยประกอบเพื่อที่จะได้เห็นเป็นรูปธรรม

คุณลักษณะเว็บไซต์ที่เยาวชนต้องการ

ภาพที่ 63 แผนภูมิแสดงสิ่งที่เยาวชนแสวงหาในเว็บไซต์ธรรมะ

สิ่งที่เยาวชนคาดหวังกับเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนส่วนใหญ่ต้องการให้สิ่งที่ได้อ่านนั้นมีความใกล้ชิดกับตนเอง โดยเป็นเรื่องที่ตนเองสนใจอยู่แล้ว เช่น เยาวชนที่สนใจเรื่องการปฏิบัติธรรมก็จะหา

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติธรรมมาอ่าน หรือเยาวชนที่มีความใจร้อนก็จะสนใจเรื่องเทคนิคทำให้หายโกรธมาอ่าน เป็นต้น

นอกจากนี้สิ่งที่เยาวชนแสวงหาในเว็บไซต์ธรรมะเกือบทั้งหมดสนใจความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ได้อ่าน เช่น เยาวชนที่กำลังมีปัญหาชีวิตเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็จะหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเรื่องของตน ประสบอยู่มาอ่าน หรือเยาวชนที่กำลังจะไปปฏิบัติธรรมก็จะหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ปฏิบัติธรรม หรือ การเตรียมตัวไปปฏิบัติธรรมมาอ่าน เป็นต้น และเยาวชนส่วนใหญ่ยังต้องการเนื้อหาที่สามารถกระตุ้นให้พวกเขามีการปรับเปลี่ยนมุมมองชีวิตในบางส่วนได้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการปรับมุมมองการดำเนินชีวิตในแง่บวกมากกว่า และสิ่งที่เยาวชนบางส่วนต้องการเมื่อเข้าไปใช้บริการในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน คือความรู้ที่ลึกสบายใจ จรรโลงใจกับสิ่งที่ได้อ่านได้ชมภายในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน

เยาวชนส่วนใหญ่เข้าเว็บไซต์ธรรมะเพื่อต้องการใช้ประโยชน์ในส่วนตัวส่วนหนึ่งของเว็บไซต์ ไม่ว่าจะเป็นการอ่านเพื่อประโยชน์ในรูปแบบความบันเทิง การเป็นประโยชน์โดยใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต การปรับเปลี่ยนมุมมองใหม่ๆ ให้ชีวิต และเยาวชนบางส่วนให้ทัศนะว่าเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนควรมีความหลากหลายของเนื้อหาและรูปแบบเพราะเป็นส่วนที่จูงใจในการใช้บริการ

นอกจากนี้เยาวชนบางส่วนยังให้ทัศนะว่าเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนควรมีการตอบสนองกลับให้ป็นสื่อปฏิสัมพันธ์ (Interactive) ระหว่างผู้ใช้บริการด้วยตนเอง โดยสามารถคุยโต้ตอบกันได้ในลักษณะของการสนทนาหรือ Chat

อภิปรายผล

1. รูปแบบเว็บไซต์ธรรมะที่เยาวชนต้องการ

แม้ว่าปัจจุบันจะมีการนำเสนอการถ่ายทอดธรรมะเพื่อเยาวชนในรูปแบบต่างๆ เช่น หนังสือธรรมะ ซีดีรอม หรือสื่อบุคคลอย่างพระนักเทศน์รูปต่างๆ แล้ว ก็ไม่ควรมองข้ามการใช้สื่อคอมพิวเตอร์มาในรูปแบบของการเป็นสื่อเพื่อการแผ่ขยาย (Expansion) ตามแนวคิดของ Hill (1978) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อเว็บไซต์ เพราะเป็นสื่ออินเทอร์เน็ตที่ใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนมากในปัจจุบัน ซึ่งเฉลี่ยแล้วมักจะเข้าไปใช้บริการอินเทอร์เน็ตกันวันละประมาณ 1 ชั่วโมงต่อคน และมีแนวโน้มที่เยาวชนจะเข้าไปใช้บริการเพิ่มมากขึ้นในอนาคต (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2549) จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการใช้บริการอินเทอร์เน็ตของกลุ่มเยาวชนตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่มในการวิจัยครั้งนี้ พบว่ากลุ่มเยาวชนที่เข้าไปใช้บริการเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนดังกล่าวมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ย 18 ชั่วโมงต่อคนต่อสัปดาห์ หรือคนละประมาณ 2 ชั่วโมงครึ่งต่อวัน ซึ่งส่วนใหญ่จะเข้าไปใช้

บริการในรูปแบบความบันเทิง ตามความสนใจส่วนตัว เช่น การฟังเพลง ดารานีโหลดเพลงที่ชื่นชอบ การดูข้อมูลท่องเที่ยว อ่านข่าวกีฬา การเข้าไปสร้างสรรค์เว็บไซต์พื้นที่ส่วนตัวอย่าง window live space, hi5 หรือ multiply เป็นต้น และมีบางส่วนเข้าไปเพื่อใช้บริการค้นหาข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาหรือใช้ในการทำงาน เช่น การหาข้อมูลทำรายงานจากเว็บไซต์ต่างๆ จากข้อสังเกตของผู้วิจัย ได้สังเกตเห็นว่าการที่เยาวชนจะเข้าไปใช้บริการเว็บไซต์ธรรมะนั้นนั้นมักจะมีสาเหตุมาจากความสนใจส่วนตัวในเรื่องธรรมะอยู่แล้ว และการหาประโยชน์จากเว็บไซต์ดังกล่าว เช่นเดียวกับที่ หนิดา โปยนอก เยาวชนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 ซึ่งสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการเข้าค่ายเยาวชนและค่ายพุทธศาสนายูธแล้ว ก็จะมามองหากิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ผ่านเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนเพื่อดูว่ามีกิจกรรมใดบ้างที่สามารถเข้าร่วมได้บ้าง หรือ ทัศนีย์ นาคเลขา เยาวชนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 ซึ่งมีความชื่นชอบในเรื่องของการ์ตูน Animation และคอมพิวเตอร์กราฟฟิกอยู่แล้ว และยังสนใจในเรื่องการปฏิบัติสมาธิวิปัสสนา เมื่อค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับธรรมะที่ตนสนใจจากเว็บไซต์ต่างๆ และพบว่าเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนที่นำเรื่องหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนามาประยุกต์และพัฒนารูปแบบการนำเสนอที่ผสมเข้ากับการนำเสนอในรูปแบบการ์ตูน Animation ตามที่ตนชื่นชอบ จึงทำให้เว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนดังกล่าวนี้สามารถดึงดูดใจให้ทัศนีย์เข้าไปใช้บริการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

การปรับตัวในด้านรูปลักษณ์หรือรูปแบบของเว็บไซต์ธรรมะที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์เพื่อกลุ่มเยาวชนนี้ นับว่าเป็นการปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งก็คือเยาวชนมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ตั้งแต่การเลือกใช้ชื่อเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ธรรมะ ซึ่งผู้ผลิตได้สังเกตเห็นถึงการเป็นช่องทางที่จะสามารถเข้าถึงกลุ่มเยาวชนเป้าหมายได้เป็นอย่างดี เนื่องจากพฤติกรรมการบริโภคสื่อของเยาวชนที่เปลี่ยนแปลงไปนั่นเอง สะท้อนให้เห็นแนวคิดทางการตลาดเพื่อสังคม (Social Marketing) ของผู้ผลิตเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน ที่มุ่งเสนอขายสินค้า (Product) ในรูปแบบหลักธรรมคำสอน หรือการนำเสนอในเรื่องของคุณธรรมเพื่อเยาวชน โดยใช้ช่องทางการสื่อสาร (Communication) และการจัดจำหน่ายสินค้า (Distribution) ที่เหมาะสมกับพฤติกรรมของเยาวชนก็คือชื่อเว็บไซต์นั่นเอง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของกลุ่มเป้าหมายและสังคมเป็นหลัก (Kotler และ Anderson, 1991) ดังจะเห็นได้จากที่มาที่ไปของเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนแต่ละเว็บไซต์มิได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ของผู้จัดทำทั้ง 3 เว็บไซต์ ได้แก่ บริษัท กูรูดีไซน์ จำกัด ผู้สร้างสรรค์เว็บไซต์ Jaisabai.com ได้สังเกตเห็นถึงประโยชน์ของการเผยแพร่ธรรมะสู่เยาวชน จึงได้สละเวลาและการระดมแรงกายของบุคลากรภายในบริษัทซึ่งเป็นบริษัทที่จัดทำเว็บไซต์อยู่แล้ว จึงอาสาสนับสนุนมาร่วมกันสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ของสังคม เว็บไซต์ Tamdee.net ก็เป็นการจัดทำโดยคณะพระวิทยากรค่ายพุทธบุตรที่เพื่อเป็นสื่อกลางในการชี้แนะแนวทางชีวิตด้วยหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา ซึ่งคณะพระวิทยากรก่อตั้งเว็บไซต์นี้ขึ้นมาโดย

ร่วมกันเป็นฐานะด้านค่าใช้จ่ายในการจัดสร้างเว็บไซต์ดังกล่าวกันเอง หรือการสร้างสรรค์เว็บไซต์ Budpage.net ที่ก่อตั้งโดยคุณอิสรา สูงคารัตนกุล ในแต่ละส่วนนั้นล้วนมาจากอาสาสมัครที่ร่วมแรงร่วมใจกันจัดทำเผยแพร่ธรรมะในหัวข้อต่างๆ ทั้งในรูปแบบงานเขียน ภาพประกอบ เป็นต้น การสร้างสรรค์ตามหลักแนวคิดด้านการตลาดเพื่อสังคมในการจัดทำเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนก็เพื่อหล่อหลอมให้เยาวชนนั้นมีคุณธรรมประจำใจ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับความคิด (Cognitive Change) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ตามระดับการเปลี่ยนแปลงสังคมในระดับที่ง่ายที่สุด ดังที่คอตเลอร์ (1982) ได้แบ่งไว้ เนื่องจากการสื่อสารธรรมะเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์นั้นส่วนใหญ่เป็นการให้ข้อมูลด้านหลักธรรมคำสอนแก่เยาวชน เพื่อหล่อหลอมขัดเกลาจิตใจให้เยาวชนมีหลักยึดถือด้านคุณธรรมจริยธรรมภายในจิตใจ

จากลักษณะการสื่อสารในอินเทอร์เน็ตที่เปลี่ยนสู่ยุคไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext mode) หรือสื่อใหม่ (New media) ที่ได้นำเอาการสื่อสารด้วยเสียง ตัวหนังสือ ภาพกราฟิก วิดีทัศน์ มาเชื่อมโยงกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ทำให้รูปแบบเว็บไซต์ธรรมะในปัจจุบันมีรูปแบบที่หลากหลายขึ้น เนื่องจากได้มีการนำแนวคิดด้านสื่อผสม หรือ Multimedia (ทิมพ์เดียน, 2550) มาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาเว็บไซต์ธรรมะให้มีรูปแบบที่น่าสนใจยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อนที่มีการใช้เพียงรูปแบบการนำเสนอที่เป็นข้อความอธิบายหลักธรรมคำสอนทางศาสนาเพียงอย่างเดียว การนำเสนอด้วยข้อความนั้นถือว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญภายในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน แต่หากเป็นการนำเสนอด้วยข้อความอย่างเดียวหรือการใช้ข้อความจำนวนมากในการนำเสนอ นั้นพบว่าเยาวชนเกือบทั้งหมดจะหลีกเลี่ยงที่จะอ่าน หรือไม่สนใจที่จะอ่านจนจบ เว็บไซต์ธรรมะในปัจจุบันนอกจากการใช้ตัวหนังสือข้อความเพื่ออธิบายหลักธรรมแล้ว ยังมีการใช้ภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องด้วย ทั้งในลักษณะของภาพถ่าย ภาพวาด ภาพที่สร้างขึ้นจากคอมพิวเตอร์ ภาพเคลื่อนไหวในรูปแบบการ์ตูน Animation ภาพวิดีโอ การถ่ายทอดธรรมะเพื่อเยาวชนบางเว็บไซต์ยังได้นำเทคนิคด้านเสียงมาใช้ประกอบร่วมเพื่อดึงดูดความสนใจ ไม่ว่าจะเป็นเสียงเพลงบรรเลงประกอบเว็บไซต์เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินผ่อนคลายขณะเข้าใช้บริการ หรือเพลงที่มีเนื้อร้องที่ให้แง่คิดสอนใจประกอบร่วมกับการสอดแทรกการสอนเรื่องคุณธรรมหรือหลักธรรมที่แฝงเร้นอยู่ในเพลงดังกล่าว ตามแนวคิดเรื่องสื่อผสม (Multimedia) ที่ทิมพ์เดียน (2550) ได้นำเสนอองค์ประกอบของสื่อผสมไว้ 5 ชนิด ประกอบด้วย ข้อความหรือตัวอักษร (Text) ภาพนิ่ง (Still Image) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) เสียง (Sound) และภาพวิดีโอ (Video)

ดังนั้นในการออกแบบข้อความนั้นควรออกแบบให้มีความสั้น กระชับ มีภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหา และควรใช้การนำเสนอในด้วยการใช้สื่อผสมในลักษณะอื่นๆ ร่วมด้วย โดยการใช้

ภาพหนึ่งประกอบเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติที่ได้นำเสนอ หรือการใช้ภาพเคลื่อนไหว เช่น การ์ตูน Animation อธิบายเรื่องราวของหลักธรรมหรือการสอนคุณธรรม ซึ่งพบว่าเยาวชนกลุ่มเป้าหมายเกือบทั้งหมดชื่นชอบการนำเสนอในรูปแบบการ์ตูนภาพเคลื่อนไหว เพราะเป็นการนำเสนอที่เข้าใจง่าย ให้ความกระจ่างในการแสดงประเด็นที่จะนำเสนอว่าจะสอนคุณธรรมหรือหลักธรรมคำสอนในเรื่องใด เช่น การสอนเรื่องศีล 5 ในข้อ 3 การประทุพติผิดในกาม ก็สอนด้วยการ์ตูนหลวงพี่เอี้ยงเกี่ยวกับการคบ กิ๊กของวัยรุ่นในปัจจุบันด้วยรูปแบบการ์ตูนภาพนิ่งที่มีข้อความประกอบเพียงเล็กน้อย แต่เข้าใจได้ทันที ซึ่งในส่วนของกาออกแบบสื่อและสารให้ดึงดูดใจกลุ่มเป้าหมายนี้ เป็นการสะท้อนแนวคิดการตลาด เพื่อสังคมในองค์ประกอบของการส่งเสริมการตลาด (Promotion) เพื่อให้การสื่อสารทั้งรูปแบบและ เนื้อหา นั้นมีความดึงดูดใจผู้รับสารที่เป็นเยาวชน

นอกจากนี้รูปแบบการนำเสนอในส่วนที่เป็นรายการต่างๆ ภายในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน นั้น ยังได้มีการนำแนวคิดเรื่องสารบันเทิง (Edutainment) มาใช้ร่วมด้วย ซึ่งเป็นกลยุทธ์ในการ ผสมผสานข้อมูลข่าวสารและความรู้ต่างๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนา เข้ากับความบันเทิงโดยเจตนา มี เป้าหมายที่ชัดเจน (ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล, 2541) ซึ่งเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนได้มีการผสม ความรู้ด้านหลักธรรมคำสอนเข้ากับการนำเสนอในรูปแบบรายการบันเทิงต่างๆ เช่น นิทานสอนใจใน เว็บไซต์ Jaisabai การ์ตูนหลวงพี่เอี้ยงวัดมะนาวหวาน เพลงให้แง่คิด หรือเกมโต้โต้ผจญภัย ในเว็บไซต์ Budpage ธรรมะซ่าซันหรือการ์ตูนภาพกฎแห่งกรรม ในเว็บไซต์ Tamdee ที่สอดแทรกธรรมะและ คุณธรรมให้แง่คิดสอนใจ เช่นเรื่องกฎแห่งกรรม ศีลธรรม ความอยากหรือกิเลส เป็นต้น ถ่ายทอด ความรู้ต่างๆ เหล่านี้ผ่านในรูปแบบของสื่อบันเทิง ซึ่งสามารถสนองตอบความต้องการและธรรมชาติ ของเยาวชนที่สนใจในเรื่องความบันเทิง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสิริพงศ์ สุวรรณโกติน (2547) ที่ ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคข่าวสารของนิสิตนักศึกษาในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศว่าเยาวชน ส่วนใหญ่มีเป้าหมายของการบริโภคสารสนเทศเพื่อประโยชน์ด้านความบันเทิงสนุกสนานมากกว่าด้าน สารสนเทศและความรู้ ดังนั้นการใช้กลยุทธ์ด้านสารบันเทิงในสื่อเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนจึง สามารถตอบสนองความต้องการแก่เยาวชนได้เป็นอย่างดี

ในขณะที่เดียวกันเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนยังได้ให้ความสำคัญกับการสนองตอบและ ปฏิสัมพันธ์ (Feedback and Interactivity) ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารให้สามารถตอบกลับหากันได้ อย่างสะดวกและรวดเร็ว (Rice, 1989) ซึ่งเป็นลักษณะการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication) เช่น การที่กัญญาภัคปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนไปปฏิบัติธรรม ภายในห้องสนทนา (Chat) ก่อนที่จะไปปฏิบัติธรรมจริงๆ หรือการแสดงความคิดเห็นในเรื่องของ สถานที่ปฏิบัติธรรมตามประสบการณ์ของนักสนทนาในกระทู้ที่มีผู้ถามไว้ หรือการใช้บริการห้อง

สนทนาของปริญาที่เข้าไปใช้บริการบ่อยครั้งเนื่องจากสามารถโต้ตอบพูดคุยกับคนที่อยู่ในห้องสนทนาได้ทันที เสมือนเป็นชุมชนหรือสังคมในมุมหนึ่งในชีวิตของปริญาที่ทุกคนพูดในสิ่งที่สนใจร่วมกัน และสามารถนำประสบการณ์ของตนที่ได้บวชเรียนมาไปช่วยแนะนำแนวทางการแก้ปัญหาให้กับคนที่ มีปัญหาที่ถามมาภายในห้องสนทนาดังกล่าว เป็นต้น จากศักยภาพในการสื่อสารโต้ตอบกลับดังกล่าว เสมือนเป็นการเชื่อมต่อโลกทั้งโลกให้เป็นหมู่บ้านโลก (Global village) สามารถตอบสนองการใช้งานของผู้ใช้บริการ ประหยัดเวลา และต้นทุนในการสื่อสาร (รจิตลักษณ์ แสงอุไร, 2548)

สำหรับการสื่อสารกลับภายในเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนนั้น พบว่าส่วนใหญ่มีลักษณะการสื่อสารกลับที่ล่าช้า (Delayed Feedback) เช่น ศศิธรส่งคำถามเพื่อถามปัญหาธรรมะภายในเว็บไซต์ Jaisabai ก็ต้องรอให้ทางเว็บมาสเตอร์ส่งคำถามให้กับ นพ.นภดล รุ่งประเสริฐ ผู้ตอบปัญหาประจำของทางเว็บไซต์เป็นผู้ตอบอีกที ซึ่งกว่าทางเว็บไซต์จะตอบกลับก็ใช้เวลาประมาณ 2 วัน หรือการแสดงความคิดเห็นในกระทู้ต่างๆ ที่อยู่ภายในเว็บไซต์ Budpage ของธณณีย์ ก็ต้องผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากทางเว็บมาสเตอร์ซึ่งต้องใช้เวลาประมาณ 3 ชั่วโมงกว่าข้อความที่แสดงความคิดเห็นจะปรากฏในกระทู้ที่ธณณีย์ได้ตอบไว้ เป็นต้น ส่วนการสื่อสารกลับในทันทีทันใดนั้น (Immediate Feedback) พบรูปแบบการสื่อสารประเภทนี้เพียงส่วนเดียวคือภายในห้องสนทนาของเว็บไซต์ Tamdee ที่ปริญมักจะไปใช้บริการพูดคุยโต้ตอบประเด็นธรรมะหรือการให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางชีวิตให้กับผู้ที่มีปัญหาภายในห้องสนทนานั้น ในส่วนของการสื่อสารกลับนี้เยาวชนส่วนใหญ่เห็นว่าการสื่อสารกลับในทันทีทันใดก็มีความสำคัญอยู่บ้าง เนื่องจากปัญหาบางอย่างที่พวกเขาอยากรู้นั้นมีเวลาไม่มากนักที่จะรอคำตอบหรือคำแนะนำ

นอกจากนี้ยังพบว่าการสื่อสารธรรมดาผ่านเว็บไซต์ทั้ง 3 เว็บไซต์นี้ยังมีลักษณะรูปแบบการสื่อสารตามที่ Morris (1996) ได้จำแนกไว้ ได้แก่ แบบไม่พร้อมกันระหว่างผู้รับสารและผู้ส่งสาร (Asynchronous Communication) แบบ One-to-many คือผู้ใช้บริการแต่ละรายสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารภายในเว็บไซต์ในหัวข้อต่างๆ ได้ตามอิสระต้องการในตลอดเวลา และทั้ง 3 เว็บไซต์ยังปรากฏรูปแบบการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบไม่พร้อมกัน (Many-to-many Asynchronous Communication) เช่น การที่ศศิธรสมัครสมาชิกเว็บไซต์ Jaisabai เพื่อจะได้เข้าไปเขียนบันทึกการทำดีในแต่ละวันในหัวข้อบันทึกความดีของฉัน หรือไปแสดงความคิดเห็นยังบันทึกของสมาชิกคนอื่นๆ ซึ่งศศิธรจะต้องลงทะเบียนเข้าสู่ระบบทุกครั้งก่อนใช้บริการ ในขณะที่เดียวกันในห้องสนทนาหรือ Chat ภายในเว็บไซต์ Tamdee ยังปรากฏรูปแบบการสื่อสารแบบพร้อมกัน (Synchronous Communication) ทั้งในแบบ One-to-one และ One-to-many อีกด้วย เช่น ศุภิสาและปริญาที่เข้าไปใช้บริการในห้องสนทนาธรรมภายในเว็บไซต์ ซึ่งทั้งคู่จะเลือกสนทนากับคนในห้องสนทนาคนใดคนหนึ่ง

ในประเด็นใดก็ได้ หรือจะสนทนาประเด็นร่วมกันกับทุกคนในห้องสนทนาในหลายประเด็นก็สามารถทำได้เช่นกัน ซึ่งทุกคนสามารถพูดคุยโต้ตอบกันได้ทันที

การจัดสร้างรูปแบบของเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนนี้ จะต้องมึลักษณะของการเป็นสื่อผสม โดยอาจใช้ข้อความหรือรูปภาพที่สอดคล้องกับข้อความร่วมกัน หรืออาจใช้รูปภาพนำเสนอเป็นหลัก และใช้ข้อความเป็นส่วนเสริมให้เข้าใจเนื้อหาที่สื่อออกมา ซึ่งอาจนำเสนอในรูปแบบนิทาน การ์ตูน ภาพนิ่ง หรือบทความ และเยาวชนส่วนใหญ่ยังต้องการการนำเสนอในรูปแบบการ์ตูน Animation เพิ่มขึ้นอีกเนื่องจากเป็นการนำเสนอด้วยรูปแบบที่สามารถดึงดูดใจเยาวชนให้เข้าไปใช้บริการได้ ส่วนการนำเสนอด้วยรูปแบบเกมนั้นนอกจากจะมีเป้าหมายเพื่อสนใจเป็นหลักแล้ว เยาวชนต้องการให้ปรับเปลี่ยนรูปแบบของตัวการ์ตูนที่นำเสนอผ่านเกมให้เข้ากับพุทธศาสนา โดยการนำตัวการ์ตูนที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา เช่น ภาพการ์ตูนเณร ภาพยมทูต ภาพเทวดา เป็นต้น สำหรับธรรมชาติออนไลน์นั้นเยาวชนก็มีความต้องการรับชมทั้งในรูปแบบไฟล์เสียง และไฟล์วิดีโอ การเทศน์ของพระนักเทศน์ที่มีชื่อเสียง และมีแนวทางการเทศน์ในรูปแบบบันเทิง เช่น พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พระมหาภูติชัย วชิรเมธี และพระพยอม กัลยาโณ เป็นต้น ในขณะที่การนำเสนอในรูปแบบข่าวสารนั้นจะต้องเป็นข่าวสารเกี่ยวกับพุทธศาสนาในแง่บวก หรือกิจกรรมทางพุทธศาสนาที่เยาวชนสามารถมีส่วนร่วมได้ เช่น กิจกรรมการเข้าค่ายคุณธรรม หรือการเป็นอาสาสมัครทำประโยชน์เพื่อสังคม เป็นต้น

2. เนื้อหาในเว็บไซต์ธรรมดาที่เยาวชนต้องการ

พุทธศาสนาเป็นเรื่องของนำหลักธรรมที่นำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ดังนั้นเกือบทุกเรื่องในการดำเนินชีวิตมักจะมีหลักธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง หลายคนที่กำลังประสบปัญหาชีวิตมักจะใช้ธรรมะเป็นที่พึ่งทางใจ และเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาชีวิต โดยเฉพาะเยาวชนมักเป็นกลุ่มที่มีปัญหาในเรื่องต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการเรียน ความรัก ครอบครัว การคบเพื่อน เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้หากได้รับคำแนะนำหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม ก็จะทำให้เยาวชนสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเว็บไซต์ธรรมดาเป็นส่วนหนึ่งในการชี้ช่องหรือแนวทางแก้ปัญหาที่เหมาะสมทางหนึ่ง

เนื้อหาที่ปรากฏในเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนเกือบทั้งหมดเป็นเนื้อหาด้านหลักธรรมคำสอน และแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยมีธรรมะเป็นพื้นฐาน เช่น เรื่องกฎแห่งกรรม คีล 5 จาคะหรือการบริจาค ซึ่งเนื้อหาธรรมะที่เยาวชนเลือกอ่านหรือเปิดรับนั้นมักจะเป็นเนื้อหาธรรมะที่อยู่ในความสนใจของตัวเองอยู่แล้ว เช่น จีรศักดิ์ สมจิตร เยาวชนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 2 ซึ่งหลังจากได้บวชเรียนก็สนใจในเรื่องของธรรมะปฏิบัติในด้านการทำวิปัสสนา นั่งสมาธิมาก จึงมักจะแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับการ

ปฏิบัติธรรมทั้งในเรื่องของสถานที่ปฏิบัติ คอร์สอบรมสมาธิ และวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง ส่วนกัญญาณาค นาคเลขาซึ่งนิยมไปปฏิบัติธรรม และสวดมนต์ก่อนนอน ก็จะแสวงหาบทสวดคาถาต่างๆ เช่น คำถวาย สังฆทาน หรือการฟังเทศน์มหาชาติ เป็นต้น สำหรับธนณีย์ ภูมณีที่มักจะเข้าใช้บริการเว็บไซต์ธรรมะ เพื่อเยาวชนเฉพาะในช่วงเวลาที่ประสบกับปัญหาชีวิตหรือมีความกังวลใจในช่วงนั้น ก็จะเลือกอ่าน กระทู้ที่มีผู้แสดงความคิดเห็นหรือปัญหาที่ตรงกับปัญหาของตัวเอง และอ่านข้อความที่คนอื่นแสดง ความคิดเห็นในกระทู้เหล่านั้นเพื่อเป็นกำลังใจ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาชีวิตของตนเอง ซึ่งเนื้อหาที่ เยาวชนจะแสวงหานั้นมักจะมีข้องเกี่ยวกับ (Involvement) กับตัวเอง ซึ่งเยาวชนได้รู้ว่าข้อมูลนั้น มีความสำคัญ มีประโยชน์กับตัวเองในทางใดทางหนึ่ง อาทิ การเปลี่ยนแปลงในระดับความคิด เช่น การที่ธนณีย์อ่านกระทู้ของผู้อื่นที่มีลักษณะปัญหาคล้ายคลึงกับตน และอ่านข้อความแสดงความคิดเห็นต่างๆ ทั้งการให้กำลังใจ และแนวทางการแก้ไขปัญหาของแต่ละคน เมื่อได้อ่านข้อความ ดังกล่าวแล้วทำให้ธนณีย์รู้สึกเป็นทุกข์น้อยลง มีความสบายใจหลังจากที่ได้อ่าน เพราะมีการเปลี่ยน มุมมองการคิดจากแง่ลบเป็นแง่บวกหลังจากได้อ่านข้อความนั้น หรืออาจมีการเปลี่ยนแปลงในระดับ พฤติกรรม เช่น การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ หรือเข้าค่ายคุณธรรมหลังจากที่หนีดา โปชนอกได้อ่านข่าวเชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น ซึ่งความง่ายของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ก็ขึ้นอยู่กับความเกี่ยวข้องระหว่างบุคคลนั้นกับเรื่องที่อ่านและการมองเห็นผลว่าจะทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงในทางใดทางหนึ่ง (Kotler และ Andreson, 1991)

ตามหลักทั่วไปในการสอนเนื้อหาหรือเรื่องที่สอนจะต้องสอนจากสิ่งที่รู้เห็นเข้าใจง่ายไปหาสิ่งที่ รู้เห็นเข้าใจยาก ตามแนวคิดเรื่องพุทธวิธีถ่ายทอดธรรมะของพระพุทธเจ้า (ปิ่นนาคดา นพพานวัน, 2533) ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่ของเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนเป็นเนื้อหาพื้นฐานของหลักธรรมะที่ใช้สอน เยาวชน ที่มีการเปรียบเทียบยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงผู้รับสารซึ่งก็คือเยาวชน ปรับ เนื้อหาให้เหมาะสมกับเยาวชน เช่น เพียรพรอด พรอดงาม ขึ้นชอกร์ตูนหลวงพี่เลี้ยงวัดมะนาว หวาน ในตอนก๊ากับชู้ เพราะมีการสอนเรื่องศีลธรรม ที่ทันสมัยเข้ากับวัยรุ่นที่นิยมคบก๊ากเป็นแฟชั่น โดย การเปรียบเทียบกับงูว่าถ้าเรียกงูเห่าว่าหนูงหนึ่ง ถ้าหนูงหนึ่งกัดเราก็จะตายเหมือนกัน เป็นการ เปรียบเทียบให้เห็นความหมายของคำว่าชู้กับก๊าก ว่าเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรมเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้เนื้อหาธรรมะที่เยาวชนต้องการไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม เช่น เรื่องกฎแห่งกรรม ศีล 5 การตอบแทนคุณ ศาสนพิธีและวันสำคัญทางศาสนา พุทธประวัติ ข่าวสาร หรือคาถาบทสวด นั้น ต้องมีการอัปเดตข้อมูลให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพราะจะทำให้น่าสนใจดึงดูดซึ่งถือเป็นกลยุทธ์หนึ่ง ของแนวคิดการตลาดเพื่อสังคม ถือเป็นการพัฒนาสินค้า (Product) ซึ่งก็คือเนื้อหาธรรมะให้มีความ ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์อยู่ตลอดเวลา ซึ่งนักสนันท์ ผู้ซึ่งเข้าใช้บริการเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนมา

เป็นเวลาปีกว่า ได้เห็นความเคลื่อนไหวของเว็บไซต์ดังกล่าวมาตลอด ในช่วงแรกๆ นักสนันท์ที่มีความสนใจเนื้อหาต่างๆ ในทุกหัวข้อที่อยู่ภายในเว็บไซต์ดังกล่าว แต่หลังจากที่ศึกษาเว็บไซต์ธรรมะดังกล่าวได้ในระยะเวลาหนึ่งก็พบว่าบางส่วนของหัวข้อของเว็บไซต์ดังกล่าวไม่มีการอัปเดตข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ ให้ได้อ่าน นักสนันท์จึงเลิกที่จะเข้าไปดูหัวข้อที่ไม่มีการอัปเดตข้อมูลอีกเลย แต่จะเข้าไปอ่านไปศึกษาเฉพาะในส่วนที่มีความเคลื่อนไหวของข้อมูลที่เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอเนื้อหาประเภทใดก็ตามสิ่งสำคัญก็คือความเคลื่อนไหวของข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน มีความทันสมัย และใกล้ชิดกับพฤติกรรมและวิถีชีวิตของเยาวชน โดยเนื้อหา นั้นจะต้องเป็นเรื่องที่รู้เห็นเข้าใจง่าย

1.3 ภาษาที่ใช้ในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน

สื่อเว็บไซต์นับว่าเป็นสื่อใหม่ในการเผยแพร่พุทธศาสนา หลักธรรมคำสอนต่างๆ ที่มีมาแต่โบราณได้ถูกนำมาประยุกต์ปรับปรุงด้านภาษา จากแต่เดิมในยุคเริ่มแรกที่สื่อเว็บไซต์มักจะนิยมใช้ในหมู่นักวิชาการ ทำให้การสื่อสารการใช้ภาษานั้นมีความเป็นวิชาการไปด้วย เช่นเดียวกับการเผยแพร่พุทธศาสนาในช่วงแรกๆ ก็มีการใช้ภาษาที่เป็นเชิงวิชาการเพื่ออธิบายหลักธรรมคำสอนเช่นกัน โดยปรับเปลี่ยนจากภาษาที่เป็นทางการ สู่งานใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายของผู้ใช้บริการซึ่งก็คือเยาวชนนั่นเอง

แนวคิดเรื่องพุทธวิธีการถ่ายทอดธรรมะของพระพุทธเจ้า นั้น ให้คำนึงถึงผู้รับการสอนว่าต้องมีความเหมาะสมกันตามความแตกต่างระหว่างบุคคล (บันนิตดา นพพนาวัน, 2533) ซึ่งการสอนหลักธรรมภายในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนทั้ง 3 เว็บไซต์นี้พบว่าส่วนใหญ่มีการใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการ (Informal Language) โดยใช้ภาษาที่เรียบง่าย ใช้คำบาลีไม่ฟุ่มเฟือย ตามลักษณะที่ดีของสื่อที่ใช้เผยแพร่ธรรมะ (ทัศนีย์ จันทร, 2543) ซึ่งจิตติมา อุดมพลาณารักษ์ เยาวชนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 2 ให้ทัศนะว่าการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ต้องเป็นคำที่ลึกซึ้งหรือซับซ้อนเช่นภาษาบาลี-สันสกฤต เป็นส่วนหนึ่งที่สร้างจุดสนใจให้กับเว็บไซต์ธรรมะ ในขณะที่ศรินญา แก่นสาร เยาวชนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 3 ซึ่งเปิดเข้าไปอ่านธรรมะในหัวข้อที่มีการใช้ภาษาเชิงวิชาการ แต่อ่านได้เพียง 2-3 บรรทัด ก็เลิกอ่านในที่สุด ส่วนปริญา พิริกิตติวรกุล เยาวชนที่สนใจศึกษาธรรมและเคยบวชมาก่อน แนะนำในการอธิบายหลักธรรมคำสอนต่างๆ ให้เยาวชนนั้นควรจะเริ่มจากสิ่งง่ายๆ ใกล้ตัวก่อนและมีการเปรียบเทียบยกตัวอย่างให้เห็นได้ชัดเจน เช่นการใช้นิทานชาดก ซึ่งเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับการนำเสนอในรูปแบบการตอบคำถามธรรมะภายในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนในเว็บไซต์ Jaisabai เรื่องหนึ่งที่มีการเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยในการอธิบายเรื่องของการทำดีแล้วจะได้ผลดีจริงหรือไม่ โดย

เปรียบเทียบการทำดีเหมือนการปลูกต้นกล้วย ว่าการที่เราลงมือปลูกต้นกล้วย กว่าที่จะได้ผลกล้วยนั้น ต้องอาศัยระยะเวลาที่มันรดน้ำดูแลอย่างสม่ำเสมอกล้วยจึงจะออกผล เช่นเดียวกับการทำความดีที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอจึงจะได้รับผลแห่งความดีที่น่าชื่นใจ เหล่านี้นับว่าเป็นลักษณะที่ดีของสื่อที่ใช้เผยแพร่ธรรมะในเรื่องของการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม พยายามทำให้นึกหาและภาษาที่ใช้สั้นเข้าใจได้ง่ายที่สุด และสามารถทำให้คนทุกระดับเกิดความเข้าใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการถ่ายทอดธรรมะเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์

1. ด้านรูปแบบเว็บไซต์

หน้าโฮมเพจ

หน้าโฮมเพจถือเป็นปราการด่านแรกที่จะพิชิตใจเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย นอกเหนือจากเนื้อหาธรรมะซึ่งเป็นแกนหลักหรือเป็นเป้าหมายของการผลิตเว็บไซต์แล้ว การออกแบบหน้าเว็บเพจให้เกิดความดึงดูดใจแก่เยาวชน ประกอบด้วยสิ่งต่างๆ เหล่านี้

- สีสีน : เริ่มจากการใช้สีสีนสดใส เช่น สีฟ้า สีเขียว สีเหลือง โดยสามารถใช้ได้ทั้งในโทนสีอ่อนและแก่ แต่ไม่ควรใช้สีที่ดูแล้วมืด เช่น สีเทา สีน้ำตาล เป็นต้น
- ภาพการ์ตูน : ควรมีการตกแต่งด้วยการ์ตูนภาพนิ่ง หรือการ์ตูนภาพเคลื่อนไหว Animation ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา เช่น การ์ตูนภาพจำลองของเณรน้อย การ์ตูนภาพดอกบัว เป็นต้น
- การจัดหมวดหมู่ : ผู้ผลิตเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนควรจัดหมวดหมู่หรือ Sitemap ที่จะเชื่อมโยงเข้าไปสู่หน้าต่างๆ ได้อย่างชัดเจน ด้วยการจัดหมวดหมู่ตามเนื้อหาที่อยู่ภายในเว็บไซต์ออกเป็นเมนูต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงเข้าไปยังรายละเอียดของเนื้อหา นั้นอีกครั้งหนึ่ง เช่น เมนูพุทธประวัติ เมนูความรู้เกี่ยวกับพุทธศาสนา เมนูหลักธรรม คำสอน เมนูธรรมะปฏิบัติ เมนูศาสนพิธีและวันสำคัญทางพุทธศาสนา เมนูข่าวประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับพุทธศาสนา เมนูข่าวทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา เมนูบทสวดมนต์ เป็นต้น หรืออาจแบ่งหมวดหมู่ตามประเภทของการนำเสนอ เช่น เมนูกระทู้ เมนูบทความ เมนูถามตอบปัญหาธรรมะ เมนูการ์ตูนหรือนิทานสอนใจ เมนูเพลงให้แง่คิด เมนูฟังธรรมะออนไลน์ เมนูวิดีโอธรรมะ เมนูห้องสนทนาธรรม เป็นต้น เพื่อให้เยาวชนผู้ใช้บริการสามารถเลือกใช้งานได้อย่างตรงจุด อีกทั้งยังช่วยทำให้หน้าเว็บเพจไม่ยาวจนเกินไปอีกด้วย

- บริการสืบค้น : ผู้ผลิตเว็บไซต์ควรจัดให้มีส่วนของ Search Tab หรือบริการสืบค้นสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือสิ่งที่ต้องการจากการใส่คำหลักหรือ Key word เพื่อให้ผู้ใช้บริการจะได้ใช้บริการได้อย่างตรงจุดและสะดวกรวดเร็ว ทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูลที่อยู่ในภายในเว็บไซต์
- พื้นหลัง : การตกแต่งพื้นหลังควรใช้คอมพิวเตอร์กราฟฟิกออกแบบตกแต่งให้มีความทันสมัย และมีความเคลื่อนไหวบ้างเล็กน้อย หรือการวาดภาพการ์ตูนเป็นภาพธรรมชาติตกแต่ง เช่น การทำให้พื้นหลังเสมือนว่าเป็นน้ำหยด หรือเป็นน้ำตกที่กำลังไหลอยู่ หรือการใช้รูปวาดธรรมชาติเช่นต้นไม้ ต้นหญ้าที่กำลังพลิ้วไหวด้วยสายลม ซึ่งการตกแต่งในส่วนของพื้นหลังนี้ อาจจัดทำให้มีความสอดคล้องกับเสียงประกอบ เช่น เสียงนกร้อง เสียงน้ำไหล เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้บริการสนใจ และเกิดความผ่อนคลายขณะใช้บริการ

รูปแบบการนำเสนอ

รูปแบบการนำเสนอ นับเป็นสิ่งที่มีความดึงดูดใจเยาวชนในลำดับต่อมา การนำเสนอเนื้อหาธรรมะในส่วนใดก็ตามควรคำนึงถึงการนำเสนอในรูปแบบสาระบันเทิง เพราะเยาวชนมักจะสนใจและเปิดรับสิ่งที่เป็นสาระบันเทิง คือความรู้คู่ความบันเทิง มากกว่าที่จะสนใจในข้อมูลที่นำเสนอเฉพาะด้านความรู้เพียงอย่างเดียว

- การ์ตูน/นิทาน : การนำเสนอด้วยการ์ตูนหรือนิทานสอนใจ ไม่ว่าจะด้วยรูปแบบการ์ตูนภาพเคลื่อนไหว Animation หรือการ์ตูนภาพนิ่ง หรือนิทานประกอบภาพล้วนเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจจากเยาวชนได้มาก แม้ว่าสิ่งเหล่านี้จะพบเห็นตามเว็บไซต์ดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่เยาวชนต้องการที่จะให้มีการนำเสนอให้มากยิ่งขึ้นเช่นกัน เนื่องจากเป็นการสื่อสารด้วยภาพ และใช้ข้อความเป็นส่วนเสริมทำให้เข้าใจกับเรื่องราวต่างๆ ได้ง่าย โดยที่ไม่ต้องอ่านข้อความนานๆ
- ไฟลีวิตทัศน์และไฟล์เสียง : โดยธรรมชาติของเยาวชนในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศเช่นปัจจุบัน มีพฤติกรรมการบริโภคข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยจะรับข้อมูลข่าวสารในรูปแบบมัลติมีเดียมากกว่าการสื่อสารด้วยตัวอักษร การนำเสนอด้วยไฟลีวิตทัศน์ในรูปแบบสาระบันเทิงจึงเป็นรูปแบบการนำเสนออีกรูปแบบหนึ่งที่สามารถดึงดูดความสนใจจากเยาวชนได้เป็นอย่างดี โดยอาจคัดสรรมิวสิควิดีโอหรือบทเพลงที่ให้แง่คิดสอนใจ ไว้ให้เยาวชนได้ดาวน์โหลด และมีบทความที่เกี่ยวข้องสอดแทรกสิ่งสอนใจจากเพลงหรือมิวสิควิดีโอเล็กน้อย เพื่อให้เยาวชนได้หลักคิดใน

ชีวิตไปพร้อมๆ กับความบันเทิง การคัดสรรพระนักเทศน์ที่มีชื่อเสียงและมีแนวทางการเทศน์ที่สนุกสนาน เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เยาวชนต้องการ ได้แก่ พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต พระมหาภูติชัย วชิระเมธี และพระพยอม กัลยาโน

- กระดานสนทนา : การจัดให้มีกระดานสนทนานับเป็นส่วนสำคัญที่เยาวชนมักจะใช้เป็นสื่อกลางในการปรึกษาปัญหาในเรื่องต่างๆ ที่ไม่สามารถปรึกษาคนใกล้ชิดหรือคนรอบข้างได้ เสมือนเป็นมุมหนึ่งที่ทำให้เยาวชนได้ระบายปัญหาออกมา รวมถึงการนำเสนอในส่วนนี้มักจะเป็นการบอกเล่าจากประสบการณ์ตรงของผู้ใช้บริการแต่ละคน ทำให้เนื้อหา มีความสด ความใหม่
- บทความ : จริงอยู่ที่เยาวชนส่วนใหญ่ในปัจจุบันจะหลีกเลี่ยงการอ่านข้อความยาวๆ แต่ก็มีเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่สนใจอ่านบทความให้แง่คิด แต่การนำเสนอด้วยรูปแบบบทความนี้ จะต้องมีภาพประกอบ ไม่ว่าจะเป็นภาพถ่าย และ/หรือภาพวาด และ/หรือภาพกราฟิก ที่สอดคล้องกับเรื่องราวในบทความ เพื่อตกแต่งประกอบอย่างน้อย 1 ภาพ และในส่วนของข้อความนั้นไม่ควรมีความยาวมากเกินไป หรือไม่ควรมากเกิน 4 ย่อหน้า
- ข่าว : การนำเสนอข่าวสารในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนควรเป็นข่าวสารเกี่ยวกับพุทธศาสนาในด้านบวก ข่าวความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพุทธศาสนา โดยเฉพาะข่าวกิจกรรมที่เยาวชนสามารถมีส่วนร่วมได้ เช่น ข่าวประชาสัมพันธ์การเข้าค่ายคุณธรรม หรือข่าวประชาสัมพันธ์รับเยาวชนอาสาสมัครเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้สาธารณชนในด้านต่างๆ เป็นต้น
- ห้องสนทนาธรรม : หากมีการจัดทำห้องสนทนาธรรม หรือ ห้อง Chat ภายในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน ควรจัดทำในรูปแบบของสมาชิก หรือลงทะเบียนเข้าสู่ระบบก่อนที่จะเข้าไปใช้บริการ เพื่อเป็นการกรองผู้ใช้บริการที่มีคุณภาพในเบื้องต้น

รูปแบบการสื่อสาร

การออกแบบเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนควรคำนึงถึงรูปแบบการสื่อสารที่อยู่ภายในเว็บไซต์ดังกล่าวด้วย อาทิ

- การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการรายอื่นๆ : การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการรายอื่นๆ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการออกแบบเว็บไซต์ธรรมะ ควรออกแบบให้เมนูต่างๆ สามารถแสดงความคิดเห็นหรือโต้ตอบกลับได้โดยไม่ล่าช้า เช่น ในส่วนของกระทู้หรือบทความ ควรจัดให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือการจัดให้

มีการสื่อสารแบบโต้ตอบกลับได้ทันทีระหว่างผู้ใช้บริการด้วยกัน เช่น การเพิ่มเมนู ห้องสนทนาธรรม หรือ Chat เป็นต้น

- การตอบสนองกลับจากเว็บมาสเตอร์ : ควรจัดให้มีส่วนของการติดต่อสอบถามข้อสงสัยไปยังเว็บมาสเตอร์ และตอบกลับจากเว็บมาสเตอร์ในรูปแบบจดหมาย อิเลคทรอนิกส์ หรือ e-mail ซึ่งควรใช้ระยะเวลาในการตอบกลับไม่เกิน 3 วัน

2. ด้านเนื้อหาที่น่าสนใจ

การนำเสนอเนื้อหาภายในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนถือเป็นหัวใจหรือแกนสำคัญของผู้ผลิตเว็บไซต์ ซึ่งเยาวชนผู้ใช้บริการนั้นมีความต้องการข้อมูลด้านเนื้อหาที่แตกต่างกันตามความสนใจและวัตถุประสงค์การใช้งานของแต่ละคน ดังนั้นจึงควรแบ่งการนำเสนอเนื้อหาธรรมะออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ เนื้อหาธรรมะประยุกต์ และเนื้อหาหลักธรรมสำหรับการอ้างอิง

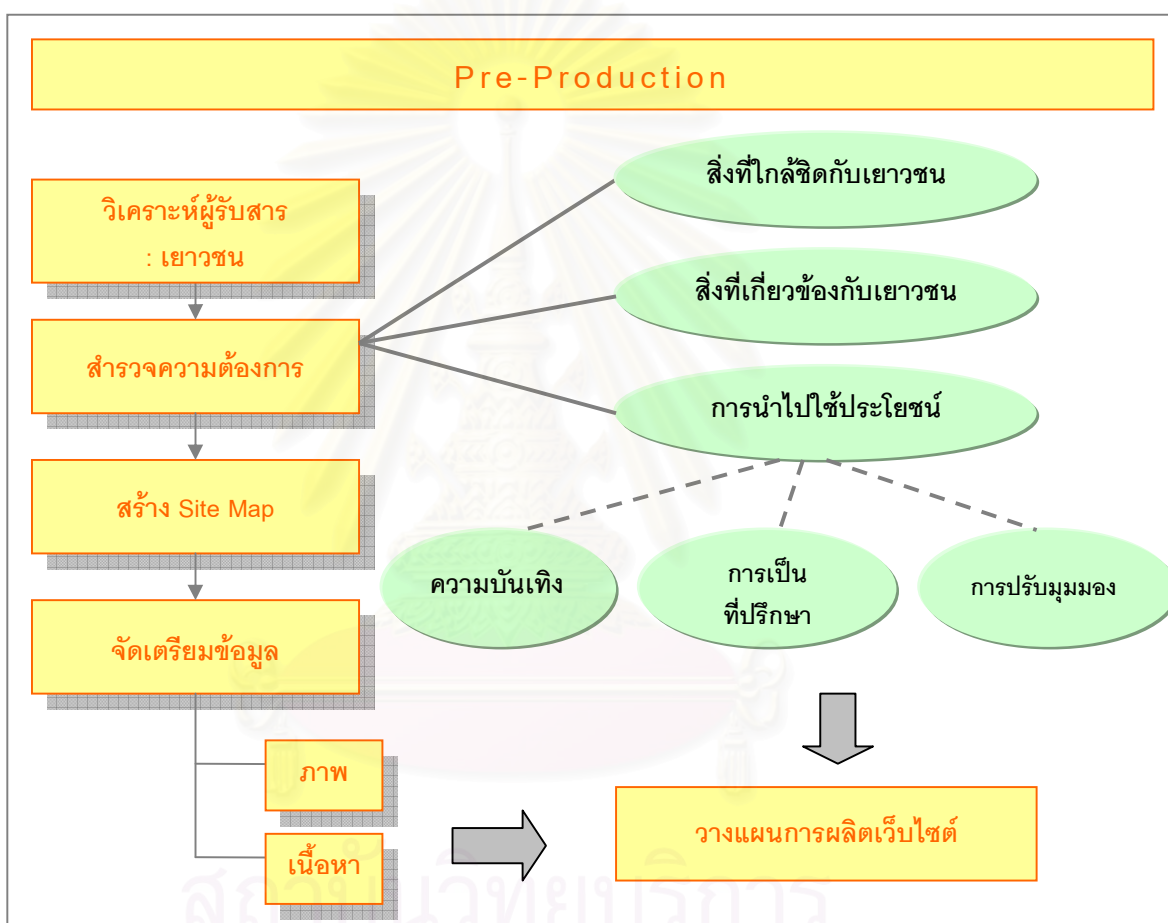
- เนื้อหาธรรมะประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต : ควรนำเนื้อหาประเภทหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนามานำเสนอในเชิงประยุกต์โดยเน้นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดกับเยาวชน อย่างเรื่องของการเรียน เช่น ทำอย่างไรให้มีความจำเป็นเลิศ โดยอาจสอดแทรกเรื่องการปฏิบัติสมาธิเพื่อประยุกต์ใช้กับการเรียน หรือเรื่องของการตอบแทนบุญคุณบุพการี เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาธรรมะเหล่านี้มีใช้การบอกความหมายของหลักธรรมแต่ละประเภทอย่างตรงๆ แต่เป็นเนื้อหาในเชิงประยุกต์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตตามหลักพุทธศาสนา
- เนื้อหาธรรมะที่ใช้ประโยชน์ในการอ้างอิง : ในส่วนนี้จะเป็นการนำเสนอธรรมะบริสุทธิ์ ที่อยู่ในพระสูตร หรือพระไตรปิฎก ที่แบ่งเป็นหมวดหมู่ต่างๆ สำหรับเยาวชนและผู้ที่สนใจจะศึกษาในขั้นสูงหรือต้องการใช้ประโยชน์เพื่อนำไปอ้างอิงทางวิชาการได้
- การอัปเดตข้อมูลหรือเนื้อหาอยู่เสมอ : เจ้าหน้าที่ผู้จัดทำในส่วนของเนื้อหาภายในเว็บไซต์ควรมีการปรับปรุงด้านเนื้อหาให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับทางพุทธศาสนา เช่น ข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางพุทธศาสนา หากกิจกรรมใดที่ผ่านพ้นไปแล้วก็ควรจะลบข่าวนั้นทิ้งไป แล้วนำข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมอื่นๆ มานำเสนอแทน

3. ด้านการใช้ภาษา

เนื่องจากเว็บไซต์ธรรมะมีกลุ่มเป้าหมายหลักคือเยาวชน ซึ่งส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องธรรมะในขั้นพื้นฐาน การเลือกใช้ภาษาที่น่าเสนอผ่านเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน จึงต้องพินิจพิจารณาโดยการใช้ภาษาที่เรียบง่าย อธิบายจากสิ่งที่ย้ำไปหายาก รวมถึงการยกตัวอย่างหลักธรรมที่เป็นนามธรรมให้มองเห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

- การใช้ภาษาไม่เป็นทางการ (Informal Language) : การสื่อสารธรรมะสู่เยาวชน ควรใช้ภาษาที่เรียบง่าย และใช้ภาษาบาลีสันสกฤตแต่น้อย หรือเท่าที่จำเป็น เพราะการใช้ภาษาเรียบง่าย ถือเป็นสร้างจุดสนใจให้เยาวชนเข้ามาอ่านและใช้บริการมากยิ่งขึ้น
- อธิบายจากสิ่งที่ย้ำไปหายาก : เนื่องจากฐานด้านความรู้ในเรื่องธรรมะของเยาวชน ส่วนใหญ่มักเป็นความรู้ในระดับพื้นฐาน ถึงปานกลาง การอธิบายหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาจึงควรอธิบายจากหลักธรรมขั้นพื้นฐาน อย่างเป็นขั้นเป็นตอน เช่น วิธีปฏิบัติสมาธิเบื้องต้น เริ่มจากการอธิบายวิธีการกำหนดลมหายใจเข้าออกแบบ อาณาปานสติซึ่งเป็นการกำหนดลมหายใจอย่างง่าย ๆ ก่อน เป็นต้น
- การยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรม : เนื่องจากหลักธรรมทางพุทธศาสนาบางเรื่อง เป็นสิ่งที่ เป็นนามธรรม ก็ควรยกตัวอย่างประกอบหรือใช้การอธิบายเชิงเปรียบเทียบ ในรูปของอุปมาอุปไมย หรือการยกตัวอย่างนิทานชาดกประกอบการอธิบาย เช่น เรื่องอานิสงส์ของการทำดี ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นนามธรรม ให้อธิบายยกตัวอย่างเชิงเปรียบเทียบว่าเหมือนกับการปลูกกล้วย หากเพิ่งเริ่มปลูกวันนี้เราก็ยังไม่ได้กินผลของกล้วยวันนี้ ต้องรอเวลาและหมั่นดูแลรักษาต้นกล้วยโดยใช้ระยะเวลาสั้นยาวก็ ตามแต่ที่จะดูแลรักษา ระหว่างนั้นอานิสงส์ที่เราหมั่นดูแลต้นกล้วย ก็ จะเริ่มให้ประโยชน์ตอบแทนกับเรา เช่น เริ่มใช้ใบกล้วยได้ เริ่มใช้ก้านกล้วยได้ จนในที่สุดเราก็ได้กินผลกล้วย ซึ่งเป็นการอธิบายถึงการสั่งสมความดีอยู่ตลอดเวลาให้เห็นเป็นรูปธรรม

จากผลการศึกษาวิจัยประกอบกับแนวคิดที่ใช้ในการอภิปรายผล ผู้วิจัยจึงประมวลข้อมูลทั้ง 2 ส่วน ทั้งจากผลการวิจัยในเรื่องรูปแบบ เนื้อหา ภาษาที่ใช้ถ่ายทอดธรรมะเพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์ และผลการวิจัยจากการสนทนากลุ่มตัวอย่างถึงคุณลักษณะเว็บไซต์ธรรมะที่ต้องการ โดยนำเสนอเป็นแบบจำลองกระบวนการผลิตเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน เพื่อดึงดูดความสนใจจากเยาวชนให้เข้าไปใช้บริการ สามารถสรุปเป็นแผนภาพและนำเสนอได้ ดังนี้

ภาพที่ 64 แผนภูมิแสดงขั้นตอนก่อนผลิตเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชน

ขั้นที่ 1 : Pre-Production

1) วิเคราะห์ผู้รับสาร : เยาวชน

ก่อนจะเริ่มผลิตเว็บไซต์ธรรมะจะต้องวิเคราะห์ผู้รับสารก่อนว่าเราผลิตเว็บไซต์ธรรมะเพื่อใคร กลุ่มใดเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการผลิตเว็บไซต์ สำหรับครั้งนี้เป็นการผลิตเว็บไซต์ธรรมะเพื่อ

เยาวชน ดังนั้นเราต้องวิเคราะห์ผู้รับสารซึ่งเป็นเยาวชนเสียก่อน ว่าคุณลักษณะทั่วไป และพฤติกรรมของเยาวชนนั้นเป็นอย่างไร และกลุ่มเป้าหมายของเราที่คาดว่าจะสนใจเว็บไซต์ธรรมะนั้นมีมากน้อยเพียงใด

2) สำรวจความต้องการ

ขั้นต่อมาคือการออกไปสำรวจความต้องการเว็บไซต์ธรรมะของเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งในส่วนนี้จะมีผลอย่างมากต่อการออกแบบเว็บไซต์ รวมถึงเนื้อหาที่จะใช้ภายในเว็บไซต์ให้ดึงดูดความสนใจจากเยาวชนได้ ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจโดยการสนทนากลุ่มเยาวชนแล้วพบว่าเยาวชนมีความต้องการที่จะแสวงหาเว็บไซต์ธรรมะที่มีเนื้อหาที่มีความใกล้ชิด มีความเกี่ยวข้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ได้ อาทิ การใช้ประโยชน์ในรูปแบบความบันเทิง การเป็นที่ปรึกษาสำหรับปัญหาที่ไม่สามารถปรึกษาคนรอบข้างได้ การนำแง่คิดที่ได้มาปรับมุมมองด้านบวกให้กับชีวิต ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการเรียน การคบเพื่อน ครอบครัว การทำงาน การจัดการกับอุปนิสัยส่วนตัว บางอย่างที่ไม่ดีให้ดีขึ้น โดยนำหลักธรรมเข้ามาสอดแทรกในเชิงประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและเพื่อจรรโลงจิตใจ

3) สร้าง Site map

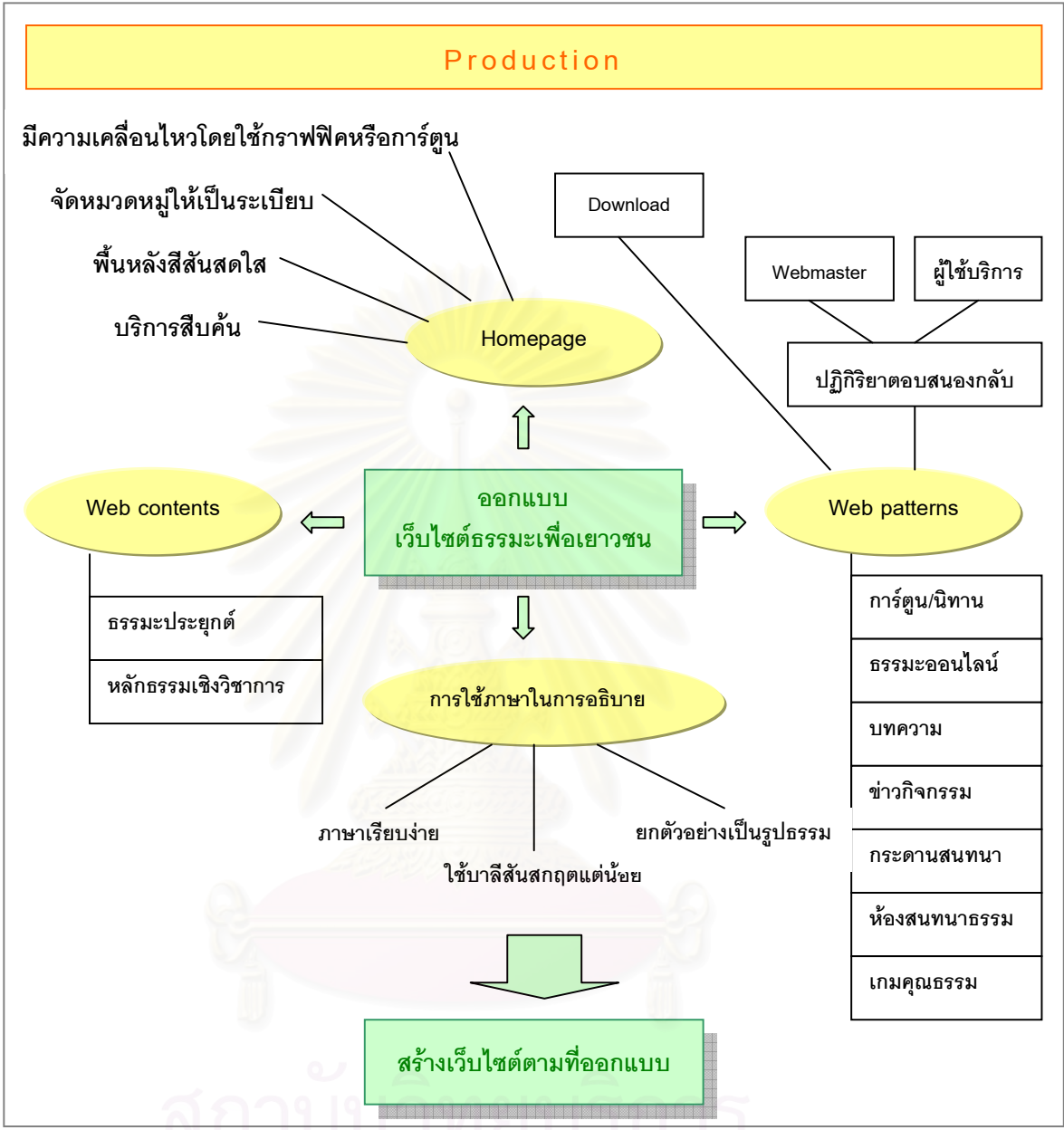
Site map เป็นแผนผังของเว็บไซต์หรือการวางโครงร่างคร่าวๆ ให้กับเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนว่าภายในเว็บไซต์ของเรานั้นจะมีเมนูหรือเนื้อหาใดบ้าง มีการเชื่อมโยงหน้าเว็บเพจแต่ละหน้าอย่างไร เพื่อเป็นขอบเขตในการจัดเตรียมข้อมูลด้านเนื้อหาและภาพต่อไป

4) จัดเตรียมข้อมูล

เมื่อได้ Site map แล้วจะทำให้เราทราบว่าเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนที่เราจะผลิตนั้นมีทั้งหมดกี่หน้า มีเนื้อหาด้านใดบ้าง ขั้นนี้เราจึงต้องจัดเตรียมข้อมูล ซึ่งหมายถึงการจัดเตรียมทั้งด้านเนื้อหา ภาพประกอบ และลูกเล่นต่างๆ เช่น เสียงหรือภาพเคลื่อนไหว ให้สอดคล้องกับเมนูต่างๆ ที่ได้จัดวางแผนผังเว็บไซต์ไว้ ซึ่งการเตรียมข้อมูลนี้ก็สามารถเตรียมได้จากหลากหลายแหล่ง เช่น จากนิตยสาร หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์อื่นๆ หรือจากสื่อบุคคล หรือสื่อกิจกรรมทางพุทธศาสนาต่างๆ ทั้งนี้ก็ควรจะขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์เสียก่อน ซึ่งพบว่าแหล่งข้อมูลที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำให้เยาวชนสนใจก็คือการเขียนหรือสร้างสรรค์จากประสบการณ์ของผู้ผลิตเอง

5) วางแผนผลิตเว็บไซต์

ขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการภายในของแต่ละองค์กรหรือของผู้ผลิตเว็บไซต์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการวางงบประมาณค่าใช้จ่าย จำนวนบุคลากรที่ผลิตเว็บไซต์ การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบสร้างสรรค์ในแต่ละส่วน การเช่าพื้นที่โดเมนในอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

ภาพที่ 65 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการผลิตเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชน

ขั้นที่ 2 : Production

1) ออกแบบเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชน

เมื่อเตรียมการผลิตทุกส่วนพร้อมแล้ว ก็จะต้องนำข้อมูลที่เราจัดเตรียมไว้มาออกแบบทั้งการออกแบบเนื้อหา รูปแบบเว็บไซต์ Homepage

1.1) Homepage

โฮมเพจเปรียบเสมือนหน้าปกของหนังสือ ต้องมีการออกแบบหน้าปกให้น่าสนใจเป็นที่ดึงดูดใจของเยาวชนให้เปิดเข้าไปอ่านในหน้าต่อๆ ไปได้ ซึ่งการจะดึงดูดใจเยาวชนได้นั้นควรออกแบบหน้าโฮมเพจนี้ให้พื้นหลังมีสีสันสดใส มีการตกแต่งด้วยกราฟฟิกหรือลูกเล่นต่างๆ บนหน้าเว็บไซต์นี้ให้มีความเคลื่อนไหวโดยใช้ภาพการ์ตูนหรือการออกแบบกราฟฟิกให้ดูทันสมัย และมีการจัดหมวดหมู่ของเมนูต่างๆ บนหน้าหลักให้ชัดเจนเป็นระเบียบ รวมถึงอาจมีบริการสืบค้นหรือ Search Tap เพื่อให้เยาวชนสามารถค้นหาสิ่งที่ต้องการเพื่อการใช้บริการได้อย่างตรงจุด

1.2) Web Patterns

การออกแบบรูปแบบเว็บไซต์ธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เยาวชนสนใจ พบว่าการออกแบบในรูปแบบการ์ตูนหรือนิทานจะสามารถดึงดูดใจเยาวชนได้มาก และยังคงมีเมนูในรูปแบบบทความ ธรรมชาติออนไลน์ ข่าวกิจกรรม กระดานสนทนาธรรม และเกมที่ส่งเสริมคุณธรรมหรือสอดแทรกธรรมะ สำหรับเว็บไซต์ธรรมะใดที่จัดให้มีห้องสนทนาธรรมก็ควรจะมีการลงทะเบียนสมาชิกหรือลงทะเบียนก่อนเข้าห้องสนทนา นอกจากนี้ยังควรมีการออกแบบเว็บไซต์ให้สามารถโต้ตอบหรือมีปฏิริยาตอบสนองกลับระหว่างผู้ใช้บริการกับเว็บมาสเตอร์ และระหว่างผู้ใช้บริการกับผู้ใช้บริการด้วยกันเองด้วย รวมถึงการออกแบบในส่วนของการดาวน์โหลดข้อมูลให้มีความรวดเร็วอีกด้วย

1.3) Web Contents

ด้านการออกแบบเนื้อหา นั้น พบว่าเยาวชนจะให้ความสนใจกับเนื้อหาด้านธรรมะประยุกต์ที่ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันมากกว่าเนื้อหาธรรมะในเชิงวิชาการ แต่ก็ควรจัดทำในส่วนของเนื้อหาธรรมะในเชิงวิชาการไว้ด้วย สำหรับเยาวชนที่ต้องการใช้ประโยชน์ในการทำรายงานหรือเพื่ออ้างอิงทางวิชาการ

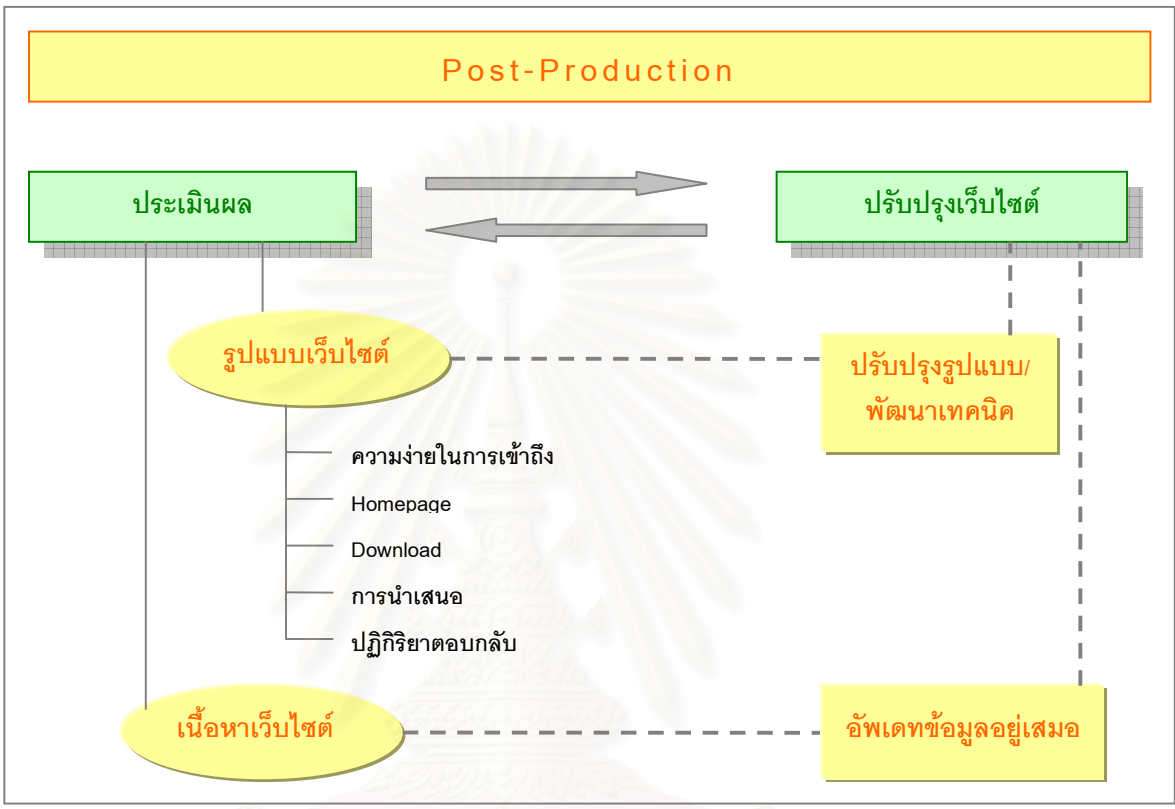
1.4) การใช้ภาษาในการอธิบาย

ควรออกแบบการเขียนด้วยการใช้ภาษาที่เรียบง่ายในการอธิบาย หากมีการใช้ภาษาบาลีสันสกฤตก็ควรมีการอธิบายความหมายของข้อความนั้น ด้วยการใช้ภาษาเรียบง่าย เข้าใจง่าย โดยอาจมีการยกตัวอย่างหรือเปรียบเทียบธรรมะที่เป็นนามธรรมให้เห็นเป็นรูปธรรม

2) สร้างเว็บไซต์ตามทีออกแบบ

หลังจากออกแบบเว็บไซต์ทั้งด้านรูปแบบ เนื้อหา การจัดทำโฮมเพจแล้ว ลำดับที่สำคัญที่สุดอีกขั้นก็คือการลงมือสร้างเว็บไซต์ตามที่ได้ออกแบบไว้ ซึ่งปัจจุบันมีโปรแกรมสำเร็จรูปหลากหลาย

โปรแกรมเพื่อช่วยในการสร้างสรรค์เว็บไซต์ได้ไม่ยาก เช่น Microsoft FrontPage หรือ Macromedia Dreamweaver เป็นต้น

ภาพที่ 66 แผนภูมิแสดงขั้นตอนหลังผลิตเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชน

ขั้นที่ 3 : Post-Production

1) ประเมินผล

หลังจากที่เว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนได้เผยแพร่สู่อินเทอร์เน็ตไปแล้วผู้ผลิตเว็บไซต์ควรสำรวจประเมินผลของเว็บไซต์กับกลุ่มเยาวชนที่เข้ามาใช้บริการทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหาของเว็บไซต์

1.1) รูปแบบเว็บไซต์

ควรสำรวจว่ารูปแบบเว็บไซต์ธรรมดาเพื่อเยาวชนของเรานั้นมีความง่ายในการเข้าถึงเพียงใด หน้าโฮมเพจนั้นมีความดึงดูดใจให้เยาวชนเข้ามาใช้บริการมากน้อยเพียงใด การดาวน์โหลดข้อมูลต่างๆ ภายในเว็บไซต์มีความสะดวกรวดเร็วหรือไม่ รูปแบบการนำเสนอตรงกับความต้องการของ

เยาวชนอย่างไรบ้าง รวมถึงการมีปฏิริยาตอบกลับทั้งจากเว็บมาสเตอร์ผู้ให้บริการ และจาก ผู้ใช้บริการด้วยกันเองมีการโต้ตอบกลับรวดเร็วเหมาะสมหรือไม่

1.2) เนื้อหาเว็บไซต์

และสิ่งสำคัญซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของเว็บไซต์ก็คือการเผยแพร่ธรรมะสู่เยาวชน ดังนั้นจึงควรมี การประเมินผลด้านเนื้อหาซึ่งเป็นหลักธรรมะที่เผยแพร่ภายในเว็บไซต์ธรรมะเพื่อเยาวชนว่าควรมี การปรับปรุงในด้านใดบ้าง หรือให้เพิ่มเติมเนื้อหาในส่วนใดที่เยาวชนกลุ่มเป้าหมายต้องการมากที่สุด

2) ปรับปรุงเว็บไซต์

หลังจากที่สำรวจประเมินผลเว็บไซต์ธรรมะกับกลุ่มเป้าหมายแล้ว ควรนำข้อสรุปที่ได้จากการ สำรวจมาพัฒนาปรับปรุงทั้งในส่วนของรูปแบบ โดยอาจนำเทคนิคใหม่ๆ ที่ก้าวล้ำตามเทคโนโลยีมา นำเสนอร่วมด้วย รวมถึงมีการอัปเดตข้อมูลด้านเนื้อหาให้มีความเป็นปัจจุบันทันสมัยและตรงกับ ความต้องการของเยาวชนมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในอนาคต

1. การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาเฉพาะในส่วนของผู้ส่งและผู้รับสาร จึงให้มีมิติด้านคุณลักษณะการ สื่อสารเพียงด้านเดียว ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรศึกษาในมิติมุมมองของผู้ส่งสาร ว่า กระบวนการถ่ายทอดธรรมะเพื่อเยาวชนของผู้ส่งสารนั้นมีกระบวนการคิดในการถ่ายทอดธรรมะ อย่างไรบ้าง การดำเนินงานขั้นตอนต่างๆ มีกระบวนการคิดในแต่ละขั้นตอนอย่างไรบ้าง ก่อนที่จะ ออกมาในรูปของเว็บไซต์ธรรมะ เพื่อพิจารณาว่ามีกระบวนการคิดโดยอิงกลุ่มเยาวชนเป็นศูนย์กลาง หรือไม่ อย่างไร

2. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเว็บไซต์ธรรมะเฉพาะกลุ่มคือเว็บไซต์ธรรมะที่มีวัตถุประสงค์ใน การเผยแพร่ธรรมะสู่เยาวชน ดังนั้นการศึกษาวิจัยในอนาคตควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเว็บไซต์ ธรรมะเพื่อเยาวชน เว็บไซต์ธรรมะเพื่อประชาชนทั่วไป และเว็บไซต์ธรรมะสำหรับพระสงฆ์ ว่ามีรูปแบบ เนื้อหา ภาษา และคุณลักษณะที่แตกต่างกันอย่างไรบ้าง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการ ถ่ายทอดธรรมะให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแต่ละประเภทได้อย่างดีที่สุด

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาข้อมูลสื่อเว็บไซต์ธรรมะเพียงสื่อเดียว ในอนาคต ควรศึกษาวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับสื่อธรรมะเพื่อเยาวชนในสื่อต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันทั้งหมด เช่น สื่อ สิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุทัศน์ สื่อบุคคล สื่อเว็บไซต์ สื่อโทรทัศน์ ว่าการถ่ายทอดธรรมะที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้น เยาวชนมีการเลือกเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อธรรมะประเภทใดมากที่สุด และมี

การใช้ประโยชน์จากสื่อต่างๆ เหล่านั้นในรูปแบบใดบ้าง เพื่อที่จะนำมาพัฒนาการถ่ายทอดธรรมะให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนอย่างแท้จริง

4. สำหรับการวิจัยในอนาคตควรศึกษาเกี่ยวกับสื่อบุคคลที่เป็นต้นแบบด้านการถ่ายทอดธรรมะที่ครองใจเยาวชน ว่ามีกระบวนการคิดภายในตนเอง (Intrapersonal) อย่างไรบ้าง และกระบวนการสื่อสารถ่ายทอดธรรมะสู่เยาวชนให้เป็นที่ครองใจได้อย่างไร เพื่อนำมาปรับใช้และพัฒนาและเป็นแบบต้นแบบแก่ครูผู้สอนพุทธศาสนา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กิตติ ภัคดีวัฒนกุล. มัลติมีเดียฉบับพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : บริษัท เคทีพี คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์ จำกัด, 2546.
- คณะพระวิทยากรค่ายพุทธบุตรทำดี. www.tamdee.net. ลำปาง : วัดเกาะวาลุการาม, 2547.
- คณะผู้จัดทำเว็บไซต์ Jaisabai.com. www.jaisabai.com. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ภูฏีไซน์ จำกัด, 2550
- จิราพร เนติธาดา. วิธีการถ่ายทอดธรรมชาติของหลวงพ่อบุชา สุภัทโท. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2542.
- ทัศนีย์ จันทร. การสื่อสารเพื่อการพัฒนา หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, พ.ศ.2543.
- บ้านสายรุ้ง. www.budpage.com. ชัยภูมิ : อีสรา สุคนธ์รัตน์กุล. 2543
- ปรมะ สตะเวทิน. หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, พ.ศ.2546.
- ปราณี พุ่มบางป่า. การวิเคราะห์เนื้อหาเว็บไซต์ว่าไร้อันตรายในสังคมประจักษ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543.
- ปริมาณผู้ใช้บริการเว็บไซต์ Tamdee.net. แหล่งที่มา <http://webstats.motigo.com>, วันที่เข้าถึงข้อมูล 17 กุมภาพันธ์ 2551.
- บันนัดดา นพพานวัน. การศึกษากระบวนการสื่อสารเพื่อการเผยแพร่ธรรมชาติของสถาบันสงฆ์ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2533.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล. ระเบียบวิธีวิจัยการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล. "เหตุแห่งเมฆมืด : กลยุทธ์การใช้สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา".วารสาร นิเทศศาสตร์ 16 (เมษายน-มิถุนายน 2541), หน้า 38-43
- พงษ์ระพี เตชพาหพงษ์. Internet Visual Guide โดยใช้ Explorer 3. กรุงเทพฯ: โปรวิชั่น, 2540.
- พิมพ์เดือน จาตุรงค์กุล. มัลติมีเดียเพื่องานนิเทศศาสตร์. เอกสารประกอบการสอน คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2550.
- พีระ จิโรโสภณ. วิธีการวิจัยการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2535.

นิรชรา ธนเมธี. การวิเคราะห์การออกแบบเว็บเพจในเว็ลด์ 'ไวด์' เว็บ ที่แบ่งตามประเภทขององค์กร.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2541.

รจิตลักษณ์ แสงอุไร. การสื่อสารของมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : บริษัท 21 เซ็นจูรี่ จำกัด, 2548.

สิริพร วงศ์อุไร. การสื่อสารผ่านเว็บไซต์ทางการแพทย์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545.

สุกัญญา ตั้งเรืองเกียรติ. การวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาของนิทานไทยบนสื่ออินเทอร์เน็ต.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545

อรวรรณ ปิลาพันธ์โหวาท. หลักและปรัชญาของวาทวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539. 55-58.

อรณี ฝูงวรรณลักษณ์. การเปิดรับ การคาดหวังประโยชน์ และความพึงพอใจในรายการธรรมะทางสื่อโทรทัศน์ของสมาชิกชมรมทางพระพุทธศาสนาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

อารียา ทวีศักดิ์สกุล. การวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบรายการธรรมะทางโทรทัศน์ พ.ศ. 2542.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2545.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

- A. Singhal, E.M.Rogers, "Pro-social television for development in India." In R.E. Rice and C. Atkins, eds., Public communication campaign, (Newbury Park, CA : Sage, 1989)
- A.M.S. Zalzal and A.S. Morris. "Neural networks for robotic control : Theory and applications".
London : Ellis Horwood, 1996.
- Albert Bandura. Social learning theory. Englewood Cliffs (NJ : Prentice-Hall, 1977).
- Barelson, B. Content analysis in communications research. New York : Free Press. 1952.
- Elaine B. Kerr, Starr Roxanne Hiltz, Computer-mediated Communication system : Status and evaluation. New York : Academic Press, (1982)
- Fox, K.FA and Kotler, P. "The Marketing of Social Causes : The First Ten Years" Journal of Marketing. 44(Fall) (1980) : 24-33.
- Frey, L. R., Friedman, P. G., & Kreps, G. L. Investigating communication research: An introduction to research methods. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall. 1991.
- Rice, R.E. Issue and chapter in research on computer-mediated communication systems. In Communication Yearbook 12, (1989).
- Rogers. E.M.&Shefner. C.L., The History of the entertainment-education strategies. Paper presented at the Centers of Disease Control and Prevention Conference on Using Entertainment-Education to Reach a Generation at Risk (Atlanta : Feb 10-12, 1994)
- Kotler, P. and Andreason, A. Strategic Marketing for Non profit Organization. 4th ed.,
New Jersey : The Prentice-Hall, 1991.
- Kotler, P. and Zaltman.G. "Social Marketing : An Approach to Planned Social Change", Journal of Marketing 35, (1971) : 3-12.
- Krippendorff, K. "Content analysis : An introduction to its methodology. Beverly Hills.
CA:Sage, 1980.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างปานกลาง สำหรับการสนทนากลุ่ม การวิจัยเรื่อง การถ่ายทอดธรรมะประยุกต์เพื่อเยาวชนผ่านเว็บไซต์

คำถามส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

1. ให้แต่ละคนแนะนำตัว
2. คุณมีความสนใจธรรมะมากน้อยเพียงใด ในด้านไหนบ้าง

คำถามส่วนที่ 2 : รูปแบบ เนื้อหา ภาษาของเว็บไซต์ธรรมะ

1. คุณเข้าเว็บไซต์ธรรมะบ่อยมากน้อยเพียงใด และเข้าเว็บไซต์ธรรมะเว็บไซต์ใดบ่อยที่สุด
2. เพราะเหตุใดคุณจึงเลือกเข้าเว็บไซต์นั้นบ่อยที่สุด
3. เมื่อเข้าไปในเว็บไซต์ธรรมะนั้นแล้ว รูปแบบของเว็บไซต์เป็นอย่างไรบ้าง
 - เว็บไซต์ที่ได้ชมมีลักษณะอย่างไร (ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ตัวหนังสือ วิดีโอ เสียง สีสัน ฯลฯ)
 - การนำเสนอที่พอจะจำได้เป็นรูปแบบใดบ้าง มีลักษณะต่างๆ เหล่านี้หรือไม่ : บทความ ข่าว การตั้งกระทู้ กระดานสนทนาหรือ Chat นิทานหรือการ์ตูนธรรมะ เกมให้เล่น การถามตอบปัญหาธรรมะ มีลักษณะอย่างไร
4. คุณมักจะเข้าไปใช้บริการใดบ้าง (อ่าน ฟัง หรือดูอะไรในเว็บไซต์นั้นบ้าง)
5. คุณอ่าน ฟัง หรือดูเรื่องราวเกี่ยวกับอะไรในเว็บไซต์นั้นมากที่สุด ให้อธิบายถึงเรื่องราวที่ได้อ่าน ดู หรือ ฟังจากเว็บไซต์ดังกล่าว
6. คิดว่าเมื่ออ่านแล้วมีความเข้าใจต่อเรื่องราวนั้นมากน้อยเพียงใด ภาษาที่ใช้ในการถ่ายทอดเข้าใจได้มากน้อยเพียงใด
7. คุณนำข้อมูลหรือเรื่องราวที่ได้อ่านได้ฟังนั้นไปทำอะไรบ้าง และนำข้อมูลส่วนใดไปใช้บ้าง
8. โดยปกติแล้วคุณมองหาหรือคาดหวังอะไรจากเว็บไซต์นั้นบ้าง

คุณมองหาลิงต่างๆ เหล่านี้หรือไม่ : บทความที่ให้แง่คิดสอนใจ ข่าวธรรมะออนไลน์ นิทานหรือการ์ตูนสอนใจ เกมให้เล่น การถามตอบหรือตั้งกระทู้ต่างๆ การ Chat ความหลากหลายของเนื้อหาที่นำเสนอ รวมไปถึงการนำเสนอแบบมัลติมีเดีย เช่น มีทั้งให้อ่านหนังสือ ให้ดูภาพนิ่ง และภาพ animation ให้ฟังเสียง

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

น.ส.พุดมิรัตน์ กมลชัยสกุล จบการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยุ-โทรทัศน์ จาก คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2544 และระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาโฆษณา จากคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในปีการศึกษา 2546

ปี 2545-2550 ทำงานในตำแหน่ง Co-Producer ผลิตรายการโทรทัศน์ให้กับบริษัท อาร์.เอ็น. ที.ที.ทีวี จำกัด (มหาชน) ปัจจุบันทำงานฟรีแลนซ์ในตำแหน่ง Co-Producer ผลิตรายการโทรทัศน์ให้กับบริษัท ทำดี ศรีเอช จำกัด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย